

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

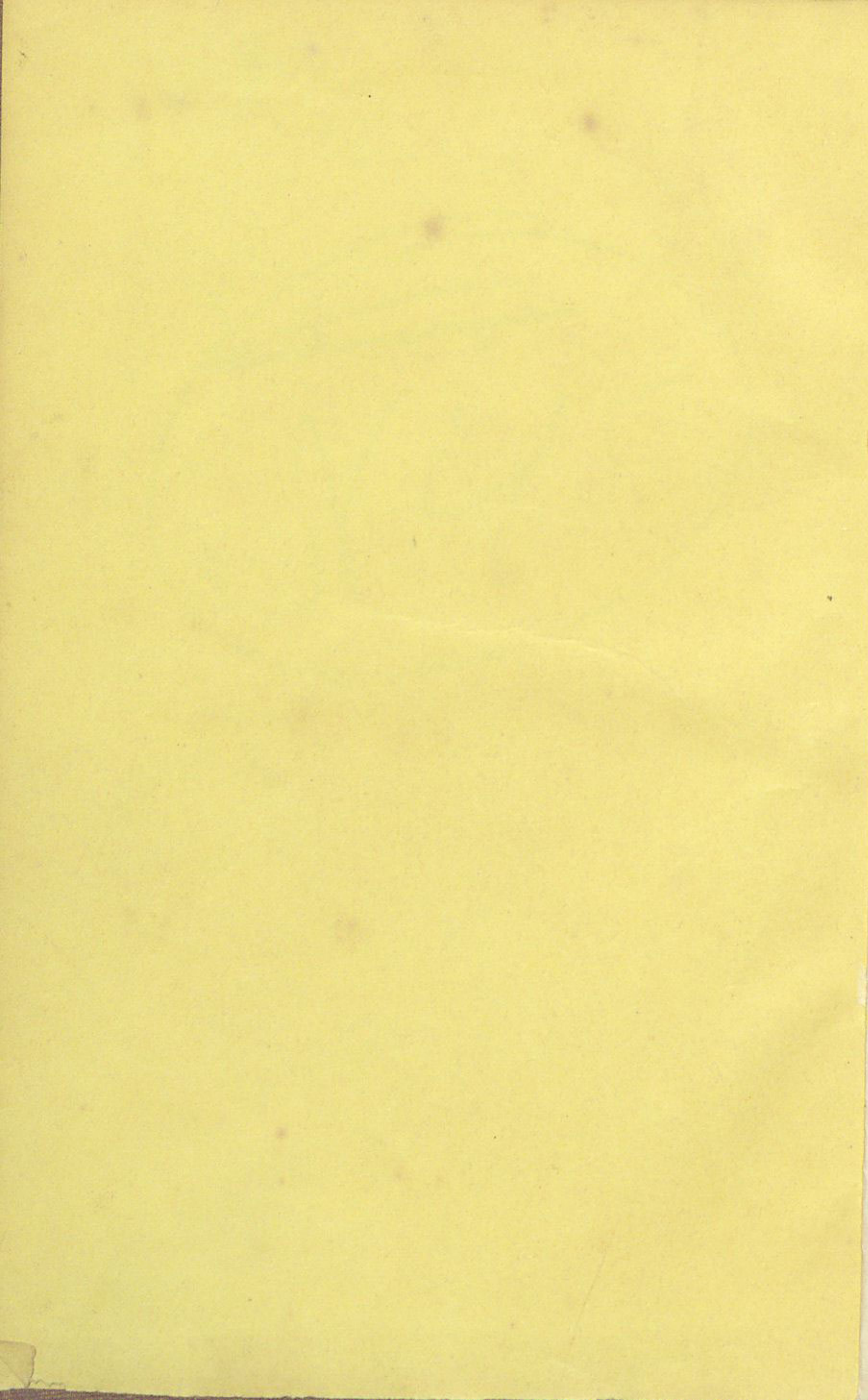
You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

62

~~2/2-43~~
M245

(374-42)

317-42

ԻԼՄԻ ԹԵՇՐԻՆ

ՎԵ

ՊԱՀՄԻ ՀԱՅԱԹԵՐ ՊԵՏԵՆԻՅԵ ԻԼԵ

ՍՍ.ՀՀԱԹ ՈՒ ԱՅԻՅԷԹ ԳԱՎԱԻՏԻ

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱԱԻ ԱՐԱՄԵԱՆ

1868

2004

Կ. ՊՕԼԻՍ—ՏՊԱԴՐ. ԱՐԱՄԵԱՆ

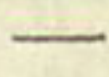
Զարմաբճըլար . Յակոբեան—Խան , Թիւ 4 .

36939-66

8881

Մ Ո Ւ Գ Ա Տ Տ Է Մ Է

Գատիս ֆէյլէսօֆլարըն պիրինէ՝ «Օղլանլար
 նէ էօյրէնմէք կէրէք տիր» սօրուլտուդտա, «Պա-
 վիղ օլտուդտան սօնկրա՝ իճրասըքէնտիլէրէ լա-
 դրմ օլան նէանէլէր» տէյիւ ճէվապ վէրաի: Սահ-
 հաթ ու աֆիյէթին եէրինտէ օլմասը՝ վիւճիւտին
 էնվայի ալէթլէրինին թապիաթը վէ իչլէմէք
 դավաիտի կէօղէտիլմէսինէ մէրպութ օլտու-
 դունտան, տէյիւ եալընըղ հէր օղլան՝ իլլա հէր
 դըղ տախի պու ալէթլէրինին թէրքիպ վէ խըղմէ-
 թինի անկլայրպ՝ պու խըղմէթէ եարտըմ էտէն վէ
 մանի օլան քէյֆիյէթլէրի տախի էօյրէնմէք
 կէրէք տիր: Տիւնեանըն տիւրլիւ միլլէթլէրինտէն
 խապէրտար օլմագ իչիւն՝ հէվի մէքթէպլէրտէ իլ-
 մի արղ օղունուր, վէ ծնտան էօթէ, պիւթիւն ճի-
 հանտան էօթիւրիւ աղ շօղ մայիւմաթ քէսպ
 էթմէք սէվտասը իլէ իլմի հիքմէթին օղունմասը
 տախի իղթիղալը սայլըլը: Գանտէ դալար զի
 պիր առէմին՝ Ալլահըն հիւնէրի իլէ իճատ օլու-
 նուպ քէնտինին սաքին օլտուդու թէնի վէ ծնուն
 ալէթլէրինին թէրքիպի իլէ պիրիպիրինէ օլան
 ալադալարը վէ աճայիպ մութապադաթընը,
 հէմ պունլարըն սաղլըդտա տէվամ էթմէլէրի ի-
 չիւն կէօղէտիլէճէք դանունլարըն նէ օլտուդու-

նու պիլմէ յէ արգու իլէ տիգգաթ էթմէսի՝ միւ-
նասիպ վէ մուհիմ պիր քէյֆիյէթ օլսուն :

Իմտի ասթիտէքի Ֆասլլարըն մէրամը՝ դավմըն
վէ պախուսուս կէնճլէրին արասընտա Իլմի թէշ-
րիհ , Պահսի հայասթ վէ Սահհասթ ու աֆիյէթ
դավաիտինտէն էօթիւրիւ մալիւմասթ արթմա-
սընա եարարմ էթմէք տիր : Մէյալը անկլաշըլըր
վէ ամէլի յէթէ կէլիր օլսուն տէյու՝ մատտէ (մէ-
վատասթ) դիրտէքի նիզամ իլէ իֆատէ օլունմուշ
տուր :

1 Ինճի . Աիւճիւտին էնվայի ալէթլէրինին
թէրքիպի՝ աշըգ վէ մուխթասար պիր թարդ
իւզրէ թարիֆ օլունտուդտան մատէ , պու թա-
րիֆ՝ էնվայի ալէթլէրին շէքլ վէ մէվդիինի կէօս-
թէրէն 83 սիւրէթ վասըթասը իլէ տահա դիյա-
տէ մուպէյյէն օլմուշ տուր :

2 նճի . Աիւճիւտին տիւրլիւ գըսըմլարընըն
խըզմէթլէրի գըսսաճա նադլ օլունուպ դահիր վէ
այան օլմուշ տուր :

3 Ինճի . Էնվայի ալէթլէրին թէրքիպ ու խըզ-
մէթլէրի խուսուսունտա օլան մալիւմասթ՝ ամէ-
լիյէթէ կէլիր օլսուն տէյու՝ տիւրլիւ գըսըմլարըն
նօմուսլարըր վէ միզաճա միւթէհասթթիմ շարթլար՝
մուխթասարճա պէյան օլունմուշ տուր , վէ պու
գըսմը տահա թէքմիլ էթմէք պասպընտա , եանըդ՝
եարա՝ պէօյիւք շէրեանլարըն քէսիլմէսի՝ վէ սու-
տան եաֆէնա հավատան եա ասըլմագտան պօ-
ղուլմուշ քիմսէլէր իշիւն նիճէ մուալէճէ էթմէք

կէրէք օլտուղու թարիֆ օլունուպ՝ իլլէթին տէ-
ֆի իչիւն վէ խասթալարա մուգայէտ օլանլար
իչիւն տախի պաղը գանունլար դամմ՝ օլունմուշ
տուր . շէջլէքի պէօլէ քէ յֆիլլէթլէրտէ հէր քէս
պիր հէքիմ չաղըրլանա գատար , նէ էթմէք վէ
նէ էթմէմէք կէրէք իտիյինտէն խապէրտար օլա :

Շու տախի տէնիլսէ կէրէք տիր քի , պու ըէ-
սալէ անճագ մէքթէպ վէ խանէլէր իչիւն եա-
ղըլմըշ օլարագ՝ հէքիմլէրէ մախսուս օլան խըղ-
մէթէ տօգանմայրպ մէրամը գաթիսի՝ Նլմի թըպ-
տան էօթիւրիւ մալիւմաթ վէրմէք տէ յիլ տիր .
լաքին հէր նէ գատար կէնճլէրին վէ պայաղը
խալգըն թէրպիլլէսի իչիւն մախսուս եափըլմըշ
խէտէ , անկլաշըլըր օլտուն տէ յու գապա վէ
չիրքին թապիրլէր գուլլանըլմասը իգթիղալը սա-
յըլմամըշ տըր . հէր պիր ալէթէ , իլմ ու ֆէնն իս-
թիլահընճա , քէնտինէ մախսուս օլան թապիրի
վէրմէք հէր վէճհիլլէ միւնասիպ օլուպ՝ է յի թա-
պիրին անկլաշըլմասը տախի՝ գապա լուղէթին
անկլաշըլմասընտան կիւճ տէ յիլտիր . մէսէլա ,
րիյէթ լուղէթի ագ ճիյէր տէմէքտէն տահա
տօղրու վէ քիպար օլուպ՝ թէլաֆֆուղի գօլայ՝
վէ պիրքէրրէ անկլաշըլտըրգտան սօնկրա , մանասը
պիր չօճուղա պիլլէ աչըգ օլուր : Պու խուսուս-
տախօճալարըն վէ աթալարըն տիգգաթը օլուրսա՝
գապա թապիր վէ իսթիլահլար աղալըպ՝ միլլէ-
թիմիղին լիսանը կէրէ յի կիպի իսլահ օլուր :
Թիւրքի լիսանընտա իլմի թէշրիհէ մախսուս օլան

չօգ իսխմէր պուլունմաարդընտան՝ իսթիլահ
խուսուսունտա իխթիլաֆ եա ույկունսուղըուգ
օլմասըն տէյու՝ հէփ պու նէվ թապիրլէր արա-
պի լիսանընտան ալընմըչ տըր. վէ պունահէր ի-
թիրապըն տէֆի իչիւն՝ պէօյլէ լուղէթլէրին իզա-
հաթ ֆիհրիսթի իլալէ օլունմուչ տուր :

Ել հասըլ պու ըէսալէ՝ պաղը ճիւղի թէպ-
տիլաթլարտան մատա, Քէլլին Պըթթըր նամ
Սմէրիդանըն Եյալէթի Միւճթէմասարնտա մու-
ղիմօլան մէչհուր պիր հէքիմին թէէլիֆ էթտիյի
քիթապլարտան իք պապտա Սյնթապտա մէվ-
ճուտ պուլունան Փրօթէսթանթ գըղլար մէք-
թէպինին իսթիմալը իչիւն, խօճասընտան թէր-
ճիւմէ օլունուպ, շիմտի էրմէնի միլլէթինէ թադ-
տիմ օլունսուղտա, միւէլիֆի մէգքիւր՝ պու
թարաֆլարտա պիլկինին արթմասընա արղուքէչ
օլարագ՝ քէնտի թէէլիֆաթընը իզահէն պէյան
էթմէք իչիւն՝ իճատ էթտիյի շէքլլէրին պու թէր-
ճիւմէտէ գուլլանըլմասընա ըուխասթ վէրտիյին-
տէն նաշի, պունու օգույանլարըն թէչէքքիւ-
րիւնէ մալիք օլաճաղը մէէմիւլ տիւր :

1. Կարգաւոր 1832 թվականի
Բարսեղյան Դատարան

ԻԼՄԻ ԹԵՇՐԻԷ

ՎԵ

ՊԱՀՍԻ ՀԱՅԱԹԸ ՊԵՏԵՆԻՅԷ ԻԼԷ

ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ԱՅԻՅԷԹ ԳԱՎԱԻՏԻ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՊԱՀՍԻ ԻԻՄԻԻՄԻ

ԻԼՄԻ ԹԵՇՐԻԷ՝ վիւճիւտին թէրքիպինի թա-
րիֆ էտէն պիր ֆէնն տիր :

ՊԱՀՍԻ ՀԱՅԱԹԸ ՊԵՏԵՆԻՅԷ՝ վիւճիւտին ա-
լէթլէրինին սէնաաթ վէ մէնֆաաթընը թարիֆ
էտէն պիր ֆէնն տիր :

ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ԱՅԻՅԷԹ ԳԱՎԱԻՏԻ՝ վիւճիւտին
աաղըրդ վէ գուվվէթի եէրինատէ գալմասը իչիւն
կէօղէտիլմէսի լաղըմ օլան գանաւնլարը թարիֆ
էտէր :

Պիւթիւն քեայինաթ՝ իքի գըամա, եանի՝ ճէ.

մասի վէ դայրի նեմասի, եախօտ աղալի ճի-
սիմլէրէ թագսիմ օլունուր: Աղալի ճիսմլէր ա-
լէթլէրէ մալիք տիր. վէ պէօյիւյիւ պէմալ պուլ-
մալարը՝ օնլարըն հարէքէթինէ մէնութ տուր:
Ճէմասի ճիսմլէրին ալէթլէրի եօղ տուր. թօփ-
րագ վէ մատէն պու սըրատան տըրլար:

Ալէսսէվիյէ աղալի՝ ճէմասի ճիսմլէրտէն դօ-
լայճա թէֆրիգ օլունուր:

Աղալի ճիսմլէրտէն հէր պիր ֆէրտ՝ դայրի
պիր ֆէրտտէն վիւճիւտէ կէլիր:

Աղալի ճիսմլէր պէսլէնմէ իլէ, եանի տէրուն-
լէրինտէքի ալէթլէրին վասըթասը իլէ՝ պաշգա
մատտէլէրի ճէզպ էտիպ՝ օնլարը քէնտիլէրին
թապիաթընա թէպոիլ էտէրէք պէօյիւրլէր. լա-
քին ճէմասի ճիսիմլէր՝ եիւզլէրինէ պիր մատտէ
զամմօլունմաղըլա՝ սալթ տիշարտան պէօյիւրլէր:

Աղալի ճիսմլէր՝ տայիմա սալպ վէ սէյալ
մատտէլէրտէն իպարէթ օլուպ՝ պունլար պէօյլէ
պիր թէրթիպտէ մէվճուտ տիրլէր քի՝ պիրիսի
էքսիք օլսա՝ հէփիսինէ զարար կէլիր. լաքին ճէ-
մասի ճիսմլէր՝ եա սալպ եա սէյալ վէ եախօտ
հավայի նէսնէլէրտէն իպարէթ տիրլէր:

Աղալի ճիսմլէրէ մախսուս օլան պիր քէյֆի-
յէթ տախի՝ ֆէրտիյէթ տիր. ճէմասի ճիսմլէր
(մէսէլա թաշ) հէր դաշ գըսմա թագսիմ օլու-
նուրսա՝ հէր պիրի թէմամ տըր. աղալի իսէ՝
թագսիմ գապուլ էթմէզ: Պու տախի հայաթա
մալիք օլաուղլարընտան նէշաթ էտէր, քի պու

քէ յՖիյէթ աղալի ճիամլէրի՝ ճէմատի ճիամլէր-
տէն այրրան էն էլղէմ քէ յՖիյէթ տիր :

Աղալի ճիամլէր տախի իքի գըսմա թագսիմ
օլունուր , եանի Հայվանի վէ Նէպաթի : Հայ-
վանաթը նէպաթաթտան թէֆրիգ էտէն՝ հիսս
վէ իխթիյարի հարէքէթ տիր :

Հայվանաթըն պէսլէնտիյի՝ աղալի ճիամլէր-
տէն օլուպ , նէպաթաթընքի՝ ճէմատի ճիամ-
լէրտէն տիր :

Հէփ աղալի ճիամլէրին էօմիւրլէրինին միււ-
տէթի՝ մահտուտ տուր . պազըլարը պիր կիւն
եաշար , պազը ֆիտանլար սալթ պիր մէվսիմ ,
պազը հայվանլար իսէ՝ մէսէլա ֆիլ՝ եիւզ սէնէ ,
հէմպազը աղաճլար՝ մէսէլա մէշէ վէ զէյթուն
աղաճը՝ պին սէնէ գատար եաշարլար :

Աղալի ճիամլէրէ մախսուս պիր զայրի քէ յ-
Ֆիյէթ՝ իլլէթէ միււպթէլա օլմագլըգ տըր :

Էօմրիւն միււտտէթի՝ իլլէթ սէպէպինտէն գըս-
սալըր : Ինսան խասթայըղա օ գատար միււպթէլա
տըր քի , ինսանըն էօմրիւնիւն վասաթ հիսա-
պը՝ թապիի էօմրիւնիւն եարըսընա պիլէ եէ-
թիշմէգ :

Սաղլըգ վէ իլլէթ՝ սապիթ գանուլար ալթըն-
տա տըր , շէօյլէ քի պունլարը անկլայըպ՝ ծնլարա
կէօրէ հարէքէթ էթմէք թահթը հիւքիւմէթի-
միգտէ տիր :

Իլլէթլէր գազայէն կէլմէգ , իլլա թապիի
գանուլարըն պօզուլմասընըն ճէզասը տըր : Աիւ-

ճիւղտիւմիւղ քէսիլտիքտէ եախօտ տէօյիւլտիւք-
տէ , աղըը տույուլմասընըն մագսէտի պու
տուր քի վագթը ակտերտէ սագընայլմ : Աաքին
պագէն ճէղա՝ դապահաթըն հէման ադապինճէ
կէլմէտիյինտէն , իլլէթին ասըլ սէպէպլէրինի
պուլմագ իչին վիւճիւտ հագդընտա մալիւմաթը
քիւլիյէ քէսպ էթմէք լաղըմ արը :

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

Թ Է Շ Ր Ի Հ Ի Ա Ջ Մ

Աղմ եանի քէմիք՝ փէք վէ սէրթ մատտէլէր-
տէն իպարէթ օլուպ՝ ըէնկի պէյաղ տըր : Ալա
մէրթէպէ սայըլան հայվանլարտա՝ քէմիք վիւ-
ճիւտին տէրունինտէ օլուր , ամմա թօսպաղը
նէվինտէն օլան էտնա մէրթէպէ սայըլան հայ-
վանաթըն՝ տըշ թարաֆընտա օլուր . վէ օ զաման
դապուգ տէնիլիր :

Ինսան թէրքիպինտէ տիւրլիւ իշլէր իճապ իթ-
տիյինտէն՝ Ալահ էնվայի քէմիքլէր իհսան էտիպ՝
կէօնէ կէօն հարէքէթլէր դօլայ օլմասը իչիւն՝ պի-
րի պիրինէ չօդ հիւնէր իլէ ույտուրմուշ տուր :

Աղալէթլէր վէ Տըպաթլարըն եափըշմասը ի-

չիւն՝ քեմիքլէրին Նէթվէթ տէնիլէն թիւմաէք
եհրլէրի վար :

Քեմիք՝ հայվանի վէ թիւրապի ճիամլէրաէն ի-
պարէթ տիր . թիւրապի դըամը՝ ճնլարա փէքլիք
վէ դուվիլէթ վէրիպ , հայաթ՝ հայվանի դըամը-
նա մախսուս տուր :

Քեմիլին թիւրապի մատաէսինի այրմագ իս-
թէրաէն՝ քեմիլի տթէշտէ ճն պէշ տագիդէ դա-
տար եագ . հայվանի դըամը եանըպ թէլէֆ օլ-
տուդունտան՝ պէյագ հէմ փէք կէվրէք օլուր :

Հայվանի դըամը այրմագ իսթէրաէն՝ պիր
ինճէ քեմիք ալըպ պիր դաշ կիւն համիդ իչինէ
դօ , վէ ճնտան սճնկրա՝ թիւրապի դըամը համիդ-
աէ էրիտիլինաէն՝ հէր պիր թարաֆա էյիլէ-
պիլիր :

Քեմիքլէրի իհաթա էտէն պիր դըշա եախսու
դար վար քի , չօդ տամարլար ճնտա պուլունտու-
դունտան՝ քեմիլին հայաթը ճնա մէրպուլթ տուր :

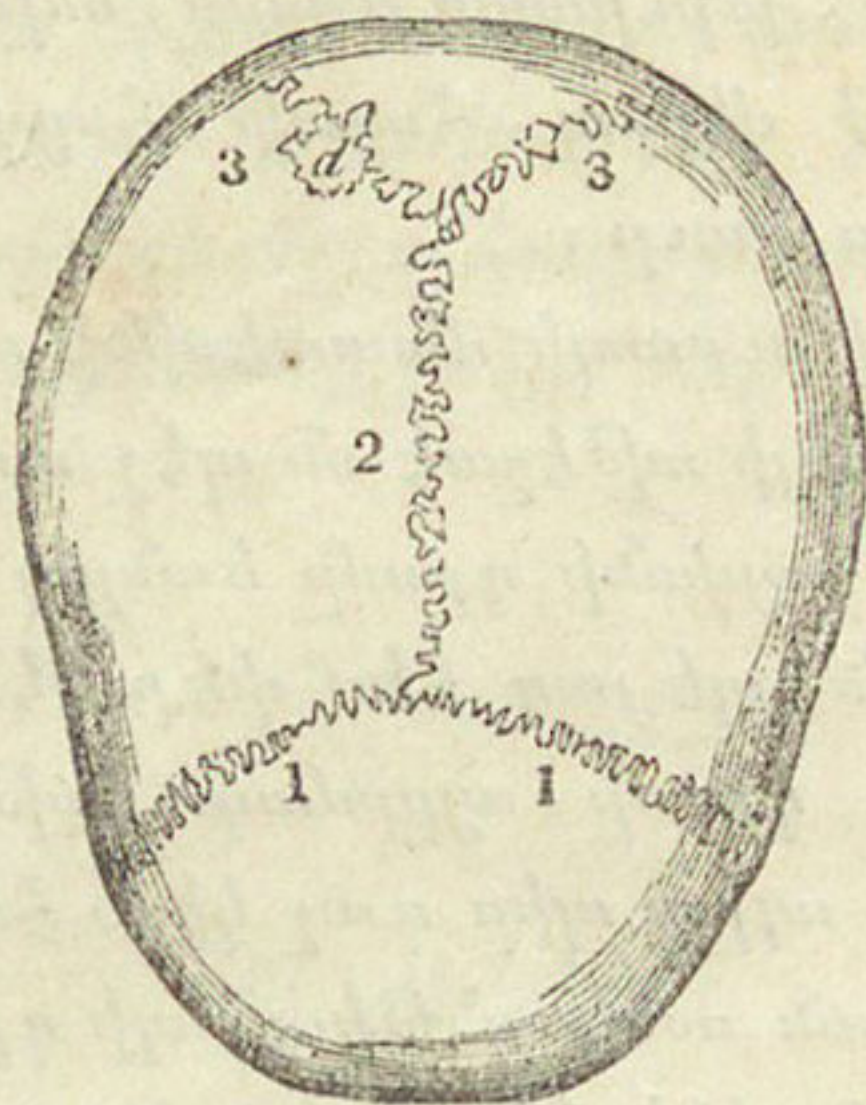
Մնասնրն վիւճիւտինաէ տիշլէրաէն մատէ՝
իքի եիւղ սէքիդ քեմիք վար , քի պունլար տէօրլթ
դըամա թագսիմ օլունուր . պիրինճի՝ պաշ քե-
միքլէրի . իքինճի՝ կէօլտէ քեմիքլէրի . իւչիւնճիւ՝
դօլ քեմիքլէրի . տէօրտիւնճիւ՝ այագ քեմիք-
լէրի :

Պաշ քեմիքլէրի՝ դըհֆ՝ դուլագ վէ եիւղ քե-
միքլէրինէ թագսիմ օլունուր :

Գըհֆ՝ սէքիդ քեմիքաէն իպարէթ տիր . պուն-
լար իւշ դաթ օլուպ՝ իքիսի փէք տիր , վէ աբա-

բարրնտա օլան եոււմչագ վէ սիւնկէր կիպի մէ-
սամմաթլը քէմիք իլէ պիրլէշիրլէր :

Շէֆլ 1

Գրհֆըն իւսթ ազմլարը : 1, 1, 2, 3, 3, Տիքիշէ
պէնկզէր Տուրուզու :

Տըշ գաթը՝ լիֆատար, վէ իչ գաթը սըգ վէ
սէրթ տիր : Պու իքի փէք գաթլարա քէսքին ա-
լէթլէր գօլայ կիրէմէզ, վէ պիր քիմսէ տիւշտիւ-
յիւնտէ եա վուրուլտուղունտա՝ օրթատաքի
եոււմչագ գաթը՝ էլասթիք օլմասը իլէ՝ զարար
միւմքինի մէրթէպէ ազ օլուր :

Գրհֆ՝ մուհատտէպ եախօտ թիւմսէք տիր,
վէ աշաղքի գըսմը եանլարտա վէ թէփէտէ օլա-
նընտան գալըն տըր : Պէյնին էն իգթիզալը
գըսմը՝ քէնտինէ զարար կէլմէսին տէյիւ՝ պու-
րայա գօնմուշ տուր :

Գրհֆըն աշաղաքի քէմիքլէրինտէ չօգ թիւմ-

տէքլէր վէ շուգուրլար՝ հէմ տամարլարըն կէշ-
տիյի տէլիքլէր վար :

Գըհֆ քէմիքլէրինին քէնարլարը տիշ տիշ օ-
լուպ՝ պիրի պիրինէ քինէթլէնմիշ տիրլէր , քի
պունլարա պաշ քէմիքլէրինին տուրուզու տէնիր .
պաշա վուրուլտուգտա կէլէճէք զարարը խա-
ֆիֆլէնտիրմէք , վէ քէմիք գըրըլսա պիլէ՝ փար-
չա փարչա օլտուղունտան՝ գըրըլան գըամ փէք
պէօյիւք օլմայրպ՝ անճագ վուրուլան գըամը գը-
րըլսըն տէ յու՝ պէօյլէ թէրքիպ օլունմուշ տուր :
Մասուլուգտան օն իքի եաշընա տէք պու
տուրուզ՝ նէ թէքմիլ քէմիք նէ տէ թէքմիլ քի-
նէտլէնմիշ օլուր . օ չաղտան թա օթուզ եա գըրգ
եաշընատէք պու տուրուզ պէլլի տիր . լաքին իխ-
թիյարըրգտա քէմիքլէր պիրի պիրինէ փէք պի-
թիշտիքլէրինտէն՝ տուրուզ պէլլիսիզ կիպի օլուր :

Գուլագտա տէօրթ ուֆագ քէմիք վար քի , ի-
շիթմէքտէ եարտըմ էտէրլէր :

Եիւզտէ՝ օն տէօրթ քէմիքլէր վար , վէ պաղը-
սընա թաամ շիյնէմէք իշիւն գուվվէթլի աղա-
լէթլէր եատիրշմըշ տըր . պաղըսը իտէ՝ եիւզիւն
աղալէթլէրի իլէ պէրապէր եիւզէ շէքիլ վէրմէք
իշիւն տիր :

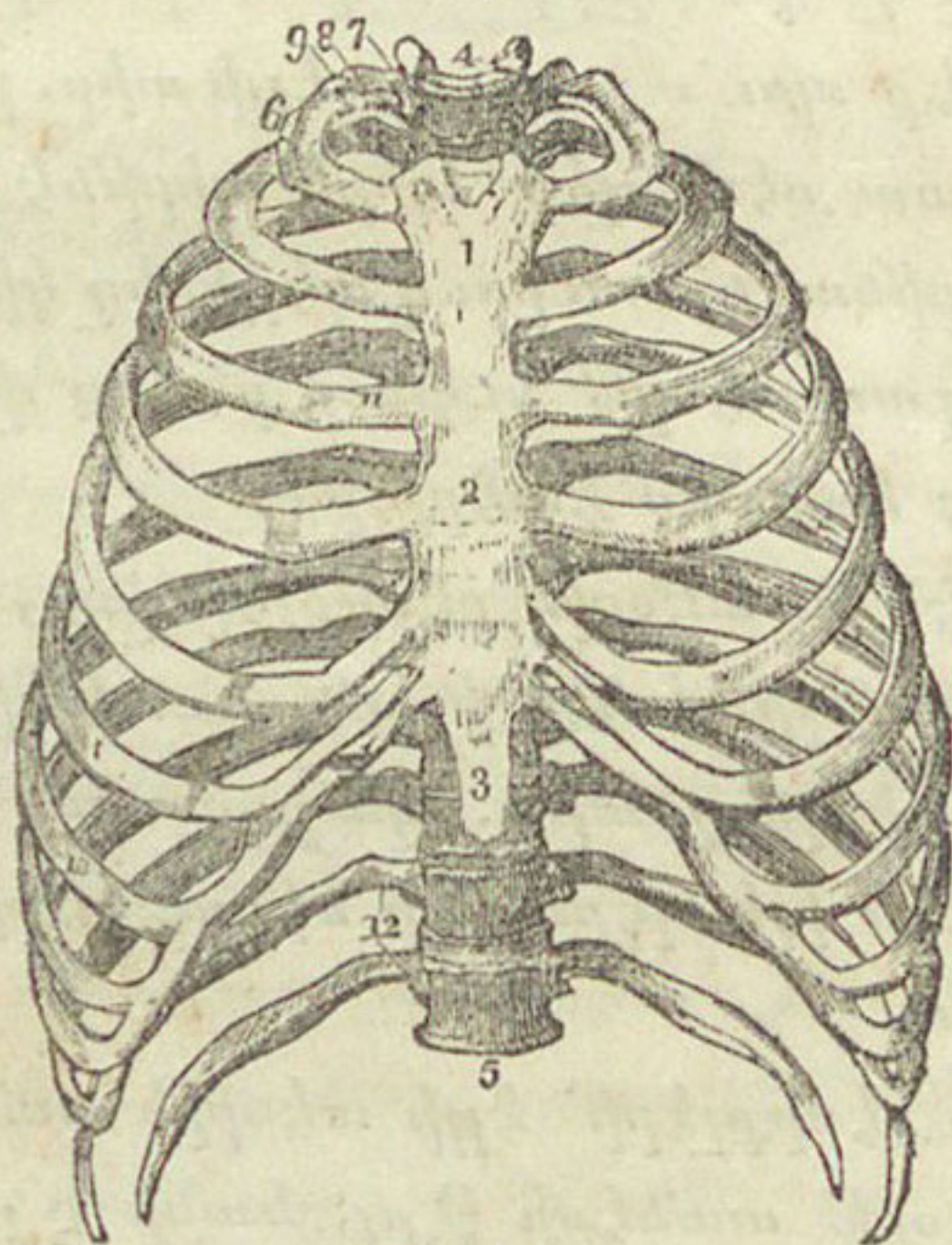
Պէտէն քէմիքլէրի՝ էլլի տէօրթ տանէ օլուպ՝
եիրմի տէօրթ տանէսի Զըլ , եանի Եյէկի , եիր-
մի տէօրթ՝ Ս.զմի սըլպ՝ եանի Օնուրկա , տէօրթ՝
Իզամի հալիզ եախօտ գարնըն աշաղըսընտա օլան
քէմիքլէր , Ս.զմի սատը՝ եանի կէօքս քէմիյի , վէ

պիրտէ տիրին քէօքիւնտէ պուլունան քէմիք տիր:

Պունլար՝ պիթիշմիշ օլտուղլարը էթլեր իլէ՝
էօյլէ տիւղիւլմիւշ տիւր քի՝ իքի ճէվֆ թէշքիւ
օլունուր . պիրինէ ճէվֆի սատր , վէ օլ պիրինէ
ճէվֆի պաթն տէնիլիր :

Ճէվֆի սատր էօյլէ ետպրլմըշ տըր քի՝ էօնիւն
տէ կէօքս քէմիլի , եանլարընտա էյէկի քէմիք
լերի վէ արգասընտա օն իքի Օնուրկա քէմիլի
վար : Փապիաթ հալընտա թէվիէսի եօգարտա
օլան մահրութ շէքլինտէ տիր . լաքին պաղը տէ-
ֆա փէք տար էավապ կէյինմէյլէ շէքլի թեր-
սինէ տէօնէր :

Շէկ 2

Շէքլ 2 : ճէվֆի սատրըն հիյէթի 1, 2, 3, Ազմի
սատր, 4, 5, Ազմի սըլպ: 6, 7, 8, 9 պիրիննի գըլ
10, եէտիննի գըլ : 11, իւչիւննի գըլըն զոզրուֆու
12 սալլաննի գըլար :

Տիյէթ՝ եանի ազ ճիյէր՝ դալպ՝ վէ ճնուն պէօ-
յիւք տամարլարը ճէվֆի սատրըն իչինտէ մէվ-
ճիւտ տուր :

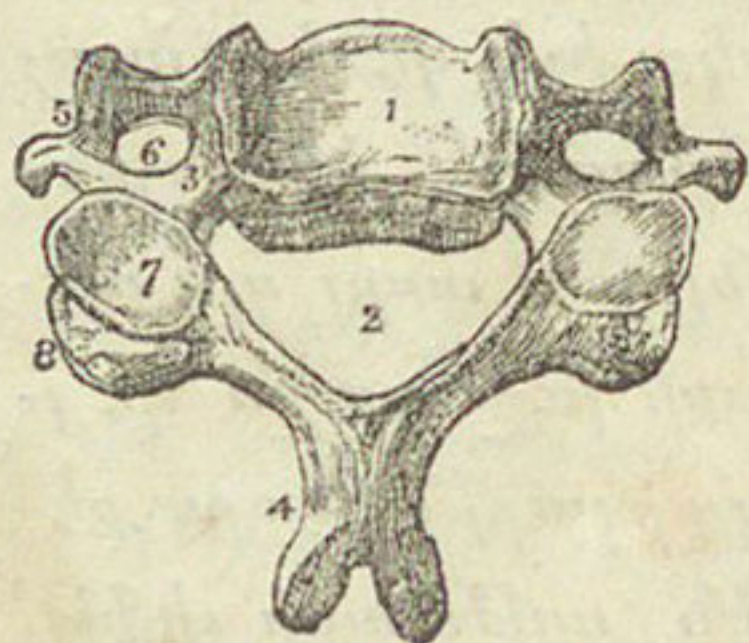
Զըլլարըն հէփիսի՝ Օնուրկա իլէ վէ եօգարը-
քի եէտի դըլ՝ կէյրէք վասըթասը իլէ՝ կէօքս քէ-
միյինէ պիթիշմիշ տիր . պունլարա ասըլ դըլ տէ-
նիլիր : Պունլարտան սօնկրաքի իւշ դըլըն կէյ-
րէքլէրի՝ պիրի պիրինէ պաղլը , լաքին կէօքս քէ-
միյինէ եափըշըգ տէյիլ . էն ալթտաքի չիֆթ՝
նէ պիրի պիրինէ վէ նէ տէ կէօքս քէմիյինէ
պաղլը օլտուղլարընտան Սալլանան դըլ՝ թա-
պիր օլունուր :

Ազմի սըլպ՝ եիրմի տէօրթ Ֆադար թապիր
օլունան այրը այրը քէմիքտէն իպարէթ տիր . վէ
պունլարըն հէր պիրինին եէտի տանէ նէթ-
վէթլէրի օլուպ՝ նէթվէթին իքի չիֆթի՝ Ֆա-
դարլարը պիրի պիրինէ պաղլայան օյնադ ի-
չիւն աիւր . պիր չիֆթինէ հէմտէ օրթատան չը-
գան նէթվէթէ տախի աղալէթլէր եափը-
շըգ տըր :

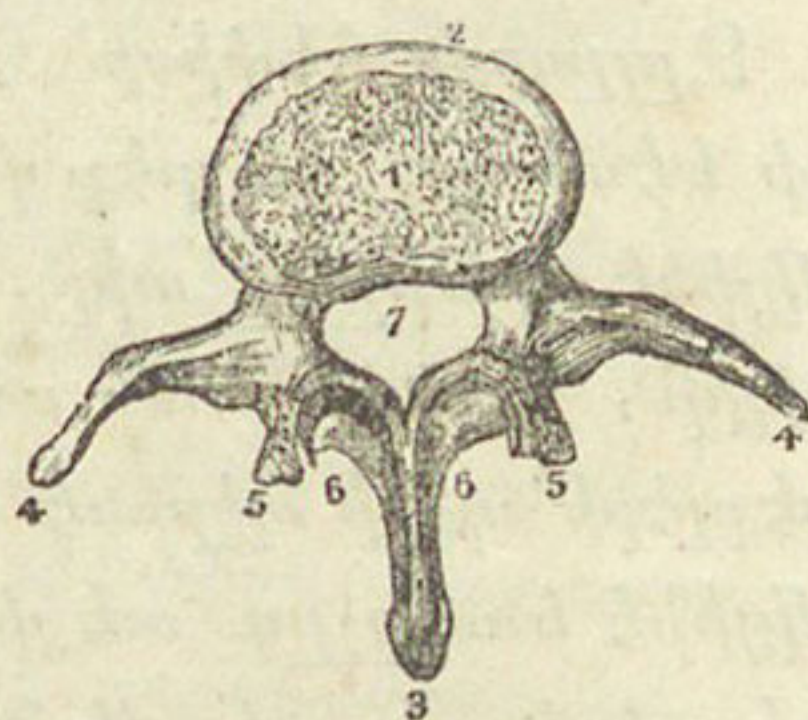
Հէր Ֆադարըն պէօյիւք գըսմը՝ եուվարլադ՝
պիր ազ եոււմշադ վէ սիւնկէր կիպի մէսամմաթ-
լը տըր , լաքին նէթվէթլէրի տահա փէք տիր :
Պու Ֆադարլար՝ պիրի պիրի իւղէրինտէ պէօյլէ
տիւղիւլմիւշ աիւր քի ճիւմլէնին օրթասը տէլիք

օլուպ՝ Նուխա թապիր օլունան իլիք պունտան կէշէր :

Շէկ 5

Շէկ 4

Շէքլ 5 իւննիւ : Պօյուն ֆազարընըն հիյէթի : 1 Ազմըն պէօյիւք գըսմը , 2, Նուխանըն մէվգիի օլան Մէնրաի սըլպ : 4, 5, 7, 8, Փազարըն նէթվէթլէրի :

Շէքլ 4 իւննի : Փազարլարը պիրի պիրինէ բապթ էտէն դուզրուֆ : 5, 4, 5, 6, Աուզրուֆուն նէթվէթլէրի :

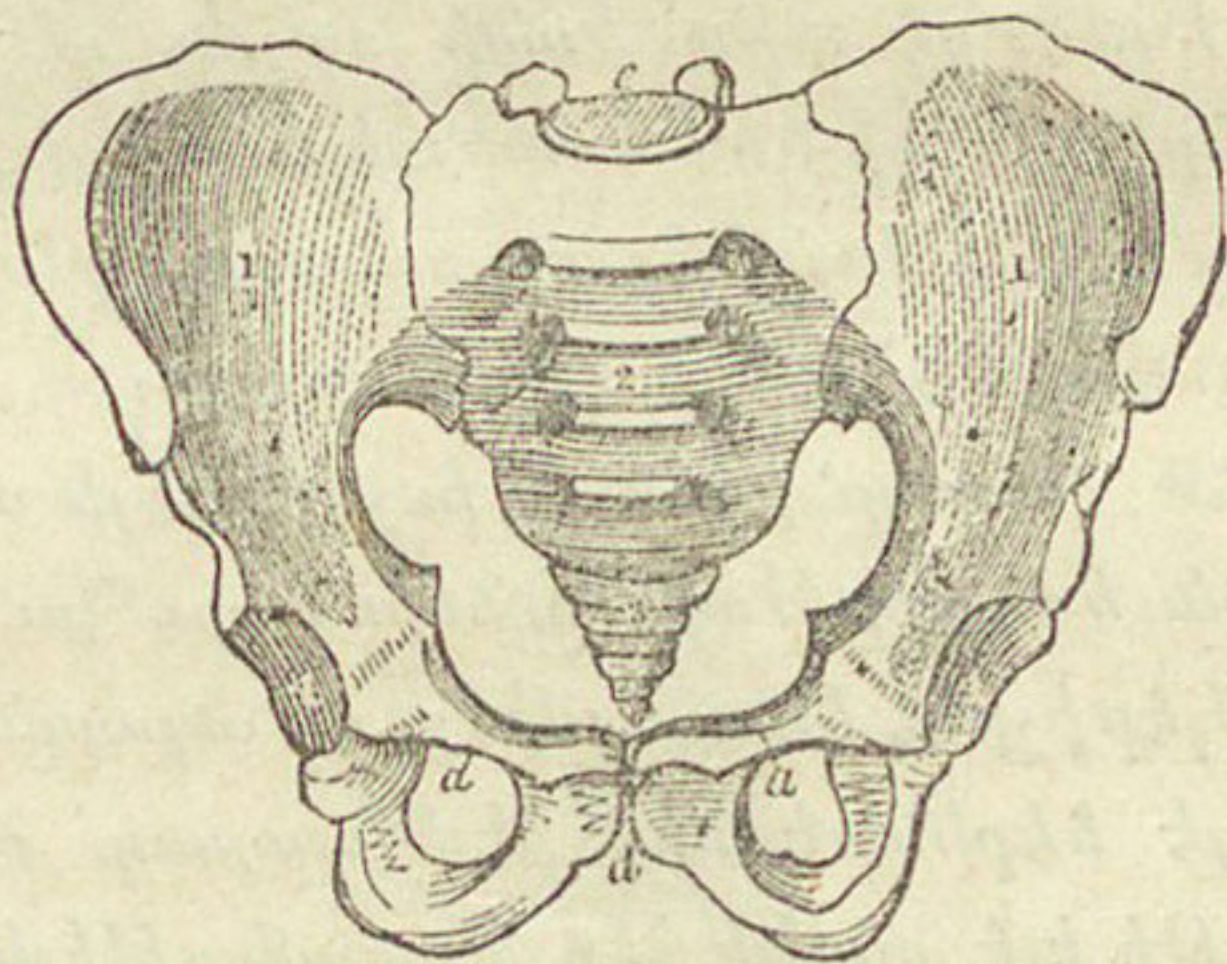
Պու եիրմի տէօրթ ֆազարըն եախօաւ օյնագլարըն արասընտա՝ կէյրէյէ պէնդէր լաքին օնտան տահա էլասթիգ՝ մախսուս պիր շէյ վարտըր՝ քի արդանըն թէփրէնմէսինէ վէ էյիլմէսինէ դօլայլըգ վէրիւր . եիւրիւմէքտէ՝ սէյիրթմէքտէ եա սըչրամագտա պու կէյրէքլէր ուզանըպ սիւնէրէք՝ քէմիքլէր պիրի պիրինէ տէյմէդ , վէ պէյն դարարտան մուհաֆըղ օլուր :

Պէյնին էմին սագլանմասը իչիւն՝ Նարատընըն իլմինի վէ էյիլմինի կէօսթէրէն սայըր պիր քէյֆիյէթ տախի վար , եանի՝ արդա քէմիյինին

էօնէ վէ արտա օլան էյրիլիյի . էյէր ամուտ կի-
 պի աօղրու օլսայրտը՝ իւղէրինէ կէլէն աղըր-
 լըդտան պիր եանա եախօտ արտա էյիլէմէզ ի-
 տի . վէ եիւրիւր իքէն՝ ճիւղի պիր սըչրայրչտան
 անսըղըն կէրի չէքիլմէք վազը օլուրուտու . լա-
 քին շիմտիքի հալտա եայ միսլի իշէյէրէք եիւ-
 րիւմէք դօլայլըդ իլէ օլուր :

Իզամի հալզ տէօրթ տանէ տիր . իքիսի հար-
 գամէ տէնիլիր , վէ եանլարընտա պուտ քէմի-
 յինին եուվարլազ պաշը կիրտիյի Ֆինճան կիպի
 պիր տէրին Նուգրէ եախօտ չուգուր վար տըր :

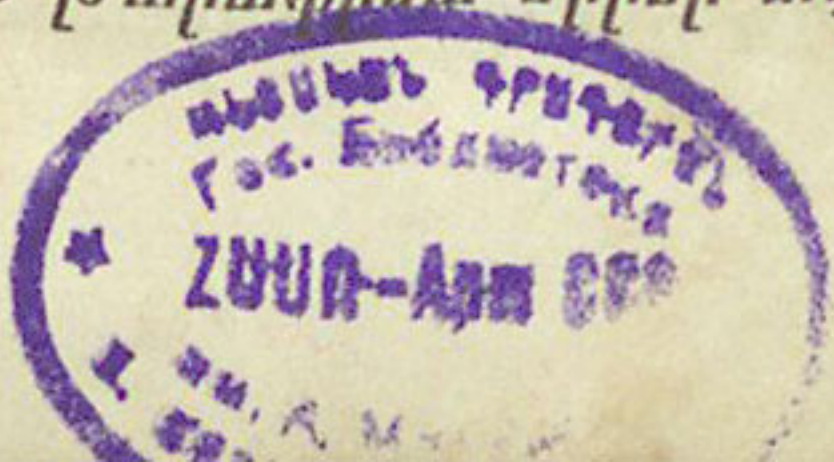
Շէկ 5

Շէքլ 5: 1, 1, Իզամի Հալզ : 2, Սըլպըն վազը
 օլտուզու աղմի վէրէք : 3, Ուտու թտպիր օլու-
 նան ազմի սըլպըն նիհայէթի : 4, 4, Փախըզլարըն
 տախիլ օլտուզու նուգրէլէր :

ՀարգաՖէ քէմիքլէրինին մապէ յնինտէ վէ օն-
 լարա ըրպաթ իլէ պաղը օլան պիր քէմիք վար
 տըր՝ քի իւսթ թարաֆունա եիրմի տէօրտէնճիւ

36939-66

Քաղար, վէ ալթ թարաֆրնա օնուրկանրն նի
հայեթի օլան պիր քիւ չիւ ք քեմիք պիթիշմիշ տիր:

Գօլ վէ այագ քեմիքլէրինին պաշլարը պեօ-
յիւք, վէ օնլարըն տա նէթվէթլէրի օլարագ,
պունլարա քեմիքլէրի պիրի պիրինէ պաղլայան
ըրպաթլար վէ աղալէթլէր եափըշըդ տըր: Պու
քեմիքլէրին պեօյիւք գըսմը՝ իւսթիւվանէ վէ ի-
չի պօշ տուր. սաթհը՝ փեք վէ սըգը տըր. իշ
եիւղիւ իսէ սիւնկէր կիպի մէսամմաթլը տըր:

ԻՔԻ ԳՕԼՏԱ ալթմըշ տէօրթ քեմիք վար. Միւշթ՝
եախօտ քիւրէք քեմիյի. Թերգուվվէթ՝ եախօտ
եագա քեմիյի. Ագմի ազս՝ եախօտ օմուղ քեմիյի.
Չեմիսի եամէշ վէ աշա՝ եանի արշըն վէ մէքիք
քեմիքլէրի. Բեադի եհս՝ եանի պիլէքտէքի քեմիք-
լէր. Բեժի եհս՝ եանի էլ այասընտաքի քեմիքլէր.
վէ Միւշամիշար՝ եանի փարմագլար:

ՄԻԻՇԹ՝ եասար՝ ինճէ վէ իւշ քեօշէլի օլարագ
արդանրն եօգարը թարաֆրնտա տըր: Պու քեմիք
աղալէթլէր իչինէ կէօմիւլմիւշ, վէ օնլարըն վասը-
թասը իլէ եէրինտէ միւհքեմ օլարագ՝ օնլարըն
հարէքեթի իլէ տախի հէր թարաֆա թէփրէնիր:

ԹԵՐԳՈՒՎՎԵԹԻՆ պիր ուճու՝ կէօքս քեմիյինէ,
օ պիրի տէ՝ քիւրէք քեմիյինէ պաղլը տըր. խըզ-
մէթի՝ գօլլարըն կէօքսէ տօղրու մէյիլէնմէսինի
մէն էթմէք տիր:

ԱԶՄԻ ԱԶՏ՝ իւսթիւվանէ օլուպ տիրսէքտէ
արշըն քեմիյի իլէ պիթիշէրէք՝ եօգարըքի պաշը
քիւրէք քեմիյինին պիր ուճունտա պուլունան

նուգրէյէ կիրիպ՝ օրատա պիր տէրիճիք թօր-
պասը իլէ իհաթա օլունուր :

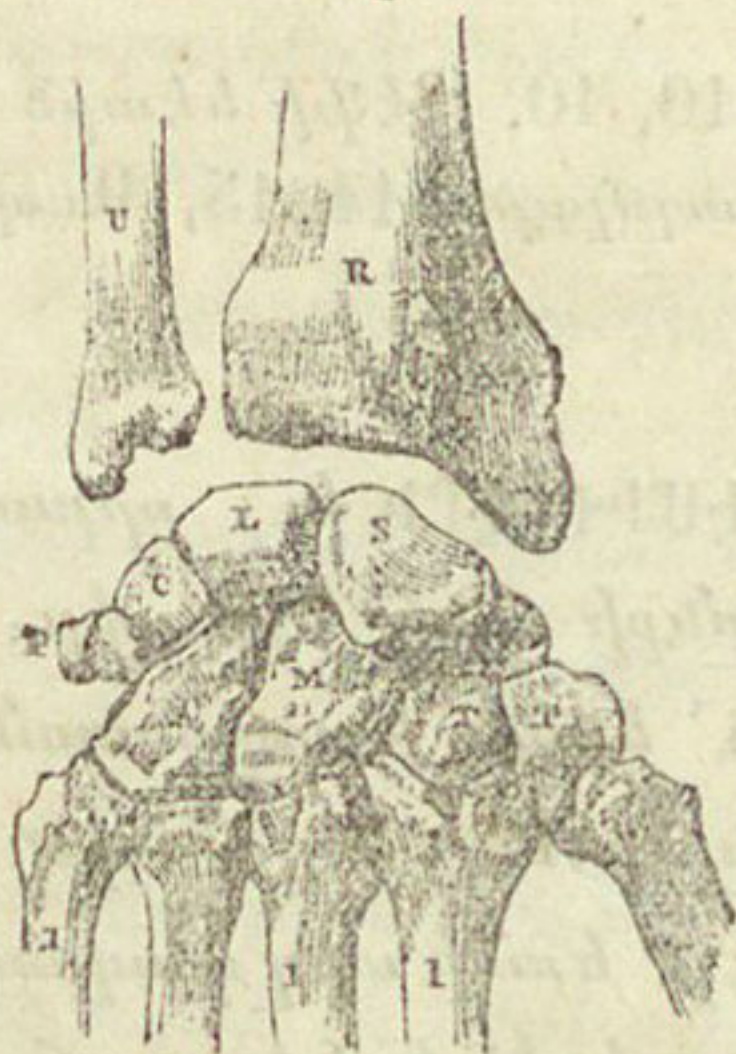
Տիրսէքտէ ՁէՆՏԻ ԷՍՖԷԼ՝ թէքմիլ ըէղէ օյնա-
ղը եափարադ՝ աղմի ազտ իլէ պիթիշիր. պու քէ-
միք դօլուն իչ եանընտա տըր :

ՁէՆՏԻ ԱԼԱ. պիլէքտէքի քէմիքլէր իլէ պիթի-
շիպ՝ պիլէք օյնաղընը թէրքիպ էտէր. պու քէ-
միք դօլուն տըշ թարաֆընտա, եանի պաշ փար-
մաղըն սըրասընտա տըր :

Ձէնտի ալա վէ էսֆէլին ուճլարը՝ պիրի պի-
րինէ էօյլէ ույտուրուլմուշ քի՝ պունուն վասը-
թասը իլէ էլ տէօնիւպ՝ ծնուն միւթէնէվի վէ
միւշթէպիք հարէքէթլէրինի իճրա էտէր :

ՊԻԼԷՔՏԷ Էքի սըրա օլարադ՝ սէքիզ քէմիք
վար. վէ պունլար պիրիպիրինէ օգատար սըդ-
պաղը տըր քի՝ թէփրէնմէլէրի փէք աղ տըր :

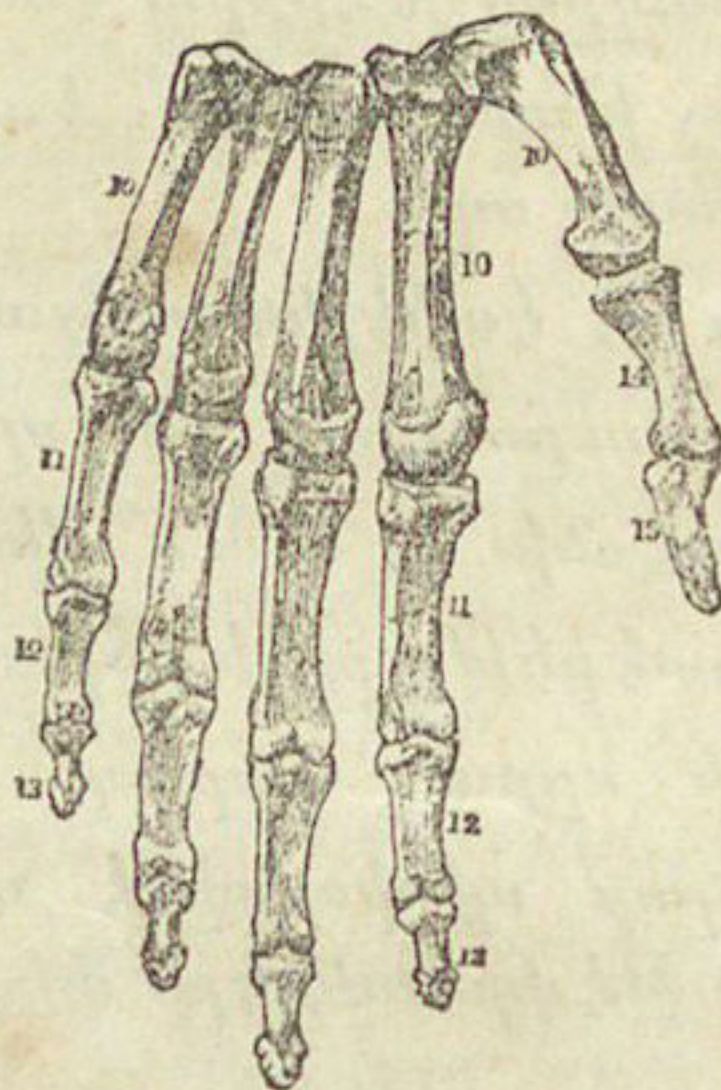
Շէկ 6

Շէկ 6. U, Ձէնտի էսֆէլ, R. Ձէնտի Ալա: S, L, C,
P, U, M, T, T, Բէսզի եէտտէ օլան սէքիզ աղմ :
1, 1, 1, 1, 1, Քէֆի եէտին պէշ աղմ :

ԷԼԻՆ ԱՅԱՍԸՆՏԱ, պէշ քէմիք վար քի ծնլարըն
պիր ուճու՝ պիլէք քէմիյինին իքինճի սըլասը ի-
լէ, վէ օլ պիր ուճլարը՝ վարմագ քէմիքլէրի իլէ
պիթիշմիշ տիրլէր :

Շէֆլ 7

Շէբլ 7: 10, 10, 10, Քէֆի եէտին ազմլարը : 11,
12, 15, Ասպա ազմլարը: 14, 15, Ասպաի քէպիլէնին
ազմլարը :

ՓԱՐՄԱԳ ՔԵՄԻՔԼԵՐԻ ԽՆՆ ՍՐՐԱ ՏՐՐ, Լաքին
պաշ վարմաղընքի սալթ իքի տիր :

ԱՅԱԳԼԱՐՏԱ՝ եանի թապանտան թա դալչա-
յատէք՝ ալթմըշ քէմիք վար, Փախըզ՝ եանի պուտ
քէմիյի. Քերմէթ՝ եանի տիղ դափաղը. Գրասպէի
ֆեպիրէ վէ սաղիրէ՝ եանի պաճաղըն էօն վէ
արտ քէմիքլէրի, Ագասյ՝ եանի էօքչէ. Քեասյ՝
եանի թօփուգ. Չիվրէֆի եանի թօփուղուն եա-

նրնտաքի քէմիք . Բէսդի գասեմ՝ եանի այագ-
իւսթիւ, Բէճի գասեմ՝ եանի թապան. Սիւշա-
ւիշաք, եանի փարմագ քէմիքլէրի :

ՅԱԽԸԶ՝ փիւճիւտտէ էն ուզուն քէմիք օլուպ՝
պաշըն, կէօլտէնին, հէմ գօլլարըն աղըրլըղընը
դալարըրըր : Պունուն պաշը պէօյիւք վէ եուվար-
լագ օլուպ՝ հարգաՖէ տէնիլէն քէմիքլէրին տէրին
նուգրէսինէ կիրէրէք՝ թօփի վէ Ֆինճան ըհդէսի
տէնիլէն թէքմիլ էօրնէ յի օլուր :

ՔԵՐՄԵԹ՝ քիւչիւք պիր քէմիք օլուպ, պաճա-
ղըն էօն քէմիյինէ գայիմ պիր ըրսլաթ իլէ պիթի-
չիք տիր : Այաղը ուզատան աղալէթլէրին վէթէ-
րի՝ քէրմէթին իւսթ եանընա պաղըր տըր : Պու
քէմիք՝ պուտ քէմիյինին ալթ ուճունուն էօն
թարաֆընտա օլուպ՝ այաղը ուզաթմագ հարէ-
քէթինտէ՝ մագարա կիպի իշլէր :

ԳԸՍԱՊԵԻ ՔԵՊԻՐԷ՝ պաճաղըն էօն թարաֆըն-
տա վէ ճնուն էն պէօյիւք քէմիյի օլուպ՝ շէքլի
իւչ քէօշէլի տիր :

ԳԸՍԱՊԵԻ ՍԱՂԻՐԷ իսէ հէմանն օ պիչիմտէ օ-
լարագ՝ իքի ուճլարը էօն քէմիյէ դավիյէն պի-
թիշմիշ տիր :

ԹՕՓՈՒԳ, ԷՕԲԶԷ վէ ԱՅԱԳ ԻԻՍԹԻԻՆՏԷ եէտի
պիչիմսիզ քէմիք վար, վէ պիրի պիրինէ օ դատար
սըգ պաղըր տըր քի թէփրէնմէսի փէք աղ տըր :

ԹԱՊԱՆՏԱ պէշ քէմիք օլուպ՝ պիր թարաֆտա
թօփուդ քէմիքլէրի իլէ վէ օ պիր թարաֆտա

Վարմագ քեմիքլէրինին իւք սըրասը իւէ պիթիշիք
տիր :

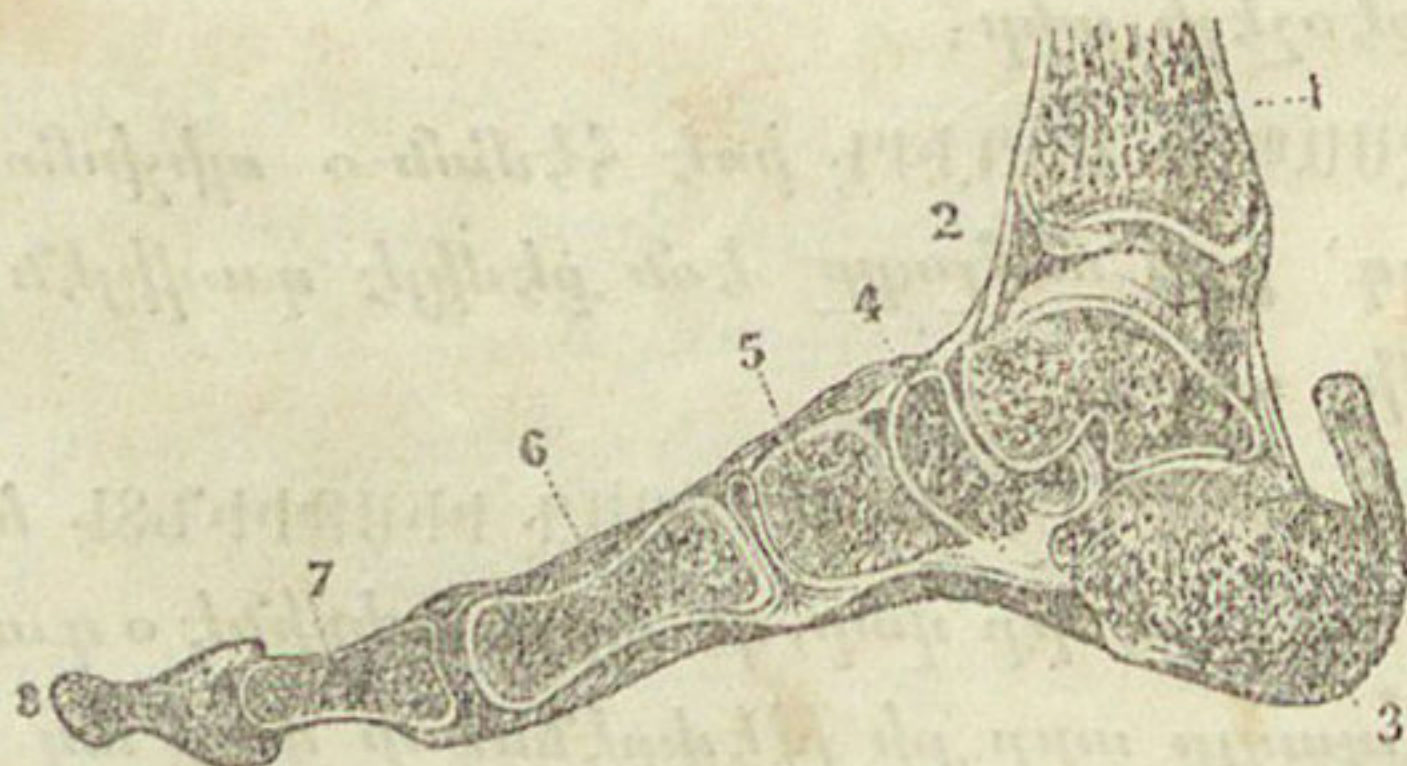
Շէկ 8

Շէկ 8: Սյագ ազմլարընըն իւսթ թարաֆը : 1, 2,
Քէասը 3, Ագասը 4, Ձէվրէքի : 5, 6, 7, 8, Բէսղի
գատէմ : 9, 9, 9, Քէֆի գատէմ ազմլարը : 10, 11, Աս-
պաի քէպիրէնին ազմլարը 12, 13, 14, Ասպալարըն
ազմլարը :

Շէրհ : Թօփուդ քեմիքլէրի՝ թասպան քեմիքլէ-
րի իւէ պէօյլէ պիր թարղտա պիթիշիք տիր քի,
այաղըն շէքլի քեմէրլի տիր . վէ պէօյլէ օլմասը
դօլայլըդ վէ հիւսն իւէ եիւրիւմէմիզէ եարտըմ
էտէր :

Շէկ 9

Շէքլ 9 : Նանտան կէօրիւնտիւյիւ կիպի՝ այաղըն
քեմէրլինի պէյան էթմէք իւզրէ, այագ ազմլարընըն

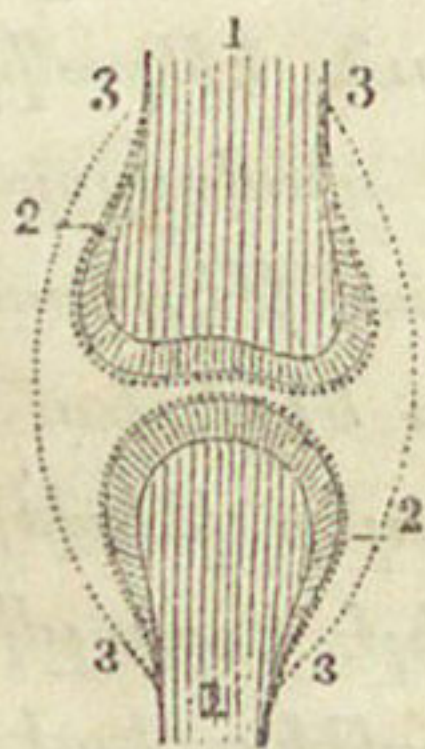
քէամի : Պու քէամէր՝ արտ թարաֆտա էօքչէ, վէ 1, օն
թարաֆտա փարմագլարըն իւզէրինէ զուրուլմաշ
տուր :

1, Գրսապէի քէպիրէնին ալթ թարաֆը 2, Քէապ
5, Ագապ : 4, Ձէվրէքի : 5, Ռէսզի գատէմտէն պիր
ազմ : 6, Քէֆի գատէմ ազմլարընտան պիրիսի : 7,
8, Ասպաի քէպիրէնին ազմլարը :

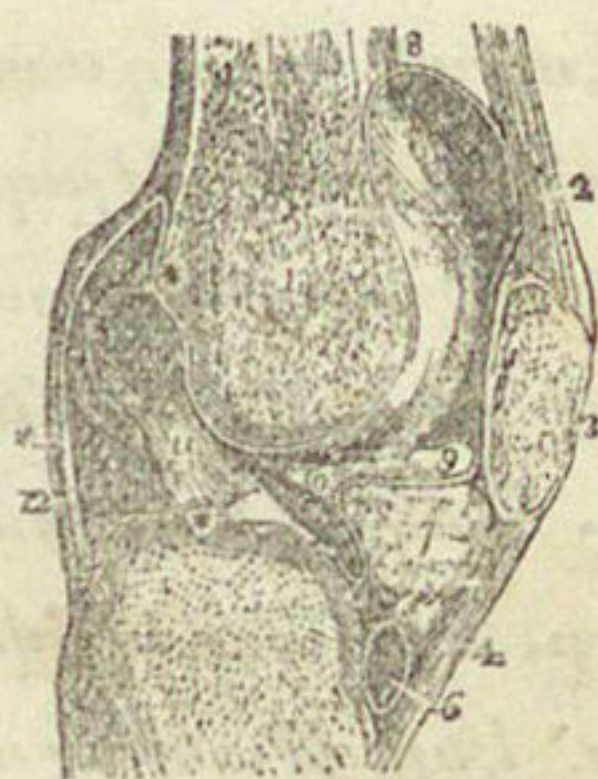
Փարմագլարտա օն տէօրթ քէմիք օլուպ՝ պուն-
լարըն պաշ փարմագլարտա՝ իքի, սայըր փար-
մագլարտա՝ իւշ սըրասը վար :

Վ իւճիւտին Մէվսըլ՝ եանի օյնագ եէրլէրի՝
չօգ հիւնէր իլէ եափըլմըշ օլուպ՝ օնլարըն թէր-
քիպինտէ գալի օլմասը իլէ դօլայճա թէփրէն-
մէսինէ վէրիլէն աիգգաթ թաճճիւպէ շայան
տըր : Հէր Մէվսըլ իքի եա տահա զիյատէ քէմիք-
լէրին արասընտա օլարագ՝ օնլարըն նիհայէթ լէրի
իլէ Ղուգրուժ՝ Ղըշաի ռուրուպէթի լէգճէթ՝
վէ Ռըպսթտան իպարէթ աիր :

Շէկլ 10

Շէկլ 11

Շէկլ 10: Ազմ, զուգրուֆ վէ զըշաի բու թուպէ թի
լէգճէթին պիրիպիրինէ նիսպէթ իլէ մէվգիի : 1, 1,

Օյնագ եափմագ իւզրէ իքի ազմըն նիհայէթլէրի: 2,
 2, Ազմըն նիհայէթինի իհաթա էտէն զուզրուֆ: 3,
 3, 3, 3, իքի ազմըն զուզրուֆունու գափլայըպ պի-
 րիսինտէն օլ պիրիսինէ թէրէճճիւ էտէն զըշաթի
 րութուպէթի լէզճէթ՝ նօզթալը խաթթ իլէ կէօս-
 թէրիլմիշ տիր:

Շէքլ 11: Նանտան կէօրիւնմէք իւզրէ տիզ օյնա-
 զընըն իշի: 1, Ազմի ֆախըզ: 3, Քերմէթ: 3, Գըսա-
 պէի քէպիրէ: 2, 4, Քերմէթ ըրպաթլարը: 6, Գը-
 սապէի քէպիրէնին զուզրուֆու: 12, Տախըզըն զուզ-
 րուֆու: * * * Ղըշաթի րութուպէթի լէզճէթ:

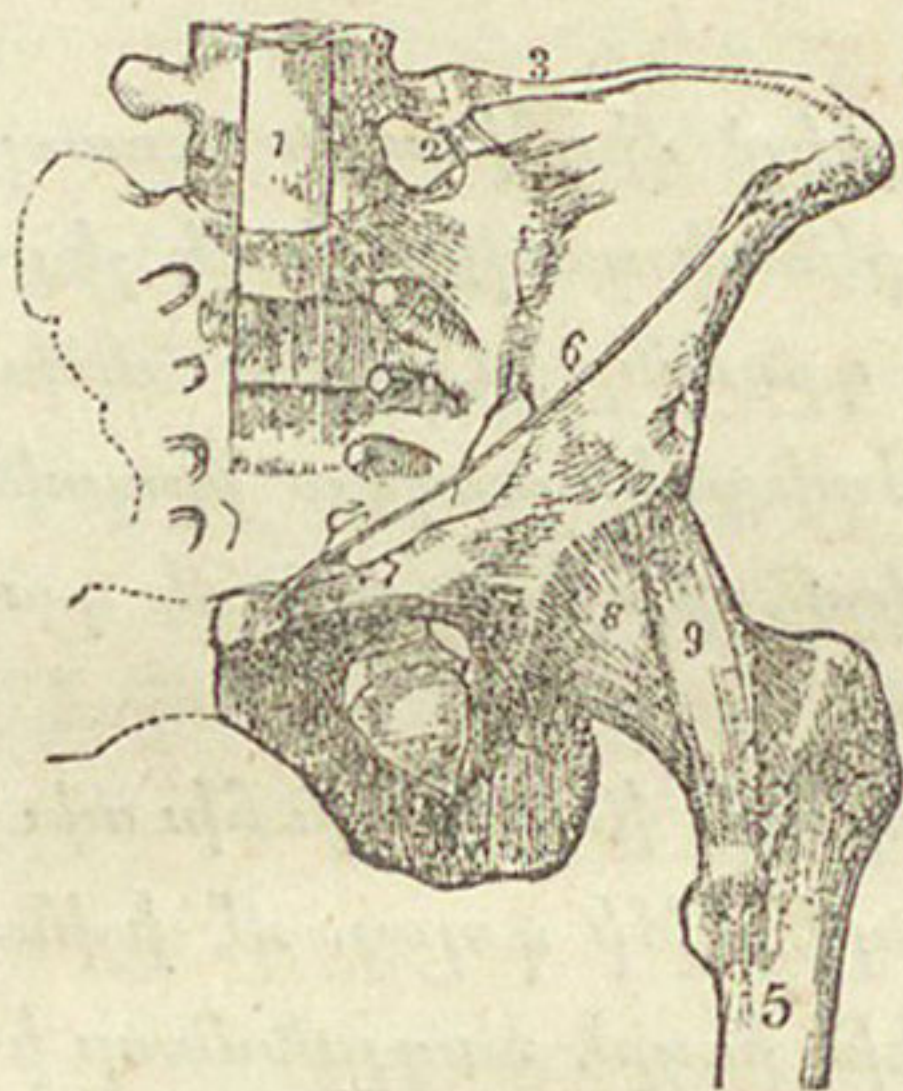
ՂՈՒԶՐՈՒՑ՝ եանի կէյրէք, սալպ վէ գայփադ՝
 րէնկի պէյազ վէ քէմիքտէն եումշադ պիր ճիամ
 տիր, վէ օյնագտա պիթիշիք օլան քէմիքլէրին
 ուճլարը ի: զէրինտէ պուլունուպ՝ գալընլըղը պիր
 ծնալթընճը փարմագ դատար տըր:

ՂԸՇԱԻ ԲՈՒԹՈՒՊԷԹԻ ԼԷԶՃԷԹ՝ եանի օյնագ
 զարը՝ զայէթ ինճէ պիր տէրիճիք տիր քի՝ կէյ-
 րէքլէրի գափլատըգտան սօնկրա ծնլարտան
 աքս էտիպ՝ օյնագտա վէ ծնուն էթրաֆընտա
 պուլունան ըրպաթլարը տախի գափլայօր:

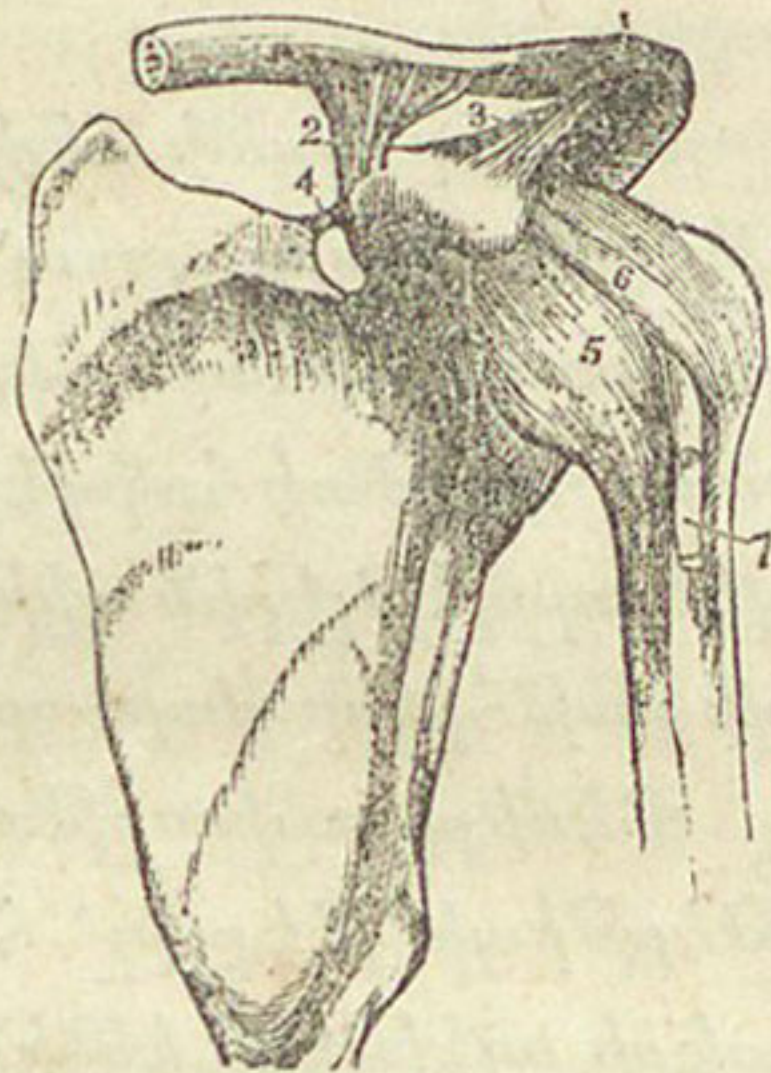
ԲԸՊԱԹ՝ պիր միդտար տօղրու թէլլէրտէն ի-
 պարէթ տիր, վէ պունլար՝ պիր եէրէ եա թօփ-
 լանմըշ օլարագ՝ դըսսա պէնալէր թէրթիպ է-
 տէրլէր, եա տա պիրի պիրի իլէ էօրիւլմիշ օ-
 լարագ՝ էնլի թապագալար թէրթիպ էտէրլէր
 պունլար տախի պիթիշէն քէմիքլէրին ուճլարընը
 պիւթիւն պիւթիւնէ իհաթա էթաիլինտէն՝ Քէսէ

ըրպաթը թէսմիյէ օլունուր : Պու պիթիչաիրէն պաղլար՝ պէյաղ վէ փարլաղ օլուպ՝ էլասթիք տէյիլէր, վէ ծնլարրն չօղու օյնաղ դարրնրն տըշ թարաֆրնտա պուլունուր :

Շէֆյ 12

Շէֆլ 15

Շէֆլ 12: 8, 9, Իզամի հավզը՝ (6) Փախըզա (5) պաղլայան ըրպաթ :

Շէֆլ 15 : 2, 5, Թէրգուվվէթի՝ (1) Միւշթէ (4) պաղլայան ըրպաթ : 5, 6, Միւշթի՝ ազմի ազտա պաղլայան ըրպաթ :

Ազմ՝ դուդրուֆ՝ ըրպաթ վէ դըշանրն աապէթլէրի, վէրիալէրի վէ շերեանլարը վար իսէ տէ, սաղլամ հալլարրնտա տույմաղ հիսսլէրի կօղ տուր :

ԻՒԶԻՒՆՃԻՒ ՊԱՊ

Ս.ԶՄԼԱՐԸՆ ՊՍ.ՀՍԻ ՀՍ.ՅՍ.ԹԸ

Ազմլար՝ եանի քեմիքլէր՝ վիւճիւտին էսասը վէ ամուտլարը օլուայ՝ քէնաի դավիլիյի վէ շէքլի իլէ վիւճիւտին հէր դըամընը քէնաինէ մախսուս հիյէթտէ հըֆղ էթտիքտէն պաշգա՝ ըրպաթ վէ ազալէթլէրին պիթիշմէսի իչիւն վիէք վէ դավի սաթհլարը վար տըր :

Քեմիքլէր վասըթասը իլէ ինսան վիւճիւտիւ՝ թէրթիպի թէքմիլ՝ հարէքէթի դօլայ, վէ իչինտէքի ալէթլէրի էմնիյէթ իւզրէ սազլանմասը իչիւն՝ աճայիպ հիւնէրին ամէլի կիպի կէօրիւնիւր :

Քեմիքլէրին պազըսը՝ իչինտէ պուլուճնան ալէթլէրի սիյանէթ էթմէք իչիւն տիւր: Քըհֆ կէօզլէրին էթրաֆընտաքի քեմիք վէ պուրուճն քեմիյի՝ պու մագուլէտէն տիր: Սայըլարը՝ էլզէմ ալէթլէրի հըֆղ էթմէքտէն մատա՝ կէօնէ կէօն հարէքէթլէրէ եարտըմ էտէրլէր: Ոնուրկա վէ էյէկի քեմիյի՝ պու սըրատան տըր: Պագիլէրի իսէ՝ սալթ հարէքէթ էթմէտէ եարտըմ էտէրլէր, մէսէլա՝ դօլ վէ այադ քեմիքլէրի :

Քեմիքլէրտէ թէճէտտիւս վէ իֆնա պուլմադ

Եախօտ չիւրիւմէք քէ յՖիլիթի վար, եանի՛ Էս-
քի՛ ֆախտէսիզ գըսմլար տէֆ օլունուայ՝ վիւ-
ճիւտին պաշգա գըսմլարընտա օլտուղու կիպի՛
օնլարըն եէրինէ եէնի զէրրէլէր վազ օլու-
նուր :

Պօյլէ օլմասը՝ շու թարզ իւզրէ թէճրիւպէ օ-
լունամուշ տուր. պիր գաշ հայվանլարա քէօք պօյա
իլէ գարըշըգ եէմ եէտիրիլիպ՝ հէր գաշ կիւնտէ
պիրի պօղաղլանըպ՝ օնլարըն քէմիքլէրի կիթ-
տիքճէ գըրմըզը օլմագտա պուլունուրուտու :
Օնտան սօնկրա հայվանլարըն պագիսինէ ատէ-
թա եէմ վէրիլիպ պօղաղլանտըգտա՝ ըէնկի՛
Լիմֆապի ալէթլէրին վասըթասը իլէ տէֆ օ-
լունուայ՝ քէմիքլէր էվվէլքի հայրնա տէօնմիւշ
պուլունատու :

Մէվսըլ թէրթիպ էտէն իքի քէմիլին նիհա-
յէթլէրին շէքլի՛ պիրի թիւմսէք օլ պիրի շուգուր
օլարագ՝ պիրի պիրինէ մուվաֆըգ տըր, վէ պու
նիհայէթլէրի՛ թէրքիպլէրինտէ սիւնկէր կիպի
մէսամմաթլը օլտուղունտան էլասթիք տիր :

Քէմիքլէրին ուճլարը զուզրուֆ իլէ տախի
գափլը տըր: Պու գըսմլարըն էլասթիք օլմասընըն
մէրամը՝ վիւճիւտին էլզէմ վէ նաղիք ալէթլէ-
րինի էզիլէթտէն հըֆզ էթմէք տիր :

Մէվսըլ զըշասը՝ Տութուպէթի լէզճէթ թա-
պիր օլունան եափըշգան պիր սէյյալէ թէմիլիզ
էտէր: Օյնագլարը եաղլայան պու սէյյալէ՝ քէ-
միքլէրին վէ ըրպաթլարըն եիւզլէրի պիրի պիրի

իւսթիւնատէ գօլայ իշլէմէսինէ եարտում էտիպ
սիւրիւնմէլէրինի աղալտըր :

Պունտա Խալիգի աղիմին մարիֆէթի վէ հէր
շէյէ գատիր գուտրէթի պէյան օլունուր. չիւն-
քի ինսան իճատը իլէ ետիրլմըշ հիչ պիր ալէթ
եաղլամագ իչիւն լաղըմ օլան սէյյալէլէրի քէն-
տի իշլէմէսի իլէ թահսիլ էտէմէզ. լաքին ինսան
վիւճիւտինատէ՝ միդտարը քեաֆի միւնասիպ
եէրտէ վէ միւնասիպ վազըթտա հասլ օլուր :

Պաղը իլլէթլէրտէ՝ պու սէյյալէ հատտէն
դիյատէ օլուպ՝ օլ օյնաղըն թօրպասընը շիշիրիր.
վէ պու իլլէթէ՝ քի չօգճա տիզտէ վուզու պու-
լուր՝ Օյնագ իսթիսգասը տէնիլիր :

Տըպաթլարըն Փախտէսի՝ քէմիքլէրի պիթիշ-
տիրիպ՝ պիրի պիրինէ ըապթ էթմէք տիր. պուն-
լար իլէ կէրէք այաղըն վէ պիլէյին քիւչիւք քէ-
միքլէրի՝ կէրէք վիւճիւտին պէյիւք քէմիքլէրի
տախի՝ չէլիք պէնտլէրի իլէ պաղլանմըշ կիպի՝
գավիյէն եէրինատէ հըֆզ օլունուրլար :

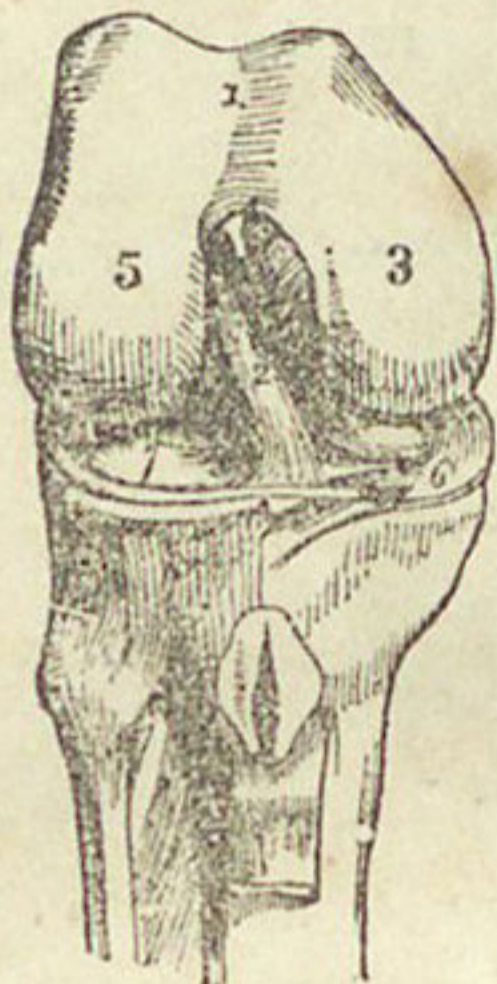
Տըպաթլարըն պաղըսը՝ օյնագլարըն իչինտէ
պուլունուպ՝ օրթատա միհվէր կիպի տուրուր.
պաղըսը տա պիր թօրպա շէքլինտէ վէ եաղլայան
սէյյալէ իչինտէ օլարագ՝ էթրաֆընը իհաթա է-
տէր. պաղըսը տախի պէնտ շէքլինտէ եանլա-
րընտան կէչէր :

Օյնագլար՝ հարէքէթլէրի վէ թէրքիպլէրի
խուսուսունտա՝ չէշիտ չէշիտ տիրլէր. պաղըլար՝
օմուզ կիպի հէր թարաֆա տէօնէպիլիլլէր .

պազըլարը տա՛ տիրսէք կիպի՛ անճագ իքի թարա-
ֆա հարէքէթ էտերլէր . պազըլարը իսէ գըհֆ
քէմիքլէրի կիպի հիչ գըմըլտանմազլար :

Շէֆլ 14

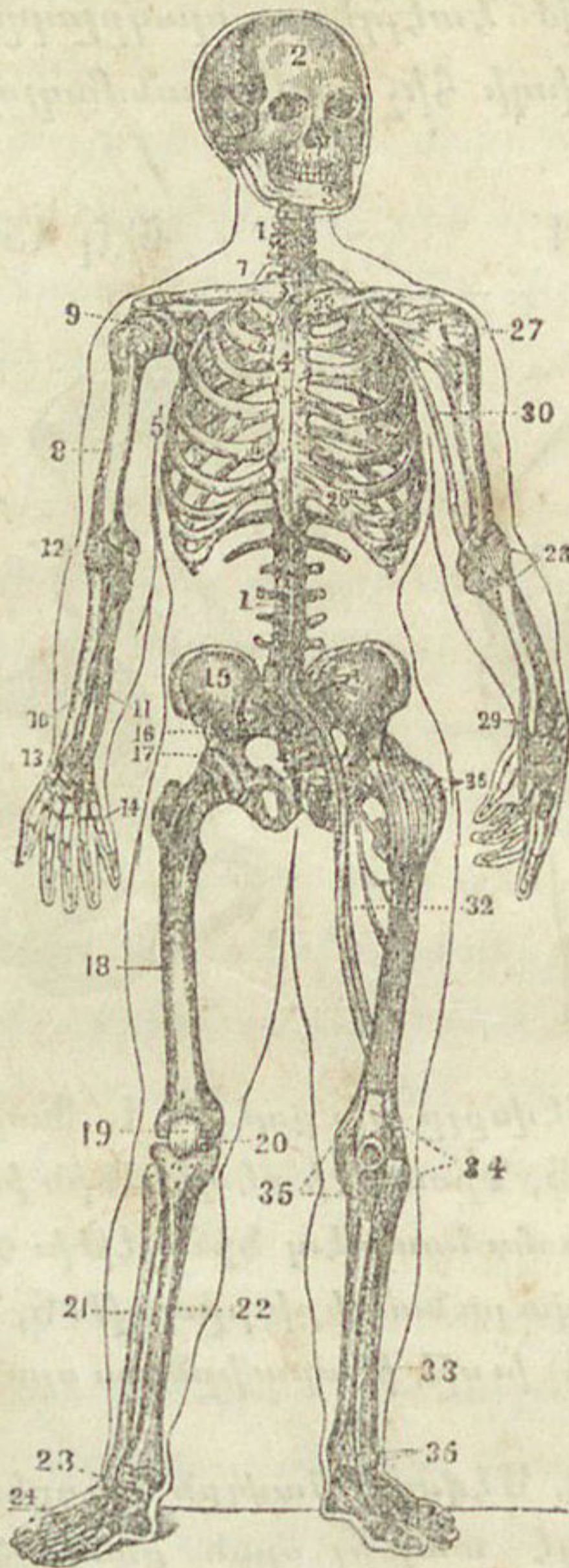
Շէֆլ 15

Շէֆլ 14: Մէվսըլը բիւքպէթ: 1, Փախըզըն ալթ-
թարաֆը: 5, 5, Գըսապէի քէպիրէնին խզերինէ վա-
զը՝ օլան իքի մուհատտէսլ նիհայէթի: 2, Նիւքպէթ
տախսիլինտէ պուլունան իքի բըպաթ: 6, 7, Գըսապէի
քէպիրէնին (4) իւսթ թարաֆընտա օլան զուզրուֆ:

Շէֆլ 15: 2, Մէվսըլի հավզըն նուզրէսի: 5, Մէզ-
բիւր նուզրէյէ տախսիլ օլան բասի ֆախըզ: 5,
Նուզրէնին տախսիլինտէ օլան բըպաթ:

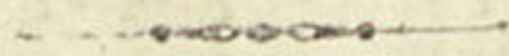
Նկի 16

Ներքև 16: 1, 1, Ազմի սրբա: 2, Գրեֆ: 3, Ֆերքի
էսֆել: 4, Ազմի սատր: 5 Ազլա 6, 6, Ղուզրուֆի
ազլա: 7, Քերգուվիթ: 8, Ազա: 9, Մեվսըլի մէնքիս
10, Չէնտի ալա: 11, Չէնտի էսֆել: 12, Մեվսըլ
մերֆըզ: 13, Րէսզ: 14, Նէտ: 15, Իզամի համզ: 16,
Ազմի վերէն: 17, Մեվսըլ համզ: 18, Փախըզ:

19, Քերմէթ: 20, Մեվսըլը բիւքպէթ, 21, Գըսապէի սաղիրէ: 22, Գըսապէի քէպիրէ: 23, Մեվսըլը քէապ: 24, Գատէմ: 25, 26, Թէրգուվէթ, ազմի սատր վէ ազլա ըրպաթլարը: 27, 28, 29 Մէնքիպ, մերֆըզ վէ բէսզ ըրպաթլարը: 30, Ազտըն շէրեանի քէպիրի: 31, Մեվսըլը հավզ ըրպաթլարը: 32, Տախըզըն էվ- վիյէթի տէմի քէպիրէ: 33, Սազըն շէրեանը: 34, 35, 36. Քերմէթ, բիւքպէթ, վէ քէապ ըրպաթլարը:

Շէրհ: Շայիրալէրին՝ 16ննի շէքլտէն եախօտ պուն- լարըն պէօյիւք թասվիրլէրինտէն ազմլարըն թէշրիհ վէ պահսի հայաթընը թէքրար օգումասը միւնանիպ տիր:

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՊԱՊ

Ս.ԶՄԼԱՐԸՆ ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ՍՖԻՅԷԹ ԳԱՎՍԻՏԻ

Քեմիֆիերին պեօյիւֆիւշիւ վե գուվվեքի իշ-
շեմեֆ իշե արթար վե իշշեմեմեֆ իշե գայիճ-
շենիր : Հարեքեթ էթմեք՝ կերեք թիւրապի կե-
րեք հայվանի եէնի զերրելերին իլավեսինե միւ-
ճիպ օլուր : Պու սեպեպտեն պիր բէնճպերին
քեմիքլերի սըգ վե գուվվեթլի օլուր . ամմա իշ
թութմայանըն քեմիքլերի՝ քիւշիւք հեմ թիւրա-
պի գըամը էքսիք օլուպ՝ իշլէյէնին քեմիքլերինին
գավիլիլինե վե գուվվեթինե էրիշմեղլեր :

Վեթերլեր՝ քեմիքլերին ուճլարընա պիթիշիք-
տիր : Ս.գալեթլերին հարեքեթի՝ վեթերլերին
պիթիշտիլի գըամընըն տամարլարընըն իշլէմեսինի
արթըրըր . պեօյլէճէ՝ քեմիլին պու գըամընըն
թաղտիլեսի զիյատե օլտուղունտան՝ պեօյիւք-
լիւլիւ տախի արթար :

Պունուն իշիւն չալըշգան ետիրճընըն եա
չիֆթճինին օյնագլարը՝ էլ իշի թութմայան ա-
տեմին օյնագլարընտան տահա ճէսիմ օլուր :

Զօճուգլարըն ֆեմիֆիերի յօգճա հայվանի
օշուղունսան ֆեմաշե երմիշին ֆեմիլի կիպի
աղըր իշե սայանանագլար . շիւնքի էվվէլա
շեքիլլերի պօղուլմաղա միւպլթէլա տըր, վե սանի-

յէն՝ թիւրապի զերբէլէր արթըպ վաղթընտան
էվվէլ պիրլէշտիյինտէն՝ պէօյիւմէսի կերէյի կի-
պի վաղը օլմաղ: Աէնճ պիր հայվան՝ մէսէլա պիր
թայ՝ աղըր իշ թութարոա, թիւրապի զերբէլէր
թէզ զամմ օլունարագ՝ վէ հայվանըն պէօյիւքլիւ-
յիւ թէքմիլ օլմաղտան էվվէլ քէմիքլէրի գալիլէ-
շերէք՝ օ հայվան պօտուր գալըր: Քէզալիք էյեր
պիր կէնճ զաթ՝ քէմալէ էրմէզտէն էվվէլ հատ-
տէն զիյատէ չալըշըրոա, պէօյլէ օլուր, լաքին
հաֆիֆ վէ նիզամյը իշտէ իշլէմէսի՝ քէմիքլէրին
պէօյիւմէսինէ վէ գալիլէշմէսինէ միւճիպ օլուր:

Եխթիյարլարըն քէմիքլէրի տախի՝ փէք կէվ-
րէք օլտուղունտան գօլայ գըրըլըր:

Օրթա չաղտա թիւրապի վէ հայվանի գըամ-
լարըն միգտարը՝ ալէսսէվիյէ օլ նիսպէթտէ տիր
քի՝ իշ իչիւն միւնասիպ տերէճէտէ էյիլիը՝ գա-
վի վէ գուվլէթլի օլուպ՝ մուխաթարայա փէք
աղ միւպթէլա տըրլար:

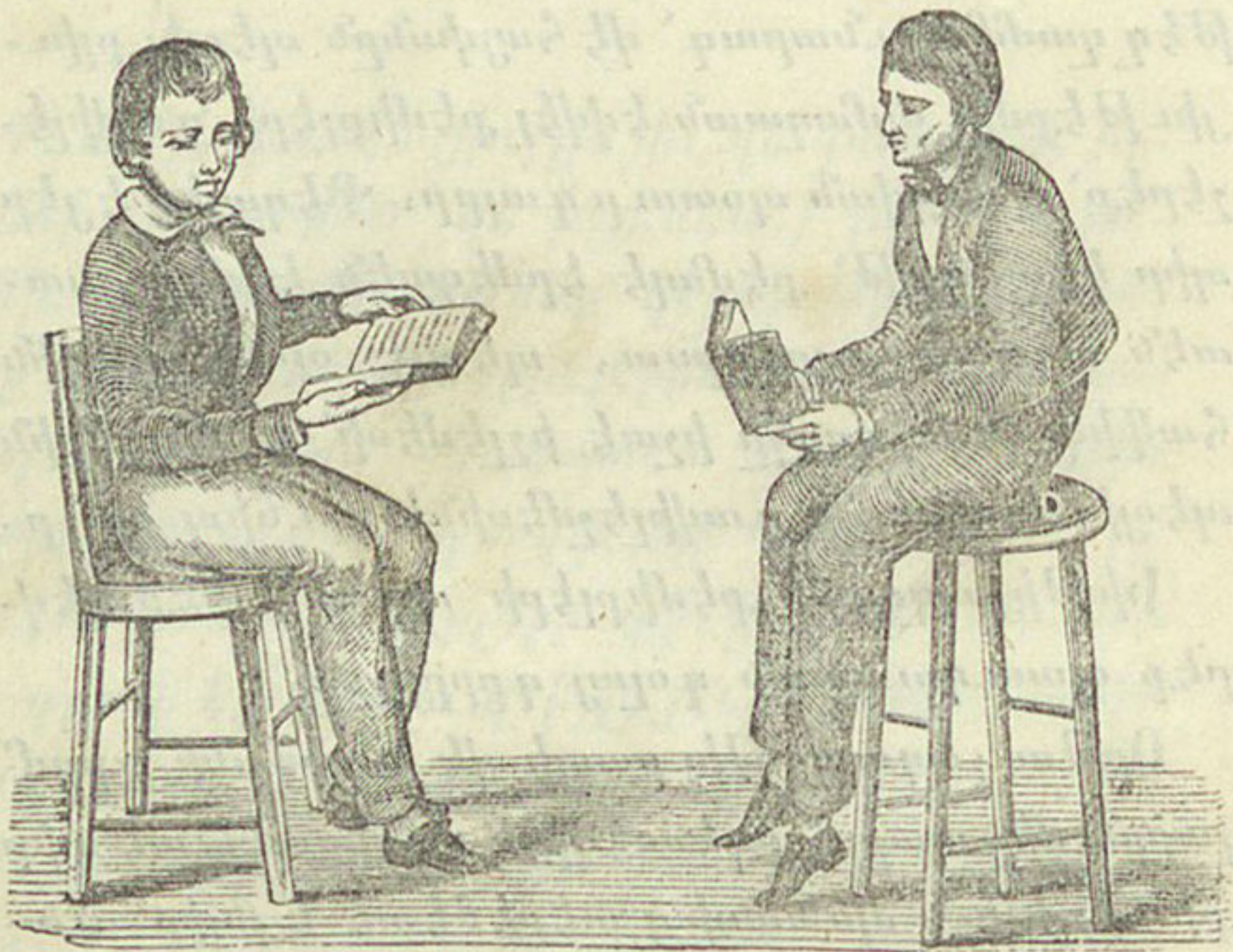
Քիւչիւք չօճուղուն թաղէ քէմիքլէրի՝ զարար
չէքմէյերէք՝ նէ իշլէմէյէ նէ տէ հէման պիր
հալտա ըահաթ գալմաղա տայանապիլիը: Օ սէ-
պէպտէն՝ մէքթէպտէ չօճուղլարըն իսթիրահա-
թը իչիւն սըգ սըգ թաթիլ էթմէք լաղըմ
օլուր:

Չօճուղարըն օրուրանագ ետրշերի աչագ-
չարը ետրէ ետթիշեճեֆ գասար էնկիին օլմաղը,
եօխասա այագլարըն աղըրըղը՝ պուտ քէմիյինի
էյեր (չէքլ 17, վէ 18.) հէմ տէ էօյլէ օթուր-

մագտան չօճուղ թէ՛ղ եօրուլուպ բահաթարդ
օլուր :

Շէֆլ 17

Շէֆլ 18

Շէքլ 17 : Իսքէմլէնին եիւքսէքլիյի միւնասիալ՝ վէ
այագլար տէօշէմէյէ տայանտըզը վագըթտա՝ թա-
պիսթը իլէ ալտըզը հիյէթ :

Շէֆլ 18 : Իսքէմլէ այագլար տէօշէմէյէ տայան-
մագտան եիւքսէք. օլտուզու հալտա՝ շայիրտին ալ-
տըզը հիյէթ :

Կերեֆ յօճուզարսա կերեֆ ֆեմաղէ երմիշեր-
սե, եյեկի ֆեմիֆերի գօշայ եյիղէ պիղիր : Աշա-
ղաքի էյէկիլէր՝ ուզուն վէ էլասթիք կէյրէքլէր
իլէ կէօքս քէմիյինէ պիթիշմիշ օլուպ՝ պիրազ սը-
գըշտըրըլարադ՝ կէօքս չօդ քիւշիւլիւք . շէօյէ

քի պաղը տէֆա աշաղաքի էյէկիլէրին էօն ուճ-
լարը՝ իքի թարաֆտան պիրի պիրինէ եաղլաշըր-
լար. հէմոէ սալլանան էյէկիլէրին ուճլարըն ա-
րալարը աղալարադ՝ դալչա քէմիքլէրինէ տօղ-
րու էնէրլէր :

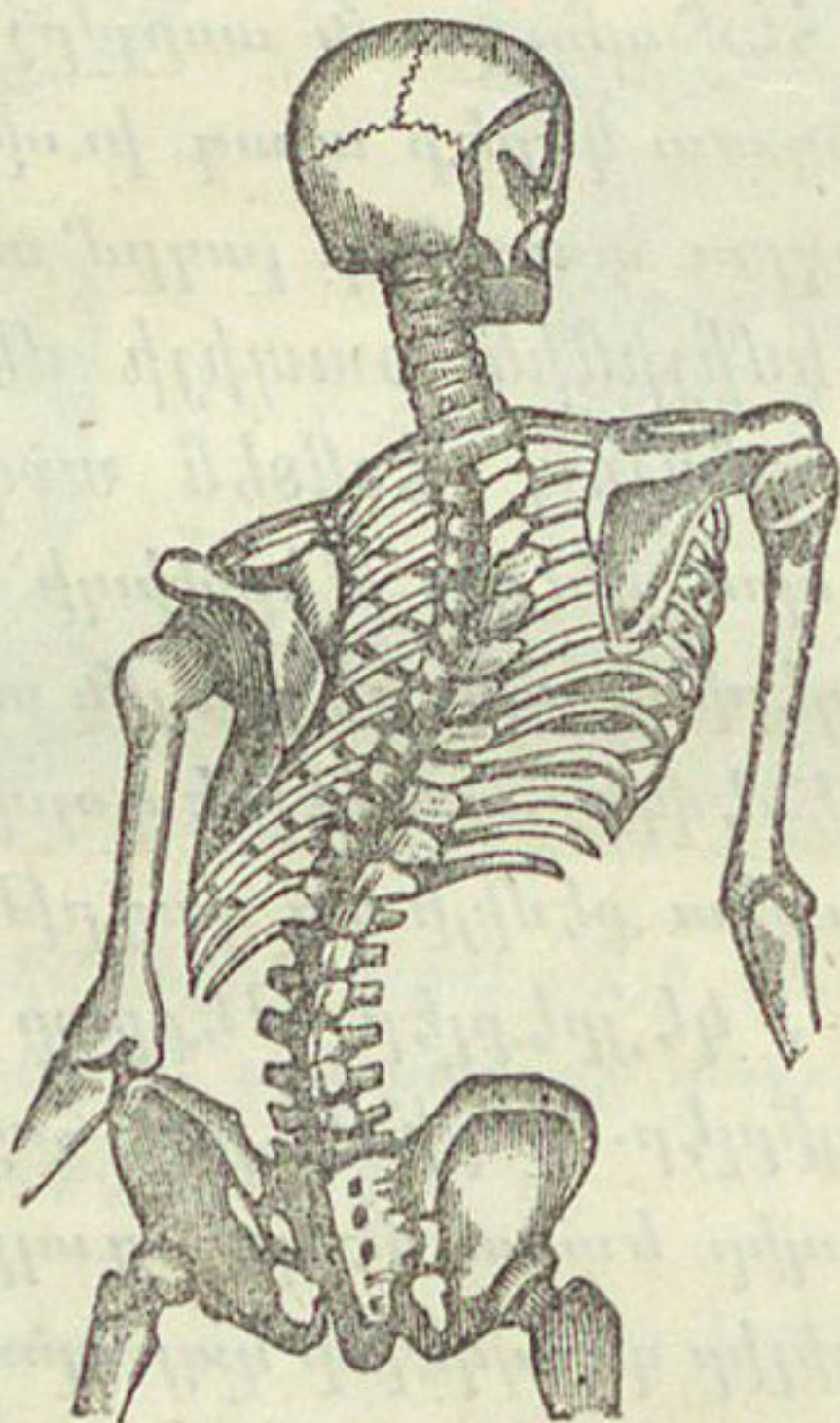
Պու զարարըն հէփիսի՝ պէլի փէք չօգ սըգ
պաղլամագտան օլուր . իմտի պու քէտէրտէն
սագընմագ իչիւն՝ կէրէք տիր քի հէր ատէմին
էսվապը պօլ հէմ օմուղտան ասըլըշ օլա : Աէ-
րէք օթուրմագտա կէրէք այագ իւսթիւնատէ օլ-
տուդտա՝ տօղրու տուրմագ լաղըմ տըր :

Օնուրկա ֆեմիյիսինն քասիյի մէյի՝ եան-
սան եանա օլմայրայ՝ հօնէն արգայա սրր :
Քէմիքլէրին պու կիւզէլ թէրթիպի՝ եանի հէր
Ֆագարըն իւզէրինէ պիր կէյրէյին տիւղիւ լմիւշ
օլմասը՝ միւթէնէվիլի հարէքէթէ դօլայլըդ վէրիւր .
վէ էյէր օնուրկա քէմիյի աղ վագըթ պիր եանա
մէյիլէնիրսէ , կէյրէքլէր թէքրար թապիյաթ
հայընա չէքիլիլէր . լաքին էյէր հայլը վագըթ
իլէրիյէ եա պիր եանա մէյլի դալըրսա՝ կէյ-
րէքլէրին չէքիլիր դուվլէթի դայ օլուպ՝ էնճամ
պիր թարաֆը ինճէ վէ օ պիր թարաֆը դայըն
օլուր . պու եօլիլէ շայիրտլէր՝ տիքիշ տիքէնլէր
վէ եափուճուլար՝ իչլէրէ եա քիթապլարա կէօղ-
լէրի եաղըն կէլսին տէյու էյիլէրէք՝ դանպուր
օլուրլար :

Պաղը շայիրտլէր՝ եաղը եաղար իքէն՝ խարթա
րէամ էտէր իքէն վէ պաղէն տէ օգուր իքէն՝ օ-

մուղլարընըն պիրինի եիւքսէլտիրլէր . պէօյլէճէ
ժնուրկանըն իւսթ թարաֆը՝ օլ օմուղա , ալթ
թարաֆը իսէ՝ օլ պիր եանա մէ յիլլի օլուր . շէօյ-
լէքի վիւճիւտին պու ամուտունուն շէքլի՝ տիւն
(S) հարֆընըն շէքլինէ կիրէր :

Շէֆլ 19

Շէֆլ 19: Էնտամարզ պիր ազմի սըլպըն թասվիրի:

Օնտան հասըլ օլան պօյ գըսսալըղը վէ էնտամ
պօզուլմասը՝ գանպուրլուգտան իլէրի կէլէն եիւ-
րէք վէ ագ ճիյէր իլէթլէրի իլէ ըուպարէն՝ ճիւ-
ղի պիր շէյ տիր : Պու իքի էլղէմ ալէթլէրին

Իլլէթի օլմասը՝ պիւթիւն վիւճիւտին սաղլըղը
նա տօգանըր վէքէ յֆինի պօզար: Օմուղ պիր ազ
տըշարը չըգըպ՝ ծնուրկա քէմիյի տէ պիրազ դան-
պուր օլուր իսէ, պաշ իւսթիւնէ պիր քիթապ
եախօտ պաշդա աղըրըգ ալըպ՝ եիւրիւմէք իլէ
իսլահ օլուր. չիւն քի պիր թարաֆա տիւշմէսին
տէ յու՝ ծնուրկա քէմիյինի տօղրու թութմազ կէ-
րէք տիր:

Ուղուն քէմիքլէրին իղթիտասը էքսիք օլուր-
սա, ուճլարը ալէսսէվիյէ պէօյիւք օլուր. պաշըն
քէմիքլէրինտէ էքսիք օլուրսա, գաֆա պէօյիւր.
ծնուրկատա օլուրսա, միւնհանի օլուր: Աու իլլէթ
էքսէրիյէ լաղըմընտան ազ, վէ ֆէնա թաամ եէ-
յէնլէրտէ, հէմ գարանլըգ վէ եաշ օտալարտա
օթուրուպ՝ պօղուգ հալա թէնէֆֆիւս էտէնլէր-
տէ պուլունուր: Չարէսի՝ փաք օլմազ՝ իշ թութ-
մազ՝ վէ թէմիղ հալա թէնէֆֆիւս էտիպ՝ պէս-
լէյիճի թաամ եէմէք տիր:

Պիր քէմիք գըրըրըրսա, պիր գաշ կիւն զար-
ֆընտա պիրլէշտիրէն պիր նէսնէ գանտան հա-
սըլ օլուպ, կէնճլէրտէ՝ իքի իւշ հաֆթատա, վէ
տահա պէօյիւք օլանլարտա՝ իւշ եա տէօրթ
հաֆթատա քէմիք պիթիշիր: Ճէրրահըն տիգ-
գաթը՝ իքինճի իւշիւնճիւ վէ տէօրտիւնճիւ հաֆ-
թատա, իլք հաֆթատան տահա զիյատէ լաղըմ
տըր. չիւն քի օ գէման գըրըլմըշ օլան ուճլարը
տօղրու եէրինէ գօնուլմալը: Պիթիշտիքտէն
սօնդրա պիր գաշ հաֆթա կէշմէլի քի՝ պիրլէշ-

տիրէն նէանէ փեքիշսին վէ պիրլէշմէսի դապի
օլսուն. պու միւտտէթտէ չօդ մուդայէտ օլմագ
կէրէք տիր :

Պիր քէմիք գըրըլըրսա , եախօտ անճագ ըր-
պաթլարը պիւքիւլմիւշ օլուրսա , էն իգթիզալը
չարէ ըահաթլանմագ տըր :

ՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ս.ՉԱԼԷԹԼԵՐԻՆ ԹԵՇՐԻԿԻ

Վիւճիւտին պէօյիւք հարէքէթլէրի՝ պազը
քէմիքլէրին գըմըլտանմասընտան օլուր . լաքին
պունլար՝ քէնտիլիքլէրինտէն հարէքէթ էթմէ-
յիպ՝ ֆագաթ օնլորա պիթիշէն պաշգա ալէթ-
լէրին իգթիաար էտիպ՝ քէմիքլէրի չէքմէսի
իլէ եէրլէրինի թէպտիլ էտէրլէր : Պազը քիւչիւք
հարէքէթլէրտէ՝ մէսէլա կէօզ գըրփմագսա՝
հիշ պիր քէմիք գըմըլտանմագ : Պու հարէքէթէ
միւճիպ օլան ալէթլէրէ ազալէթ տէնիլիր :

Ս.զալէթլէրին ճէսամէթի վէ սայըսը չօդ՝ հէմ
վիւճիւտին պէօյիւք գըսմը օնլարտան իպարէթ
օլմագ իլէ՝ օնա շէքլ վէ էնտամ վէրիլլէր :

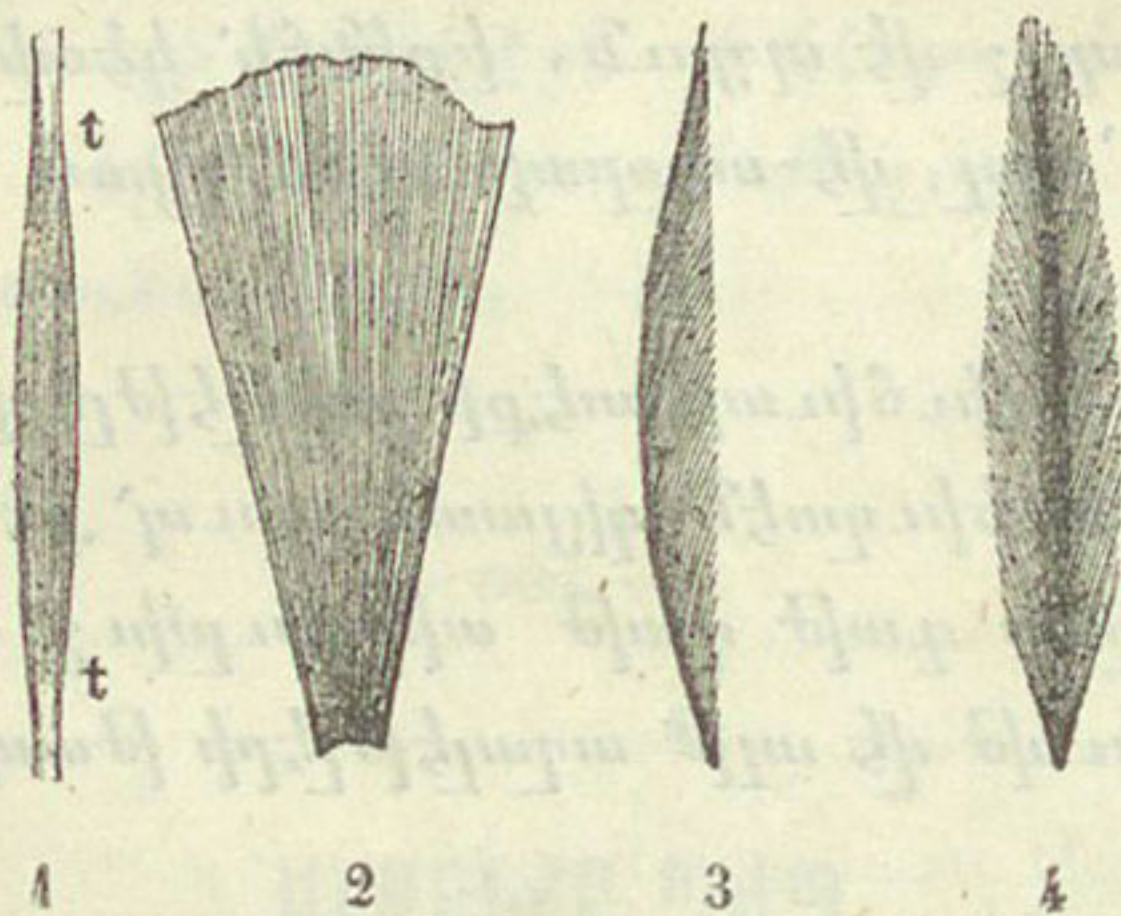
Ս.զալէթ՝ պէօյիւքիւքտէ ֆարդըլը օլան պիր
դաշ թագըմ լիֆ եախօտ թէլլէրտէն իպարէթ
օլուպ՝ պունլար պիր դըշա եախօտ տէրիճիք իլէ
դափլանմըշ տըր :

Ս.զալէթլէրին ուճունա եագըն կէլտիքաէ պու.

Թէլէր խիթամ պուլուպ՝ օ զըշանըն հէփիսի՝
 պիր արայա կէլէրէք՝ պիր գուվէթի պէնտ եա-
 փար, քի պունուն իլէ ազալէթ քէմիլէ օ գասար
 պիթիչիք տիր քի՝ փէք չօգ զօր օլտուգտա պիլէ՝
 պու պաղ քէմիքտէն այրըմայրայ՝ քէմիք քէնտի-
 սի գըրըլըր :

Թէրքիպինտէ՝ ազալէթ թէլէրի միւթէնէվ-
 վի օլարագ՝ պաղըլարը տօղրու խաթթ իւզրէ
 կիտէր. պաղըլարը թէքէրլէք փարմագլարը կիպի
 պիր եէրտէն չըգըպ՝ պիրի պիրինտէն այրըլըր-
 չար. պաղըլարը իսէ՝ գալէմին իքի եանընտաքի
 թիւյ թէրթիպինտէ տիր :

Շէֆլ 20

Շէֆլ 20: 1, Տօղրու խաթթ իւզրէ կիտէն պիր ա-
 զալէթին լիֆլէրինին թասվիրի: 2, Թէքէրլէք փար-
 մագլարը կիպի պիր եէրտէն չըգըպ՝ պիրի պիրին-
 տէն այրըլան լիֆլէր: 3, 4, Գալէմ թիւյլէրի կիպի
 մէյիլ օլան լիֆլէր: t, t, Ազալէթին (1) նիհայէ-
 թինտէ պուլունան վէթէրլէր :

Ազալէթին ընկի գլխաւոր օլուպ՝ հէր պիր
թէլինին տամարլարը, ասապէթլէրի վէ շէրեան-
լարը վար :

Ազալէթլէրին արալարը եաղ իլէ տօլու օլուր,
վէ պու եաղըն չօղլուղունտան՝ չօճուղլարըն
վէ կէնճլէրին վիւճիւտլէրի՝ տօլկուն՝ եոււմչագ
վէ կիւղէլ օլուր :

Պիր քիմսէ խասթա օլուպ՝ եէմէք եէմէտիյին.
տէն՝ պու եաղլար թաամ եէրինէ կէչիպ դանա
գարըշարագ, վիւճիւտ՝ դուվվէթինի ճնտան ա-
լըր : Պունտան՝ պիրի խասթալըգտան գալգարդ-
տան սօնկրա եիւղիւ ղէպուն, կէօղլէրի չուղուր
վէ քէմիքլէրի տիշարը չըգար կիպի կէօրիւնիւր :

Ազալէթլէր՝ տէօրտէ թագսիմ օլունուր. պի-
րինճի՝ պաշ վէ պօյուն, իքինճի՝ կէօվտէ, իւժ
չիւնճիւ՝ գօլ, վէ տէօրտիւնճիւ՝ այագ ազալէթ-
լէրի :

Ինսան վիւճիւտինտէքի ազալէթլէրին սայը-
սը տէօրթ եիւղտէն ղիյատէ օլուպ՝ քէմիքլէրին
էթրաֆընա գաթ գաթ տիւղիւլմիւշ օլարագ,
ճնլար՝ իւսթ վէ ալթ ազալէթլէրի թապիր օլու-
նուր :

Պաղը ազալէթլէր իրատէթին հէօքմիւ ալ-
թընտա տըր. մէսէլա՝ գօլլարը վէ այագլարը
թէփրէտէն ազալէթլէր. պաղըլարը իսէ՝ ի-
րատէթ ալթընտա օլմայըպ՝ քէնտիլէրինի թահ-
րիք էտէն դուվվէթլէր իլէ թէփրէնիլլէր. մէ-
սէլա գալպ :

Ճեւթի պատճնն աղալեթլերիլէ հիճապի ճեւթին չեքիլիպ աչըլմասը՝ միտէ, քէպա վէ պաղըր սագլարը է յի իշլեմէ յէ թահրիք էտերէք՝ պուեոլ իլէ հաղմա եարարմ էտեր :

Սրգա՝ ուղուն օլտուղունտան՝ պօյունա, դօլլարա վէ կէօվտէ յէ միւշթերէք տիր : Օնուն աղալեթլերի փէք չօդ օլուպ՝ ալթը գաթ տիւղիւմիւշ տիւրլէր :

Հիճապի ճեւթ՝ կէօքս իլէ գարննն արասընտա աղալի պիր փերտէ օլուպ՝ միտէ յէ կիտէն մերի, սյագլարա գան կէօթիւրէն շերեան, վէ աշաղատան գալպա կէլէն պէօյիւք տամար պունուն իչինտէն կէչերլէր :

Հիճապի ճեւթ՝ շէքլտէ՝ տիպի եօգարը, աղըր իսէ՝ ալթտաքի է յէկիլերէ վէ կէօքս քէմիլինին ուճունա եէթիշէն թերս գօնմուշ պիր լէ յէնէ թէշպիհ օլունա պիլիր :

ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

ԱՂԱԼԵԹԼԵՐԻ ԳՍՆՍԻ ՀՍՅԱԹԸ

Սղալեթլեր՝ վիւճիւտտէ չօդ իշ կէօրիւրլէր՝ ծնլարըն չեքիլմէսի իլէ կէօնէ կէօն խըղմէթլերի մուգթէտիր օլուրուղ : Օնլարըն հարէքէթի իլէ

չիֆթճի՝ քէնտի թարլալարընը թիմար էտէր •
էհլի սանաաթ՝ ալէթլէրի գուլլանըր. ալճը՝ ա-
վըն փէշինէ տիւշէր. միւթէքէլլիմ՝ քէնտի էֆ-
քեարընը պէյան ու իֆատէ էտէր. գատըն միւ-
զիգայը չալար, վէ կէնճլէր օյնարլար :

Ս. զալէթլէրին ինսանըն սէֆասը վէ իշլէրի ի-
լէ՝ պու գատար սըզը ալագասը օլտուգճա, իշ-
լէմէլէրինին գանուկարընը վէ սահհաթլարընա
եարայան թէմէլլէրինին նէ օլտուղունու պիլմէք
ճիւմլէսինէ էլզէմ տիր :

Ս. զալէթլէրին թէլլէրինէ մախսուս օլան քէյ-
ֆիյէթ՝ իգթիսար իլէ իմթիտատ օլմագ տըր •
եանի՝ պիր թահրիք էտիճի թէէսիր օլունճա՝
ճիսմլէրի գըսսալմագ, վէ պու թէէսիր գալգըն-
ճա՝ կինէ ուզանըպ էվվէլքի հալընա տէօնմէք
մախսուսիյէթլէրի վար :

Պայաղը հարաքէթլէրտէ պունա չօգ էօրնէք-
լէր կէօրիւրիւզ :

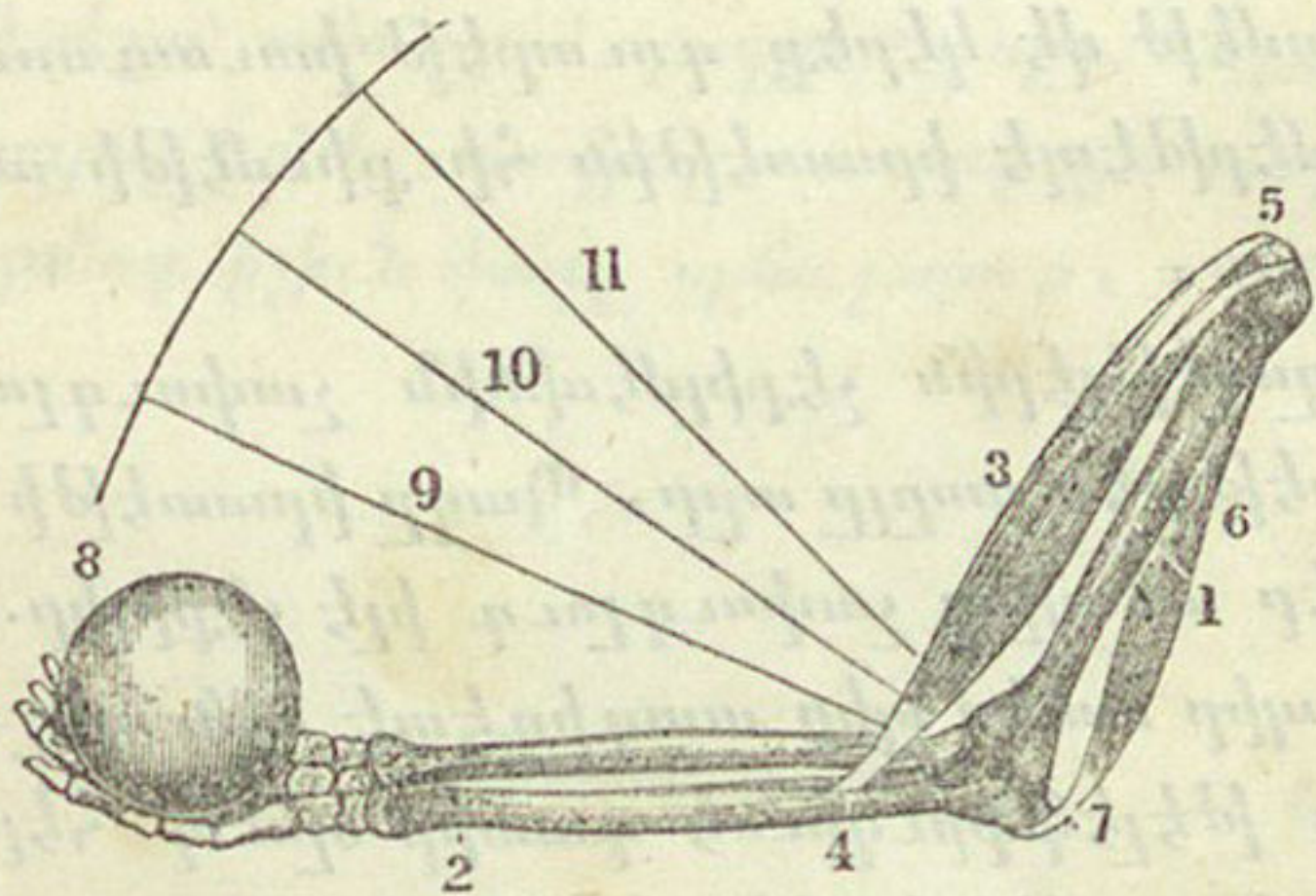
Հէփ ազալէթլէրին թահրիք էտիճիսի օլան
իրատէթ մարիֆէթիյլէ՝ գօլու գալտըրան ազա-
լէթլէրի հարէքէթէ կէթիրիրսէն, օլ զէման էլին
վէ գօլուն գալգար. կինէ պու իրատէթ թէէսի-
րաթընը կէրի ալըրսան, իգթիսար իլէ սէրթ օլ-
մուշ ազալէթլէր կէվշէր. վէ գօլ՝ եէրինէ կէլիր :

Վիւճիւտին տիւրլիւ հարէքէթլէրինէ միւճիոյ
օլան ազալէթլէրին իգթիսար գուլվլէթի՝ տիր-
սէյին է յիլմէսինտէն էյի անկլաշըլըր. պուրատա
ազալէթին պիր ուճունուն վէթէրի՝ օմուղ քէմի-

յինէ պիթիշմիշ օլարագ, պու՝ պիր մինվէր կիպի
 իշէր. օ պիր ուճուճուն վէթէրի իսէ՝ գօլ քէմի-
 յինին պիրինէ պիթիշմիշ օլուպ՝ աղալէթ իգթի-
 սար էտինճէ՝ իքի ուճլարը պիրի պիրինէ եագ-
 լաշըրլար. վէ աղալէթին ուճլարը եագլաշմաղ իլէ
 տիրսէք օյնաղը է յիլիր: Ա իւճիւտին հէփ օյնագ-
 լարը պու մինվալ իւղրէ թէփրէնիրլէր:

Թէճրիւպէ: Տիրսէք իլէ օմուղ մապէ յնինտէն
 օ պիր էլին իլէ գօլունու թութարսան՝ գօլ է յիլ-
 տիյինտէ իչ եանընտաքի աղալէթ վէ ծնուն վէ-
 թէրի՝ փէքիշիպ եիւճէլիր. տըշ թարաֆընտաքի
 իսէ՝ կէվշէր: Գօլունու ուղատրսան՝ օ դէման
 տըշ թարաֆընտաքի աղալէթ եիւքսէլիր, իչ եա-
 նընտաքի վէ ծնուն վէթէրի իսէ՝ կէվշէր:

Շէֆլ 21

Ա իւճիւտին ճիւմլէ մէփսըլլարընըն թահրիք օլուն-
 տուղու թարգըն պէյանը:

Շէքլ 21: 1, Ազմի ազտ: 2, Զէնտի էսֆէլ: 3, Մէփ-
 սըլը մէրֆըզը էյէն աղալէթ: Պու աղալէթ մէրֆըզ

Թահթընտա օլանն ազմա (4) պիր վեթեր վասիթասը
իլէ պիթիշմիշ տիր. օլ պիր նիհայեթինտէ մերֆը-
զըն իւսթ Թարաֆընտա օլանն ազմա (5) պիթիշմիշ
տիր: 6, Ձէնտլէրի ուզատանն ազալեթ: 7, Ձէնտէ պի-
թիշտիյի եէր: 8, Էլտէ գալտըրըլանազ պիր ճիամ:
Ազալեթինն օրթասը (3) իգթիսար էտիպ' իքի ունու
պիրի պիրինէ եազլաշըրլար: Իքի զէնտ' 9, 10, 11,
խասթթլարը իլէ կէօսթէրիլէն եէրլէրէ կէլիպ' էլտէ-
քի ճիամ' միւնհանի խասթթըն եօլունտանն կէչէր: Ա-
զալեթ (6) իգթիսար էթտիյինտէ, ազալեթ (3) իմ-
թիտատ էտէրէք' գօլ ուզանըր:

Հէր ազալեթինն հէր պիր թէլի' օնա կէլէնն ա-
սապեթ վասիթասը իլէ պէյնտէն պիր թէէսիր
ալըր: Ազալեթինն հարէքեթի պունտանն օլուր .
վէ պու իշլէմէտիքճէ' ազալեթինն թէլլէրի կէվ-
շէք պիր հալտա գալըր:

Պէօյլէճէ ազալեթլէրինն հարէքեթի' կէրէք
տէվամէթ վէ կէրէք դուտրէթ խուսուսունտա'
պիր մերթէպէ իրատէթինն հիւքիւմէթի ալթըն-
տա տըր:

Ազալեթլէրինն չէքիլմէսինինն չափուղլուղու'
իրատէթտէնն ասըլը տըր: Պաղը իրատէթի ազա-
լեթլէր աճայրպ չափուղլուղ իլէ չէքիլիր. չէօյ-
լէքի պիր ատէմ պիր տազիգէտէ պին պէշ եիւզ
հարֆ թէլէֆֆիւղիւնէ գատիր օլուպ' հէր պիր
հարֆընտա թէլէֆֆիւղիւ իչիւնն պիր ազալեթինն
հէմ չէքիլմէսի հէմ կէվշէմէսի իգթիղա էտէրէք'
պիր տազիգէտէ 3000 հարէքեթ վաղը օլուր:

Պաղը ազալեթլէր' իրատէթինն հիւքմիւնտէ

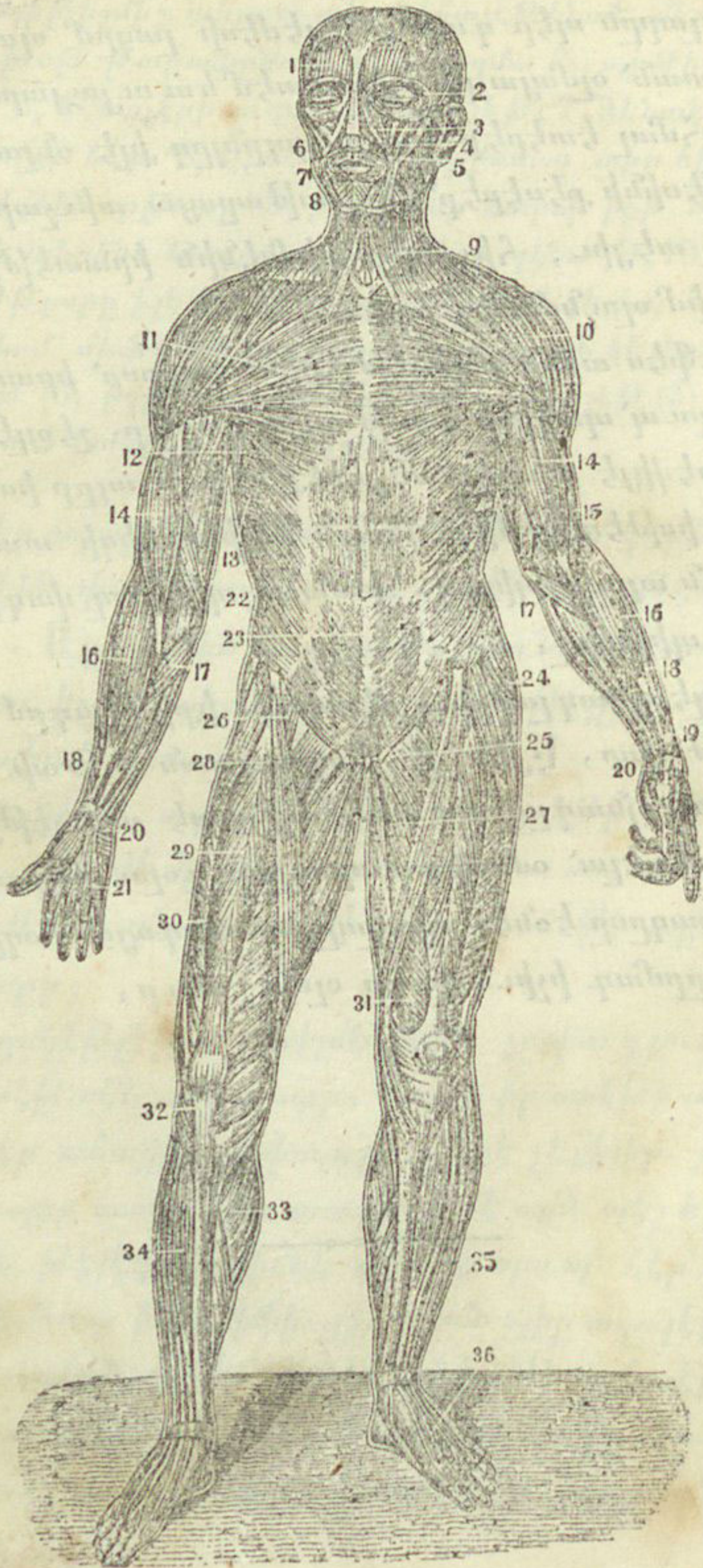
տէյիլ տիր, մէսէլա՝ դալպ վէ միտէտէ օլանլար:
Պունլարրն պէր գարար իշլէմէսի լաղըմ՝ օլտու-
ղունտան՝ օլմայա քի պիր ատէմ եա ույույարագ՝
եա իհմալ էտէրէք՝ եա տարղընլըգ իլէ օնլարրն
իշլէմէսինի քէսէրէք՝ մուխաթարայա տիւչար օլ-
տուն տէյիւ, հիչ պիր քիմսէնին իրատէթինէ
թէսլիմ օլունմամըչ տըր:

Նէֆէս ալան աղալէթլէրին պաղըսը՝ իրատէ-
թի օլուպ՝ պաղըսը տա թապիի տիրլէր. շէօյլէ քի
ալէսսէվիյէ տիւչիւնմէյէրէք նէֆէս ալըր իսէք-
տէ, իսթէտիյիմիղ զէման նէֆէսիմիղի տահա
ուզուն ալա պիլիլիղ. եախօտ պիր աղ վաղըթ
քէսէ պիլիլիղ:

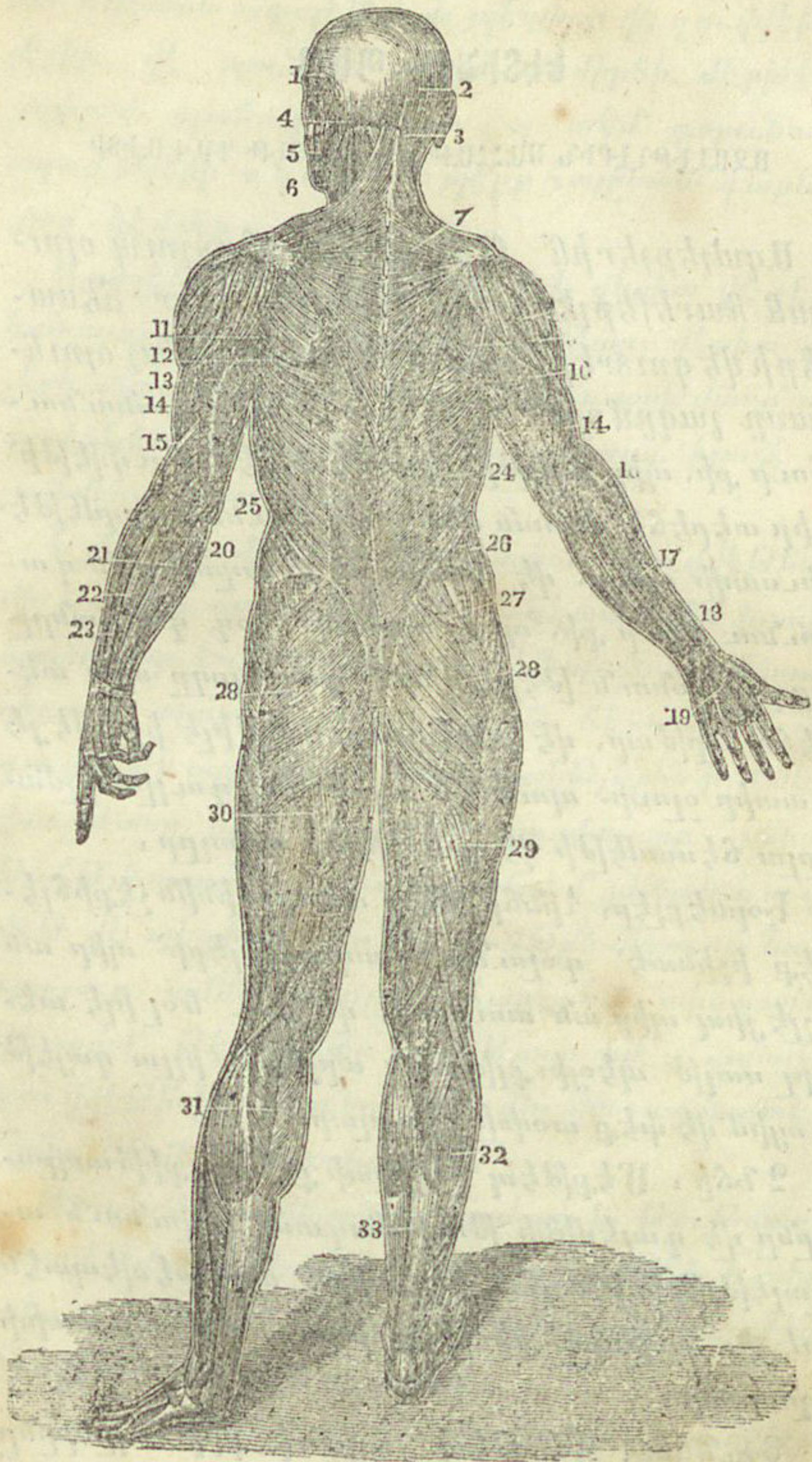
Րէզէ օյնագլարրնա մերպութ իքի թաղըմ ա-
ղալէթ վար, էյէն վէ Տօլրուլտան: Թօլի վէ
Ֆինճան օյնագլարտա տահա դիյատէ աղալէթլէր
վար. մէսէլա՝ օմուղտա՝ պաղըսը դօլու եօղարը-
յա, պաղըսը էօնէ, պաղըսը տա արգայա սօղրու
դալտըրմագ իշիւն վաղը օլմուչ տուր:

Tabl 22

Tabl 25

ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ս.ՉՍ.Լ.ԵԹ.Լ.ԵՐԻՆ ՍՍ.Հ.ՀՍ.Թ. ՈՒ Ս.ՖԻՅԵԹ. ԳՍ.Վ.Ս.ԻՏԻ

Ազադեքդեր ին՝ ֆենսիդերսեն մարդուայ օրու-
 նան հարեֆեքդեր իշխան ֆիճայեթ էսեր ճեսա-
 մեթի վե գուսրեթի օրտուն սեյիւ, իսքիւնայ օրուն-
 մասը շագրմ՝ սր : Ա իւճիւտին պիր դանունու-
 տուր քի, պիր ալեթին իշլեմէսի հեմ դուվլեթի՝
 պիր տերեճէ ճնտան մաթլուայ օրունան խրղմեթ է
 միւսավի օրուր. վէ մանղումէ յի աղալեթին դա-
 նունու տուր քի, պիր աղալեթ չօղ դուլլանըլ-
 տրղճա՝ ճնուն թէլլերինին դալընըղը պիր տե-
 րեճէ արթար, վէ տահա դուվլեթիլէ իշլեմէ յէ
 դատիր օրուր. պունուն աքսի՝ աղ դուլլանըլմա-
 դըլա ճեսամեթի վէ դուվլեթի աղալըր :

Էօրնէքլէր : Դինճի : Պիր տեմիրճինին չէքիճլէ-
 մէք իշինտէ՝ դօլունուն աղալեթլէրի՝ պիր ան
 իշլէ յիպ պիր ան տուրուր, վէ պու եօլ իլէ տե-
 յիլ սալթ պէօյիւ քլիւքտէ արթար, իլլա դայեթ
 դայիմ վէ փէք տալսի օրուրլար :

Չ նճի : Մէքթէպ շայիրտի քէնտի քիթապլա-
 րընը վէ դալեմինի թու թմաղտա՝ դօլունուն ա-
 ղալեթլէրինի աղճա իշլէտիր . պու սէպէպտէն
 տէ յիլ եալընըղ քիւչիւք, իլլա եումչաղ տալսի
 օրուրլար :

Յիւնճիւ : Մէքթէպ շայիրտի քիթապլարընը

դըպտա՝ պիր աղըր չէքիճ գուլանաճագ օլուր-
սա, օ դէման աղալէթլէրի պէօյիւր վէ գուլվէթ-
լէշիր. վէ պունուն աքսի՝ տէմիրճի մէքթէպ
շայիրտի օլաճագ օլուրսա, օլ տէմ գօլունուն
աղալէթլէրի՝ օ դավի վէ պէրք հալընտա գալմա-
յըպ՝ կէվշէր :

Ս.ղալէթլէրին հարէքէթի իլէ վէրիա վէ շէր-
եանտաքի դանըն ճէվէլանը արթար. վէրիա վէ
շէրեանտաքի դանըն ճէվէլանընըն արթմասը՝ ա-
ղալէթլէրէ եէնի դէրրէլէրին շափուդ իլավէ օ-
լունմասընա սէպէպ օլուր :

Եյէր հարէքէթ՝ վիւճիւտիւն գուլվէթինէ
միւթապըդ օլուր իսէ, եէնի դէրրէլէրին իլավէ
օլունմասը՝ էսքի դէրրէլէրին տէֆ օլունմասընտան
ղիյատէ օլարագ՝ աղալէթլէրին ճէսամէթի վէ
գուլվէթի արթար. լաքին աղալէթլէրին իշլէմէք
վասըթասը իլէ գուլվէթ պուլմալարը՝ սինօր
թահթընտա տըր. զիրա պիր ատէմ քէնտի գուլ-
վէթ վէ պէօյիւքիլիլիւնիւ վագթըն միրուրունտէ
պուլուր. ամմա աղըլանէ հարէքէթ, տիդգաթ՝
վէ ալիմ թէտպիրլէր վասըթասը իլէ, աղալիի
գուլվէթինին չօղունու՝ թա միւսին շաղընատէք
հըֆղ էթմէյէ գատիր տիր :

Թագաթ գալմայանա գատար իշ թութմագ՝
աղալէթլէրին ճէսամէթ վէ գուլվէթինի էքսիլ-
տիր, չիւն պու հալտա դէրրէլէրին զայաթը՝
իլավէսինտէն զիյատէ օլուր :

Պու քէյֆիլէթ տախի՝ հատտէն զիյատէ իշէ

գուլլանըլան հայլանլարըն զէպուենլամասընտա
կէօրիւնիւր. հէման պէօյլէճէ չարըզգան չիֆթճի
տախի՝ մահտուլ վագթընտա շիտտէթ իւզրէ չար
ըշտըղընտան, պաշէն իքի իւչ հաֆթա զարֆըն-
տա քէնտի աղըրըղը պիր դաչ օղդա էքսիլիր :

Իգթիսար սգապիկնճէ՝ ինքիսաս. եանի՝ հա-
րէֆէթսէն սօնկրա ռահաթ օյմալը . էյէր պիր
քիմսէ էլինէ պիր քիթապ ալըպ՝ գօլունու ուզա-
տըրսա, թէզիյէ եօրու լուր. վէ նէ դատար ճէհա
էտէր իսէտէ, անճագ ազ վագթըթ գօլունու էօյլէ
տուրտուրա պիլիր :

Պու սէպէպտէն մէքթէպտէ քիւ չիւք չօճուգ-
լար պիրազ օթու ըտու գտան սօնկրա ըահաթարզ
օլուրլար, վէ ճըլարա թաթիլ էթմէք իղթիզա
էտէր : Մէքթէպտէ սըգ սըգ թաթիլ կէրէք
օլմասը՝ պիր աղալիի նօմօսա մէնութ տուր :

Պու ալէթլէր իշլէր իքէն՝ ըահաթ օլտուղու
զէմանտան զիյատէ գան վէ գուվիլէթի սասալիյէ
ըսղըմ կէլիր. պունլարըն արթմասը իսէ՝ անճագ
թէտրիճ իլէ օլտուղունտան՝ ըահաթ հայընտան
պիրտէն պիրէ իշէ կիրմէք էյի տէյիլ տիր :
էյէր պիր քիմսէ տօղուղ սասաթտա պիր իշ պի-
թիրմէլի իսէ, իւք գըսմընը պէչ սասաթտա վէ
տիկէր գըսմընը տէօրթ սասաթտա էտէրաէ, օ
գատար չօգ եօրուլմազ :

Հայվանլարը իշլէտիր իքէն տախի, հէման
պու եօլու թութմալը .

Ագալէթլէր՝ չօգ շիսսէթլի իշլէսիֆսէն սօնկրա .

եամյաչ եամյաչ ռահարչանմաչր , եանի՝ էյէր
պիր քիմսէ չօգ շխառէթ իւղրէ իշլէմէքաէ իսէ ,
րահաթլանմագ իչիւն պիրտէն օթուրմասըն , իլ-
լա տուրմագտան պիր աղ էվլէլ՝ իշլէմէսինի խա-
ֆիֆլէթսին :

Էյէր իշլէյէրէք վիւճիւտ հարարէթ քէսպ
էթմիշ վէ թէրլէմիշ իսէ , սէրինլէնմէք իչիւն
րիւղկեար էստիյի եէրաէ օթուրմագ էյի տէյիլ
տիր . լաքին պիր դաթ էսվապ տահա կէյինիպ
խաֆիֆճա իշլէմէք էվլա տըր :

Ազաշէթրի թեմիգ հապասա իշլէթմէֆ կե-
րէֆ սիր : Պիր խասթանըն օտասընտա համլա
թէմիղ օլուրաա , տահա թէղ դուվէթինի պու-
լուր :

Ազալէթլէրին հարէքէթի այտընլըդտա օլմա-
լը : Աիւնէշին դիյասը նէպաթ աթա թէէսիր էթ-
տիյի կիպի՝ ասէմլէրէ վէ հայվանլարա տախի
թէէսիր էտէր . էհլի սանաաթլարըն տիւքքեան-
լարը , մութպագլար , վէ օթուրաճագ օտալար
ըշրդըլը օլմալը . վէ օնլարա օրատա պիր կիւնէշ
կիրմէսի էլղէմ տիր . դարանլըդ եէրլէրաէ , մէ-
սէլա՝ մաղարալարտա վէ եէր ալթը մահալարտա
իշլէմէք հիչ էյի տէյիլ տիր :

Էյլէնմէք վէ օյնամագ իչիւն մէքթէպ շայիրա-
լէրինէ կիւնտիւղ կէճէտէն տահա էյի տիր :

Հարէֆէթ էթմէֆ՝ արգարգ վէ արասը գանուս
իւգրէ օլմալը : Աիւճիւտ դուվլէթլէնմէսի ի-
չիւն թաամ վաղթընտա եէմէսի նիճէ կէրէք է-

սէ, էօյլէ սէ հարէքէթ լաղըմ տըր : Հարէքէ-
թի պէտէն իհմալլըղընտան իլէրի կէլէն մաղա-
րաթլար՝ ատէմէ թէտըիճ իլէ կէչէրլէր, լաքին
էր կէճ աղալէթլէրին զայիֆլէնմէսինտէ՝ հաղմ
կիւճլիսիւնտէ վէ տասալէթ ըահաթսըղլըղընտա՝
պու մաղարաթ պէյան օլունուր :

Մահսուլ վաղթը՝ զախիրէ հաղըրլամաղտա՝
պիր դաչ կիւն չօղ շիտտէթլէ իշլէմէք վէ սօնկ-
րա իքի իւչ կիւն պօշ տուրմաղ մաղպուլ պիր
ատէթ տէյիլ տիր. պու պօշ պրաղըլան կիւն-
լէրի տէ իչինէ ալարաղ՝ հէր կիւն աղար աղար
իշլէմէք՝ տահա էյի օլուր, վէ օ դէման մախ-
սուս ըահաթլանմաղ լաղըմ օլմաղ :

Վիւնիւսսէ օլան հեր պիր ազաշէթ՝ հարէֆէթ-
սէն հիսսէսար օլմաղը : Մէքթէպ շայիրալէրի վէ
չօղ օթուրան քիմսէլէր իշիւն՝ էն ֆախտէլի օ-
յուն վէ հարէքէթ օլ տուր քի՝ ծնտա չօղ աղա-
լէթլէրին իշլէմէսի իղթիղա էտէր :

Ազաշէթլէրի սարժ օլունան գուվլէթիսի
թէֆրար քահաիլ էքմէֆ իշիւն՝ ույգու ըաղըմ
սըր, վէ Ալլահ պունուն իշիւն կէճէյի թային
էթմիշ տիր, հէմ տախի կէճէ ույումաղ՝ կիւն-
տիւղ ույումաղտան տահա ֆախտէլի օլտու-
ղու՝ թէճրիւպէտէն տահա էյի անկլաշըլմըշ
տըր :

Ազաշէթլէր սըգըլմըշ օլմաղը սէյիլլէր սիր.
շիւնքի, սըգըլմըշ օլուրլարաա, դան սէրպէսթլիք
իլէ ծնլարտա ճէվէլան էտէմէղ, վէ պէօյլէճէ պէօ-

յիւմէլէրի վէ պէսլէնմէլէրի իչիւն լազըմ օլան
մէվատար ալամազլար :

Սըգը գուշագ պաղլանմագտան՝ արգանըն
ազալէթլէրի զայիֆլէնիրլէր . վէ պու շէյ՝ չոգ
քէրրէ օմուզուն եիւճէլմէսի վէ սըրթըն գանպուր
օլմասընա սէպէպ օլուր :

Ազալէթլէրին գուշիթիլէրինէ ազըն վէ կեօն-
չիւն հալը սախի չօգ քէսաիր էսէր . հէփ խըզ-
մէթիմիզի շէն եիւրէք իլէ թութմագ իլէ իշ
թաթլը վէ խաֆիֆ օլուր :

ՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ա.Զ.Ա.Լ.Թ.Լ.ԵՐԻՆ Ս.Ա.Հ.Հ.Ա.Թ. ՈՒ Ա.Ֆ.Ի.Յ.Ե.Թ. Գ.Ա.Վ.Ա.Ի.Տ.Ի.Ն.Ի.Ն
ՏԵՎ.Ա.ՄԸ

Տօղրու տուրմագ՝ ազալէթլէրի միւմֆիլինի
մէրթէպէ եօրուլմագսան հըքզ էսէր :

Տօղրու տուրան քիմսէ՝ պաշգա հալլար միւ-
սալի օլարագ՝ էյիլէն քիմսէտէն տահա ուզուն
միւտտէթ տուրուպ՝ տահա չօգ եօլ կիտէրէք՝
տահա չօգ իշ թութա պիլիր : Սէպէպի շու տուր
քի՝ տօղրու տուրմագտա պաշ իլէ կէօլտէ՝ օ-
նուրկա քէմիքլէրինէ վէ կէյրէքլէրինէ միւսա-
վաթ իւզրէ պաստըղընտան՝ արգանըն ազալէթ-
լէրի լահաթ հալտա օլուպ՝ եօրուլմագլար :

Աինէ տօղրու տուրմագտա միւճիւտիւն իլէ-
րիլէ վէ կէրիլէ տօղրու, լագգասըն թէփրէնմէսի

կիպի, ազաճրդ սալլանմասը վար: վէ՛նէվպէթ իլէ
 չէքիլիպ կէվչէմէք՝ ազալէթլէրին գուվվէթինէ
 էյի եարար: լաքին էյրի տուրմագտա՝ վիւճիւտ
 իլէրիյէ աիւշմէսին տէյիւ՝ արդանըն ազալէթլէ-
 րի տայմա իդթիսար իւզրէ օլտուղու՛նտան զա-
 յիֆլէնիւլէր :

Շէֆլ 24

Շէֆլ 25

Շէֆլ 24: 1, Պաշըն վագը օլտուղու ազմի սըլսըն
 իւսթ թարաֆընտան այագլարըն օրթասընա չէքի-
 լէն պիր իասթթի ամուտ: 2, 2, 2, Իւչ թասլիի միւն
 հանիսի իլէ ազմի սըլպ: Պու թասվիրատ, ազալէթլէր

իգթիսար էթմէյէրէք, պաշ իլէ պէտէն՝ ազմի սըլալ
վէ այազլարըն մէվսըլլարը իզէրինտէ միւվազէնէթ
իզրէ տուրույօր: Պաշ վէ պէտէնին պու միւսթագիմ
հիյէթի իլէ պէրապէր՝ այազլար տախի տօղրու հի-
յէթտէ տուրույօր:

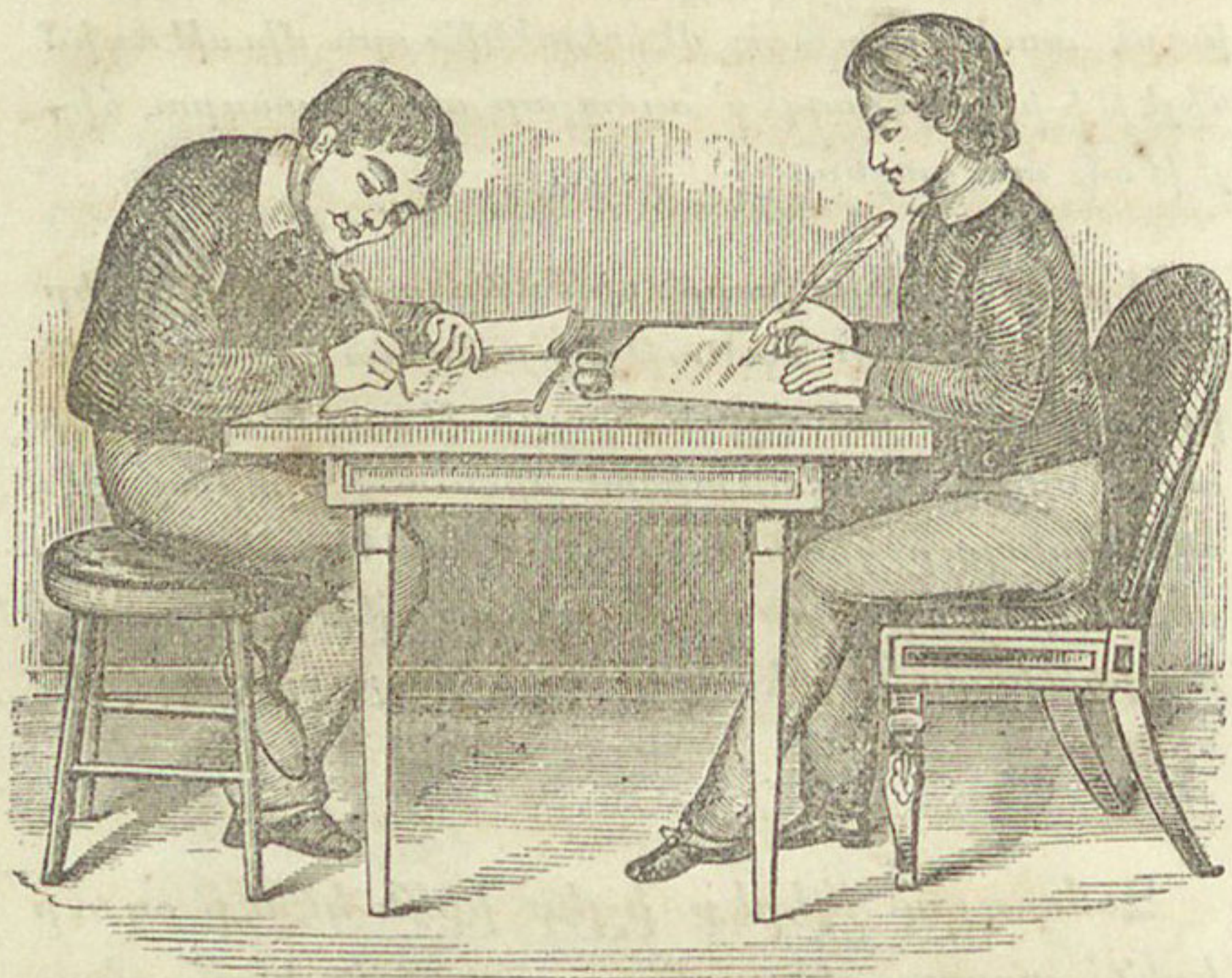
Ճէքլ 25: 1, Սյազլարըն օրթասընտա չէքիլէն պիր
խաթթի ամուտ: 2, Վաթթի ամուտա (1) նիսպէթ
իլէ մէվգիի պէյան իչիւն՝ դայրի թապիի միւնհանի
ազմի սըլալ: Սյազլար տիզտէ միւնհանի օլարագ, պէ-
տէն գանպուր կիպի տուրույօր: Պու հիյէթտէ տու-
րունճա, այազլարըն վէ սըլալըն ազալէթլէրի տայի-
մա իգթիսար իզրէ օլարագ, եօրուլուպ՝ զայիֆլէ-
նիրլէր:

Չօճուգլար կէրէք իշլէր իքէն կէրէք օգուր
իքէն՝ տօղրու օթուրմալը տըր. չիւնքի պու հալ
վիւճիւտիւն հէվի ազալէթլէրինին էյի իշլէմէ-
սինէ, էնտամընա վէ կիւղէլլիյինէ եարտըմ էտէր:

Շէֆյ 26

Շէֆլ 27

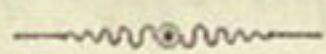
Շէքլ 26 : Օթուրմագտա էքսէրի՝ լաքին զայրի միւնասիպ պիր հիյէթ :

Շէքլ 27 : Օթուրմագտա միւնասիպ պիր հիյէթ :

Օգումագ, սէօյէմէք վէ իրլամագտա, էնվայի սէսէր չրգարմագ, չափուգ վէ կիւզէլ եաղմագ վէ հէփ սանաաթլար իշէմէսի տախի՝ ազաշէր շէրին քերպիշէսինէ մէնուք սուր : Իլք հալտա աղաթթէր թէլէրինին իգթիսարը թէրթիպ սիզ վէ զայիֆ օլուր . չօճուղուն եիւրիւմէյէ եախօտ եաղը եաղմաղա պաշլատըղընտա՝ պուքէյֆիյէթ պէյան օլունուր :

Ազալեթէր հարեքեթէրինին թէքրարլանմասը
կերեք տիր: Պու հարեքեթէր՝ թամ վէ իշինե
եարար օլմասը իշիւն՝ թա տէյիլ սալթ հէր
ազալեթ, իլլա հէր ազալեթին հէր պիր թէլի
տախի՝ իրատեթին հիւքմիւ ալթընա ալանատեք
ազալեթէրի սըգ սըգ վէ թէրթիպիւզրէ իշլեթ-
մէք կերեք տիր: Պէօյլէճէ ատեմլէր հէփ մէշ-
ղուլիյեթէրինատ հիւնէրլի օլուրլար:

Ազաշեթշերի էյի իշլեմէյե քերպիյե էթմեֆ
պապընսա՝ հարեֆեթշեր իպքիսասէն սօդրու օշ-
մասը յազըմ սըր. մէսէլա՝ եազը եազմայը պէլ-
լէմէքատէ՝ խօճա շայիրալէրին ատդրու օթուրմա-
սընա՝ դալէմի տօդրու թութմասընա, հէմ տախի
դօլուն, էլին վէ փարմագլարըն ազալեթէրինին
դօլայ հարեքեթ էթմէսինէ մախսուս տիգգաթ
վերմէլի. եօղ իսէ շայիրալէր՝ չափուգ հէմ կիւ-
ղէլ եազամագլար:

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

ԷՍՆԱՆ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Էսնան՝ եանի՝ տիշլէր թէրքիպ՝ պէսլէնմէսի վէ
պէօյիւմէսի խուսուսունտա՝ վիւճիւտիւն սայիր
քէմիքլէրինտէն Ֆարգլը տըր: Էօմրիւն հէր չա-
ղընտա սայըսը պիր օլմագ, վէ պաշգա քէմիքլէրէ

պէնդէմէ յիսպ՝ հապայա հէմ սայիր նէսնէլէրէ ա-
չըգ տըրլար :

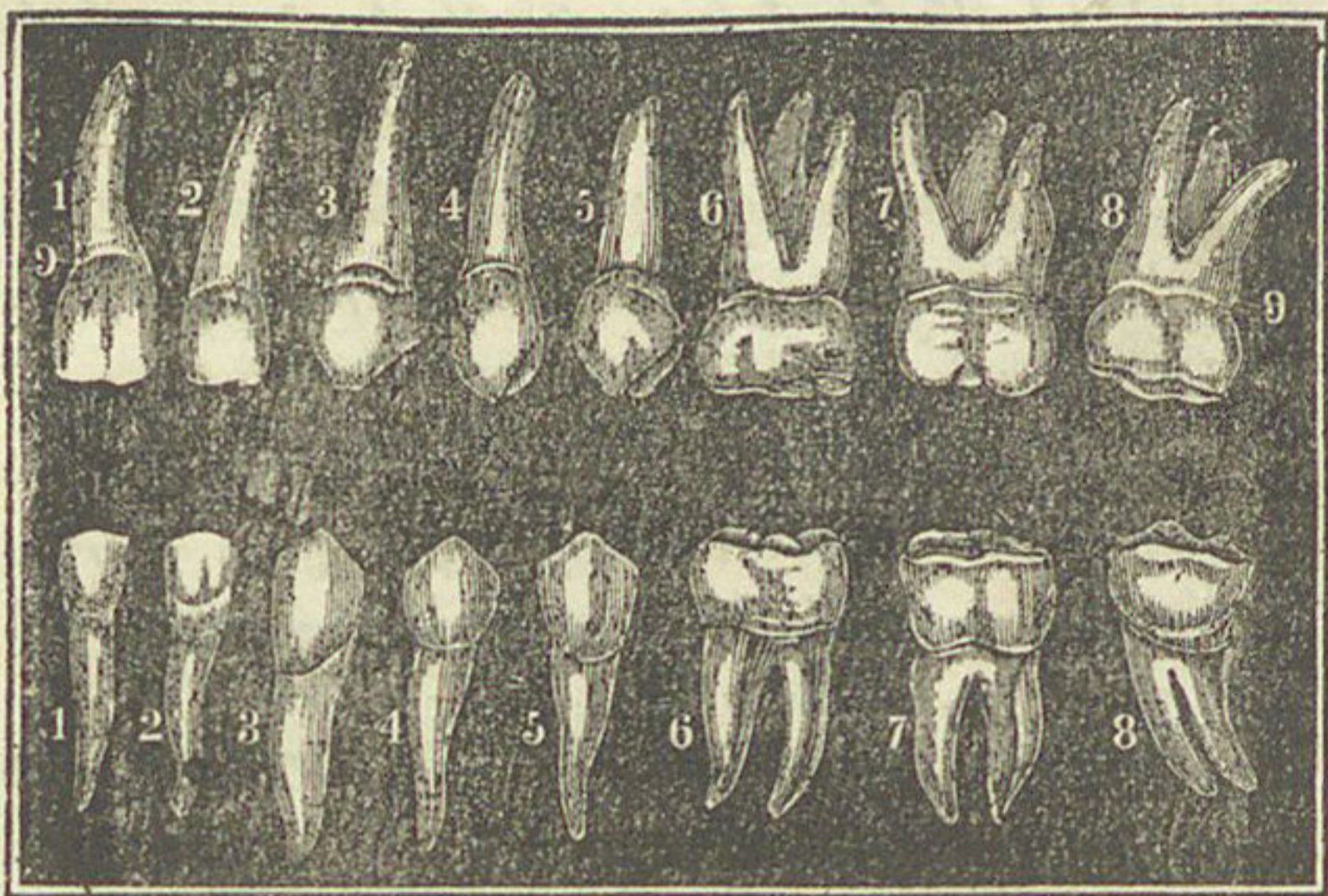
Քէմիքլէր գըրըրըրաա , ալէսսէվիյէ թէքըար
պիթիշիրլէր . ամմտ տիշլէր պիթիշմէզ :

Կանան՝ տիշ եաթաղը թապիր օլունան քէմիք-
լէրին վասըթասը իլէ Ֆէքքի ալա վէ էսֆէլ , եա-
նի՝ իւսթ վէ ալթ չէնէսինէ՝ սապիթ գըլընմըշ
տըր :

Պու քէմիքլէր՝ տիշլէրի եերլէրինտէ ղայէթ
գալի թութարլար . շէօյլէքի՝ չէքիլմէլէրի պա-
ղէն փէք կիւճ օլուր : Տիշ էթի տախի օնլա-
րըն չէնէլէրտէ գալի գալմասընա եարտըմ էտէր :

Քէմալէ էրմիշ պիր քիմսէնին տիշի չէքիլիրսէ՝
չուգուրուն էթրաֆընտաքի քէմիք՝ տէրէճէ տէ-
րէճէ ալընըր . շէօյլէքի՝ իթթիյարլըրգտա անճադ
չէնէ քէմիյի վէ տիշ էթինին տէրիսի գալըր .
պու սէպէպտէն չէնէ տարալըպ՝ եանադլար ի-
չինէ չէքիլիր . պաղէն տախի տիշ չըգարըլտըրըն-
տա՝ տիշ եաթաղընըն պիր փարչասը պէրապէր
չըգար . վէ պիլմէ յէնլէր զանն էտէրլէր քի , չէնէ
քէմիյի գըրըլմըշ տըր :

Կանանըն իլք թաղըմը՝ եանի մասուճուգտա
չըգանլար՝ հէր չէնէտէ օն տանէ օլարադ՝ հէփի-
սի իյիրմի տանէ օլուր : Ալթը իլէ օն տէօրթ եաշ
մապէ յնինտէ՝ պունլար կէչիպ՝ եերինէ իքինճի
թաղըմ մէ յտանա կէլիր , քի պունլարըն սայըսը
հէր չէնէտէ օն ալթը օլարադ՝ օթուլ իքի օ-
լուր :

Շէֆլ 28: Ֆէքքի ալա վէ էսֆէլին էսնանը պազի-
 էսի: 1, Սէնայա: 2, Րէպայէթ: 3, Նապ: 4, 5, Րէհա:
 6, 7, Չըրս: 8, Նաճիզ: 9, էսնանըն տըզ գըսմը իլէ
 քէօքիւն պիթիշտիյի եէր:

Հէր չէնէտէ՝ մէքիւլաթը քէսէն տէօրթ տիշ-
 լէրին իւք չիֆթինէ՝ Սէնայա, վէ իքինճի չիֆթի-
 նէ իսէ՝ Րէպայէթ տէնիլիր. ճնտան սճնկրա կէ-
 լէն չիֆթէ՝ Նապ՝ եախօտ պաղէն Նթ տիշի, վէ
 ճնուն ագապինճէ կէլէն իքի չիֆթէ՝ Րէհա թա-
 պիր օլունուր. ճնտան էօթէտէքի իքի չիֆթ պէօ-
 յիւք տիշէ՝ Չըրս եախօտ Աղու, վէ էն արտատ-
 քի չիֆթէ իսէ՝ Նաճիզ եախօտ Քէմալ տիշի թա-
 պիր օլունուր: Սէնայա՝ Րէպայէթ՝ Նապ վէ Րէ-
 հալարըն անճագ պիրէր քէօքիւ օլուր, իւսթ չէ-
 նէնին գըրսլարընըն իւ չէր քէօքիւ, ամմա ալթ չէ-
 նէտէքիլէրին իքիշէր քէօքիւ օլուր:

Էնվայի հայվանաթտա՝ տիշլէրին պիչիմի եէ-

յէճէքլէրի նէսնէյէ ույղուն օլարագ՝ Ֆարգլը
 օլուր: Եթ եէյէն հայվանլարրն, մէսէլա՝ արսլանրն
 էօն տիշլէրի՝ տահա իրի վէ սիվրի, հէմ ազուլարը
 տահա քէսքին օլուր: Օթ եէյէն հայվանլարրն,
 մէսէլա՝ աթրն վէ դօյունուն ազուլարրնրն թէ-
 փէսի՝ տահա եասար օլուր:

Ինսանլարրն տիշլէրի՝ արսլանրնքի գատար
 սիվրի օլմայրայ՝ դօյունունքինտէն իսէ տահա
 քէսքին օլարագ՝ հէմ հուպուլպաթ հէմ տախի
 էթ եէմէյէ ույղուն կէլիր: Շէքլ 30

Տիշին թէրքիպի իքի նէվ մատտէտէն իպարէթ
 օլուլայ՝ իշի վէ տիշին ճիամի օլան գըսմ՝ քէ-
 միքտէն տահա պէրք վէ գայիմ պիր նէսնէտէն
 եափրլմըշ տըր: Տըշ գըսմը Մինա թապիր օլունուր,
 վէ դայէթ պէրք վէ փարլագ օլուլայ՝ պիր փարչա-
 սը գըրրլաճագ օլուրսա՝ թէքրար եէրինէ կէլմէզ:

Տիշին պէսլէնմէսի իշիւն՝ քէօքիւ իշինտէ քիւ-
 չիւք տամարլար, վէ հիսա իշիւն ասապէթլէր
 մէվճուտ պուլունուլայ՝ տիշ սանճըսը օլուրսա,
 պունլարտա վագըր օլուր:

Շէֆլ 29

Շէֆլ 30

Շէքլ 29 : Շագգ եանտան կէօրիւնտիյիւ հալտա

սիննի սէնայանըն ճիամի վէ մինասը թասվիրի :

Շէֆլ 30 : Շագգ օլունուպ' եանտան կէօրիւն-
տիւյիւ հարտա' ինսան սիննի զըրսընըն թասվիրի :
1, Մինասը : 2, Ճիամի : 3, Ճէվֆի սինն : 4, Պու ճէվֆ-
տէ տալ սալան պիր աասպէթ : 5, Պու ճէվֆտէ տալ
սալան պիր շէրեան :

Տիշլէրին խըղմէթի իքի նէվ տիր : 1 ճի. Կօն
տիշլէրի քէսէրլէր, վէ արատաքի պէօյիւք տիշլէր
խյիւտիւրլէր. վէ պու եօլ իլէ թաամըմըզ միտէ
իչիւն հաղըր օլուր :

Թաամ չիյնէմէքտէ' ալթ չէնէնին իքի չէշիա
հարէքէթի օլուր. պիրիսի տիշլէրի պիրի պիրինէ
կէթիրիր, վէ օլ պիրի եանտան եանա չալար :
Պիրինճիսինտէ չէնէլէր' դայէթ գուվվէթլի ազա-
լէթլէր վասըթասը իլէ (մագաս կիպի իշլէյէ-
րէք') թաամը տօղրար :

Տիշլէրին իւյիւտէն հարէքէթի ալթ չէնէնին
իչ թարաֆընտա պուլունան դայէթ գուվվէթլի
պիր ազալէթին իշլէմէսինտէն վագըր օլուր :

Սալթ էթ եէյէն հայվանլարըն չէնէլէրինին
եալընըզ պիր' եանի մագաս կիպի' քէսիճի հա-
րէքէթի օլուպ' սալթ օթ վէ դէպղէվաթ եէյէն-
լէրինքինին տախի անճագ պիր' եանի եանտան
եանա իւյիւտէն հարէքէթի օլուր, լաքին ինսան-
տա իքիսի տէ վար :

2 ճի. Տիշլէր' պագըր հարֆ վէ լուղէթլէրին

Թէլաֆֆիւղիւնէ եարտում էտէրլէր, շէօյլէքի պիր
քիմսէնին էօն տիշլէրի չըգտըղընտա, պաղը հարֆ
լարը աչըգ սէօյլէ յէմէզ. պուճտան մատա՝ տիշ-
լէր սիմայա հիւսիւն վէրիլլէր. չիւն պուճար
չըգտըղտան սօնկրա՝ տուտագլար վէ եանագ-
լար էվլէլքի հալընտա գալմագլար. պու սէ-
պէպտէն տիշլէրի սաղլամ սագլամագ փէք էլ-
ղէմ տիր:

Տիշ սաղլամ գալմասը իչիւն՝ քէմիգ սագ-
լանմասը կերեֆ սիր. ախշամ սապահ՝ ըլըճագ
տու իլէ եայդամալը, վէ թաամ եէտիքտէն սօնկ-
րա տախի՝ աղղըն չալդամասը իհմալ օլուճմա-
յաճագ պիր շէյ տիր:

Եէյեճեֆ վէ իչեճեֆ դրսա՝ նէ փեֆ սըճագ նե-
սէ փեֆ սուգ օլմալը. հէմ տախի տէրէճէ յի
հարէրէթի պիրտէն թէպտիլ էթմէքտէն՝ տիշին
մինասը չաթլար վէ ագըպէթ տիշ չիւրիւր:

Պու սէպէպտէն թիւթիւն իչմէք էյի տէյիլ
տիր, չիւն քի օնտա տիշէ կեահ սըճագ կեահ
սուգ հալա տօղանըր:

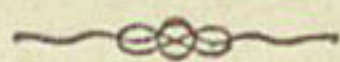
Չօճուգլարըն իչֆ սիշլերիկի հեման օլմասը-
ղը կիպի չեֆմէֆ կերեֆ սիր:

Պիր տիշ օյնամագլան էվլէլ՝ եէրինէ իքինճի
թագըմտան պիր տիշ հասըլ օլուրսա, քէմալ տիշ-
լէրի թէրթիպլի վէ կիւղէլ օլտուճ տէյիլ՝ էվլէլ-
քինի չէքմէք, վէ տիշլէրի սըգ վէ թէրթիպսիղ
օլտուղուճտա՝ պագիլլէրի իչիւն եէր օլտուճ տէյիլ
պիրիտինի չըգարմագ էյի տիր:

Հեր տիշ ասնճարսնսա յեֆտիւմեֆ կերեֆ տեյիղ
տիւր , չիւնքի տիշ հիշ չիւրիւմեմիշ իքէն՝ սան-
ճը ասապէթլէրինտէ վագը օլա պիլիւր :

Տիշ իլէ ճէվիղ միւսիլլիւ սէրթ նէսնէլէր
գըրմագ՝ ճիամլէրի գալտըրմագ եախօտ իփլիք
ըսըրմագ ասէթի՝ հիշ էյի տէյիլ տիւր . չիւնքի
ագըպէթէն՝ մինասը պօղուլուր :

Սլէսսէվիյէ սաղլամ քիմնէլէրին՝ սաղլամ տի-
շի , զայիֆ քիմնէլէրին իտէ՝ չիւրիւք տիշի օ-
լուր :

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

ՀԱԶՄ Ս.ԼԵԹԼԵՐԻՆ ԹԵՇՐԻՉԻ

Ինտան վիւճիւտիւն սահհաթտա վէ հայաթ-
տա գալմասը իչիւն՝ տըշարըտան եէնի զէրրէլէ-
րին իլավէսի լագըմ տըր . պու տախի մէքիւլաթ
վասիթասը իլէ օլուպ՝ եէյէճէյիմիղ նէսնէլէր՝
կէրէք հուպուպաթ կէրէք հայվանաթտան օլ-
սուն , վիւճիւտին էնվայի գըամլարընտան չօգ
Ֆարգը տըր . հէմ վիւճիւտին պիւր գըամընտ գ.ա.ա.

ըրչմագ իչիւն՝ չօղ թէպատիւաթտան կէչմէք կէ-
րէք տիր . իւք թէպատիւաթ՝ հաղմ ալէթլէրինին
վասըթասը իլէ վաղը օլուր :

ՀԱԶՄ ԷՏԻՃԻ ԱԼԷԹԼԷՐ շուկար տըր . Ֆեմմ
եանի աղղ, Առսսէթի ռիգապիշեր՝ եանի սալ-
եար պէյղլէրի, Հոշգում, Մերի՝ եանի դըղըլէօն-
լիւք . Միսէ, Էմա՝ եախօտ պաղըրսաղլար , Առ-
րոզի ֆեյրուս, Մեճրաի ֆեյրուս , Քէպս՝ եա-
խօտ դարաճիյէր , վէ Լեվգի միսէ :

ՖԷՄՄ եախօտ աղղ՝ պիր ճէվֆ օլուպ՝ չիյնէ-
մէք վէ տաթմագ ալէթլէրինէ շամիլ տիր : Արտ
թարաֆընտան հուլգում՝ եանի պօղաղըն եօղա-
ըր թարաֆը իլէ պիրլէշիր, ամմա օնտան Տիշնիֆ
թապիր օլունան պիր նէվ փերտէ իլէ պըրըմըշ
տըր :

Պու փերտէ պօղաղը աչմագ վէ էօրթմէքտէ
ատէմին իսթէտիյինէ կէօրէ դալտըրըլըպ էնտի-
րիլէպիլիր :

ՂՈՒՏՏԷԹԻ ՐԻԶԱՊԻԼԷՐ չէնէնին հէր եանըն-
տա իւչ օլարագ , սայրտա ալթը տանէ տիր . էն
պէօյիւյիւ՝ գուլաղըն էօնիւնտէ, վէ չէնէ քէօշէ-
սինին արտընտա տըր . օնուն սալեար դէվանէսի-
նին աղղը՝ իւսթ չէնէնին իքինճի պէօյիւք աղու
տիշինին դարչըսընա կէլիր :

Իքինճիսի՝ ալթ չէնէնին իչ թարաֆընտա օ-
լուպ՝ օնուն տախի դէվանէսինին աղղը՝ տիլ պա-
ղընըն եանընա կէլիր :

Իւ չիւնճիսիւ՝ ուղուն վէ եասը հէմ տիլին ու-

Տու ալթրնտա օլուպ՝ աղզա եհտի սէքիզ քիւ չիւք
եօլարը վար :

Շէկ 31

Շէքլ 31 : Մէվգիլէրինտէ պուլունտուզու իւզրէ
դուտտէթի ըիգապիլէր : 1, 3, 5, Աուտտէթլէր : 2,
4, Օնլարըն գիվանէլէրի :

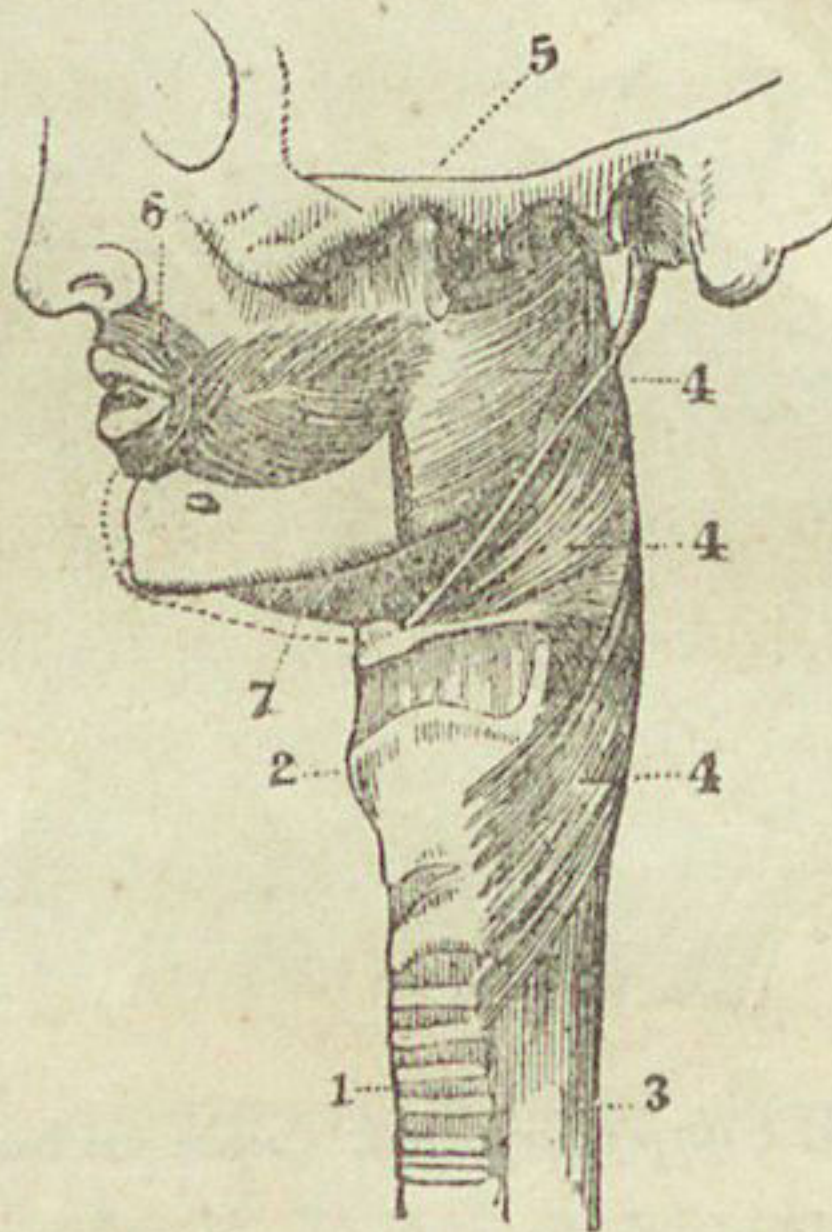
ՀՈՒԼԳՈՒՄ՝ աղզըն արտընտա՝ պուլունտուպ՝
դըչատան իհաթա օլունան պիր ճէվֆ տիր :

Հուլգուստէն տէօրթ թարաֆա եօլ օլուպ՝
պիրի պուրունա, պիրի աղզա, պիրի խըրթլադտան
ըլյէթէ, վէ պիրի տէ մէրիտէն միտէյէ կիտէր :

Մէրի՝ խըրթլադ՝ դալպ վէ ըլյէթին արտընտա
վադը օլուպ՝ հիճապի ճէվֆտէն կէչէրէք միտէ-
յէ վարըր : Իքի դաթ տէրիճիքտէն միւրէթթէպ
տիր, պունլարըն տըշ դաթը՝ թէքրար էքի թա-

դրմ' թէլէրտէն իպարէթ օլուպ' պիր թագըմը
ուզունլուզունա, վէ պիր թագըմը տա էնլիլիլինէ
միւտէվվէր տիր :

Շէֆլ 52

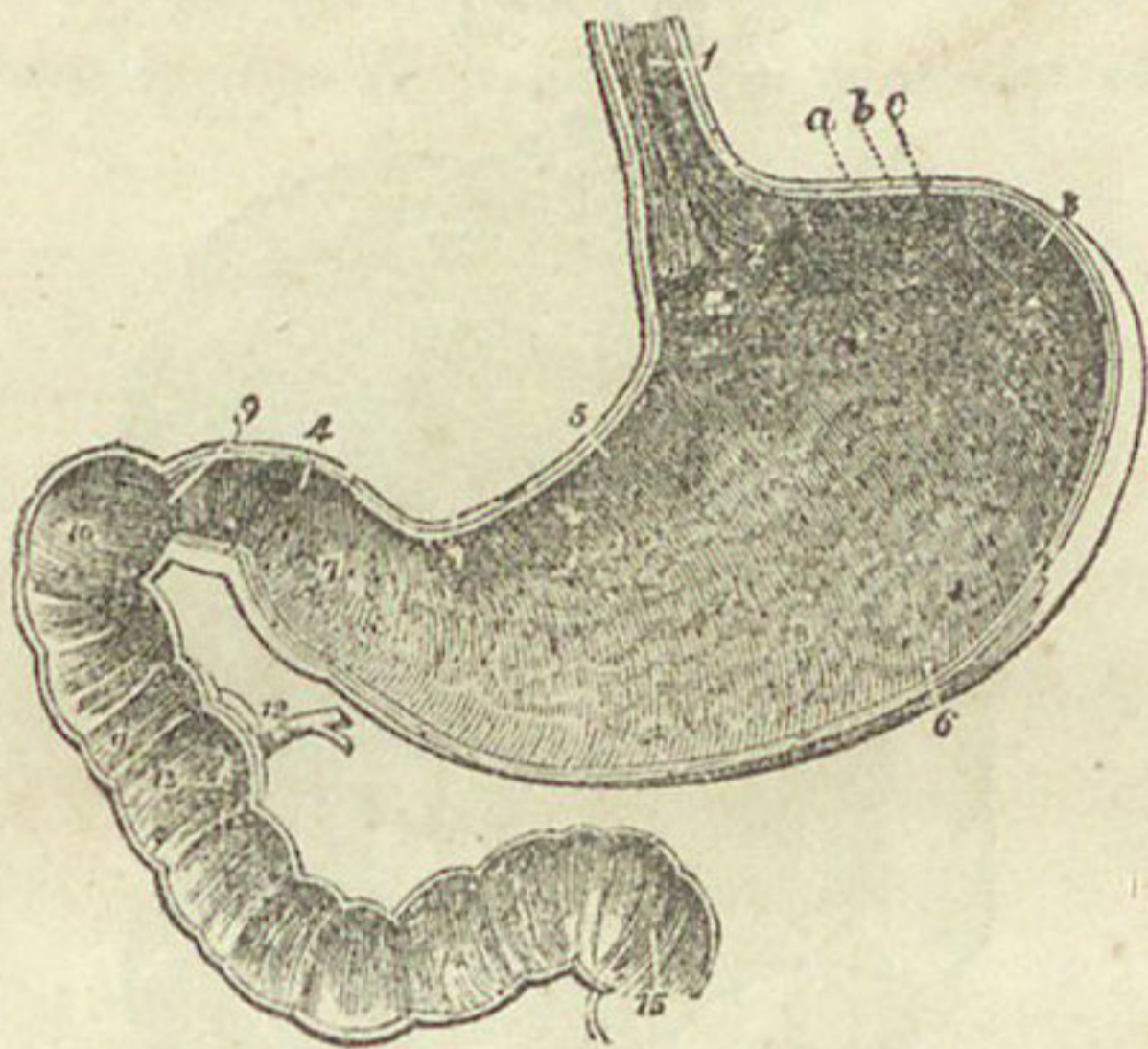

Շէֆլ 52: Նիւզ իլէ մէրի վէ զասապ : 1 Գասապ :
2, Լընճէրէ: 3, Մէրի: 4, 4, 4, Մէրինին իւսթ թարա-
ֆընտա օլան ազալէ թլէրտէն իպարէթ օլան նուլզում:
5, Նանագ ազալէ թի: 6, Ազգը ինաթա էտէն ազալէթ,
7, Ազգըն ալթ թարաֆընտա օլան ազալէթ :

ՄԻՏԷ՝ դարներն եօգարը վէ սօլ թարաֆընտա
օլուպ' պիրի մէրիլիլի վէ օլ պիրի քիւչիւք պաղըր
սաղա աչըլան իքի աղղը վար: Միտէնին իւչգաթ
ղըշասը վար. տըշգաթը դայիւս օլուպ' միտէ յի եէ-
րինտէ թութար. օրթա դաթը՝ աղալիի օլուպ'

պիրի ուղունլուղունա վէ օլ պիրի էնլիլիլինէ
օլան իքի թագըմ թէլլէրտէն իպարէթ տիր. իչ
դաթը՝ ինճէ վէ պիւրիւշիւք տիւր. վէ պունտա
միտէնին հազմ էտիճի սէ յյալէյի թէմիլիղ էտէն
հիսապարղ ուֆաճըղ զուտտէթլէր վար :

Շէֆլ 35

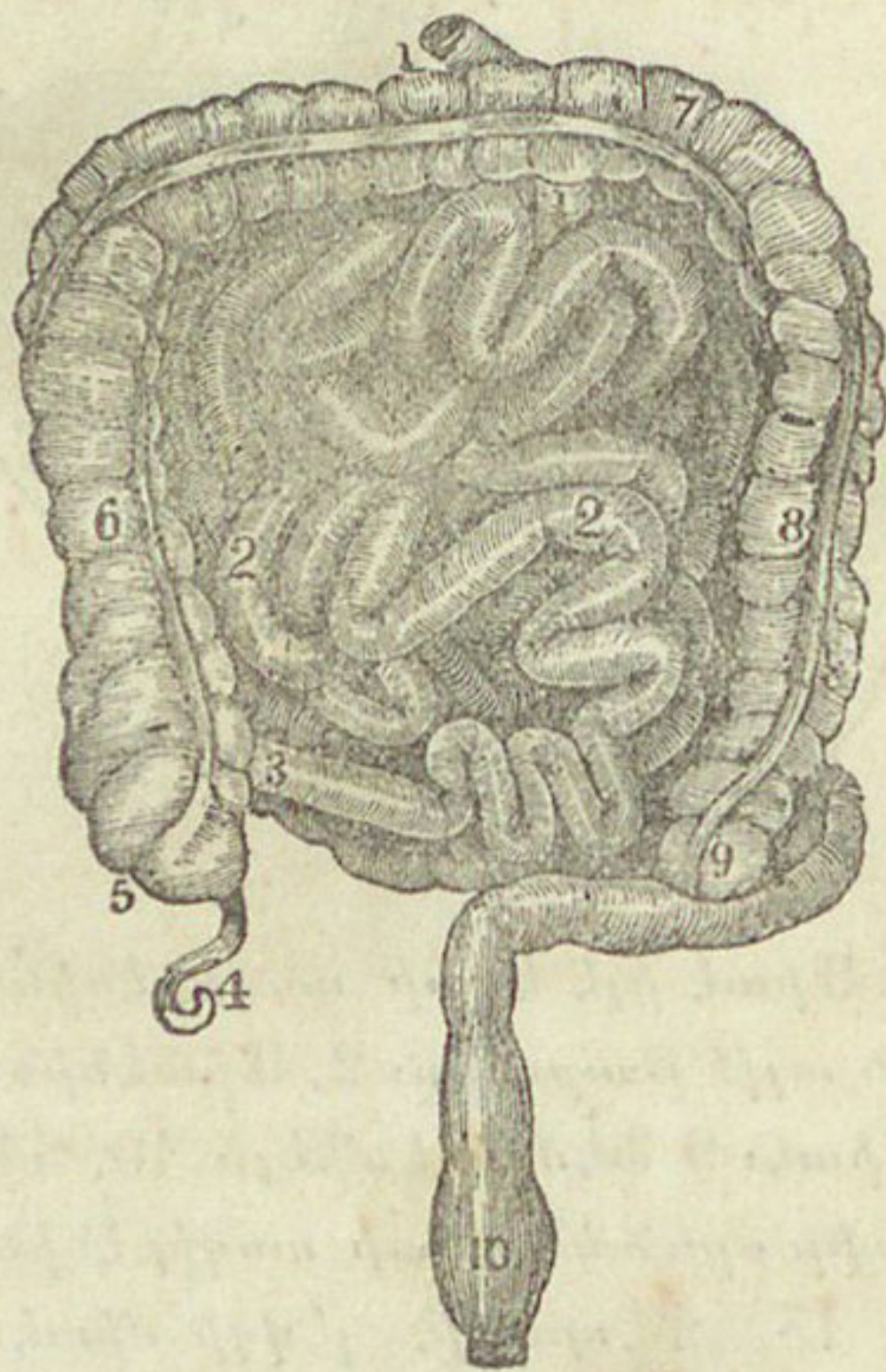
Շէքլ 35: Միտէ իլէ էմաի սաղիքէնին իչ ե իւզիւ
1, Մէրինին ալթ թարաֆը: 2, Միտէնին ֆէմմի ա-
լասը: 8, Միտէ: 9 Ֆէմմի էսֆէլ: 10, 11, 14, Իսնա
աշրա թապիր օլունան էմաի սաղիքէնին իսթ թա-
րաֆը: 12, 13, Քէպտ վէ լէվղի միտէտէն կէլէն
սէյյալէնին զիվանէլէրի: a. b. c. Միտէնին հաթիթի-
նին իւչ թապագասը :

ԷՄԱ՝ իքիլէ թագսիմ օլունուր. քիւշիւյիւնիւն
ուղունլուղու՝ օն արշըն , վէ պէօյիւյիւնիւնքի՝
իքի արշըն դատար տըր: Քիւշիւք պաղըրսաղըն
աղըրնա եազըն քէպտտէն վէ լէվղի միտէտէն
զիվանէ վար :

Էմա տախի՝ իւչ դաթ զըշատան իպարէթ

տիր: Էմաի սաղիրէ՝ եանի քիւշիւք պաղըրսապըն
 իչ դըշասընըն չօդ պիւրիւշիւքէրի, հէմ պուն-
 լարըն ալթընտա նիչէ ուՖադ դուտտէթէր վար
 քի օնլարըն աղղլարը Էմանըն իչ թարաֆընա տըր:
 Պու սէպէպտէն օնուն իչ եիւզիւ դատիֆէ կի-
 պի հավըր տըր:

Շէքլ 54

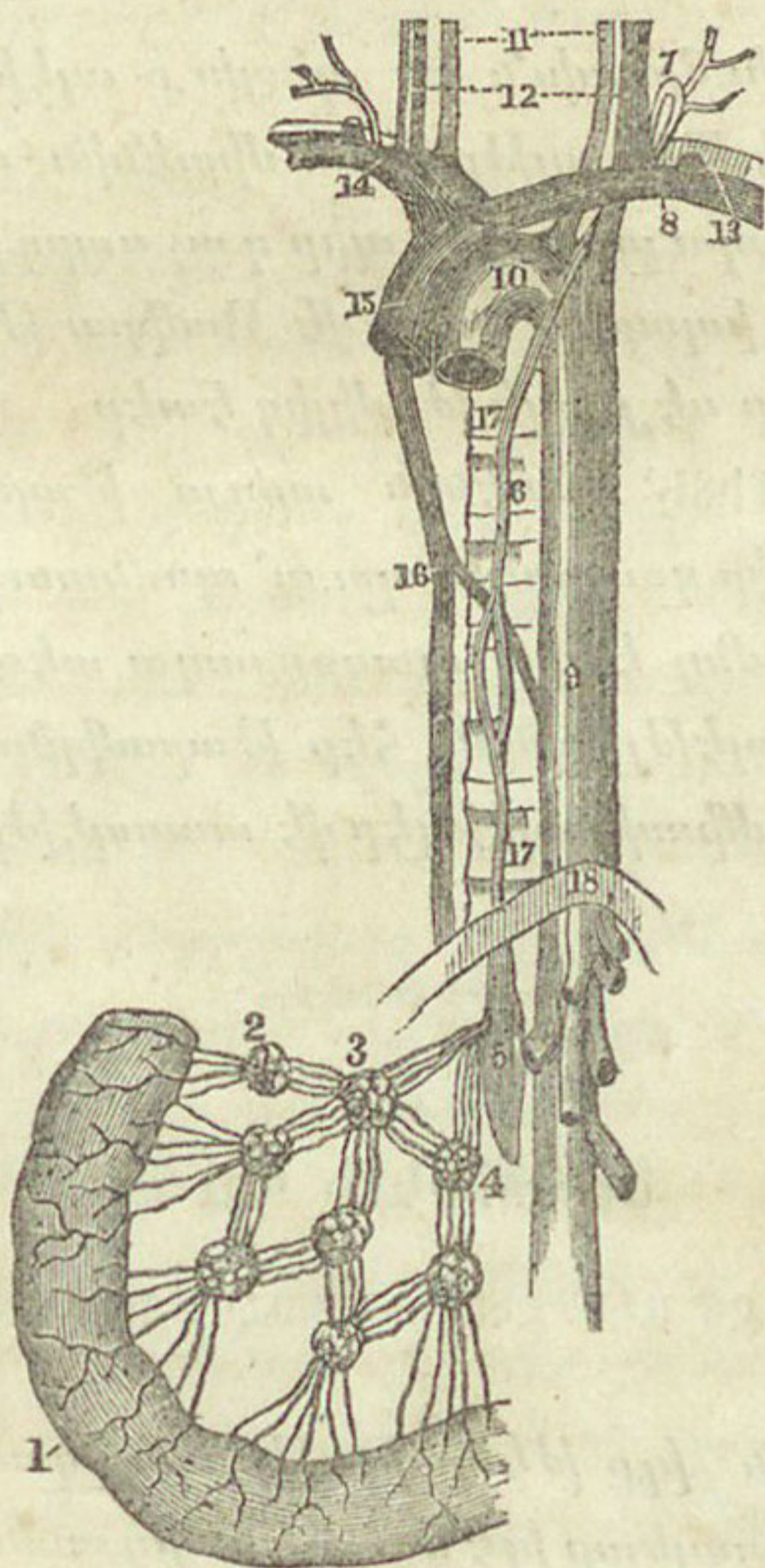
Շէքլ 54: 1, 1, Իսնա աչրա: 2, 2, Էմաի սաղիրէ:
 3, Էմաի սաղիրէ իլէ Էմաի քէպիրէնին իթթիսալը:
 4, 5, 6, 7, 8, 9, Էմաի քէպիրէ: 10, Միաի միւսթա-
 գիմ:

Ճէպֆի պաթընտա պուլունան դայրի պիր ալէթ
 ԹԱՀԱ, տըր, քի տալագ տախի տէնիլիր. հիճա-
 պըն ալթընտա, դարնըն սօլ թարաֆընտա վաղը
 օլուպ՝ խըղմէթի հէնուղ նամալիւմ տիւր:

ՈՒՐՈՒԳԻ ՔԵՅԼՈՒՍ շՕԼՔԻՆՆԻՔ ԿԵԹԵՐ ԽԻՐ
ՔԻ ԱՊԱՂՐՐԱՊՈՂՆ ԵՒԼՂԻՆՏԵՆ ԱՎԱՂԼԱՅՐԱՅ՝ ՎԷ ԱՎԻՐ
ԳԱՆ ՂՈՒՄՏԵԹԵՐՈՒՆԿ ԿԵՆԵՐԵՔ՝ ՍԱՅՐԱՐ ԱՂԱՎՐԱՅ
ԱԿՕՅԻՆՔԻՆՔԻՆԻ ԱՐԹԱՐԱԳ՝ ՄԷՃՐԱՏԻ ՔԵՅԼՈՒՍ
ԵԿԹԻՆԻՐԵՐ :

ՄԷՃՐԱՏԻ ՔԵՅԼՈՒՍ ԳԱՐՐՆՄԱՆ ԱՎԱՂԼԱՅՐԱՅ՝ ԵՕ-
ԳԱՐՐ ՄՕՂՐՈՒ ԿԻՄԵՐԵՔ՝ ԳԱԼԱԿԱ ԿԵԼԵՆ ԱԿՕՅԻՆՔ
ԳԱՆ ՄԱՄԱՐՐՆԱ ԱՆՐԼԱՆ ԱՎԻՐ ՄԱՄԱՐ ՄՐՐ :

ՇԷԿ 55

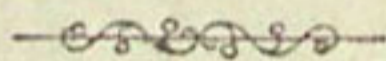
ՇԷՔԼ 55: Էմաի սաղիրէ, ուրուզի քէյլուս վէ ՂՈՒ-

տէտի հաճիյէթին պիր գըսմը իլէ մէճրաի քէյլուս :
1. Էմաի սաղիրէ : 2, 3, 4, Ուրուգի քէյլուս՝ մէճրաի
քէյլուսա կէչտիյի զուտէտի հաճիյէթ : 5, 6, Մէճ-
րաի քէյլուս : 7 Պօյունտա օլան վէրիտէ (8) կիրմէք
իւզրէ թէրէճճիւ՝ էթտիյի եէր : 9, 10, Շէրեանը քէ-
պիր : 11, Պօյունտա օլան շէրեան : 12, Պօյունտա օ-
լան վէրիտ : 13, 14, 15, Տէմ իլէ քէյլուսու գալպէ
կէօթիւրէն վէրիտի քէպիրէ : 17, 17, Ազմի սըլպ :
18, Հիճապի ճէվֆ :

ՔԷՊՏ՝ վիւճիւտիւն էն պէօյիւք ալէթի տիր .
հիճապի ճէվֆին ալթընտա , միտէնին սաղ թա-
րաֆընտա պուլունուպ՝ պիր գաչ սարգըդ փար-
չալարտան իպարէթ տիթ, վէ Սաֆրա թապիր օ-
լունան պիր սէյյալէ թէմիյիդ էտէր :

ԼԷՎՁԻ ՄԻՏԷ՝ միտէնին արգա թարաֆընտա
քիւչիւք պիր զուտտէթ օլուպ՝ պունտա պիր նէվ
սէյյալէ իմալ էտիպ պաղըրսաղա տէօքէր :

Հաղմ ալէթլէրինին հէր թարաֆընտա՝ շէր-
եանլար, լիմֆապի ալէթլէր վէ ասապէթլէր, վար :

ՕՆՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՀԱՁՄ ԱԼԷԹԼԻՐԻՆԻՆ ՊԱՀՍԻ ՀԱՅԱԹԸ

Թաամըն իլք թէպտիլաթը աղըզտա օլուր .
չէյնէնիպ սալեար իլէ եոււմշանտըգասան սօնդրա՝
տիլճիք գալարըրըմասը իլէ պուրունա կիտէն

և օլ էօրթիւլիւպ եէյէճէք՝ աղղտան պօղաղա կէչէր :

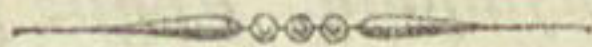
Խըրթլաղա կիրմէքսէն հըֆղ էթմէք իչիւն մախսուս պիր գափաղ հաղըրլանմըչ օլուպ՝ պու գափաղ ալէսսէվիյէ տօղրու տուրմաղըլա խըրթլաղ աչըղ օլուր. լաքին պիր շէյ եութտուղու մուղ անտէ էյիլիպ ծնու էօրթէր. պէօյլէճէ եութտուղումուղ նէսնէ մէրիյէ կէչիպ՝ ծնուն միւտէվիիր աղալէթլէրինին իշլէմէսի իլէ միտէյէ կիտէր :

Եէյէճէք միտէյէ եէթիշտիյինտէ՝ ծնուն աղալիի գաթընըն իգթիսարը իլէ՝ թաամ պիր եանտան օ պիր եանա կէչիպ՝ տէվը էտէր, շէօյլէ քի հէր պիր գըսմը՝ միտէնին սույու իլէ գարըշարաղ՝ գայմաղ կիպի գալըն պիր նէսնէ օլուր, քի ծնա ֆէյռուս թապիր էտէրլէր :

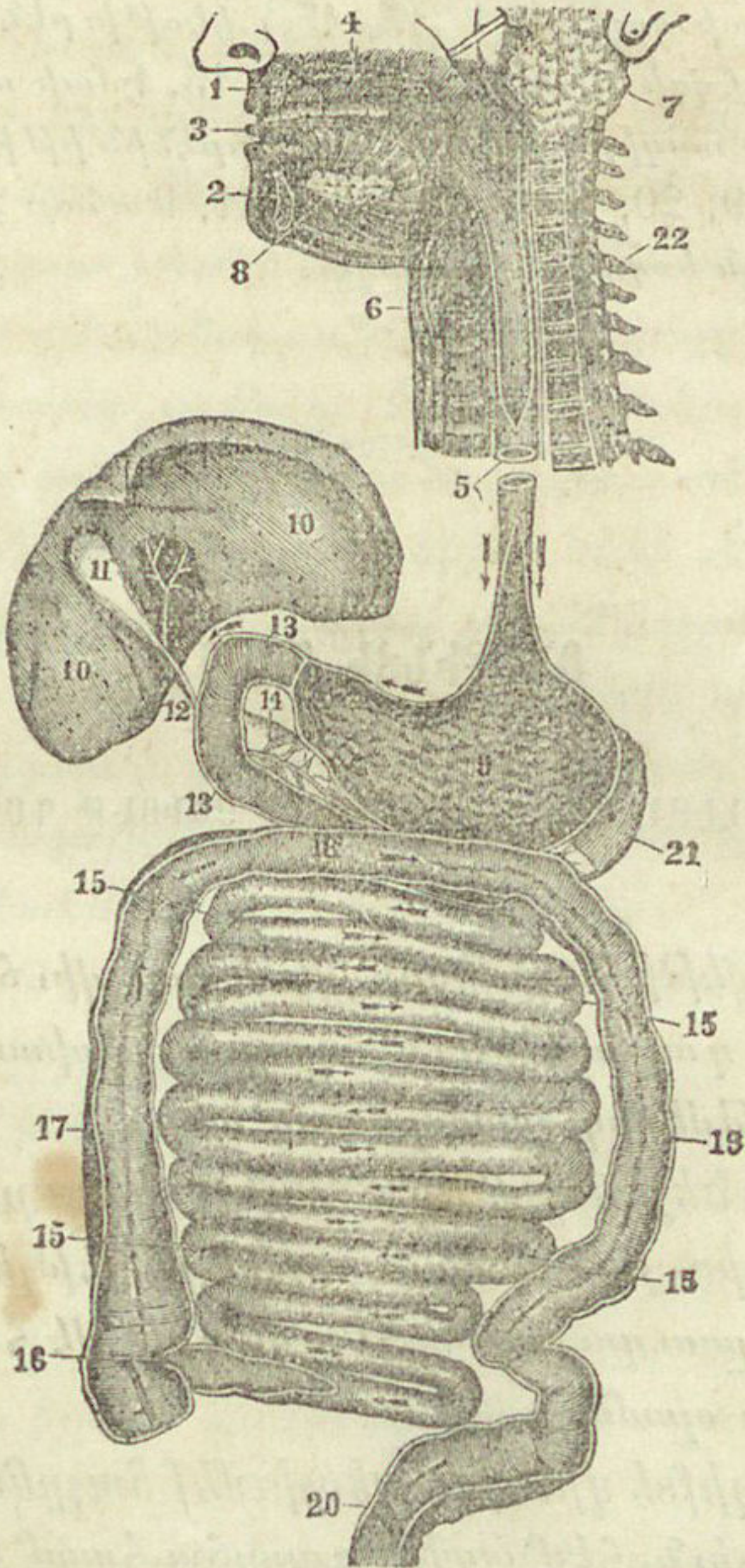
Քէյմսուս միտէնին աշաղքի աղղընտան իսնա աշրայա կիտէր, վէ օրատա ծնուն սույու՝ վէ շէվղի միտէնին սույու, հէմ քէպտտէն կէլէն սաֆրա իլէ գարըշարաղ՝ իքիյէ թէպտիլ օլուր. պիրի պէյաղ պիր սէյյալէ, քի ծնա ֆէյռուս տէնիլիր. վէ օլ պիր լուղումսուղ գըսմը տախի ֆեսիթ թապիր օլունուր: Պու իքի նէսնէ էսնատան կէչէրէք քիւչիւք պաղըրսաղը տօլաշըր իքէն՝ Արուղի քէյլուս թապիր օլունան ուֆաճըղ ալէթլէր ծնու ալըպ՝ մէճրաի քէյլուսա կէօթիւրիւրլէր. վէ պու տա՝ քէյլուսու կէօթիւրիւպ պօյնուն տիպինտէ օլան պէօյիւք վէրիտէ տէօքէր:

Մինվարը մէջրուհ իւզրէ թաամ՝ հազմիչինտէ,
պէշ թէպտիլաթտան կէշէր :

1 ճի. Աղզտա էզիլիպ՝ սալեար իլէ դարըշմա-
սը. քի պունա մագղ տէնիլիր : 2 ճի. Միտէտէ
չալգանըպ ծնուն սույու վասըթասը իլէ հալլ
օլունմասը, քի պունա ֆէյնուս օրնագըրգ տէնի-
լիր : 3 ճի. Իսնա աչրատա պուլունան իւչ ճինա
սէյյալէ իլէ դարըշմասը, քի պունա ֆէյրուս
օրնագըրգ տէնիլիր : 4 ճի. Պու ֆէյրուս ուրուգի
քէյլուստան կէշէրէք՝ մէճրաի քէյլուսա վարըպ՝
օնսան սա գան սարնարնա կէյմէսի : 5 ճի. Աու-
ղումսուղ օլան քէսիֆ այրըլըպ՝ խաշէյե ջրգ-
մասը :

Նկի 36

Նկ. քլ 36: Պիսիկի ն ուզուելու դուռնատա շագգ օլուն-
մուշ օլարագ՝ ալաթի նագմըն իմթի սալէն բէսմօլունան
պիր թասվիրի: 1, Ֆէքքի ալա: 2, Ֆէքքի էսֆէլ: 3,
Լիսան: 4, Ազգըն իւսթ թարաֆը: 5, Մէրի: 6,

Քասասար 7, 8, Աստուծոյ թիզասպիւնէր : 9, Միտէ :
 10, 10, Քէսպտա 11, Նէվթաթի մէրարէթ : 12, Սաֆ-
 րայը՝ էմաթի սաղիրէյէ (13, 13,) կէօթիւրէն զիվա-
 նէ : 14, Լիվզի միտէ : 15, 15, 15, 15, էմաթի սաղիրէ :
 16, էմաթի սաղիրէ իլէ էմաթի քէսպիրէնին իթթիսայը :
 17, 18, 19, 20, էմաթի քէսպիրէ : 21, Թահայ : 22, Ազ-
 մի սըլպըն եօզարը թարաֆը :

ՕՆԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՀԱԶՄ ԱԼԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ԱՖԻՅԷԹ ԳՍՎԱՍԻՏԻ

Գուվիլէթի հաղիմէնին՝ վէ ծնտան վիւճիւտիւն
 սաղլամ գալմասը իչիւն՝ պաղը գավախտէ տիդ-
 գաթ էթմէմիզ լաղըմընտան տըր :

1 ճի. Եէյէնէյիս ՄԻԳՏԱՐԸՆԱ Տիգգաթ էթմէմի
 կերեֆ Տիր. չիւնքի պու՝ չօգ քէյֆիլէթլէրէ մէր-
 պութ օլտուղունտան՝ հէր վագըթ վէ հէր հալ-
 տա պիր օլամաղ :

Կէննիֆսէ վիւնիւս պէօյիւմէֆ հաղլմսա սըր.
 ծնուն իչիւն, հէմ տախի գօլայճա հաղմ էթաթիք-
 լէրի իչիւն՝ կէննիլէրէ վէ չօճուղլարա տախի գի-
 յատէ թաամ իգթիզա էտէր. պիր քիմսէ իլլէթ
 եա գըթլըգ սէպէպինտէն դէպուլանմըչ իսէ,
 իլլէթ կէչտիյի կիպի իշթահը աչըլըր՝ վէ ծնա

Թա իւք հալընա կէլէնէ գասար, էլպէթտէ աստ-
թա ետտիյինտէն զիյատէ եէմէք կէրէք տիր :

Վիռնիսիւն հարեֆեթսեն կէլէն գայեթիւնի
թեֆրար եերիւնէ կէթիւրմէֆ իյիւն սախի՝ թասաւ
լագըւմ սր : Պիր քիմսէ հարեքէթի պէտէնիւնի
արթըրըրսա , եանի՝ հաֆիֆ իշտէն աղըր իշէ ,
եախօտ օթուրմագտան կէզմէյէ գալգըրըրսա ,
գանը տահա չափուգ ճէվէլան էտեր . վէ չիւ-
րիւմիւշ տանէճիքլէր տահա չափուգ տէֆ օլու-
տուղունտան՝ օնլարըն եէրիւնէ եէնի զէրրէլէրին
կէլմէսի իշիւն՝ տահա շօգ թաամ լագըւմ տըր . վէ
պուճուճն աքսի՝ էյէր հարեքէթի պէտէնիւնի
աղալտըրսա , զայաթի տէ աղալարագ՝ թաամը
տախի աղալթմագ կէրէք տիր . եօղ իսէ միտէ
հազմ էտէմէտիյինտէն զայիֆլէնիր :

Մէքթէպ շայիրտլէրի իշլէրինի պրագըպ մէք-
թէպէ կիրտիքլէրի զէման՝ պու խուսուսա տիգ-
գաթ էթմէք կէրէք տիրլէր : Նպթիտա իշթահ-
լարը՝ աստէթա իշ թութաուղլարը զէման օլտու-
ղու կիպի աչըգ օլուր իսէտէ , օնու պիրագ զապթ-
էթմէք կէրէք տիր . պէօյլէճէ պիր գաչ կիւնտէն
սօնդրա իշթահ վիւճիւտիւն իհթիաճընա միւսա-
վի կէլիր :

Թասամըն պիր պէօյիւֆ մէնքասարը՝ վիռնիս-
իւն սրնագըրդընը գարարընսա թուրմագ սր :
Պու սէպէպտէն՝ գըրըն եազտան զիյատէ եէմէք
իգթիզա էտեր . վէ մէվսիմ գըզտըգճա թաամը
տախի աղալթմագ կէրէք տիր :

Եւ յեճեյիս միգսարո՛ վիռճիռսիւն վե պախու-
տուս հազմ աշեթշերիսիս հաշրնս ուշոուն օյ-
մաշր: Եւ յեր օնլար իլլէթ եա զայիֆլիք սեպե-
պինտէն անճաղ ճուզի միգտար թաամ հազմ
էտէպիլիլլէրսէ, անճաղ օ դատար եէնմէլի,
չիւն քի հազմ օլունմատրգճա՛ թաամ վիւճիւտէ
հիչ գուվլէթ վերմէզ: Ատէթ՛ թաամըն միգ-
տարընը պազը տէրէճէ թատիլ էտէր. թէմիզ
հավատա իշլէ յէն սաղլամ պիր ատէմ՛ էլպէթտէ
տահա չօգ եէ յէ պիլիլ: Պու էմիրտէ թաամըն
Ֆազլասը՛ օնլարը տըշարը չըգարան տէրի՛ ըիյէթ՛
քէպտ վէ պէօպրէք միսիլլիւ եօլլար իլէ տէֆ օ-
լունուր. լաքին թաամ հատտէն զիյատէ եէնտիք-
տէ, միտէ յէ եիւք վէ պիւթիւն վիւճիւտէ կէվ-
շէքիք վէրիլ:

Ձ ճի. Թաամըն ճԻՆՍԻՆԷ, եսնի՛ նե եեյիպ
եհմեմեֆ կերեֆ օյտուղունս մախտուս սիգգաթ
էրմեֆ շագրմ սր: Մէշղուլիլլէթ՛ սաղլըգ՛ տը-
շարրտա իչէրիտէ օլմագլըգ՛ ատէթ՛ իգլիմ վէ
պունուն կիպի սայիր չօգ քէ յֆիլլէթլէր սեպե-
պինտէն պու խուսուսա նազար էթմէք իգթի-
ղա էտէր:

Միւրազայի հարրէ քահրլնսա պուշունան-
շար՛ էֆսերիյե հուպուպաթ չօֆ եէրլէր. ամմա
մինթագայի միւնճէմիտէտէ օլանլար՛ հայվա-
նաթտան չօգ եէրլէր: Մինթագայի միւթէտի-
լէտէ օթուրանլար իսէ՛ հէմ էթ հէմ հուպուսլաթ
եէրլէր. պու միւնվալ իւզրէ՛ գրշըն էթ եէմէք

էյի իսէտէ, եազըն վէ պահար վագթընտա հու-
պուպաթ եհմէսի էվլա տըր :

Պագը քիսնէշերէ քապիաթշարընըն իգթի-
գասըննա սահա գուվէթշի քասալ շագըմ սր :

Ասէթ սահի պու սրասա յօգ թէեսիւր էսեր :

Պիր քիմսէ՝ էթէ օլսուն , հուպուպաթա օլսուն
այըշարգտան սօնդրա, թէգիյէ պիրինտէն օ պի-
րինէ զարար շէքմէքսիզ կէշէմէզ :

Եէյէնէֆ՝ միսէ վէ էնանըն աշրընասընըն
իմֆեանընա ուշոուն օլմայը : Միտէ 30, 40,
տիրհէմ իլէ տօլար իսէտէ , աշըլտըգտա պիր
օգգա գասար ալմասը միւմքին տիր : Միտէ
գարար իւզրէ տօլու օլմատըղը հալտէ , պաղըր-
սագլար թահրիք օլունմայըլ՝ աղըր թէփրէնիր,
հէմ իլէթլի օլուրլար . օլ սէպէպտէն թասամ
միւղթէտի վէ զայրի միւղթէտի էնզատան միւ-
րէթթէպ օլմայը տըր . էլէնմիշ վէ ինճէ ուն՝
սատէ պէսլէյիճի օլտուղունտան , պուղտայը՝
քէփէյի իլէ եհմէք՝ տահա էյի տիր :

Հուպուպաթլար վէ եէթիշմիշ մէյվէլէր՝ շէ-
քէրլէմէ վէ թաթլըլարտան զիյատէ սահհաթա
հաֆի տիր :

Շէքէր վէ զէյթ եաղը՝ քէսիֆի օլմայան պիր
թասամ օլուպ՝ պիր գաշ կիւն պիր քէօփէյէ եհ-
տիրիլիրսէ, օ քէյֆլէնիր . լաքին պիրաղ սօնդրա
զայիֆլէնիպ էօլիւր . ամմա էյէր շէքէր եախօտ
եաղ իլէ՝ պուղտայ քէփէյի եախօտ տէսթէրէ
թօղու գարըշարըլմըլ օլուրսա , ուղուն միւտ-

տէթ պու թաամը եէյէրէք՝ քէօփէք սաղլամ ,
հէմ գուլիլէթլի դալլը :

Սթլարա տախի պու ուսուլ իւզրէ արփա իլէ
պէրապէր սաման վէրմէք կէրէք տիր :

Եյէր պիրքիմսէ իսհալ իլլէթ ինտէն թուլթուլ-
մուշ իսէ, օ քէսիֆի աղ օլան թաամտան եէմէլի,
ամմա դապըղըղ հալընտա՝ թէլէֆի չօգ օլան
թաամտան եէմէք կէրէք տիր :

Ալէքսիղ Սան Մարթին նամ պիր ստէմին մի-
տէսի թիւֆէնքտէն էարալանըպ՝ էյի օլտու-
ղունտա տիշարրտան միտէյէ տէլիք գալտը . վէ
իչէրիտէքի նէսնէլէր տիշարը չըգմասըն տէյիւ՝
պունու դափամագ իչիւն քէնտիլիյինտէն պիր
դափագ հասըլ օլտու . շէօյլէ քի պիր ստէմ
պունու դալտըրըպ՝ թաամըն հաղմ օլունմասընը
կէօրէպիլիր իտի :

Պիր մէշհուր հէքիմ տիւրլիւ եէյէճէքլէրին
նէ դատար լաղըթտա հաղմ օլունմասընը պուլ-
մագ իչիւն՝ պու ստէմին իւզէրինտէ չօգ շէյլէր
թէճրիւպէ էտիպ՝ աթիտէ պէյան օլունան քէյ-
ֆիլլէթլէրի պուլտու :

ԷՆՎԱՅԻ ՄԷՔԻԻԼԱԹԸՆ ՀԱԶՄԸ ԻԶԻԿ

ԼԱԶՐՄ ՕԼԱՆ ՄԻԻՏՏԷԹ

	Սաամ	Տազիգէ
Էքշի վէ խամ էլմա	2	50
Շիրին վէ օլմուշ »	1	30
Սուտա պէրք փիշմիշ եռմուրթա	3	30
» ազ » »	3	
Գալթուլմուշ » »	3	30
Չիյ »	2	
Սուտա փիշմիշ գոյուն էթի	3	
» » գուզու »	2	30
Թավուզ էթինտէն չօրպա	3	
Փիշմիշ սիւտ	2	
Չիյ »	2	15
Սուտա փիշմիշ փիրինճ	1	
» » փանճար քէօքիւ եախօտ գօճա պաշը	3	45
» » հալուչ	3	15
» » լահանա	4	30
Չիյ լահանա սիրքէ իլէ	2	
Սուտա փիշմիշ չէլէմ	3	30
Պուղտայ էքմէյի, թագէ	3	30
Տարը » »	3	15
Էրիմիշ թէրէ եաղ	3	30

ՕՆԻՒԶԻՒՆՃԻՒ ՊԱՊ

ՀԱԶՄ ԱԼԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ԱՖԻՅԷԹ ԳԱՎԱԻՏԻՆԻՆ

ՏԷՎԱՍԷԹԻ

3 ճի. Թաամ եհմենին ԹԱՐԶ ԵՍԽՕՏ ՈՒՍՈՒ-
ԼՈՒՆԱ չօգ տիգգաթ օյունասս կերեֆ տիր :

Թաամ վաղթը՝ պէլի վէ մուայյէն օլմալը .
կերեք մասոււլար՝ կերեք իխթիյարլար՝ կերեք
սաղլամ՝ կերեք խասթալար իչիւն պու էլղէմ
տիր :

Թաամըն պիր նէվպէթի իլէ օլ պիր նէվպէթին
արասը՝ վեք եաղըն օլմալը տէ յիլ տիր. չիւն թի
պէսսէվիյէ պիր թաամը հաղմ էթմէք իչիւն՝
իքի սաաթտան տէօրթ սաաթատէք լաղըմ օլուր.
վէ թէքրար եհմէղտէն էվվէլ տախի միտէ պի-
րաղ ըահաթլանմաղ կերեք տիր: Քէմալէ էրմիշ
քիմսէ յէ պէշ ալթը սաաթտա պիր քէրրէ եհմէք՝
քիֆայէթ էտէր :

Չօճուղլար վէ հաքէղա խասթալըղտան եհնի
ղալղմըշ օլանլար՝ վաղթը նիղամ իւղրէ օլարաղ՝
տահա սըղ եհմէք կերեք տիրլէր: Թաամ էյի
չէյնեմեյի, վէ չէյնէնմէսի տէ եալաշ եալաշ
օլմալը. շէօյլէ թի տէ յիլ սու, իլլա սալեար իլէ
ըսլանսըն. հէմ թաամ եէր իքէն, չօղ սու իչմէք

միտէ յի շիշիւրիւր, վէ օնուն սույուենու խաֆիֆլէ-
տիր . վէ պունտան մատա՝ իշիլէն սու միտէտէն
չէքիլմէ յինճէ թաամ հազմ օլունմազ : Սուսուզ-
լուզ թէրլէմէտէն իլէրի կէլիրսէ, սու իչմէք կէ-
րէք տիր, զիրա օ զէման գանըն սույու էքսիլմիշ
օլուր . լաքին սուսուզլուզ պազէն տէ պօղազըն
րահաթարզլըրընտան, վէ հարէքէթ սէպէպի ի-
լէ վիւճիւտիւն սըճազլըրընտան տախի վազը
օլուր . պէօյլէ վազըթլարտա պիր փարչա գուրու
էքմէք եէմէք՝ սու իչմէքտէն տահա է յի տիր :

Եէյեճեֆ վէ իյեճեֆ նէ փեֆ սըճազ նէ սէ
փեֆ սօուզ օլմաշը սրր :

4 ճի. Թաամ եէմէֆսէ վիւճիւտիւն ՊՈՒԼՈՒՆ-
ՏՈՒՂՈՒ ՀԱԼՍ. սախի սիգգաթ վերմէֆ կերէֆ սիր :
Կերէք վիւճիւտէ, վէ կերէք ազլա տայիր կիւճ
պիր մասշահաթըն հեման ագապիկնճէ թաամ
եէնմէշի սէյիշ . վէ պունուն աքսի՝ պիր ասէմ
թաամ պիթէր պիթմէզ՝ փէք կիւճ եախօտ ազըր
իշ թութմալը տէ յիլ տիր . չիւն քի հէր հանկը
ազամըղ եախօտ ալէթիմիղ իշլէմէքտէ օլուր իսէ,
օնա տահա զիյատէ գան վէ գուվլէթի ասա-
պիյէ լազըմ օլուր . մէսէլա՝ իշլէյէն պէյն օլուր-
սա, վիւճիւտիւն գուվլէթի պաշա կիտէր . էլ
օլուրսա՝ էլէ, վէ միտէ օլուրսա՝ միտէյէ կիտէր .
լաքին հէփիսինէ պիրլիքտէ կիտէմէզ :

Ասեմին Քիֆրի րահաթ օլուպ օլմամաշը՝
գուվլէթի հազիմէյէ թէեսիր էսեր : Պիր քիմ-
սէ չօգ իշթահ իլէ նէֆիս թաամ եէմէքտէ ի՝

քէն տօսթուենուն էօլիւմիւնիւ եւա զայրի պիր
դասավէթէ միւճիպ խապէր իշիտիրսէ , իշթա-
հը դափանըր : Յաամ եէր իքէն տէրս օգումագ՝
եախօտ պիւթիւն Քիքրի մէշղուլ էտէն մատտէ-
լէր հագգընտա միւթալաա վէ միւճատէլէ էթ-
մէք՝ էյի օլմատըղը պուենտան անկլաշըլըր :

Ախշաւ քաաւը իշէ եաքմանըն արաւընսա
հիջ օլմագաա՝ ինչ սաաք գասար կէյմէյի սիր :

Յաամ եէտիքտէն սօնկրա անխտէ եաթմագ՝
չօղ տէֆա նախօշ բույա վէ սանճըյա սէպէպ
օլուր :

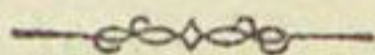
Վիւճիւս վէ հագմ աշէքշերի գայիժ օլ-
տագսա՝ էք սույու կիպի հագմի գօշայ , միւշա-
յիւմ , հեմ ճուգի միգսար իշէ քաաւըսար վերիշ-
մէյի սիր . չիւնքի , միտէնին գուվիվէթի ալ օ-
լուպ՝ պէյիւք իշ կէօրէմէղ : Միտէ սէյյալէլէ-
րի թէղ չէքէր . ծնուն իշիւն պիր քիմսէ վէք զա-
յիֆ օլտուգտա , էթ սույու վէ պու միսիլլիւ
չէյլէր իշմէքտէն գուվիվէթ ալա պիլիր :

Վիւճիւսիւն սերխիւնիւն պուշունսուդուա ֆեյ-
ժիյէք սախի՝ հագմ աշէքշերիւնէ չօգ քեխիր
էսեր : Քիրտէն եախօտ սօուդ ալմագտան թէր
տէլիքլէրի դափանտըղտա՝ հագմ ալէթլէրի
զարար չէքէրլէր . վէ պուենտան պագէն իսհալ ,
պագէն տէ պաշղա իլլէթլէր զուհուր էտէր :

Էյեկի ֆեմիլշերիւնիւն վէ հիճապի ճեվժիւն
հարէֆէքշերիւնի սար եալապ իշէ սրգմագ սա-
խի՝ միսէյի գայիժշէնսիրիր :

Աիր քիմսէնին իշթահը վէ հաղմ գուվվէթի
եւրինտէ օլմասը իշիւն՝ քեւիզ հալա սախի
կերեֆ՝ սիր. պիր առէմույուր իքէն թէմիզ հա-
վա ալմազ իսէ, աապահլայըն հիշ իշթահը օլմա-
տրդտան մատա՝ աղղը տախի գուրումուշ վէ
անը օլուր :

Միսէ սրգրընասըն սէյիւ՝ տորոն տուրնագ կե-
րեֆ՝ սիր: Թաամըն քէսիֆի՝ գապըղըզ սէպէ-
պինտէն պաղըրսագտա գալըրսա, պէլ աղըրսը-
նա հէմ սայիր իլլէթլէրէ սէպէպ օլուր. ծնուն ի-
շիւն հէր կիւն խալէյէ չըգարըլմասը լաղըմ տըր :

ՕՆՏԵՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՊԱՊ

ՃԵՎԵԼԱՆ ԱԼԵԹԼԵՐԻՆԻՆ ԹԵՇՐԻՀԻ

Թաամ եւմէմիզին սօն մագսէտի՝ վիւճիւ-
տիւն զայաթընը եւրինէ կէթիրմէք, վէ ծնուն
պէօյիւմէսի իշիւն մատտէ հաղըրլամագ տըր :

Քէյլուսուն (եանի թաամըն ասըլ պէսլէյիճի
գըամընըն) նիճէ հասըլ օլմասը վէ գան տամա-
րընա կէօթիւրիւլմէսի՝ պալատա թարիֆ օլուն-
մուշտուր: Մէգքիւր տամարտան դալպէ կիտիպ՝
էնճամ ըիյէթտէ գանըն ասըլ թապիաթընա
թէպաիլ օլուր :

ՏԵՄ, եախօտ գան, տամարտան չըգտըրգտա՝
պիրազ տուրտուգտան սօնկրա քէսիլիպ, պիլք

գըամը՝ սու կիպի պիր սէյյալէ, վէ տիկէր գըս-
մը՝ տօնամուշ վէ դաթը պիր նէսնէ օլուր : Պու
սէյյալէ, եանի՝ դան, վիւճիւտիւն հէր թարա-
ֆընա տաղըլմըշ օլուպ՝ տէմի օլմայան պիր եէր
պուլունմազ :

Պունու ճէրեան էթտիրէն ալէթլէր՝ պիրի
պիրինէ էօյլէ ըապթ օլունմուշ տուր քի, նէ իպ-
թիաասը նէ տէ նիհայէթի վար. ամմա խըզմէթ-
լէրինին իճրասընտա թէքմիլ պիր տայիրէ էյ-
լէտիքլէրինտէն՝ ձեվէլԱՆ ԱԼԵԹԼԵՐԻ Թապիր օ-
լունուր :

ձեվէլԱՆ ԱԼԵԹԼԵՐԻ շունլար տըր . եանի՝
Գաշպ, Շէրեանշար, Վէրիճշէր վէ էվիյէթի շա-
րիյէ :

ԳԱԼՊ՝ սինէնին սօլ դավուղունտա՝ ըիյէթ եա-
նի ագ ճիյէրին սօլ իլէ սաղ շագըղլարընըն մա-
պէյնինտէ արգուրի գօնուլմուշ տուր . էթրա-
ֆընտա պիր զըշա իհաթա օլունմուշ օլուպ՝ դալպ
պու զըշա իչինտէ հարէքէթ էտիպ՝ քէնտինտէն
հասըլ օլան դայիագ պիր սէյյալէ իլէ սիւ-
րիւնմէքտէն հըֆղ օլունուր :

Ալէսաէվիյէ պու թօրպատա պիր չայ դաշըղը
տօլուսու գատար սէյյալէ պուլունուր . ամմա
իլլէթլի հալինտէ տահա չօգ օլուր :

Գալպ աղալիի օլուպ՝ թէլլէրտէն իպարէթ
տիր, քի պո՝ նլարըն պաղըսը եօգարտան աշաղը-
յա ուղանմըշ, ամմա չօղլարը հէլէզօնի տիրլէր :

Գալպըն սաղ վէ սօլ իքի ճէվթի օլուպ՝ ծնլա

ըրն պէյնինտէ ազալէթտէն պիր պէօլմէ վար տըր : Պու ճէվֆլէրին հէր պիրի տախի թէքրար իքիյէ պէօլիւնմիւշ օլուպ՝ պիրինէ իւզնի գաշպ, օլ պիրինէ իսէ՝ ճէվֆի գաշպ թէսմիյէ օլունուր : ԻԻԶՆԻ ԳԱԼՊԸՆ հախիթլէրի՝ ճէվֆի գալպընքինտէն տահա եուֆգա օլուպ՝ ըէնկի մալիյէ մայիլ տիր :

ԷՃՎԱՖԻ ԳԱԼՊԸՆ հախիթլէրի իւզնի գալպընքինտէն տէյիլ սալթ տահա գալըն, իլլա տէրունի թէրքիպի խուսուսունտա տախի Ֆարգլը տըր :

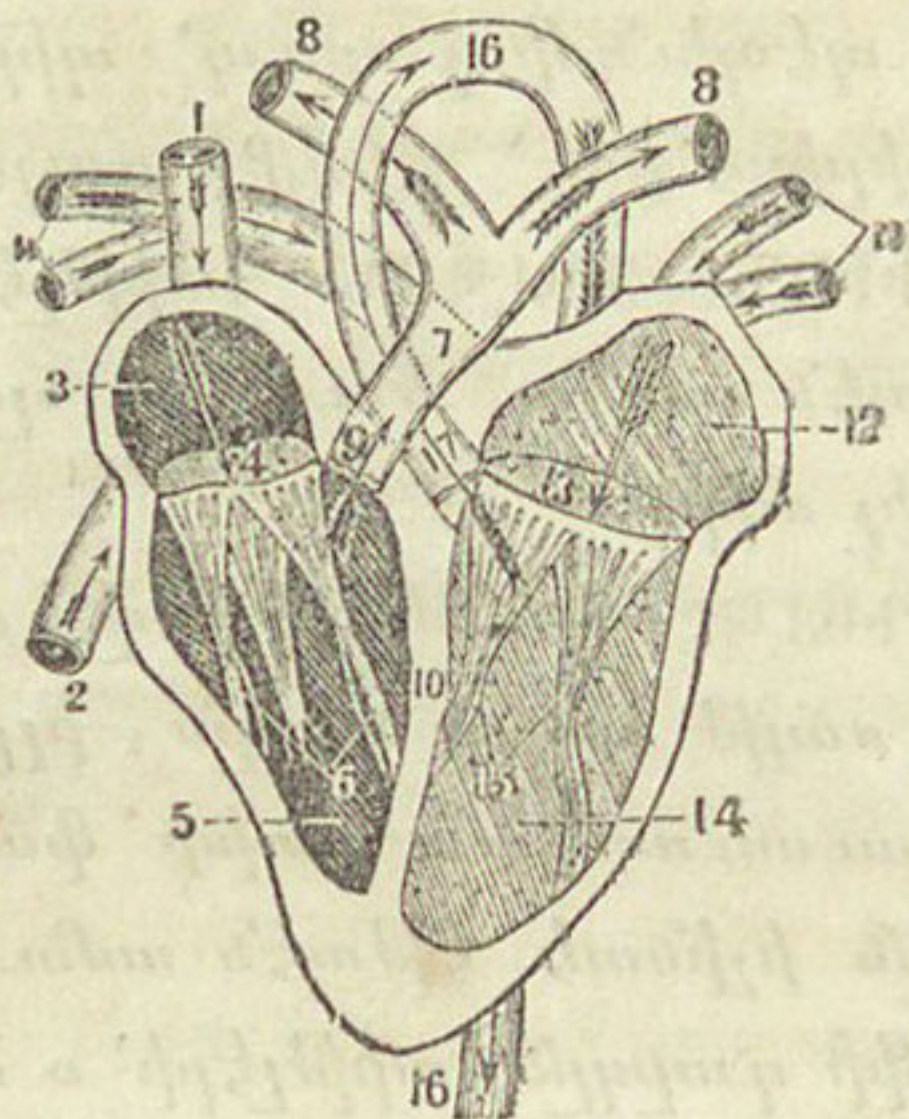
Պունլարըն իչինտէ էթտէն ամուտլար վար . հէմսօլ ճէվֆի գալպըն հախիթլէրի՝ օ պիր թարաֆընքինտէն տահա գալըն վէ գուվլէթլի տիր :

Գալպըն սաղ թարաֆընըն ճէվֆլէրի՝ շէքլտէ միւսէլլէս, վէ սօլ թարաֆընտաքի՝ պէյղի օլուպ՝ հէր պիրի օն եէտի տիրհէմ գատար գան ալըր :

Գալպըն սաղ թարաֆընտա իւզն իլէ ճէվֆին մապէյնինտէ, ինճէ իւշ քէօշէլի դըշատան իւշ գափագ վար. վէ սօլ թարաֆընտա իքի օլուպ՝ պունլար պալատա մէգքիւր էթտէն ամուտլարա պիրէր քիւշիւք վէթէր իլէ պաղլը տըր :

Գալպըն սաղ ճէվֆինտէն՝ ըիյէթ շէրեանը, վէ սօլունտան՝ վիւճիւտէ տաղըլան շէրեանը քէպիր նէշէթ էտէր, վէ հէր պիրինին աղզընտա իւշ փէրտէ վագըր տըր :

Շէֆլ 57

Շէֆլ 57: 1, Նուզուլ էտէն վերիտ: 2, Սուուտ էտէն վերիտ: 3, Սաղ խզնի գալստ: 4, Սաղ խզնտէն սաղ ճէվֆէ օլան եօլ: 5, Սաղ ճէվֆի գալստ: 6, Հինապը միտէլլէս: 7, Շէրեանի բիյէթ: 8, 8, Բիյէթին սաղ վէ սօլ թարաֆընա կէչէն շէրեանի բիյէթին տալլարը: 9, Շէրեանի բիյէթին սամամէթի հիլալիյէսի: 10, Էնվաֆը գալստըն մապէյնինտէ օլան հաթիթ: 11, 11, Վերիտի բիյէթ: 12, Սօլ խզնի գալստ: 13, Սօլ խզնտէն սօլ ճէվֆէ օլան եօլ: 14, Սօլ ճէվֆի գալստ: 15, Հինապը պէյզի: 16, 16, Շէրեանը քէպիր: 17, Շէրեանը քէպիրին սամամէթի հիլալիյէսի:

Գալստըն քէնտինէ մախսուս վերիտէրի վէ շէրեանլարը օլուպ՝ աղալէթլէրի արասընտանօ կէչէրէք՝ օնու պէսլէր: Պաղը լիմֆալի պէթ-

լերի, հէմ իշթիրաքի հիսս նէվինտէն վիէք ու-
ֆազ ասապէթլերի տախի վար տըր :

Սաղլամ հայրնատա տույմագ գուվլէթի վիէք
աղ տըր . շէօյլէ քի տօգանըլտրդտա տույմագ .
հալ պէօյլէ իսէտէ՝ վիւճիւտիւն աղըր վերէն
հէր հայրնտան հէմ տէ աղլըն տույուշլարըն-
տան անիտէ թէէսիր դապուլ էտէր :

ՇԷՐԵԱՆԼԱՐ դանը գալպտէն վիւճիւտիւն
հէր թարաֆընա կէօթիւրէն իւսթիւվանի արըդ-
լար տըր : Թէրքիպինտէ գաթը օլուպ՝ էօլիւմ
վագը օլտուգտան սօնկրա թապիաթը իլէ պօ-
շալտրդտա տախի՝ ալէսսէվիյէ իւսթիւվանի շէ-
քիլլերինի դայպ էթմէղլէր :

Շէրեանլար իւշ գաթ դըշատան՝ եափըլմըշ
օլուպ՝ տըշ գաթը գաթը վէ գուվլէթլի տիր .
օրթա գաթը՝ թէլլի, վէ իշինտէքի գանըն միդ-
տարընա միւթապըդ օլտուն տէյիւ՝ էլասթիք
տիր . իշ գաթը գալպըն իշ դարընըն տէվամը
օլարագ , վիէք եուֆգա վէ փարլագ պիր դըշա
տըր :

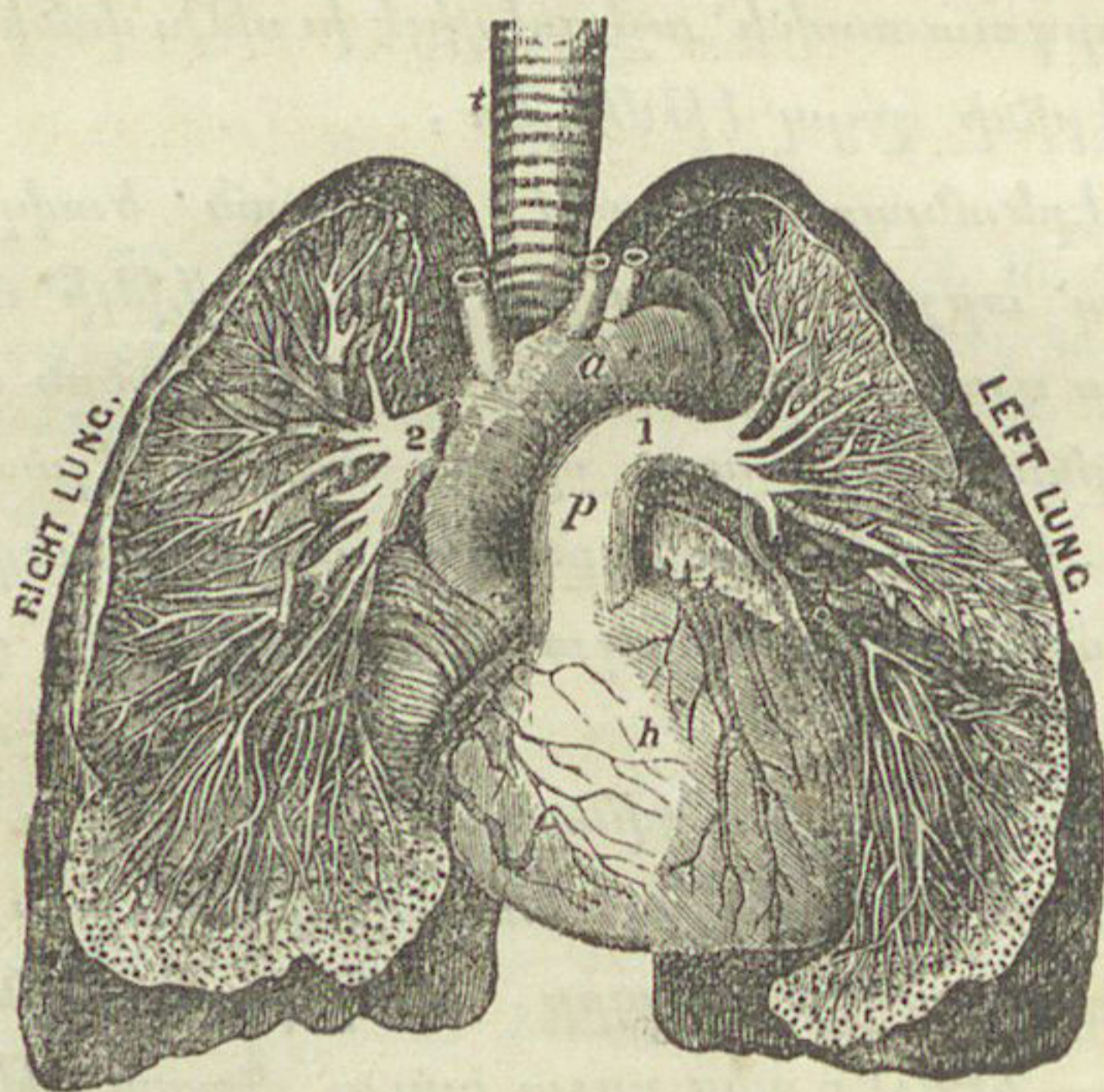
Շէրեանլարըն պիրինտէն օլ պիրինէ՝ չօգ եօլ-
լար վար, քի պունլար՝ տալլարը քիւշիւլտիւքճէ՝
սայըլարը տախի չօղալըր . հէմ շէրեանլարըն տը-
շընտա կէվշէք պիր դըշա օլուպ՝ ծնլարը էթրաֆ
նէսնէլէրտէն այըրըր :

ՇԷՐԵԱՆԸ ՐԻՅԷԹ՝ գալպըն սաղ ճէվֆինտէն
շէրեանը քէպիրին դարշըսընտան չըդար . պու-
նուն իքի պէօյիւք տալլարը օլուպ՝ պիրի ըէյէ-

Թին սաղ, օլ պիրի իսէ՝ սօլ թարաֆրնա կիտէր։
 Օրատա թէքրար պէ թէքրար թագսիմ օլու-
 նարագ՝ ծնուն գըլ կիպի տալլարը՝ մէսամնաթա
 սօլանրպ վերիտլէրին ուֆագ սալլարը իլէ պիր-
 լէշիր :

Պու շէրեան՝ պօղուգ դանը ըիյէթէ կէօթիւ-
 ըիւպ քէնտինէ միւթալիգ վերիտլէր իլէ պերա-
 պէր՝ ՐԻՅԷԹՃԷՎԷԼԱՆԸ ՄԱՆԶՈՒՄԷՍԻՆԻ Թէշ-
 քիլ էտէր :

Շէֆլ 38

Շէքլ 38. t, Գասապ : h, Գալսր : a, Շէրեանը քէ-
 պիր : p, Շէրեանը ըիյէթ : 1, Րիյէթին սօլ թարա-
 ֆրնատա, վէ 2, ըիյէթին սաղ թարաֆրնատա թէվ-
 գի օլան շէրեանը ըիյէթին սալը : Պու շէրեանըն

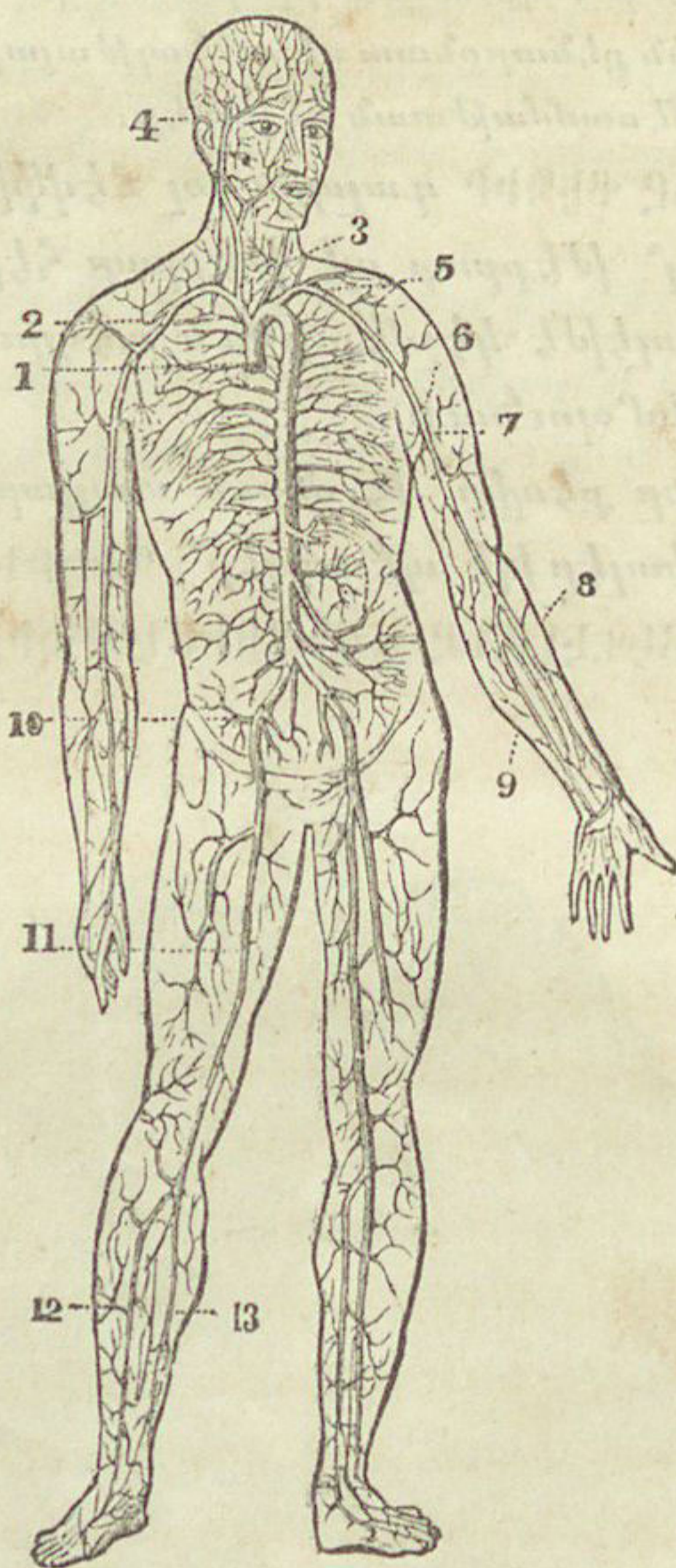
տալլարը՝ թա գըլ կիսկի բիւշիւք օլանա գատար՝
թագսիմ վէ թէվզի օլաւնուրլար: Պու ինճէ շէրեան-
լար ըիյէ թին քէնարընտա սիյա՛նօգթալար իլէ կէօս-
թէրիւմիշ մէսամմաթտան կէչէրլէր:

Շէրեանը ՔիՊիՐ գալպըն սօլ ճէվֆինտէն նէ-
շէթ էտիպ՝ թէքրար պէ թէքրար հէր պիր ա-
զայա վէ ալէթէ կէչմէք իշիւն պէօյիւք տալլա-
րա թագսիմ օլոււնուր:

Շէրեանը քէպիր վէ ծնուն տալլարը՝ ըիւճիւ
էտէն վէրիտլէր իլէ պէրապէր՝ ՊիԻԹիԻՆ ՎԻԻ-
ՃԻԻՏԻԻՆ ՃԵՎԷԼԱՆԸ ՄԱՆԶՈՒՄԷՍԻՆԻ Թէշքիլ է-
տէր:

Շէֆլ 39

Շէֆլ 39, Շէրեանը քէպիր իւէ տալլարը: 1, Շէրեանը քէպիրին ասլը:

ՎԷՐԻՏԼԷՐ՝ շէրեանլարըն պիւթիւնն վիւճիւտէ ճէրեան էթտիրաիյի դանը թէքրար դալպա կէօթիւրէն արըղլար տըր: Թէրքիպինտէ տահա

եռ֊Ֆրգա վէ նաղիք օլուպ՝ պօշալարդտա եասար-
լանրայ շէօքերլէր :

Օնլարըն ասլը՝ շէրեանլարըն զայէթ ու֊Ֆադ
աալլարընըն տէվամը օլուպ՝ դըլ կիպի ինճէ դի-
վանէլէր տիր . վէ պունլար պիրլէշէրէք դալպա
պօղուդ դանը կէօթիւրէն պէօյիւք տամարլար
օլուրլար :

Վէրիտլէրին կէրէք քիւշիւք կէրէք պէօյիւք
տալլարընտա՝ պիրինտէն օ պիրինէ շէրեանլարըն-
քինտէն տահա դիյատէ եօլլար վար : Պունուն
Ֆայիտէսի՝ դանըն պու տամարլարտա սէրպէսթ-
ճէ ճէրեան էթմէսինէ օլան մանիլէրի տէֆ էթ-
մէք տիր . զիրա վէրիտլէրին զշալարը փէք եռ֊Ֆ-
դա օլաուղու , վէ իչինտէքի դանըն ադմասընա
փէք գուվիլէթլի օլմատըղը իչիւն՝ տիւրլիւ մա-
նիլէրէ միւպթէլա տըր :

Վէրիտլէրին վէ շէրեանլարըն իղթիտա էվի-
յէթլէրի տախի վար տըր :

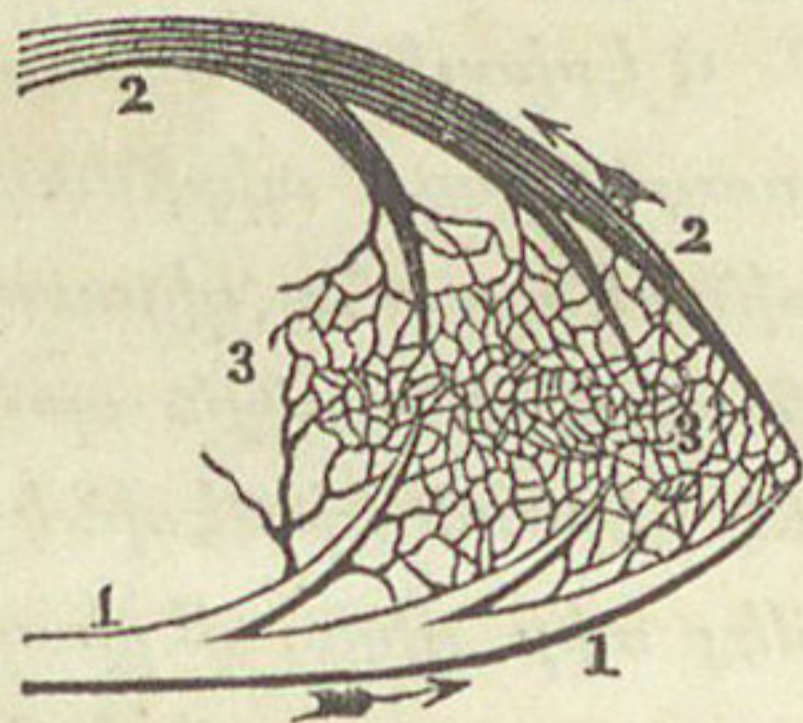
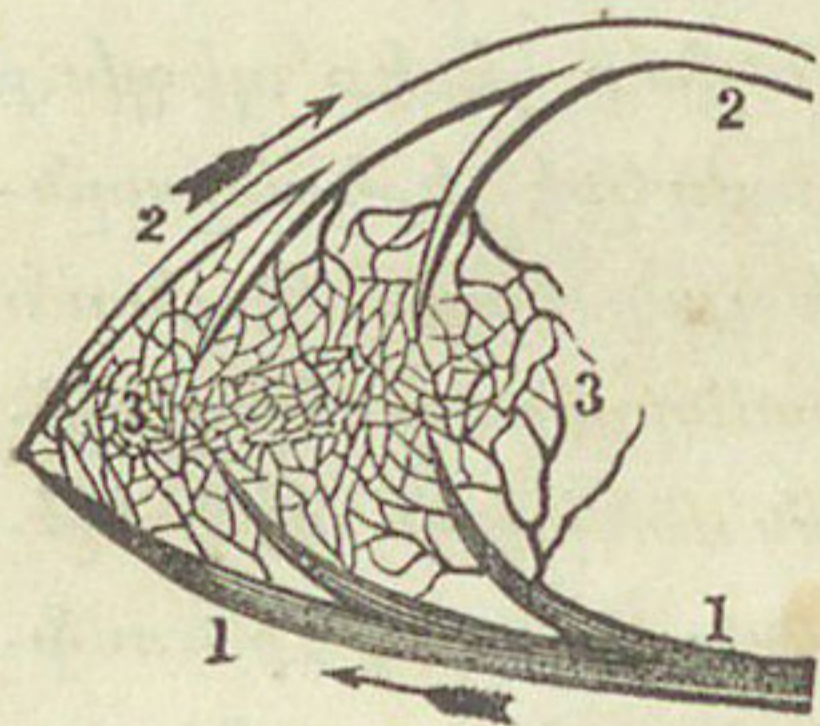
Վէրիտլէրին զըշալարը՝ շէրեանլարընքի կի-
պի իւշ գաթ տըր : Իշ գաթ, պախսուսուս այագ
վէ գօլլարտա, արալըգ արալըգ պիւրիւշիւք օ-
լուր . պունլար դանըն դալպա տօղրու ադմասը-
նա էնկէլ օլմայըպ՝ կէրի տէօնմէսինի մէն էտէր :

ԷՎԻՅԵԹԻ ՇԱՐԻՅԵ՝ վէրիտ վէ շէրեանլարըն ու-
֊Ֆադ տալլարը օլուպ՝ օլգատար ինճէ վէ օլ դա-
տար սըգ տիւղիւլմիւշ տիրլէր քի , հէք նէրէյէ
պիր ինճէ իյնէ սափլանըրսա , պունլարըն պիր
գաչը եարալանըպ՝ դան չըգար : Պունլար պիր

Թարափտան վերիալէր իլէ, վէ օ պիր Թարափտան շէրեանլար իլէ պիրլէշիրլէր. դանըն պէսլէյիճի գըսմընըն քէմիյէ, աղալէթէ վէ դայրի շէյլէրէ Թէպտիլ օլմասը՝ պու էվիյէթլէրտէ օլուր :

Շէֆլ 40

Շէֆլ 41

Շէֆլ 40 : Ճէվէլանը բիյէթին պէյան օլմասը իշիւն իմթիսալէն բէսմ օլունմուշ պիր Թասվիր : 1, 1, Նիյէթէ պօզուզ գան կէօթիւրէն շէրեանըն պիր տալՅ,ը : 3, էվիյէթի շարիյէ : 2, 2, Քալպըն սօլ Թարափընա Թէմիզ գան կէօթիւրէն պիր վէրիտ :

Շէֆլ 41 : Ճէվէլանը պէտէնին պէյան օլմասը իշիւն իմթիսալէն բէսմ օլունմուշ պիր Թասվիր : 1, 1, Շէրեանը քէպիրին պիր տալը : էվիյէթի շարիյէտէ (3, 3,) նիհայէթ պուլուր : 2, 2, Քալպըն սաղ Թարափընտա պօզուզ գանը կէօթիւրէն պիր վէրիտ :

ՕՆՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՃԻՎԵԼԱՆ ԱՆԻԹԼԵՐԻՆԻՆ ՊԱՆՍԻ ՀԱՅԱԹՐ

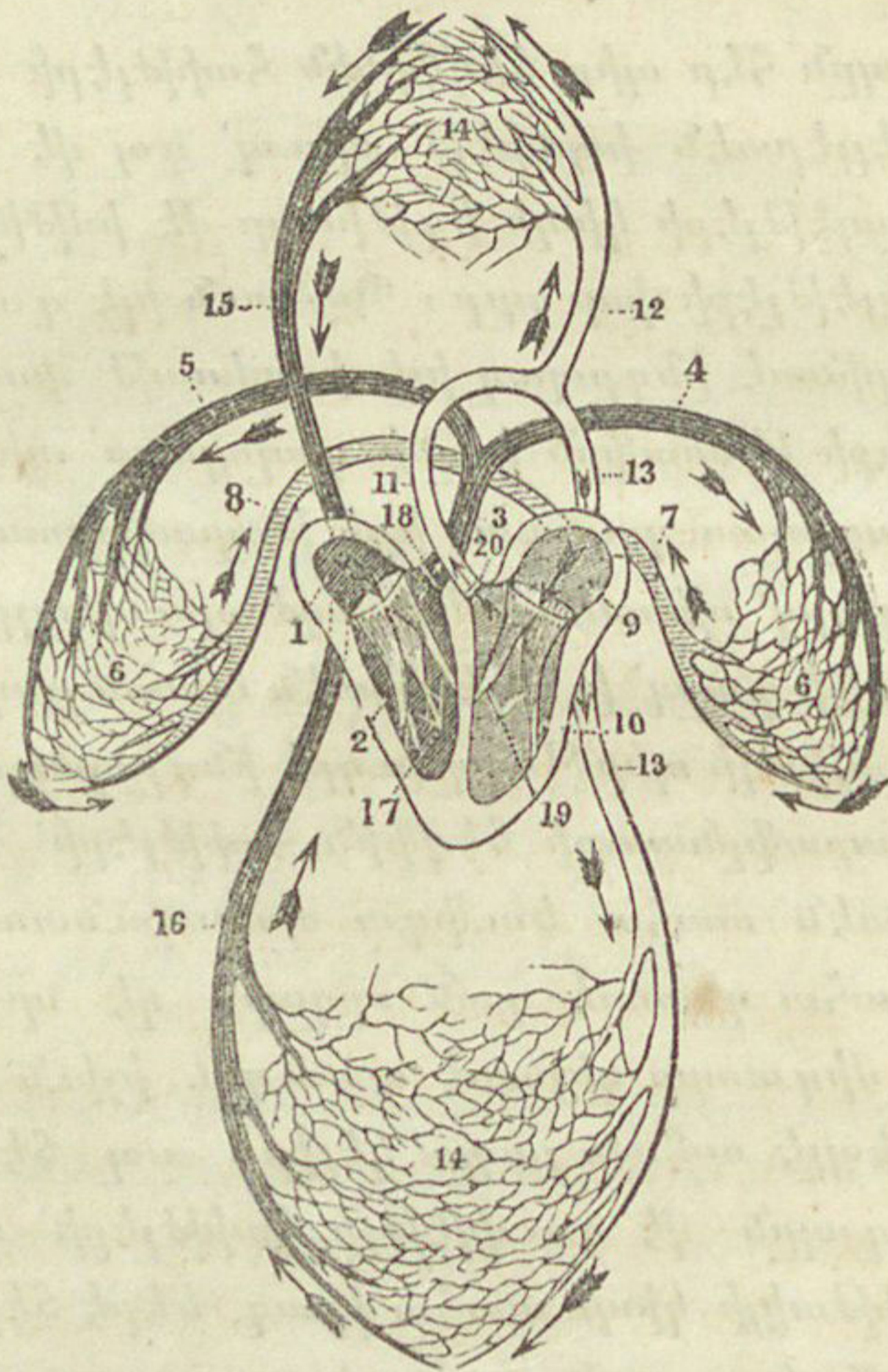
Գալարն հէր պիր ճէվֆինին հախթլէրի աղա-
լիի թէլլէրտէն իպարէթ օլուպ՝ գօլ վէ այա-
ղըն աղալթլէրի կիպի իգթիսար վէ իմթիտաւ
գապիլիյէթլէրի վար տըր : Պունուն իլէ գալարն
ճէվֆլէրինտէ ինգըպազ իլէ իմպիսաթ վազը օ-
լուր . իքի թարաֆըն իւզնի գալարը՝ պիրտէն
ինգըպազ օլտուղունտա, իքի թարաֆընտա էճ-
վաֆի գալպ՝ պիրտէն իմպիսաթ օլուպ աչըլըր :

Էճվաֆի գալպ՝ իւզնլէրինտէն տահա չափուգ
վէ գուվվէթլի պիր թարզ իւզրէ ինգըպազ օլուր :
Սաղ թարաֆընտաքի ճէվֆին հախթլէրի՝ օլպի-
րինքինտէն տահա եուֆգա օլտուղունտան՝ ի-
չինէ տահա զիյատէ գան սըղար , վէ պօզուգ
գանըն միգտարը զիյատէ օլտուղու իչիւն՝ պու-
նուն պէօյլէ օլմասը լազըմ կէլիր . սօլ ճէվֆին
տահա գալըն վէ գուվվէթլի հախթլէրի՝ գանը
իճապ իթտիյի կիպի տահա իրագ եէրէ ճէրեան
էթտիրմէյէ ույղուն տուրլար :

Գալարն դըշատան օլան գափագլարը՝ գանըն
իւզնի գալպլէրտէն՝ ճէվֆլէրէ , վէ ճէվֆլէր-
տէն շէրեանլարա ճէրեան էթմէսինէ եօլ վէրիպ՝
րէճու էթմէսինի մէն էտէր :

Գալստրն էնվսյի գըսըմլարընտան հէր պիրի-
նին խըղմէթի նէ օլտուղու՝ գըրդ էքիննի շէքէ
պաղարաղ անկլաշըլըր :

Շէֆլ 42

Շէքլ 42: Գան սաղ խզնտէն (1) սաղ ճէվֆէ (2) կէ-
շէրէք՝ միւսէլէս գափաղար (17) օնուն կէրի տէօն-
մէսինի մէն էտէր: սաղ ճէվֆ ինզըսղաղ օլտուղտա ,
գան շէրեանը ըիյէթէ (3) սըշրայըս՝ սամամէթի հի-
լալիյէ (18) օնուն ճէվֆէ կէրի տէօնմէսինէ մէն օլտ-

րագ' օրատան թիյէթէ կէչէր: Գան' թիյէթին մէսամ-
մաթընա (6, 6,) տօլաշըր իքէն' շէրեանը թիյէթին
ուֆագ տալլարընտա քէնտի մօր բէնկինտէն աչըզ
զըրմըզը բէնկէ թահվիլ օլուր. օնտան սօնկրա վէրի-
տի թիյէթ (7, 8,) վասըթասը իլէ գալպըն սօլ իւզ-
նիւնէ (9) կէչէր: Սօլ իւզն ինգըպագ օլարագ' գանը
սօլ ճէվֆէ (10) սըզըպ, պէյզի գափագլար (19) օնուն
կէրի տէօնմէսինի մէն էտէրլէր: Գան' սօլ ճէվֆտէն
շէրեանը քէպիրէ (11) սըշըրայըպ' վէ ազզընտաքի
գափագլար (20) կէրի տէօնմէսինէ մէն օլարագ' օնուն
տալլարընտան (12, 13, 15,) վիւճիւտիւն հէր պիր
թարաֆընա տաղըլըր:

Ճէվէլան ալէթլէրինտէ հէվիսինտէն զիյատէ
իլլէթէ միւպթէլա օլան' դալպըն դըշատան օլան
դափագլարը օլուպ' պունլար պօղուլտուդտա'
եախօտ քէմիյէ թէպտիլ օլտուղունտա դան
բէճու էտիպ' նէֆէս ալմագտա չօդ կիւճիւք
հասըլ օլուր:

Վիւճիւտիւն հէր թարաֆընտան պօղուդ դա-
նը ալան վէրիտլէր հէման շէրեանլարըն մէսլէ-
քինտէ օլուպ' պունլարըն տէրինին ալթընտա օ-
լան պինլէրճէ ուֆագ տալլարը (14, 14,) վէ
շէրեանլար իլէ պէրապէր պուլունանլար էնճամ
պիրլէշէրէք' պիրի եօգարտան (15), օլ պիրի ա-
շաղտան (16) կէլէն իքի պէօյիք տալլար օլուր:

Միտէ վէ պաղըրսաղլարտան կէլէն վէրիտլէրտէ
մախսուս շու քէյթիյէթ վար տըր քի' պիրլէշիպ
պէօյիք պիր տալ օլտուդտան սօնկրա' քէպտէ
կիրիպ, օնտա շէրեանլար կիպի պէօյիւնիւրլէր,

վէ թէքրար քէպտտէ պիրլէշիպ՝ դալպըն եագը-
նընտա եօգարը կիտէն պէօյիւք վէրիտէ տէօ-
քիւլիւրլէր :

Քէմալէ էրմիշլէրին դալպըն ճէվֆլէրի՝ հէր
տագիգէտէ եէթմիշ պէշ քէրրէ գատար ինգը-
պազ օլուպ՝ նապզ օ գատար վուրուր: Մասում-
լարընքի՝ հէր տագիգէտէ եիւզտէն զիյատէ, վէ
իխթիյարլարընքի՝ եէթմիշ պէշտէն էքսիք օլուր:
Պու ալէթին ինգըպազ գուվվէթի՝ հէր ատէմտէ
պիր օլմայրպ՝ նէ գատար օլտուղունու պիլմէք
կիւճ տիւր. լաքին պաշգա աղալէթլէր իլէ ըու-
պար էտէրէք՝ վէ քէսիլմիշ շէրեանտան գանըն
ղայէթ գուվվէթ իլէ չըգմասընա պագարագ՝
փէք չօք օլտուղու անկլաշըլըր :

Նապզ թապիր օլունան քէյֆիյէթ՝ ճէվֆլէրին
հէր ինգըպազ եախօս սըգըլմասը իլէ գանըն շէր-
եանլարտա թահրիք օլունուպ՝ զօր իլէ ճէրեան
էթմէսինտէն վագը օլան հարէքէթ տիր :

Շէրեանլարըն գանը՝ դալպտան կէլիր օլտու-
ղու շու թէճրիւպէ իլէ մալիւմ օլուր. փարմագ-
լարընը պիրի պիրինտէն խայլը աչըգ օլարագ՝
պիլէքտէքի շէրեանըն իւղէրինէ գօյուպ փէք
պասմազ իսէն՝ նապզ իքիսինտէ տէ տույուլուր.
էյէր դալպա տահա եագըն օլան փարմաղըն իլէ
փէքճէ պասար իսէն, աշաղըտաքի նապզ տու-
յուլմազ, ամմա աշաղըքինէ փէք պասար ի-
սէն, եօգարըքի նապզ տույուլուր : Պու
թէճրիւպէ՝ շէրեանլար վասըթասը իլէ վիւճիւ-

տիւն հէր թարաֆրնտա տաղըլմագտա օլան դա-
նըն գալպտան կէլտիյինէ աչըգ իսպաթ տըր :

Ս. թիտէքի թէճրիւպէլէր՝ գանըն վիւճիւտիւն
հէր թարաֆրնտան վէրիտլէր վասըթասը իլէ
գալպա տօղրու կիթմէսինի կէօսթէրիը :

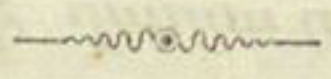
1 ճի . Էլին եիւղիւնտէքի պիր տամարըն իւ-
ղէրինէ պասըպ՝ փարմագլարա տօղրու շէքէրսէն,
տամար՝ օլտէմ օ գատար կէօրիւնմէզ . ամմա
փարմաղընը գալտըրտըղըն կիպի՝ գան աչաղը-
տան կէլմէսի իլէ, տամար թէքըար կէօրիւնիւր :

2 ճի . Տիրսէքտէն եօգարը, գօլա պիր փարչա
շէրիտ պաղլանսա՝ աչաղտաքի տամարլար պէօյիւ-
յիւպ գապարըրլար, վէ էվվէլտէն կէօրիւնմէյէն-
լէր տախի մէյտանա չըգար . շէրիտտէն եօգա-
րը օլանլար իսէ՝ քիւչիւլիւպ նապէտիտ օլուր :
Պու արատա փարմաղընը պիլէյէ գօսան , նապղ
տույուլուր : Պու թէճրիւպէ կէօսթէրիըքի, գան
գալպտան շէրեանլէրին իչինտէն տամարլարա
տայիմա կէլիյօր , վէ տամարլարըն պէօյիւմէսի
տախի կէօսթէրիըքի՝ շէրիտին սըգմասը ծնու
գալպա տէօնմէքտէն մէն էտէյօր :

Գանըն միգտարը՝ հէր ատէմտէ պիր օլմաղ .
ճէսամէթի վասաթ վէ սաղլամ պիր ատէմտէ
տօղրուզ օղգատան ծն իքի օղգայա գատար պու-
լունուր :

Պիր միգտար գանըն պիւթիւն վիւճիւտէ ճէ-
վէլան էտիպ՝ թէքըար գալպա տէօնմէսինին
վաղթը տախի՝ հէր ատէմտէ պիր օլմաղ . պիր

քիմսէնին տինճլիցի, սաղլըղը, դալալըն՝ պէյնին
 վէ բիյէթին ահվայը, դանըն վէ թէնէֆֆիւս օ-
 լունան հավանըն միգտար վէ թապիաթը, վէ
 վիւճիւտիւն հարէքէթինին աղլըղ վէ չօղլուղու-
 նուն պունա թէէսիր էթտիցի՝ պիլա շիւպհէ
 տիր: Պու վաղըթ՝ իհթիմալէն իւչ աաղիդէտէն
 սէքիդէտէք օլուր:

ՕՆԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

ՃԼՎԷԼԱՆ ԱԼԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ԱՅԻՅԷԹ ԳԱՎԱԻՏԻ

Վիւճիւտիւն պիր գըսմը դանտան մահրում
 դալըր իսէ, ծնուն հայաթը քէսիլիր, լաքին էյէր
 դանըն միգտարը՝ միւնասիպ տէրէճէտէն աղ
 օլուր իսէ, օլ գըսմըն գուվիլթ վէ սաղլըղը պօ-
 ղուլուր: Աթիտէքի գավախտէ տիգդաթ էթմէք՝
 դանըն վիւճիւտիւն հէր թարաֆընա նիզամ
 իւղրէ ճէրեան էթմէսինէ եարաըմ էտէր:

Էախայ պօշ օլմալը: Վիւճիւտտէ պիր ևէր
 սըղըլտըրգտա՝ սըղըլան գըսմըն տամարլարըն-
 տան դանըն կէչմէսի մէն օլուր. ծնուն իչիւն
 էլպիսէյէ տայիր հիչ պիր շէյ՝ դանըն վիւճիւ-
 տիւն հէր պիր աղասընա սէրպէսթիլք իւղրէ
 ճէվէլանընը մէն էտէճէք գատար սըղ վէ տար
 օլմալը տէյիլ տիր:

Տէրէճէի հարարէթին վիւճիւտիւն հէր քա-
 րաքընսա միւսալի օլմալը՝ սահհարա եարա-
 յան պիր ֆէյթիյէթ սիր: Պիր թարաֆը իւչիւր-

սէ, ճնուն ճէվէլանն ալէթլէրի քիւշիւլիւայ՝ օլ
գրամը սօլտուրաճադ օլան դան՝ վարըպ դայրի
եէրլէրտէ թօփլանըպ թէրաքիւմ էտէր :

Իւշիւմիւշ թարաֆըն դանընըն էքսիլմէսի՝
դայիֆլիյէ, վէ դայրի եէրլէրտէ արթմասը իսէ՝
իլլէթէ սէպէպ օլուր :

Վիւնիսիւն հարարեթի սեյիշ եաշընըզ հեր
եերիսիսէ միւսայի, իշսա քասիի սերեճեսիւն-
սէ սաիսի օլմագ կերեֆ սիր :

Տամարլարըն իւշիւյէրէք քիւշիւլմէմէսի իշիւն՝
էյէր վիւճիւտ քիֆայէթ միդտարը էսվապ իլէ
արթր օլունմամըշ իսէ, դան տերիտէն չէքիլիւայ՝
տերունի աղալարտա թէրաքիւմ էտէր :

Վիւնիսիւն քեմիզ օլմասը շագըմ սր .
շիւնքի պու հայ՝ դան էվիյէթլէրինին դօլայ
իշլէմէսինէ եարտըմ էտէր :

Գըշ մէվսիմինատէ պիր տտէմ պինիպ եօլա կի-
տէճէք օլուրսա, եիւղիւնիւ, էլինի վէ այադլա-
րընը սօուդ սու իլէ եայդայըպ՝ անտէն պիր համ-
լը իլէ էյիճէ օղալարտա, գըղմագ իշիւն նաս
պէյնիտէ դուլլանըլան շարապ եախսօտ ըսդը
իշմէքտէն չօդ Ֆաիտէլի տիր :

Հարեֆեթի պէսէն՝ գանըն ճէվէլանընսա սու-
հուշեթ վերիր : Աղալէթլէրին իշլէմէսի՝ վերիա-
լէր վէ շերեանլէրտէքի դանը ճերեան էթտիր-
մէյէ էլղէմ պիր վասըթա օլտուղունատան՝ դան
դուվլէթ իլէ ճէվէլան էտիպ վիւճիւտիւնն աֆի-
յէթտէ գալմասը իշիւն՝ ճիլարըն եէվմի վէ միւն-

Թագիմ հարեքեթի լազրմընտան տըր : Տէրիսի սարարմըշ, վէ էլլերի հէմ այագլարը սօուգ օլան պիր թէմպէլ իշիւն էն էյի իլաճ՝ վիւճիւտիւ շիտտէթիճէ իշլէթմէք, ագլը խօշ մատտէլէր իլէ մէշղուլ էթմէք, սօուգ սու իլէ չիմմէք, վէ սօնկրա տէրիսինի էյիճէ օղալամագ տըր :

Ս.դ վագըթտա ուղագ պիր եէրէ եէթիշմէք իշիւն՝ սէյիրթմէյէ, եախօտ չափուգ եիւրիւմէյէ մէճպուր օլուրսագ, իլք աղղտա եավաշ եավաշ ատրմ ալըպ՝ թէնէֆֆիւս սըգ օլտուղու վէ կէնիշլէնտիյի տէրէճէտէ, չափուգլուղումուղու տախի կիթտիքճէ արթըրմալըյըղ, շէօյլէ քի ըիյէթէ կիտէն դանըն պու քէսրէթինին փաքլէնմէսի իշիւն եէթէր դատար հավա օլսուն : Իշէ պաշլաարղըմըղտա, եախօտ հայվանլար իշլէթտիյիմիղտէ տախի հէման պու դանունլարը կէօղէթմէլիյիղ :

Գանըն ճէվէշանընա՝ գաշպըն եճֆեսարը սախի չօգ քէեսիր էսէր : Գօրգու, դասավէթ վէ մէյիւսիյէթ հալընտա դանըն ճէվէլանը աղըր օլուպ՝ իւմիտ եախօտ էօվքէ իլէ թահրիք օլունտուղունտա առէթտէն զիյատէ հիտտէթ իլէ իշլէր :

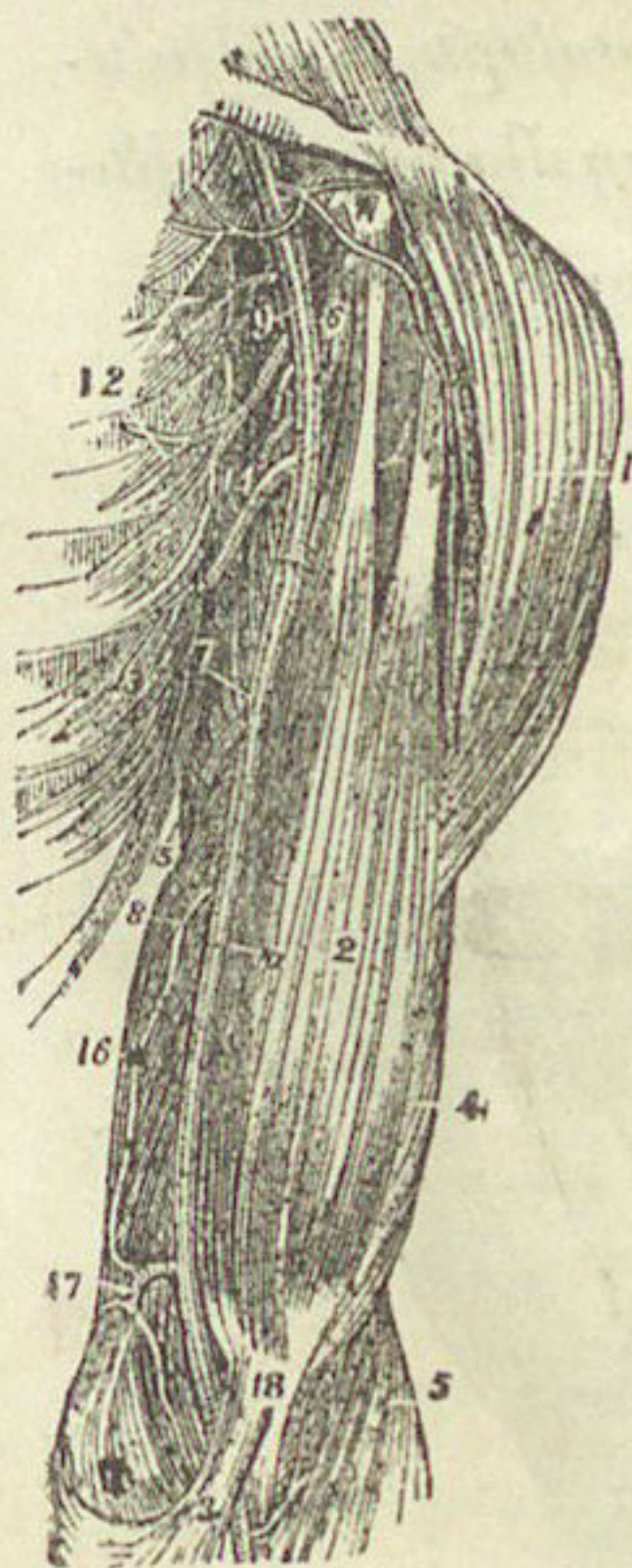
Գանըն հաշ վէ միգսարը սախի՝ ճէվէշան աշէրշէրիւնիւն իշլէմէսիւնէ քէեսիր էսէր : Գան չօգ հէմ թէմիղ օլտուղունտա՝ տահա զիյատէ գուվիլէթ իլէ իշլէր :

Կօրնէքլէր : Աճի. Գալպըն վէ նապղըն չարփմասը գուվիլէթի օլան պիր տինճ առէմտէն դան ալընըպ՝ միգտարը աղալըրսա, գալպըն վէ նապղըն վուրմասը զայիֆլէնիւր :

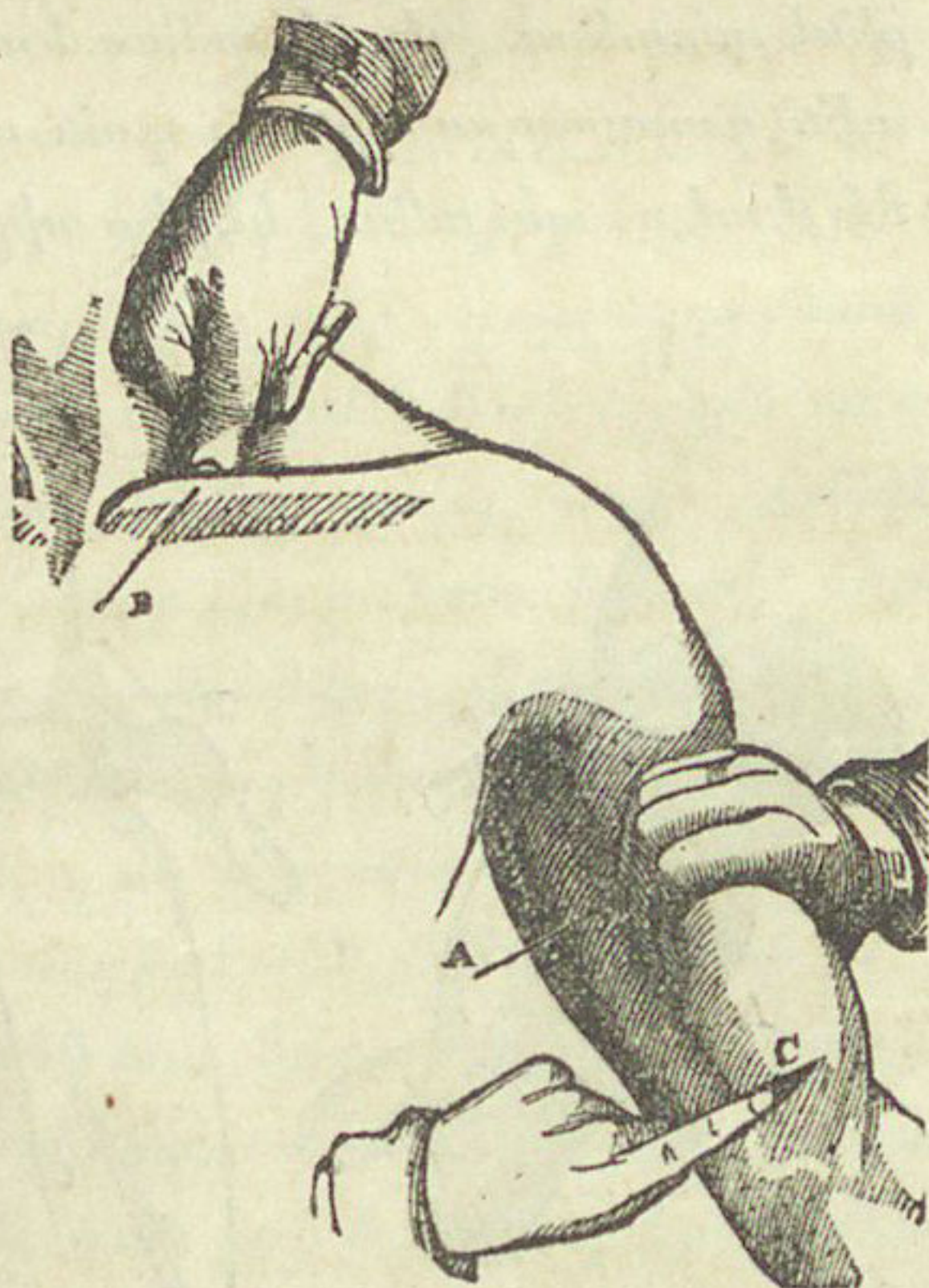
Չճի. Քէօթիւ հալա թէնէֆֆիւս օլունմագ-
տան դան պօզուլուր իսէ, այնի դանըն միգտա-
րը աղալարղընտա օլտուղու կիպի՝ դալպըն վէ
շէրեանլարըն իշլէմէսի զայիֆլէնիւր:

Շէրեանլար թեսիլիստէ՝ գանըն ագմաար թե-
գիյէ տուրտուրնալը սր: Էյէր եարալանան՝
շէրեան իսէ, նապզըն հէր վուրմասընտա դան
ֆըշգըրըր: Պիր ճէրրահ եէթիշինճէյէտէք դա-
նըն ագմասընը մէքս էթմէք իշիւն՝ հէր ատէ-
մին էլինտէ պազը չարէլէր վար. մէսէլա՝ եա
օլ եարա իլէ դալպըն մապէյնինտէ օլան շէր-
եանը՝ եա քէսիլէն շէրեանըն ազզընը սըգմագ
կէրէք տիր:

Շէֆյ 45

Շէֆլ 44

Շէրլ 45. Գօլուն պէօյիւք շէրեանընըն եօլու: 1,

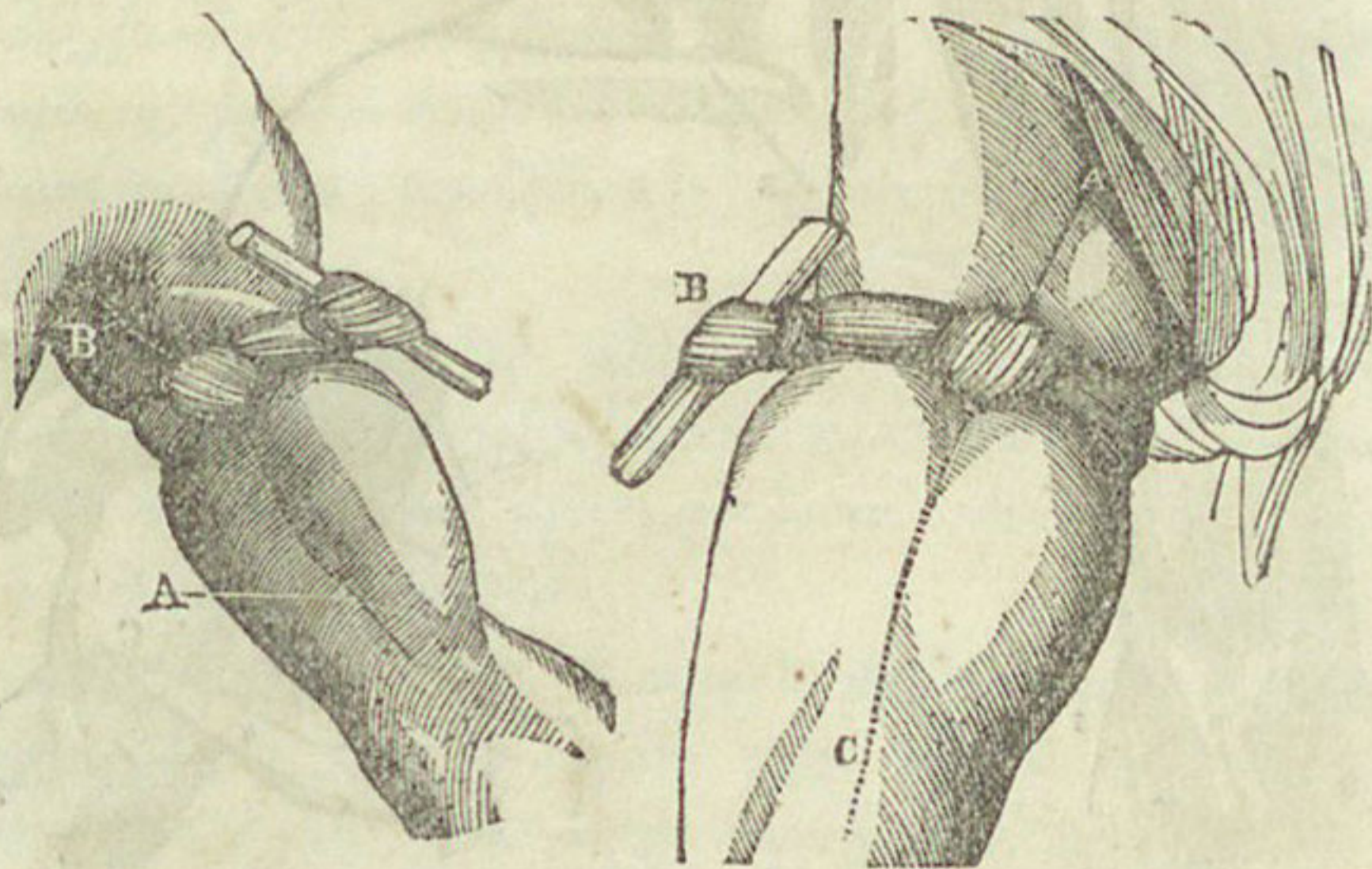
Փէրզուվէթ: 9, 10, Մէզքիւր պէօյիւք շէրեան :

Շէքլ 44. B. Փէրզուվէթին իւսթ եանընտան օ շէրեանը սըզմանըն թարզը: A. Գօլուն պէօյիւք շէրեանընը փարմագլար իլէ սըզմանըն թարզը: C, Նարա իչինտէ փարմագ պասմագ իլէ քէսիլմիշ շէրեանը սըզմանըն թարզը:

Շէրեան պէօյլէ զապթ օլունմսւշ իքէն՝ պիր մէնտիլի սարըզ կիպի պիւքիւլմիւշ օլարադ՝ օրթասընտա փէքճէ պիր տիւյիւմ էտիպ՝ պու տիւյիւմիւ եարա իլէ դալպին մապէ յնինատէքի շէրեանըն իւսթիւնէ դօյուպ՝ կէվշէքճէ պաղլատըզտան սօնկրա, չըզըրդ էլի կիպի պիր շուպուդ ալթընտան կէչիրիպ՝ տիւյիւմ օ շէրեանըն իւղէրինէ պասմագ իլէ, փարմագ եարանըն իւսթիւնտէն դալտըրըլտըղընտա դան ադմասը քիսիլինճէ յէտէք՝ պուրմագ կէրէք տիր :

Շէքլ 45

Շէքլ 46

Շէքլ 45. Մէզքիւր շէրեանը սըզմագ իչիւն տէյիւմ

լիւ մէնտիլի գօմանըն թարգը: A, B. Գօլուն պէօյիւք շէրեանընըն եօլու:

Շէքլ 46, A, C. Փախըզըն պէօյիւք շէրեանընըն եօլու: B, Մէգքիւր շէրեանը սըզմագ իչիւն տիւյիւմ-լիւ մէնտիլի գօմանըն եօլու: Ամէլիյէթիւտէ պիւր-մէք իչիւն գուլլանըլուն չուպուգ (B)' շէրեանըն (A, C,) իւսթիւնտէքի տիւյիւմիւն գարշըսըն տա օլմալը:

Գօլուն պիւր շէրեանը եարալանըրսա, ծնու պաշտան եօգարը գալտըրմագ գանըն քէսիլմէ-սինէ եարտըմ էտէր, այագ իսէ, արգա իւս-թիւնէ եաթըպ, դան տուրանա գատար այա-ղը եօգարը տօղրու գալտըրմալը:

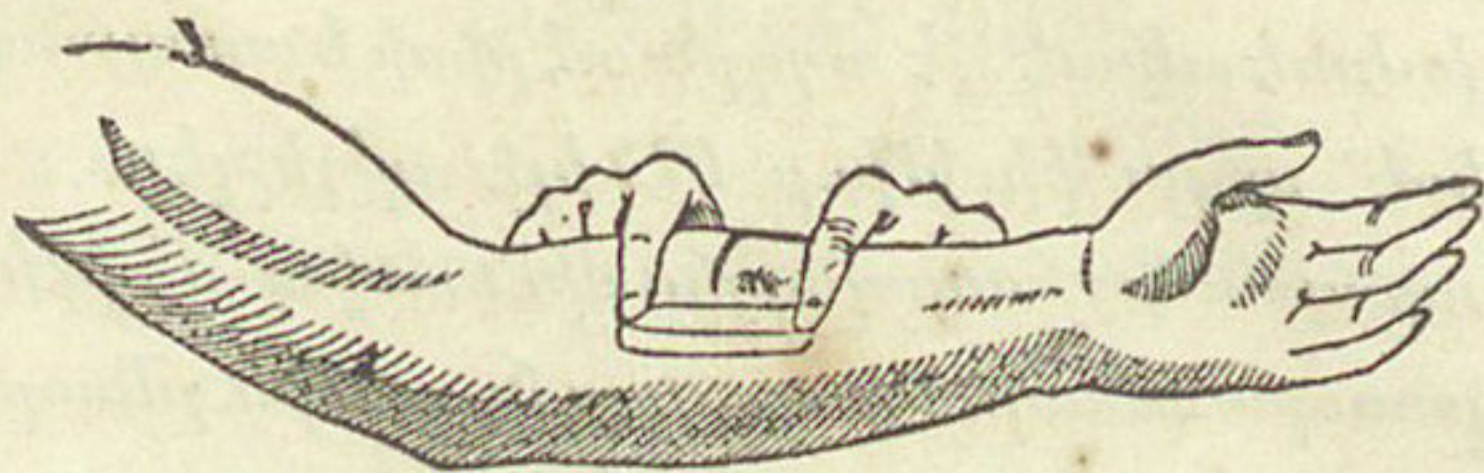
Քէսիլմիշ շէրեանըարտան գանըն ադմասընը տուրտուրմագ ուսուլունու պիլմէսի հէր առէ-մէ իգթիղալը օլտուղու՝ աթիտէքի քէյֆիյէթ-լէրտէն պէլլի աիր: 1848տէ Ամերիգատա Մաս-սէչուսէթս էյալէթին պիւր գասապատընտա՝ էհլի սանաաթտան պիւր քիմսէ Փախըզընըն պէօ-յիւք շէրեանընը քէսիլշ օլուպ հայլը քէմալէ էրմիշ քիմսէլէր հաղըր պուլունտու իսէ տէ՝ ճէր-րահ կէլէնէտէք եարալանմըշ շէրեանը սըզըշ-տըրմանըն ուսուլու հաղգընտա պիլկիսիղ օլ-տուղլարընտան՝ դան պօշանարագ մէգքիւր ա-տէմ պիւր գաշ տադիգէտէն վէֆաթ էթտի:

Պէր աքս՝ 1846 տա Տիլատէլֆիյա ճիվարլա-րընտա պունա պէնկղէր պիւր քէյֆիյէթ վուգու պուլտուղունտա, դան խըղ իլէ ադար իքէն՝ մէտ-լէսէտէ պէօյլէ գազալար խուսուսունտա թա-

լիմ օլունամուշ պիր օղլանն՝ էօլմէք իւղրէ օլանն
իշպու ատէմին էթրաֆրնտաքի դալապալըդտանն
սէ յիրտիպ՝ փարմաղընը քէսիլմիշ տամարընն իւ-
ղէրինէ դօյարագ՝ թա ճէրրահ կէլիպ օնու
պաղլայանատէք՝ պասար: Պէօլէճէ պու աղ
պիլկի իլէ՝ օլ ատէմին էօմրիւնիւն խէլասընա
վէսիլէ օլտու:

Պիր եարատա պէօյիւք պիր տամար քէսիլմէ-
միշ օլուր իսէ, օ եարայր սօուգ սու իլէ եայ-
դա, վէ դանն տուրտուգտանն սօնկրա, եարանըն
աղղընը դավուշտուրուպ՝ իւղէրինէ հէր պիր
փարչա րուպ փարմագ էնինտէ օլարագ՝ պիւթիւնն
եարայր էօրթէճէք դատար՝ պիր դաշ փարչա
եագը տիւղ եափըշտըրմալը. վէ իւսթիւնէ
պաշդա պիր իլաճ գօմայրպ՝ սօնկրա կէվշէքճէ
պաղլամալը: Եարա պիթիշտիյինտէ՝ եագըյը
գալտըրմագ իշիւն՝ եարա թէքրար աչըլմագ
թէհլիքէսի աղ օլսունն տէյիւ՝ իքի ուճունտանն
թութուպ՝ եարայա տօղրու չէքմէք կէրէք տիր:

Քէսիլմիշ եէրլէրինն պիրլէշմէսի՝ քէսիլմիշ օ-
լանն էվիյէթլէրինին իշլէմէսի իլէ օլուր, վէ տէ-
յիլ մէրհէմ վասըթասը իլէ. իւսթիւնէ եագը
գօմանըն ֆախտէսի, անճագ եարայր դավուշ-
տուրմագ, հէմ հավատանն վէ տիշարըքի նէս-
նէլէրտէն հըֆղ էթմէք տիր:

Շէֆլ 47 : Նարալարա եազը վուրմանըն թարգը :

Պէօյլէ խաֆիֆ եարալարը իքինճի քէրրէ պաղ-
լամագ՝ ալէսսէվիյէ լաղըմ տէյիլ . հէմ տախի
սաղալանատէք աչըլմալը տէյիլ տիր :

Մըխ միսիլլու՝ սիվրի ալէթլէրին հէմտէ քէօր
եա տիչլի նէսնէլէրտէն հասըլ օլան եարալար՝
պըչագ եարասը կիպի թէզ պիթիչմէզլէր :

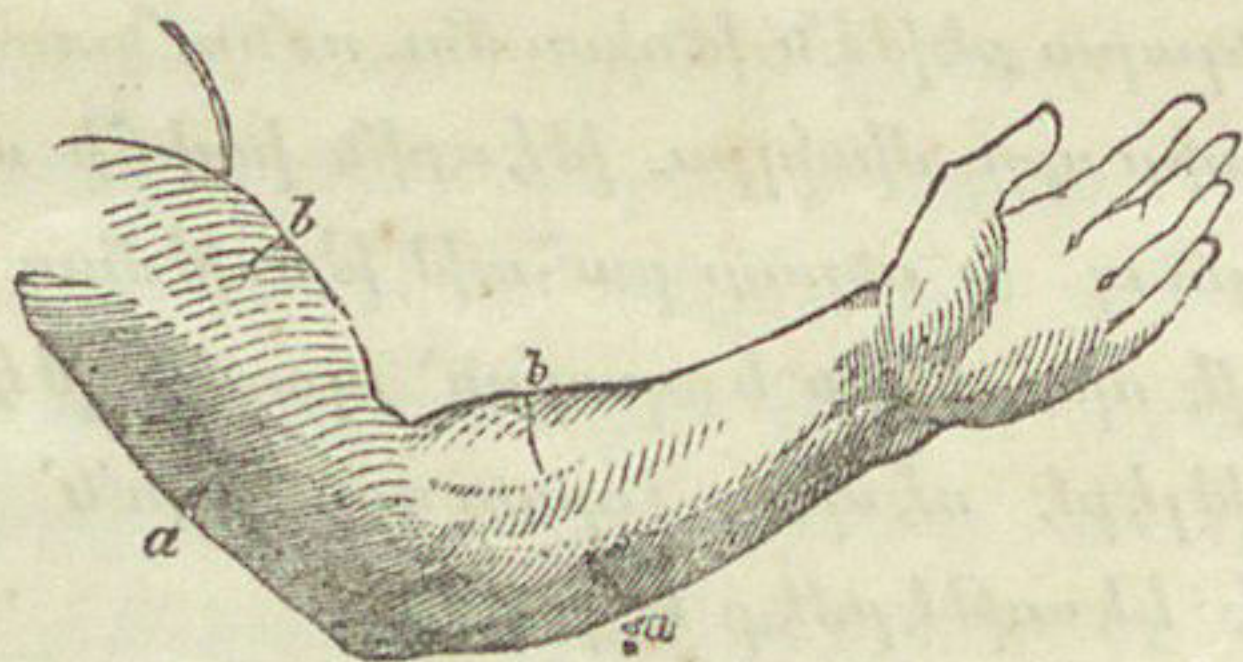
Պունլարա քէթէն թօխումու ունուստան, եա-
խօտ սաիր պու միսիլլու թէսքին իտիճի պիր լէ-
փիէ դօյուպ՝ օլ աղայը ըահաթ թութմագ կէրէք
տիր . վէ պու ճինս եարալար՝ պաղէն թէհլիքէ-
լի իլլէթլէրէ սէպէպ օլտուղու իչիւն՝ օնլարը
հէքիմէ կէօսթէրմէք էյի տիր :

Գուտուզ վէ զէհիրլի ճանավարլարըն ըսըր-
մասընտան օլան եարալար անիտէ փաք սու իլէ
թէմիզլէնմէլի : Աղղ, եախօտ հաճամէթ ալէթի
իլէ օ եարայը սօրմագտան՝ զէհիրին վիւճիւտէ
եայըլմասը չօղ տէֆա մէն օլունուր . պունու
էթտիքտէն սօնկրա, եարայը թէսքին էտէն պիր
լէփիլ իլէ պաղլամալը :

Հայվանի զէհիրլէր՝ եարալարտան դանա կէչ տիքլէրինտէ չօգ տէֆա էօլլումէ սէպէպ օլուրլար իտէտէ, միտէ վէ աղղըն տէրիսի եարալանմամըչ իսէ՝ պիլա ֆիւթիւր եէնիլէ պիլիլլէր :

Եարալանմըչ աղալարըն միւնասիպ մէվղիտէ տուրտուրումասը՝ եարալարըն դավուշմասընա եարտըմ էտէր. մէսէլա՝ էյէր եարա՝ այաղ իլէ տիղին մապէյնինտէ պաճաղըն էօն թարաֆընտա իսէ, տիղի ուղաթմայրալ՝ թօփուղու էյմէք՝ պիլլէչմէսինէ եարտըմ էտէր. էյէր պաճաղըն արտ թարաֆընտա իսէ, այաղը ուղասարալ տիղի էյմէքլէ եարանըն աղղըքիւչիւլիւր :

Շէֆլ 48

Շէքլ 48. a, a, Գօլուն արտ թարաֆընտա օլան եարալար: b, b, Գօլուն էօն թարաֆընտա օլան եարալար: Տիրսէք վէ պիլլէք էյմէք իլէ, a, a իշարէթի օլան եարալար աչըլըս, b, b, իշարէթի օլան գափանըր: Գօլ աչըլըրտա, a, a, իշարէթի օլան գափանըր, b, b, իշարէթի օլան աչըլըր :

ՕՆԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԼԻՄՅԱՎԻ ԹԱՊԻՐ ՕԼՈՒՆԱՆ ԹԵՃԵՐՐԻԻ ԱԼԵԹԼԵՐԻ

Թեճեճրիւ՝ պէսլէյիճի մէվատը պաղըրսագ-
տան գալտըրըպ՝ դան էվիյէթլէրինէ կէօթիւր-
մէք, հէմ տախի ֆախտէսիղ վէ մուղիրը հալա
թէպտիլ օլմուշ զէրրէլէրինի, վիւճիւտիւն ճէմի
ճիամ վէ սէյյալէլէրինտէն կիտէրմէք ամէլի տիր.
պու իքի խրղմէթ՝ իքի թաղըմ՝ ալէթլէր վատը.
թատը իլէ իճրա օլունուր :

Վիւճիւտիւն պէօյիւմէսինէ վէ թէրմիմինէ
մախսուս օլան ալէթլէր՝ սալթ քիւչիւք պաղըր-
սագտա պուլունուրըար. պունլարա ուրուղի
քէյլուս տէնիլիր :

Մէվզու զէրրէլէրի տէֆ էթմէք խրղմէթինի
իճրա էտէն էվիյէթլէրէ տախի՝ ԼԻՄՅԱՎԻ - տ
լէթլէր թապիր օլունուր :

Վիւճիւտիւն էքսէրի, վէ իհթիմալէն՝ ճիւմլէ,
էվիյէթի շարիյէսի՝ պու խրղմէթի իճրա էտէրլէր :

Լիմֆապի ալէթլէր՝ թէրքիպլէրինտէ ուրուղի
քէյլուսա պէնղէրլէր : Պունլար տէրիտէ, հէմ
ղըշաի պալղամտա՝ պախուսուս ըիյէթին զըշա-
սընտա՝ քէսրէթ իլէ պուլունուր :

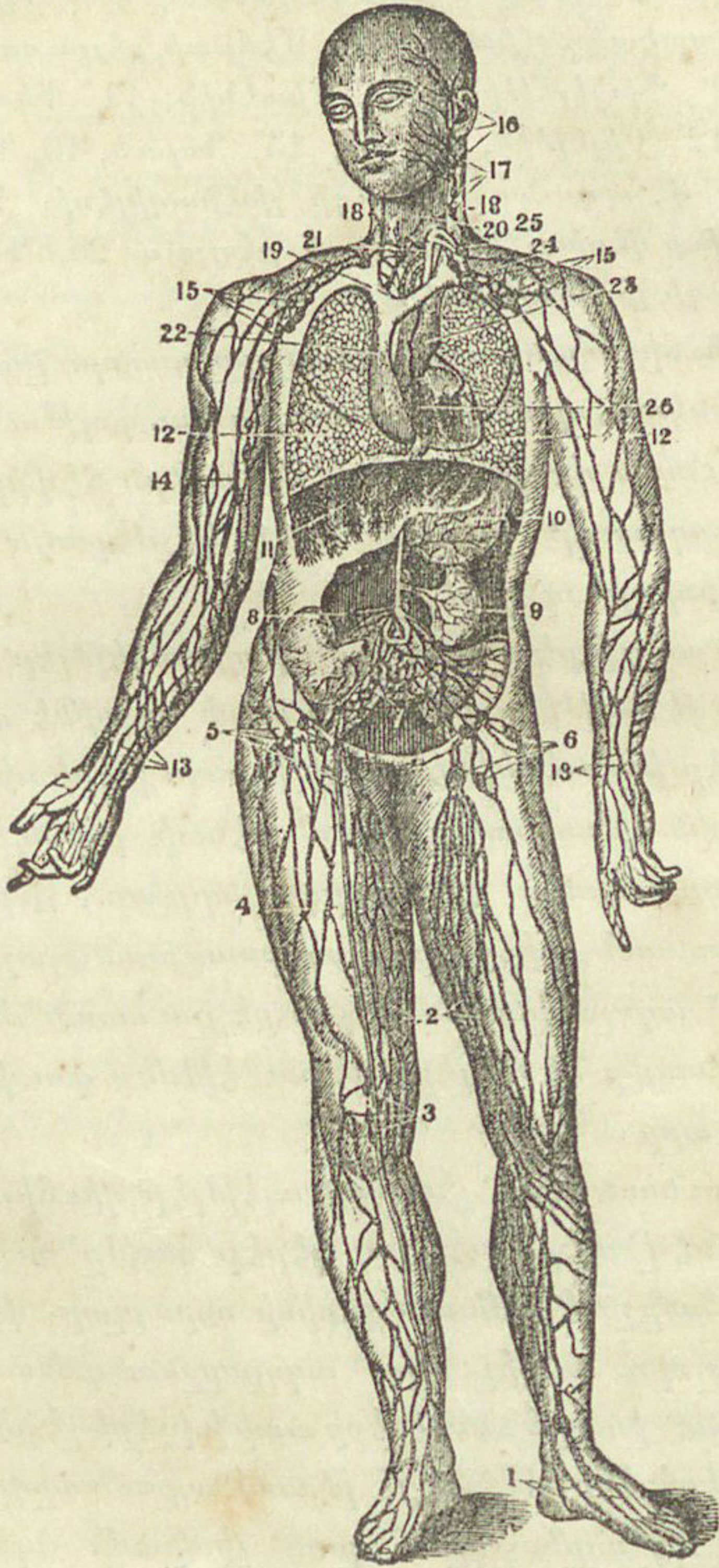
Խալթիատարնտա զիյատէսի իլէ ուֆագ օլուպ՝

խուրտապինսիզ կէօրիւնմէզլէր: Ա իմֆալի ալէթ-
լէր տախի, օ տամարլար կիպի: պէօյի շիտքճէ
սայրլարը ազալարագ՝ դալպա կիտէն պէօյիւք
դան տամարլարընա վարըպ ծնա տէօքիւլիւրլէր:

Պունլարըն հաիթլէրի՝ իքի դաթ հէմ չօգ պիւ-
րիւլմիւշ օլարագ, օլ դաթլար դայէթ ինճէ օլ-
տուդլարընտան՝ տիւյիւմէնմիշ պիր հիյէթ կէօս-
թէրիւրլէր:

Պու լիմֆալի ալէթլէր՝ արալըգ արալըգ, դա-
տէտի լիմֆալիյէ թապիր օլունան՝ քէնտիլէրէ
մախսուս օլան եոււմչագ ճիամլէրտէն կէչէրլէր.
պու դուտտէթլէր՝ շէքլ վէ պէօյիւքլիւքտէ միւ-
թէնէվլի օլուպ՝ կէօրիւնիւշճէ դայէթ ուֆագ
էվիյէթլէրտէն իպարէթ տիրլէր:

Tabl 49

Շէքը 49. Ուրուզ վէ Ղատէտի լիմֆաւիյէ: 1, 2, 3, 4, 5, 6, Սյագլարըն ուրուզ վէ դատէտի լիմֆաւիյէսի: 7, Ղատէտի լիմֆաւիյէ: 8, Մէճրաի քէյլուսուն ասւր: 9' Քիւլիյէթին, 10' Միտէնին, 11' Քէպտին, 12, 12' Ռիյէթին, 13, 14, 13' Քօլուն, 16, 17, 18' Նիւզ վէ պօյունուն ուրուզի լիմֆաւիյէսի: 19, 20' Պէօյիւք վէրիտ: 21, Մէճրաի քէօյլուս: 26, Քալպըն ուրուզի լիմֆաւիյէսի:

Վիւճիւտիւն չօդ թարաֆլարընատա պուլունուրլար իսէտէ, պախուսուս դասըգտա, դօլթուգտա, պօյունատա վէ կէօքսիւն հէմ գարնըն ճէվֆլէրինտէ չօդ տուր. պաղէն սօուգ կէչմէքտէն միւլթէհիպ օլուպ շիշէրլէր:

Ուրուզի քէյլուս վէ լիմֆաւի ալէթլէր՝ թէրքիպ վէ իպթիտալարընատա պիրի պիրինէ պէնկղէրլէր իսէտէ, եինէ՝ կէօթիւրտիւքլէրի սէյյալէլէրին թապիաթը, հէմ քէնաի խըղմէթլէրի խուսուսունատա չօդ ֆարգլը տլրլար: Ուրուզի քէյլուսուն, քիւչիւք պաղըրսադտան պաշլայարադ՝ աղղլարընտան կէչէն քէյլուստան մատա, հէմ սայիր նէսնէլէրի ըտտ էթմէք դուվլէթի վար տըր:

Պունուն աքսի՝ լիմֆաւի ալէթլէր՝ վիւճիւտիւն հէր նէվ՝ կէրէքսէյյալ կէրէք դաթը՝ հայաթը դալմամըչ հէմ մատտէլէրինի սօրարլար. վէ եալընըղ պու տէյիլ, իլլա աղղլարընա դօնատուղու հալտա՝ խարիճ նէսնէլէրի տախի իշէրի շէքէրլէր:

Շէրհ 16ի. Միտէյէ թաամ ալընմատըղը եախօտ աղ ալընտըղը հալտա՝ լիմֆաւի ալէթլէր

վիւճիւտիւնն եաղընը էմիայ՝ ծնու թէքրար ճէվէ-
լանն էվիյէթլէրինէ կէօթիւրմէլէրի իլէ էօմիւր
հըֆղ օլունուր . պու մաստէ ալընարղընտան
արը քի, պիր քիմսէ հիւմմատան դալղարղընտա՝
եիւղիւ վէ աղալարը վիէք զէպունլանմըչ օլուր :
Վէրէմիլլէթինտէ վիւճիւտիւնն զիյատէսի իլէ ա-
րըղլանմասը՝ տէ յիլ եալընըղ եաղընըն, իլլա աղա-
լէթլէրինին, վէ վիւճիւտիւնն տահա դաթը ճիւմ-
լէրինին տախի թէճէրրիւ օլմասընտան օլուր :

2ճի. Քըչըն ույուչուղ հալտա եաշայանն հայ-
վանլար՝ հէման պու եօլ իլէ պէսլէնիլլէր. զայրի
սէօղ իլէ՝ հայվանն օլ հալընտա պիր միւտտէթ
քէնտի քէնտիսինի եէր . եախօտ զայրի թապիր
իլէ՝ օլ միւտտէթտէ հայաթա մութլադա կէրէք
օլանն ալէթլէրի պէսլէմէք, վէ խըղմէթլէրէ տէ-
վամ էթտիրմէք իչիւն՝ լիմֆալի ալէթլէր վասը-
թասը իլէ վիւճիւտիւնն օ դատար էլղէմ օլմայանն
դըսմլարընը եէր :

Են էլղէմ թէճէրրիւ ալէթլէրի՝ միտէ, պա-
ղըրսագ, ըիյէթ վէ տէրիտէ տիր : Տիյէթտէ պու
ամէլ՝ հէմ միգտարը չօղ, հէմտէ վիէք չալտուգ
վադը օլուր :

Էօրնէք. Լօքմանն բուհունու թէնէֆֆիւս էթ-
տիյիմիղտէ՝ պուղու հալընտա ըիյէթին էվիյէթ-
լէրինէ կէչիպ՝ պունլարտան տա չալտուճաղ պէյ-
նէ կէօթիւրիւլէրէք՝ մանղումէյի ասապէթէ
թէէսիր էթտիյի աշիքեար օլուր :

Պու ալէթլէրինն վասըթասը իլէ՝ վիւճիւտէ

կերէք Քախտելի, կերէք զարարլը նէսնէլէր կէչէ
պիլիրլէր: Պազը քէ յՖիյէթլէր պու էվիյէթլէրին
իշլէթմէսինի գուվլէթլէնտիրիրլէր, օլ սէպէպ-
տէն պունա թէէսիր էտէն գուվլէթլէր նէ օլ
տուղունու պիլմէք լազըմ տըր :

Պունչարըն իշլէմէսի նէմշիֆսէն, հէմ սախի
նռնագի ֆէյրունուն գայիժ իշլէնմէսինսէն ար-
քար : Թէճրիւպէտէն էյի պիլինմիշ տիր քի,
Ֆէնա եախօտ աղ թաամ եէ յէնլէր՝ վէ նէմ մա-
հալլարտա սաքին օլանլար՝ էյի թաամ եէ յիպ
գուրու վէ թէմիզ հավա թէնէֆֆիւս էտէնլէր-
տէն պուլաշըգ իլլէթլէրտէն թու թուլմագա տա-
հա զիյատէ միւպթէլա տըրլար :

Խասթալարա մուգայէտ օլանլարըն վիւճիւ-
տիւ վէ ըուպասը՝ միւմքիւնիւ մէրթէպէ թէր-
տէն խալի վէ թէմիզ օլմալը, խասթանըն օտա-
սընըն հավասը տախի՝ գուրու օլմալը: Պու դա-
նունլարա տիգգաթ էտէրէք՝ չիչէք վէ օ միսիլ-
լու պուլաշըգ իլլէթլէրտէն թու թուլմագ թէհ-
լիքէսի աղ օլուր, պէօյլէ պիր խասթայա խըզմէթ
էթտիքտէն սօնկրա, էսվապլարը տէ յիշիպ՝ իչի-
նէ կէչմիշ զէհիրլի պուխարլարըն տէֆ օլմասը ի-
չիւն՝ հավա իշլէսին տէյիւ, տըշարը ասմագ,
հէմ չամաշըրընը վէ քէնտի վիւճիւտիւնիւ տախի
եայգամագ լազըմ տըր :

Խասթայա խըզմէթ էտէնէ՝ թաամ տախի պէս-
լէյիճի վէ հազմը գօլայ մուայյէն վագըթտա,
վէ միւնասիպ միգտարտա եէմէսի իգթիզա էտէր:

Թաամտան հասըլ օլան քէյլուս ուրուգի
քէյլուսուն իշլէմէսինի թահրիք էտէր : Պու տա՝
տէրիտէ վէ ըիյէթտէ օլան լիմֆալի ալէթլէրին
իշլէմէմէսինէ սէպէպ օլուր : Իմտի կէրէք խաս-
թայա մուգայէտ օլանըն , կէրէք օլ էվտէ պու-
լունան սայիրլէրին թաամլարընա մախսուս աիգ-
դամթ վէրմէք լաղըմ տըր :

Պաղը քիսնէլէր իլլէթ քէնտիլէրէ պուլաշմա-
սըն տէյիւ՝ թիւթիւն իշէրլէր . պաղըլարը տա՝
անը օթլար իլլէ թէրպիյէ օլունամուշ ափիրթօ իշէր-
լէր . լաքին պու իլաճլար լիմֆալի ալէթլէրին
իշլէմէսինի աղալթմայրպ՝ տահա զիյատէ թահ-
րիք էտէրէք՝ պու ամէլ իլլէ խասթանըն վիւճիւ-
տիւնտէն չըգան զէհիրլի պուխուրլարըն քէնտի-
լէրէ տահա թէղ պուլաշմասընա եօլ աչարլար :

Տէրինին թէճէրրիւի՝ եաղը իլլէ արշ զարը սօ-
յուլտուգտա՝ տահա դուվլէթլի օլուր . օ զէ-
ման իւղէրինէ դօնուլան մէրհէմլէր հէման լիմ-
ֆալի ալէթլէրին աղըլարընա տէյէրէք՝ ծնլար-
տան վիւճիւտիւն հէր թարաֆընա կէօթիւրիւ-
լիւր :

Տէրի սալթ եարալանմըշ օլսա տախի՝ կինէ
պու նէթիճէլէր իլլէրի կէլիւր :

Շէրհ . Նինճի . Քաղահն պիր եարա օլուրսա ,
անիտէ ծնու թէմիղ սօուղ սու իլլէ եայգամագ
էյի տիր . լաքին իւղէրինէ հարարէթ եախօտ
րահաթսըղըղ վէրէն պիր շէյ դօմալը տէյիլ :

Չնճի . Կօլիւ քէֆինլէմէքտէ , եախօտ էօլ

միւշ պիտ հայրանն տերիտինի երւզմէքատէ էլի
 զէյթ եա իչ եազը իլէ եազլամագ էյի տիր .
 շիւնքի էյեր էլին պազը եերլէրինատէ տերի պիր
 ազ սոյուլմուշ իսէ , եազ օ եերլէրի սիյանէթ է-
 տեր :

Յիւնճի . Չըպան օլտուղու թագապիրատէ՝ պիր
 նէվ հայրանի , նէպաթի , եախօտ մատէնի զէ-
 հիրէ տօգանամագտան էվվէլ՝ սու կէչմէզ պիր
 նէանէ իլէ էօրթմէք էյի տիր :

ՕՆՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԹԵՄԵՅՅԻԻԶ ԱԼԵԹԼԵՐԵ

Կնսան վիւճիւտիւնտէ՝ թապիաթ վէ կէօրիւ-
 նիւշլէրի ֆարղլը օլան պիր չօգ սէյյալ վէ դա-
 թը նէանէլէր պուլուհուր . պունլար թէմէյիւզ
 ալէթլէրի վասրթասը իլէհասըլ օլուրլար . պու
 ալէթլէրին պազըսը՝ թէրքիալէրինատէ փէք սա-
 տէ , պազըսը տախի՝ դայէթ միւ խթէլիթ տիրլէր :

Պու ալէթլէր իւշ չէշիտ օլուպ՝ իւք չէշիտ
 ու ֆագ շէրեանլարըն ու ճլարը , վէ եախօտ վէրիտ-
 լէրին իպթիտասը օլտուղու դաննը դալիպ տիր :
 Պունլարըն պազըլարընըն ազղլարը՝ վիւճիւտիւն-

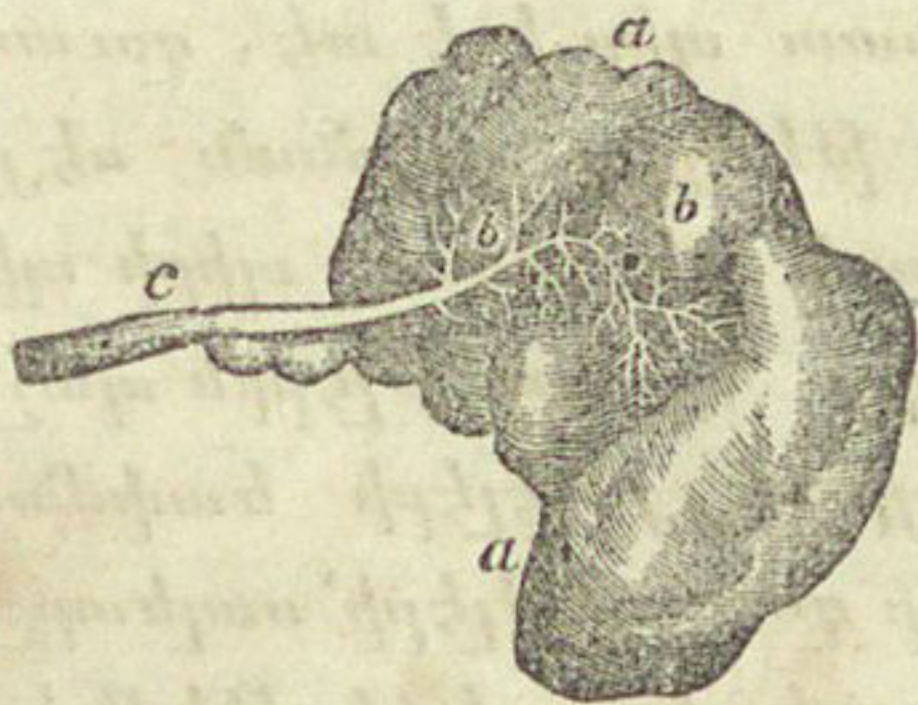
Երկուսն ալ, ետևոյալ տըշ տէրիտէ պուլունուպ,
 պազըլարը իսէ՝ վիւճիւտիւն իչ երկըլէրինտէ
 մէվճիւտ տիւր : Աքինճիսի՝ ասըլ տէրիտէ մէվ-
 դու, քիւչիւք թորպալար օլուպ՝ վիւճիւտիւն
 իւղէրինտէ կէօրիւնէն աէլիքլէր ծնլարըն աղըզ-
 լարը տըր :

Շէկ 50

Շէրլ 50. Գըշըր միւմէյյիզ : Թէմիյիզի իչիւն մատ-
 տէ վէրէն պիւր շէրեան կէօրիւնիւպ՝ վէրիտ վէ իշ-
 թիքաքի աստպէ թտէն տախի վար տըր :

Շէկ 51

Շէրլ 51. a, a, Աուտտէթի միւմէյյիզի : b, b,
 Աուտտէթին իչինտէ պուլունան քիւչիւք զիվանէ-
 լէր. պունլար պիրլէ իպ՝ պէօյիւք զիվանէյի (c)
 թէրքիւպ էտէրլէր :

Իւշիւնճիւ թագըմ վէ պաշ սայրլան թէմէյ-
յիւղ ալէթլէրի զուտտէթլէր օլուպ՝ սլունլարրն
քիւշիւք վէրիտլէր՝ շերեանլար վէ ինճէ զիվանէ-
լէրի վար տըր . Էն քիւշիւյիւ խարտալ տանէսի
պէօյիւքլիւյիւնտէ , վէ էն պէօյիւյիւ քէպա օլա-
րագ՝ ճէսամէթ խուսուսունտա չօդ Ֆարդլը
տըրլար :

Հէր զուտտէթին , հէր նէ դատար ուֆագ
օլաա , թէմիյիղ օլունան սէյյալէյի թօվլայրպ
կէօթիւրմէք իշիւն՝ պիր քիւշիւք զիվանէսի վար
տըր :

Իչպու թէմէյյիւղ ամէլի՝ վիւճիւտիւն էն
կիղլի վէ անկլաշըմագ խըղմէթլէրինտէն պիրի
տիր :

Վիւճիւտիւն հէփ սէյյալէլէրի դանտան հա-
սըլ օլուր . վէ տիւրլիւ զուտտէթլէրէ վէ թօր-
պալարա թագսիմ օլունան պու դան՝ թէրքիպ
վէ թապիաթընտա պիր իսէ տէ , զուտտէթլէր՝
վասըթասը իլէ թէմիյիղ գըլընան սէյյալէլէր
տիգգաթէ շայան տէրէճէտէ պիրի պիրինտէն
Ֆարդլը տըրլար : Ղուտտէթլէրին պաշ խըղմէ-
թի՝ պու էնվայի սէյյալէլէրի եափմագ տըր .
մէսէլա սալեար զուտտէթլէրի՝ սալեարը , քէպա՝
սաֆրայը , պէօյրէքլէր՝ պէվլի թէմիյիղ էտէր-
լէր :

Վիւճիւտիւն պէսլէնմէսինէ կէրէք օլմայան ,
եախօտ պէսլէմէյէն պիր նէսնէ , լիմֆալի ա-
լէթլէրին վասըթասը իլէ թէճէրլիւ օլունուպ՝

դանա գարրչտրղընտա, թէմէյյիւղ ալէթլէրի-
նին վասրթասը իլէ իխրաճ օլունուր:

Էօրնէք. Պիր դաչ սէնէ մուգատտէմ պիր
պէքրի՝ սէրխօչ հալընտա Լօնորանըն խասթա-
խանէսինէ կէօթիւրիւլիւպ՝ անճագ պիր դաչ
սասթ եաչայրպ վէֆաթ էթտի. պէյնինի թէֆ-
թիչ էթտիքլէրինտէ, ծնուն ճէվֆլէրինտէ պիր
ֆինճան գատար սիիրիթօ իլէ գարրչմըչ սու
պուլտուլար: Պու պէյնին էվիյէթլէրինտէն թէ-
միյիղ օլունամուչ իտի:

Թէմէյյիւղ ալէթլէրինին խըղմէթի ուսուլ
իւղրէ օլմաղ իսէ, ագըպէթ իլլէթ հասըլ օլուր:
Տէրիտէն չըգան սէյյալէլէր իխրաճ օլունմաղ-
սա, հիւմմա եախօտ պիր դայրի տէրունի հա-
րարէթ վիւճիւտէ կէլիր: Սաֆրա մէն օլունուր-
սա, հաղմ ամէլի զայիֆլէնիր. պէօյլէճէ հէր
հանկը թէմէյյիւղ ալէթի խըղմէթտէն քէսիլիր
իսէ, պունտան իչէրիքի ալէթլէրին պօղուլմա-
սը վաղը օլուր:

Շէրհ. Իչկի պու ալէթլէրին խըղմէթինի պօղ-
մաղա աղիմ պիր վէսիլէ տիր: Պէքրիլէրին էք-
սէրիէ իխթիյարլըղա տէք եաչամատրղլարընըն
պիր սէպէպի պու տուր:

Թէմիյիղ օլունան էճգանըն քապիսքընա՝
գանըն միգսարը սախի քէէսիր էսէր: Էյէր
գան չօղ աղալըրսա, թէմէյյիւղաթ տախի ա-
ղալըպ՝ թապիաթլարը թէպտիլ օլուր: Էօրնէք.
Պիր քիմսէտէն չօղ գան ագտրղընտա պօղաղը

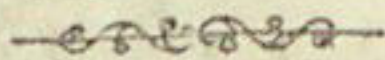
դուրուր, վիւճիւտիւ տախի ընկինի աթար,
սօուր: Մուգապէլէի հալպաշլատրղընաա՝ թէ-
րի սօուգ օլուր, վէ միտէսի պուլանըպ պաղէն
դուամադ տա վագը օլուր:

Պու աշէքշերին իշիւնէսինին միգսարը սա-
խի՝ օնլարըն ահվաշընա թէտար էտեր պիր ֆէյ-
ճիշէթ սիր. փէք չօգ իշլէրլէրաէ զայիֆլէնիլլէր:

Թէնէյիւզ ամէշինէ գաշպըն էճֆեսարը տախի
թէտար էտեր. լէզգէթի թաամ դօգուսու ալըն-
արդտա՝ սալեսար քէսրէթ իլէ կէլիւր: Սէվկիւլիւ
պիր տօսթուամուզուն էօլիւմ խապէրինի ալտը-
ղըմըղտա՝ հէման կէօղ եաշըմըզ կէլիւր:

Շէրհ. Ա. իւճիւտիւն էնվայի գըսմլարը արա-
սընտա օ գաստար նաղիք պիր իլհագլըդ վար-
տըր քի՝ ճիւղի սօուգ ալմադտան նաշի՝ թէր
տէլիքլէրինին գափանմասը՝ իսհալ՝ գանլը իսհալ
վէ գօլէրա իլլէթինէ մուճիպ օլուր:

Պունուն էօնիւնիւ ալմագ իշիւն՝ իւշիւմէտէն
սագընմալը տըր, վէ տէֆինէ չարէ՝ տէրիյի քէն-
տինէ մախսուս օլան խըղմէթինէ թէքրար կէ-
թիրմէք տիր:

ՕՆՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

ԻՂԹԻՏԱ.

Հայրական լարըն իղթիտա օլունամասընըն վէսիլէսի՝
գան տըր : Գան իքի դըսմտան իպարէթ օլունայ՝
պիրի սու կիպի պիր սէյյալէ, վէ տիկէր դըսմը
տախի գաթը պիր նէսնէ տիր . գան տայիմա
դըրմըղը օլմայըպ՝ դայրի բէնկտէ տախի օլուր .
մէսէլա՝ պայըղլարընքի՝ պէյաղ, պէօճէքլէրին
քի՝ շէֆֆաֆ, վէ սիւրթիւնէն հայրական լարընքի՝
սարըյա մայիլ օլուր . վիւճիւտիւնիւն հէր դըս-
մընտա գանը դըրմըղը օլան պիր հայրան եօղ
տուր . ինսան վիւճիւտիւնտէ վէթէրլէրին գանը
պէյաղ օլուր :

ԻՂԹԻՏԱ. հայաթըն օլ ամէլի տիր քի օնուն վա-
սիթասըիլէ վիւճիւտիւն հէր պիր դըսմը՝ միւ-
րէթթէպ օլտուղու մատտէլէրինի թէրմիմ է-
տէր : Հաղմ էթմէքլիք, ճէվէլան, թէճէրրիւ վէ
թէնէֆֆիւս՝ իղթիտա թարիդինտէ այըը այըը
ատըմլար օլունայ՝ պունլարըն պիրիսի նօգսան
օլտուգտա հէվիսի պօղուլուր . իղթիտա՝ պիր
նէվ թէմէյյիւղ օլունայ՝ օնուն վասիթասը իլէ էճ-
ղալար գանտան այըըլարաղ՝ ազըլտան խարիճ
պիր թարղիւզրէ՝ հէր պիրի վիւճիւտիւն քէն-
տինէ միսալ օլան դըսմընա կէօթիւրիւլիւր :

Միւղթէտի էվիյէթլէրին խրղմէթի լիմֆալի
ալէթլէրին խրղմէթինին զըտար օլուպ՝ պիրի ին-
սան վիւճիւտիւնիւ իհթիմամ իւզրէ պինա էթ-
մէքատ իքէն, օ պիրի ալէտ տէվամ օնու զէրրէ
պէ զէրրէ տէֆ էթմէքատ տիր: Պու ճիւմլէ իլէ՝
հէփ ալէթլէրին հիւսն ու էնտամը կինէ եէ-
րինտէ գալըր:

Վիւճիւտիւն պու պիդարար հալը՝ քէնտի զա-
յէթինտէն թաամա միւհթամ օլտուղունտան,
վէ թաամ եէմէտիքճէ զայիֆլէնմէսինտէն կէօ-
րիւնիւր:

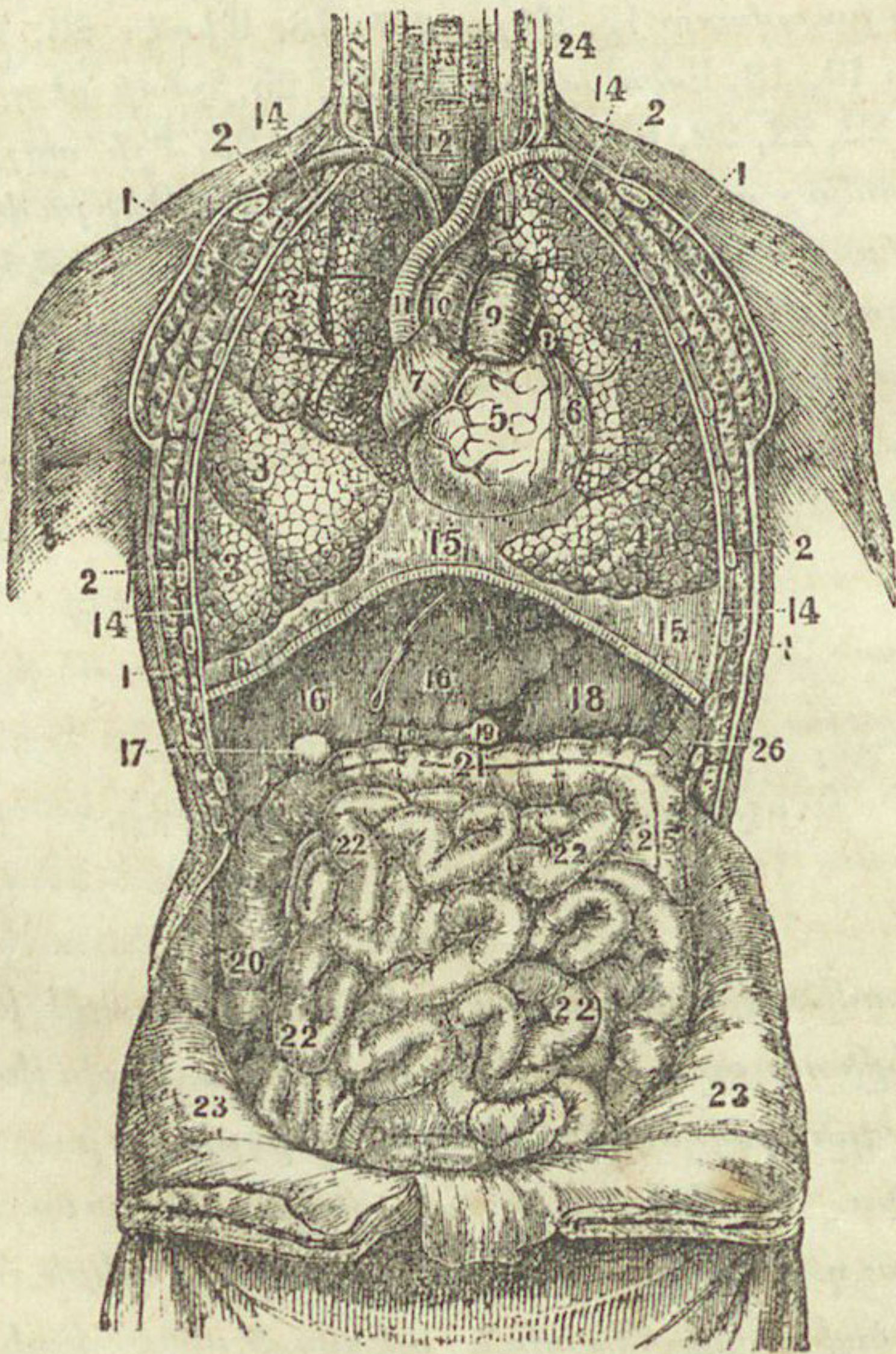
Վիւճիւտիւն հէր զըսմընըն թէրմիմ օլմասը՝
գանըն եալընըղ պէօյիւք շէրեանլարտան ճէվէ-
լան էթմէսի իլէ թէքմիլ օլմաղ, իլլա շէրեանլա-
րըն միւղթէսի թապիր օլունան էն քիւչիւք
տալլարը վաօիթասը իլէ իճրա օլունուր:

Գան ճէվէլան էթտիյինտէ՝ ուֆաղ միւղթէ-
տի շէրեանլար հէր եէրին թապիաթընա ույ-
ղուն օլան գըսմը օնտան սէչիպ՝ թէվղի էտէր-
լէր, վէ պագիսի էյլէնմէ յիպ կէչէր. շէօյլէ քի՝
վիւճիւտիւն հէր գըսմը քէնտի զըտասը իչիւն
կէրէք օլան քէրէսթէյի ալըպ՝ քէնտի խրղմէթի-
նէ գուլլանըր: Այրի թապիր իլէ՝ գան պիր
ալէթէ վարտըղընտա, օլ ալէթէ ույղուն օլան
զէրրէլէր օնտան ճէղպ օլունուպ՝ օ ալէթ իլէ
պիրլէշէրէք՝ օնուն թապիաթընա թէպտիլ օլուր:

Էօրնէք. Պիր քէմիք գըրըլտըղտա, եալտա
պիր աաապէթ եարալանարղտա, սաղլամ գըսմ-

լարտան ուժագ էվիյէթլէր չըգըպ՝ անիտէ իշ-
լէմէյէ պաշլարլար. վէ քէմիյի պիլէշտիրմէք ի-
չիւն օ չէչիտ մատտէ, վէ եախօտ ասապէթ
պիրլէշտիմէք իչիւն՝ ասապէթ ճինսինտէն օլան
մատտէյի դանտան սյըրըպ՝ կէթիւրլէր :

Շէքլ 52

Շէքլ 52. Ճէվթի սատը վէ պաթն իչինտէքի ալթ-

լէրին էօնտէն կէօրիւնմէք իւզրէ թասվիրի: 1, 1, 1,
1, Սասր ազալէթլէրի: 2, 2, 2, 2, Էղլա: 3, 3, 3,
Սազ րիյէթին իւչ բուամասը: 4, 4, Սօլ րիյէթին իքի
բուամասը: 5, Քալպըն սաղ ճէվֆի: 6, Սօլ ճէվֆ:
7, Քալպըն սաղ իւզնիւ: 8, Սօլ իւզնիւ: 9, Շէրեանի
րիյէթ: 10 Շէրեանը քէպիր: 11, Նուզուլ էտէն վէրիա:
12, Քասապ: 13, Մէրի: 14, 14, 14, 14, Քիյէթ զը-
շասը: 15, 15, 15, Հիճապի ճէվֆ: 16, 16, Քէպտին
իքի բուամասը: 17, Մէրարէթ: 18, Միտէ: 26, Թա-
հալ: 19, 19, Էսնա աշրա: 20, 21, 25, Էմաի քէպիրէ:
22, 22, 22, 22, Էմաի սաղիրէ: 23, 23, Իչի տըշընա
տէօնմիւշ օլարագ հալիթի պաթն: 24, Թէրգուվլէթ
ալթընտաքի վէրիտէ (27) տէօքիւլմէք իւզրէ մէճրաի
քէյլու:

ԻՅԻՐՄԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԹԷՆԷՖՖԻՍ ԱԼԷԹՎԵՐԻՆԻՆ ԹԷՇՐԻՀԻ

Թասամըն միւղթէտի գըամը պօյնուն ալթ թա-
րաֆընտա օլան պէօյիւք վէրիտէ տէօքիւլիւայ՝
գալպըն սաղ ճէվֆլէրինէ կէօթիւրիւլիւր:

Պու ճէվֆլէրտէքի սէյյալէ՝ քէյլուս իլէ
պօղուգ գանտան իպարէթ օլուայ՝ նէ պիրի, նէ-
տէ օպիրի վիւճիւտիւն պէօյիւմէսինէ եախօտ
օնուն թէրմիմինէ եարար • էօյլէ պիր թէպաի-

լաթտան կէջմէլի տիր քի, քէ յլուս՝ դանա տէօն-
սիւն. վէ պօղուդ դան քէնտինտէ օլան համիդի
Ֆահմի, վէ սուտան վաքլէնսին: Պու թէպատի-
լաթ՝ թէնէֆֆիւս ալէթլէրի վասըթասը իլէ ին-
րա օլուսուր:

Թէնէֆֆիւս Ա.Լ.Ե.Թ.Լ.Ե.Թ.Ի՝ ռիյէթ եախօտ ադ
ճիյէր, գասապ եախօտ խըրթլադ, շէօպէ վէ օ-
նուն սաշարը, վէ պու տալլարըն ուճլարըն-
տաքի մեաամնաք եանի՝ հապա եվիյէթշէրի տիր:

Հիճապի ճէվֆ, է յէկիւ քէմիքլէրի վէ պաղը ա-
ղալէթլէր տախի՝ թէնէֆֆիւս իշինէ եարարմ
էտէրլէր:

ԲիՅԵԹ՝ իքի վարչատան խպարէթ օլան մախ-
րութի պիր ալէթ տիր. վէ արալարընտա գալպ
վաղը օլարադ՝ վարչալարըն հէր պիրի կէօք-
սիւն պիր թարաֆընա տիւշիւպ վէ հէր պիրի
օ պիրինտէն ինճէ պիր դըշա իլէ այրըմըշ տըր:
Բէնկի՝ սիյահ նօգթալար իլէ պէնէքի աչըդ ալ
օլարադ՝ տէրունինտէ հալա եվիյէթլէրի, վէ
ղիվանէլէրինտէն մատա՝ ուֆադ դան տամար-
լարը տախի մէվճիւտ տիւր:

Րիյէթ ինճէ պիր դըշա իլէ մուհիթ օլուպ՝
պու դըշա պու ալէթլէրի իհաթա էթտիքտէն
սօնկրա՝ թէրէճճիւ էտիպ սինէնին եիւղիւնիւ
տախի գափլար:

Գ.Ա.Ս.Ս.Պ՝ էլասթիք կէյրէք խալգալարընտան
միւրէթթէպ օլարադ՝ պօյունուն էօն թարա-
ֆընտա օլուպ՝ պօղապտան ռիյէթ էտէք միւ մթէատ

Օլուր : Բիյէթէ եէթիչմէզտէն , դասապ' հէր
պիր տալը ծնուն պիր թարաֆընա կիտէն իքի
դըամա թագսիմ օլունուր , քի պունլարա շէօպէ
տէնիլիր : Պու տալլար բիյէթէ կիրաիքլէրի կի-
պի' սայըսըղ քիւչիւք տալլարա այրըլըր . պուն-
լարըն նիհայէթլէրինտէ մէսամմաթը մէվճիւտ
օլուպ' ծնլար սայըտա օ դատար չօղ տուր քի , իչ-
լէրինի դաիլայան դըշա' պիւթիւն վիւճիւտիւն
տէրիսինին օթուղ դաթը օլուր :

Կօրնէք . Գասապ' պիր աղաճ պէտէնինէ , իքի
շէօպէ' աղաճըն էն պէօյիւք իքի տալընա , վէ
պունլարըն պէօլմէլէրի' աղաճըն ուֆագ տալ-
լարընա , մէսամմաթ իտէ' իլք պահարտա աղա-
ճըն իւղէրինտէ հէնիւղ աչըլմագ իւղրէ պուլու-
նան ֆիլիսլէրէ թէշպիհ օլունապիլիր :

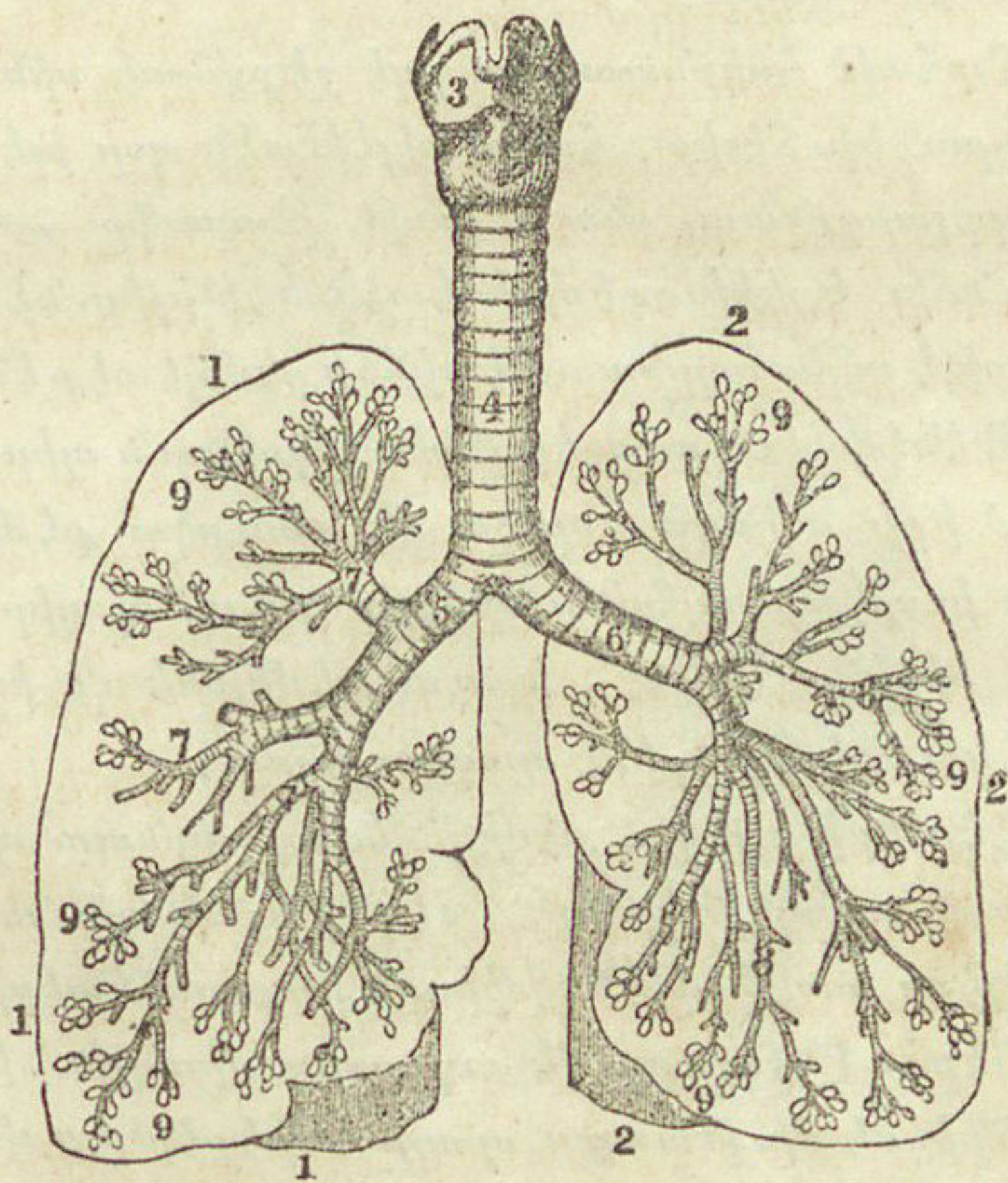
Մէսս.ՄՄԱ.Թ' խըրթլաղըն ուֆագ տալլարընըն
նիհայէթինտէ ղայէթ քիւչիւք թօրպալար օլուպ'
հաիթլէրի փէք ինճէ օլարագ , իչ եիւղիւ' խըրթ-
լագ վէ ծնուն տալլարընըն իչ եիւղիւ կիպի' դը-
շաի պալղամ թապիր օլունան պիր ինճէ ղար
իլէ դաիլանմըշ աըր . պու էվիյէթլէր պէօյիւք-
լիւքտէ ֆարղըլը օլարագ' բիյէթին օրթա վէ պլթ
թարաֆլարընտա քէսրէթ իւղրէ պուլունուր-
լար :

Շէրհ . 16ի . Խըրթլաղըն պիր դաչ պէօյիւք
տալլարընըն իչ ղարը հարարէթ քէսպ էթմիշ
օլուր իտէ , սօուգ կէչմիշ տիր տէրիղ : Կօքսիւ-
րիւք' մուղիրը նէսնէլէրի տէֆ էթմէք իչիւն

խորթլաղըն վէ ծնուն տալլարընտա հավանըն
ղոր իլէ վէ պիրտէն պիրէ չըգարըլմասը տըր :

Շէրհ. 2ճի. Խորթլաղըն վէ ըկեթին թէրքի-
պինի անկլամագ իչիւն պիր գոյունուն ադ ճի-
յէրինի ալըպ՝ իւֆլէ յիպ գասլարթտըգտան սօնկ-
րա, պիր գաչ եէրտէն եարմագ իլէ իչինինն թէր-
թիպի նիճէ օլտուղու կէօրիւնիւր :

Շէֆլ 55

Շէրլ 55 : Հունճէրէ , գասապ, շիւապ վէ մէսամ-
մաթըն թասվիրի : 1, 1, 1, Սաղ ըկեթին քէնարը :

2, 2, 2, Սօլ ընդ թին քենարը: 3, Հունճէրէ: 4, Գա-
 սապ: 5, 6, Սաղ վէ սօլ շէօպէ: 7, 7, 7, 8, 8, 8, Սաղ
 վէ սօլ շէօպէնին տալարը: 9, 9, 9, 9, 9, 9, Մէսամ-
 մաթ:

ՀԻՃԱՊԸ ձԵՎՑ՝ քենարը ծնուրկա վէ սինէ
 քէմիյինէ, հէմ ալթ էյէկիւլէրին կէյրէքլէրինէ
 պիթիշմիշ օլան պիր էլասթիք վէ միւտէվլէր
 պէօլմէտիր քի, ճէվֆի սատրը՝ ճէվֆի պաթնտան,
 եանի թէնէֆֆիւս ալթթլէրինի հաղմ ալթթլէ-
 թինտէն այրըրը:

Բահաթ հալրնտա քիւպպէ շէքլինտէ սինէյէ
 տօղրու եիւճէլիր. հալա ընդթտէն զօր իլէ չը-
 դարըլարըրնաա ծնուն իւսթ թարաֆը տէօր-
 տիւնճիւ էյէկիւ քէմիյինէտէք եէթիշիր, նէֆէս
 իշէրիյէ ալրնտրըրնաա, եէտինճի քէմիյէտէք էնէր:

Թէնէֆֆիւս աղալթթլէրին չօղունուն պիր ու-
 ճու՝ իքի օմուղա, պաշա վէ ծնուրկա քէմիյի-
 նին իւսթ թարաֆրնա պաղըր օլուպ, օլ պիր ու-
 ճու սինէ քէմիյինէ, եաղա քէմիյինէ վէ իւսթ
 էյէկիւ քէմիքլէրինէ պաղըրարըրլար:

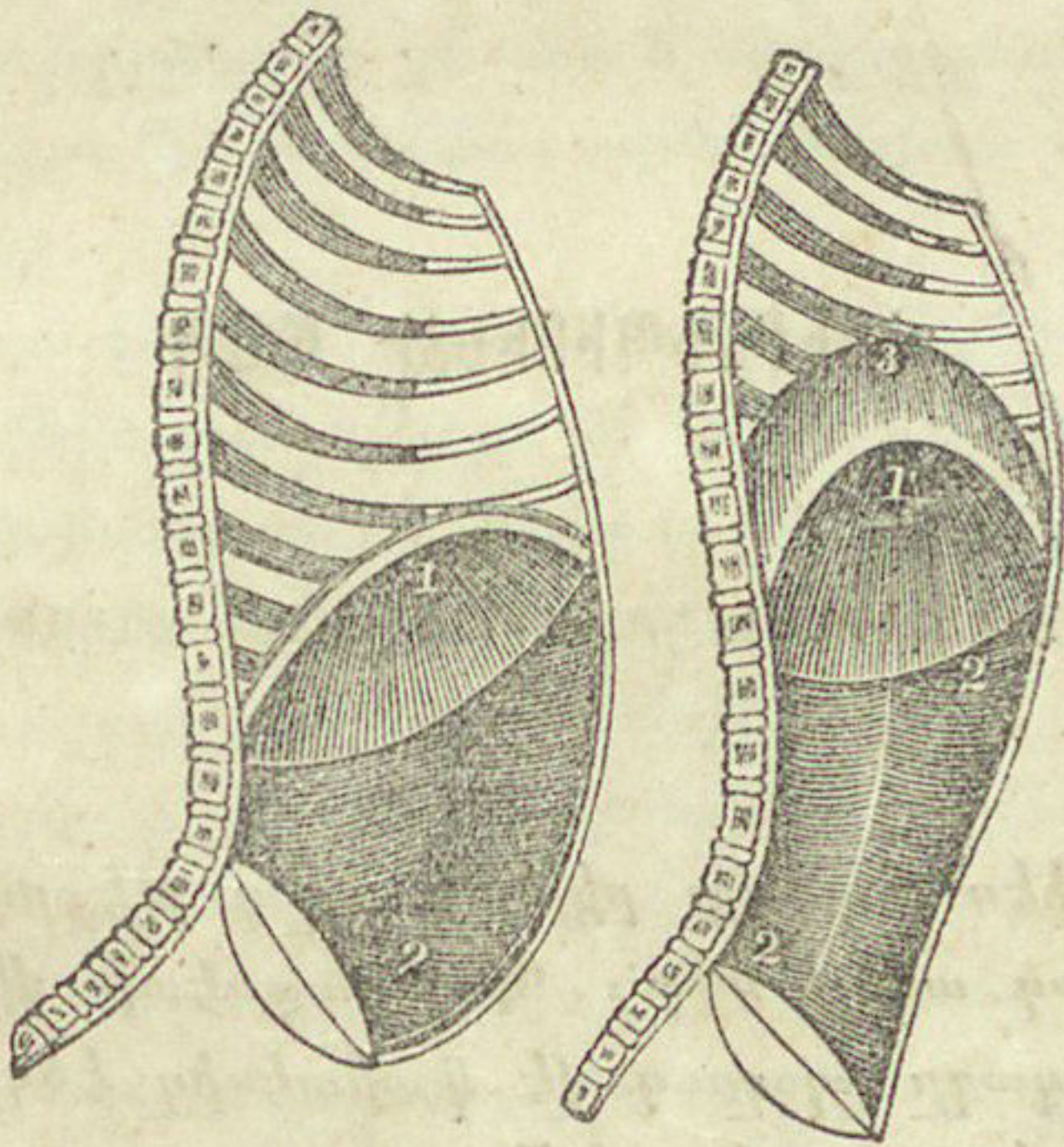
Հէր իքի էյէկիւ քէմիյինին արասընտա պու-
 լունան աղալթթլէր իլէ՝ ճէվֆի պաթնրն աղա-
 լթթլէրի տախի՝ թէնէֆֆիւսէ եարաթմ էտէրլէր:

Շէրհ. Ընչդըրըդ վէ ագսըրըդ միսիլիւ՝ թէ-
 նէֆֆիւսէ միւթաալըդ պաղը հարէքթթլէր վար.
 րնչդըրըդ՝ զայրի իսթիարի օլարադ՝ թէնէֆֆիւս
 աղալթթլէրինին վէ պախուսուս հիճապի ճէվֆին
 անսըրըն իղթիար օլմասը արը: Աղսըրըդ տա-

խի՝ պուրունուն ինճէ զարրնն զըշասրնն հիս-
 սինի թահրիք էտէն պիր շէյ , մէսէլա՝ էնֆիլէ
 չէքմէք օլուր խէ , հաւանն զօր իլէ ըիլէթտէն
 չրդարըմասը իչիւն՝ թէնէֆֆիւս աղալէթլէրի-
 նին գուլլէթ իլէ իղթիասը օլունմասը աըր-
 պու քէյֆիլէթ՝ պուրունուն ասալէթլէրի իլէ
 թէնէֆֆիւս ասալէթլէրի մասէյնինտէ օլան
 ալաղատան նէշէթ էտէր :

Շէֆլ 54

Շէֆլ 55

Շէքլ 54: Րիլէթ հաւա իլէ տօլու օլտուղու հալտա
 սասրըն թասվիրի: 1, Հինապի ճէվֆ: 2, Պաթնըն
 աղալի հաթի:

Նէքլ 55 : Րիյէթ ինգըպազ օլունտուզու հարտա
 սատրըն թասվիրի: 1, Ատի թէնէֆֆիւստէ օլտուզու
 հարտա հիճասլի ճէվֆ: 2, 2, Պաթնըն ազալիի հախ-
 թի: 3, Հավա զօր իլէ չըգարըլտըզը վազըթ հիճասլի
 ճէվֆին հիյէթի:

ԻՅԻՐՄԻՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԹԵՆԵՅՅԻՒՍ ԱԼԵԹԼԵՐԻՆԻՆ ՊԱՀՍԻ ՀԱՅԱԹԸ

Նէֆէս՝ հավայը ըիյէթէ ալըպ թէքրար չը-
 գարմազ ամէլի տիր: Պաշ մազսէտի՝ վիւճիւ-
 տիւն պազը պօզուզ վէ ֆախտէսիզ էճղասընը
 տէֆ իլէ դանը փաքլէմէք տիր:

Հավա ըիյէթէ ալընտըղընտա՝ հիճասլի ճէվ-
 ֆին ազալիի գըամընըն իզթիսարը իլէ օրթասը
 էնէր, շէօյլէքի ճէվֆի սատր պէօյիւյիւպ՝ ճէվֆի

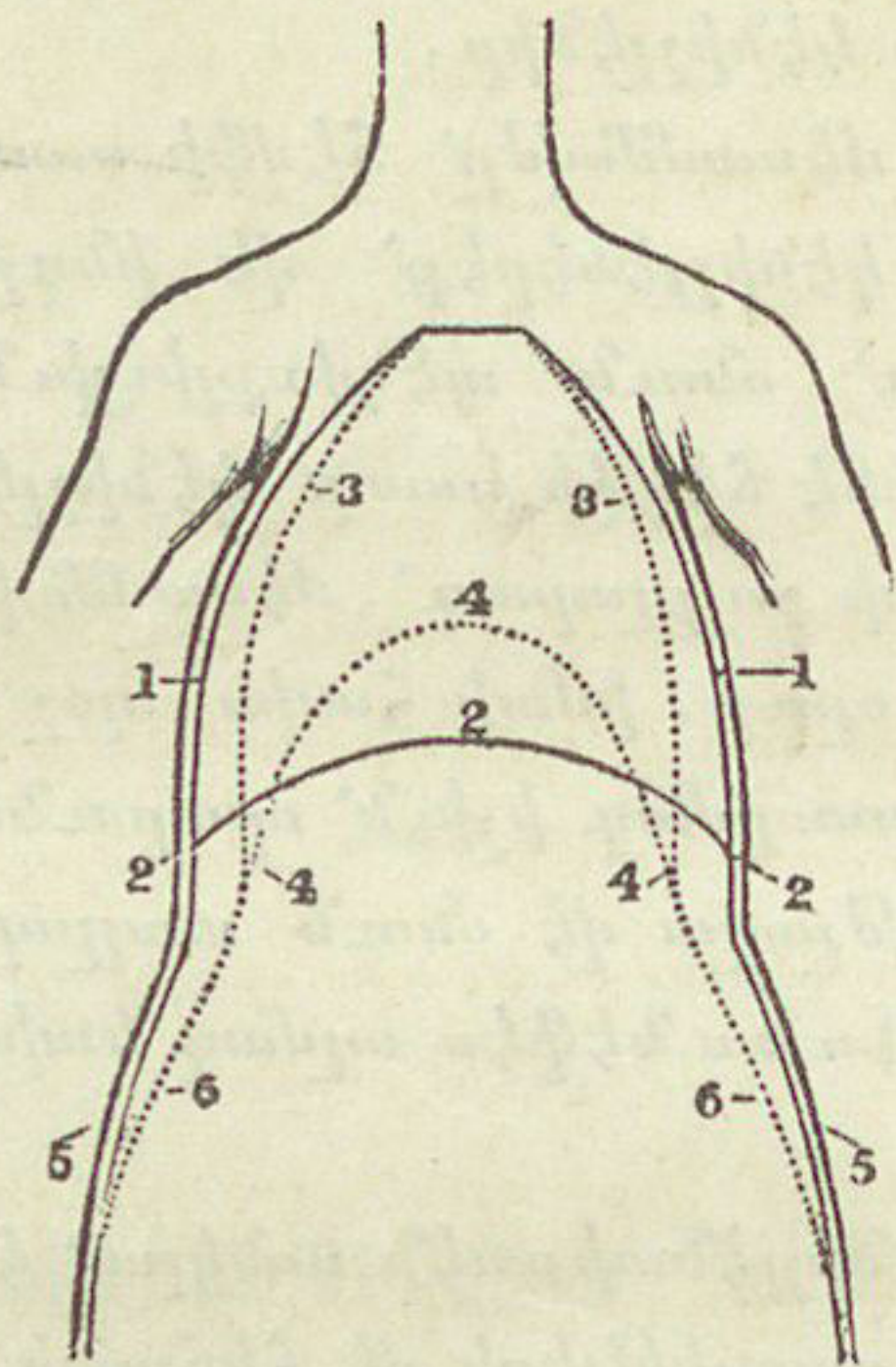
պատժն քիւշիւ լիւր: Հէման հիճապի ճէվֆ Էնէր
իքէն, Էյէկիւ քէմիքլէրի տախի քէնաիլէրին ա-
ղալէթլէրի վասըթասը իլէ Էօնէ վէ եօգարը
տօղրու հարէքէթ Էտէր . պէօյլէճէ կէօքս հէր
թարաֆտան կէնիշլէնիւր:

Րիյէթին մէսամմաթը՝ ճէվֆի սատրըն խմպի-
սաթընտա կէնիշլէնէրէք՝ վէ ինդըպաղընտա
տարալարադ՝ օնուն պէօյլիւքլիւյիւնէ ույար-
լար: Պէօյլէճէ ճէվֆի սատր կէնիշլէնտիյինտէ՝
րիյէթ տախի աշըլարադ՝ մէսամմաթտա պօշ
Էէր հասըլ օլուր . իմտի հաւլա՝ պօշ պրաղըլան
մահայը տօլտուրմադ իշիւն՝ պուրունտան վէ ա-
ղղտան խըրթլաղա վէ օնուն տալլարընա խըղ
իլէ Էնէր: Պունա նէֆէս ալմադ եախօտ չէքմէք
տէնիլիւր:

Աէօքս կէնիշլէնտիքտէն սօնկրա՝ Էյէկիւ քէ-
միքլէրինին աղալէթլէրի վէ հիճապի ճէվֆ տա-
խի՝ իմթիտատ օլուր, եանի կէվշէր . Էյէկիւ քէ-
միքլէրի քէնտի կէյրէքլէրինին էլասթիք օլմա-
սըյլա աշաղը չէքիլէրէք, ճէվֆի սատր քիւշիւ-
լիւպ՝ ըիյէթտէ օլան հավանըն պիւր միգտարը
տըշարը չըգարըլըր . հէման օ անտէ ճէվֆի պատժ-
նըն Էօն թարաֆընըն աղալէթլէրի տախի իղթի-
սար օլուպ, պաղըրտադ իլէ միտէյի վէ քէպտի՝
հիճապի ճէվֆէ տօղրու եօգարը չըգարըլըլար .
չիւն պու հիճապի ճէվֆ կէվշէմիշ օլարադ՝ ա-
շաղըտան դօրլանտըղընտա եօգարը տօղրու չըգ-
մադ իլէ՝ ըիյէթին Էէրի տարալըպ օնտա օլան

հավատան պիր միգտար տահա չըգարըլըր . պու-
նա տախի նէֆէս վերմէք տէլինիր :

Շէֆլ 56

Շէքլ 56: Ճէվֆի սատր վէ պաթն թէնէֆֆիւստէ
կէօրիւնտիւյիւ հիյէթ: 1, 1, Նէֆէս ալմագոտա ճէվ-
ֆի սատրըն հախթլէրինին հիյէթիւ 2, 2, 2, Նէֆէս
ալմագոտա հիճապի ճէվֆին հիյէթիւ: 3, 3, Նէֆէս
վերմէքտէ ճէվֆի սատրըն հախթլէրինին հիյէթիւ .
4, 4, 4, Նէֆէս վերմէքտէ հիճապի ճէվֆին հիյէթիւ:
5, 5: Նէֆէս ալմագոտա ճէվֆի պաթնըն հախթլէրի-
նին հիյէթիւ: 6, 6, Նէֆէս վերմէքտէ մէգքիւր հախթ-
լէրին հիյէթիւ:

Պունտան կէօրիւնիւր քի նէֆէս ալմագ, իքի
եօլ իլէ հասըլ օլույօր .

1 ճի՝ Հիճապի ճէվֆին դուպպէլի օրթասընըն

էնմէսի իլէ, վէ 2ճի՝ է յէկիւ քէմիքլէրինին եօ-
գարըյա գալտըրըմասը իլէ. պուճուճն աքսի
նէֆէս վէրմէք՝ եինէ իքի ուսուլ իւզրէ օլույօր .
է յէկիւ քէմիքլէրինին էնմէսի, վէ հիճապի ճէվ-
ֆին եօգարըյա գալդմասը իլէ : Թէնէֆֆիւս՝
էօմիւն պիւթիւն միւտտէթինտէնիզամ վէ նէվ-
պէթ իւզրէ վագը օլան պու իքի հարէքէթատէն
խպարէթ տիր :

Էօրնէք. Գուլագ պիր ատէմին սինէսինէ վագ
օլունտուգտա՝ ըիւզկեարտան աղաճլարտա հա-
սըլ օլան պիր սէս կիպի՝ պիր զէմզէմէ իշխտիլիր .
Պու սէս՝ հալանըն ըիյէթէ կիրիպ չըգմասընտան
հասըլ օլուր, վէ չօճուզլարտա տահա է յի Փարդ
օլունուր :

Մուգատտէմ զիքը օլունտուզու կիպի, գալպ-
տան ըիյէթէ կիտէն նապիաք՝ պօզուգ՝ ըէնկի
սիյահ գան՝ վիւճիւտիւն տիւրլիւ ալէթլէրինի
թէրմիւմ էթմէ յէ հիչ եարամագ : Պօզուզլուզու
տէֆ օլմալը, վէ օ զէման գան գօյու ըէնկատէն
աչըգ գըրմըղը ըէնկէ թէպտիլ օլուպ՝ թէրմիւմ
գուվիլէթի կէրի տէօնէր :

Գանա օլ գօյու ըէնկի վէրէն՝ համիզի Փահ-
մի զաղը տըր . պու զաղ չիւրիւմիւչ մատտէնին
պաչ էսասը օլան մատտէթի Փահմին՝ գան էվի-
յէթլէրինտէ ըուհի հայաթ իլէ պիրլէչմէսինտէն
հասըլ օլուր. ըուհի մա տախի պօզուգ գան ի-
չինտէ մէվճուտ օլարագ՝ ըուհի հայաթ իլէ պիր-
լէչտիքտէ սու հասըլ էտէր : Աէրէք մատտէթի

Ֆահմ, կերէք բուհի մա, իքիսի տէ թաամաան
հասրլ օլարադ՝ դանտա պուլունուր: Պունլար
տէ յիլ սայթ ըիյէթ վասրթասը իլէ, իլլա տէրի
վէ պաշդա ալէթլէրին խըզմէթի իլէ տախի վիւ-
ճիւտտէն իխրան օլունուրլար:

Շէրհ. Տիշարը չըդարըլան նէֆէստէ համիղի
Ֆահմի իլէ սու պուլունատուղու՝ աթիտէքի էօր-
նէքլէրտէն իսայթ օլունուր:

Քիրէճ սույունա նէֆէս իւֆիւրիւլիւրտէ, պիր
դաչ տագիդէտէն սիւտ կիպի պէյադ օլուր.
պու թէպաիլթ՝ նէֆէստէքի համիղի Ֆահմի-
նին՝ սույուն քիրէճի իլէ պիրլէչմէսինտէն օլուր:
Պիր սօուդ վէ դուրու այնէ իւղէրինէ իւֆիւր,
վէ չափուճադ ըսլանըր. պու տա ըիյէթտէն կէ-
լէն պուղուտան վազը օլուր:

Սըճադ մէվսիմտէ պուղու կէօրիւնմէդ. ամ-
մա դըչըն սօուդ վէ դուրու պիր կիւնտէ՝ ա-
ղըզ վէ պուրունտան չըդան պուղու պէս պէլ-
լի օլուր:

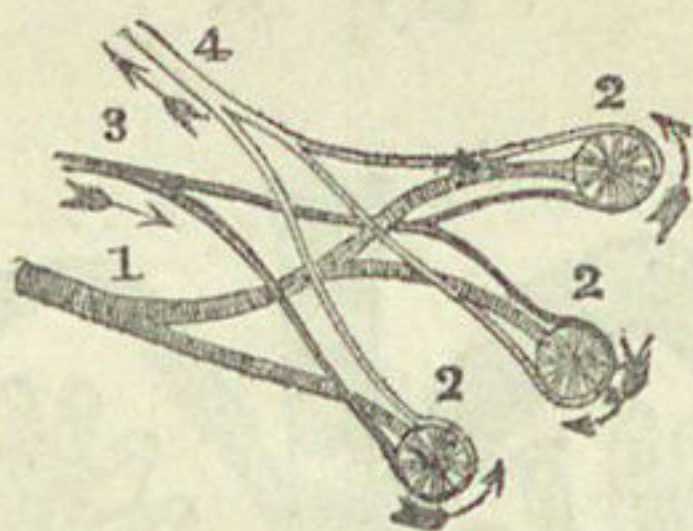
Հապա իքի դաղտան իպարէթ տիր, Բուհի
հայթ վէ Բուհի ատմ:

Բուհի հայթ՝ եաչամագ իչիւն լաղըմ կէլիր
խէ տէ, եայընը թէնէֆֆիւս օլունտուդտա՝
Ֆաղլա հարէքէթէ սէպէպ օլուր: Բուհի ատմ
հայթա լաղըմ տէ յիլ իսէտէ, օլ պիրի իլէ
դարըչարըրնտա՝ ծնուն միւղիրթ թէէսիրաթընը
մէն էտէր:

Ալէլլոմ, հապա ըիյէթտէքի դանա տէ յաիլին-

տէ իճրա էթտիյի թէպտիլաթա: Պօղուզ գան
 ուֆազ տամարլարտա մէսամմաթըն եանընտան
 կէչտիյինտէ, ըուհի հայաթ՝ մէսամմաթըն վէ
 գան տամարլարընըն զայէթ եուֆգա զըշալա-
 րընտան կէչիպ՝ տամարլարտաքի գան իլէ պիր-
 լէշիր. օ արատա համիզի ֆահմի տախի պօղուզ
 գանտան այրըլըպ՝ գան տամարլարընըն վէ մէ-
 սամմաթըն զըշալարընտան կէչէրէք՝ օնտա օլան
 հավա իլէ պիրլէշիր. վէ հէր նէֆէս վէրաիյի-
 միզտէ՝ մէսամմաթտան իխրան օլունուր:

Շէքլ 57

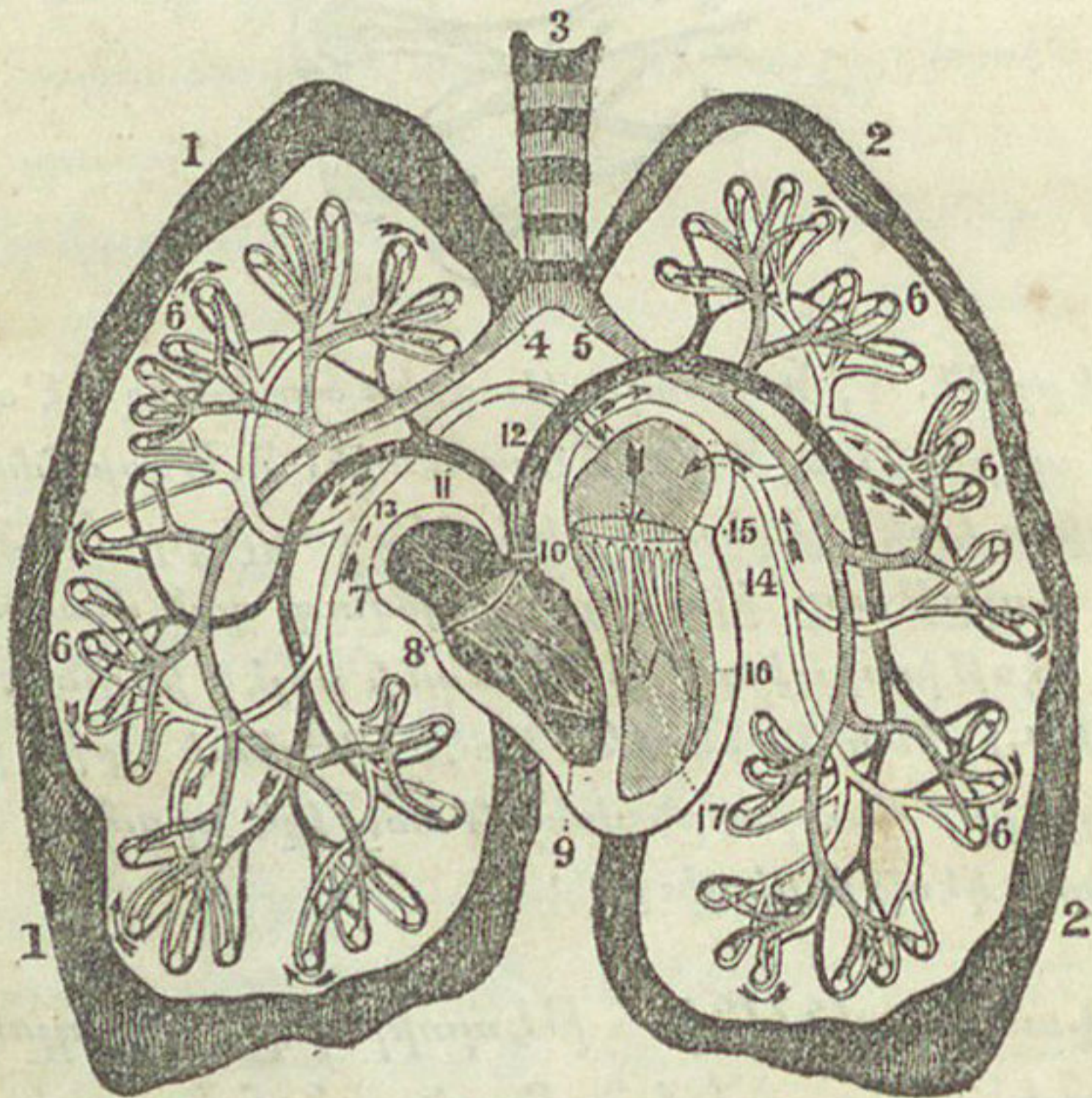
Շէքլ 57. 1, Իւչ տալա թագսիս օլունմուշ շէ՛օպէ-
 նին պիրիսի: 2, 2, 2, Մէսամմաթ: 3, Մէսամմաթը
 իհաթա էտէն շէրեանի ըիյէթին տալլարը: Պունլա-
 րըն վասըթասը իլէ սիյան, պօղուզ գան մէսամմա-
 թա կէօթիւրիւլիւր: 4: Շէրեանի ըիյէթին ինճէ նի-
 հայէթլէրինտէն նէշէթ էտէն վէրիտի ըիյէթին
 տալլարը: Պունլարըն վասըթասը իլէ գըրմըզը գան
 գալպա կէօթիւրիւլիւր:

Գանըն ըէնկինին թէպտիլաթը՝ զազլարըն
 պէօյլէ միւպատէլէ օլմասընտան հասըլ օլուր:
 Թէճըիւպէ. Ղազլարըն եուֆգա տէրիճիքլէր-

տէն էօյլէ միւթէպատիլ օլապիլիւր խտիյինի կէօս-
 թէրմէք իչիւն՝ հայվանտան ալընմըչ սիյահ դան
 իլէ հալափուշտ տօլտուրուպ՝ աղղընը էյիճէ
 պաղլատըդտան սօնկրա՝ ասըլըրսա, պիր դաչ
 սաաթտան սօնկրա տէրիյէ եադըն օլան դան
 թէպատիլ օլուպ՝ ըէնկի աչըգ գըրմըղըյա թահ-
 վիլ օլունուր :

Պունուն սէպէպի՝ հալանըն ըունի հայաթը
 շու տէրիտէն կէչիպ՝ դան իլէ պիրլէչմէսի, վէ
 համիղի ֆահմի իսէ, պու եօլ իլէ դանտան հա-
 վայա չըգարըլմասը տըր :

Շէֆլ 58

Շէրլ 58: Ճէվէլանի ըիյէթին խթիսալէն ըէամ

լուսնամուշ պիր թասվիր: 1,1 Սաղ ընկթ: 2,2 Սօլ
ընկթ: 3, Գասասու: 4, Սաղ շէօսէ: 5, Սօլ շէօսէ:
6, 6, 6, 6 Մէսամմաթ: 7, Սաղ իւզնի գալս: 8, Սաղ
ճէվթի գալս: 9, Միւսէլլէս գափազլար: 10, Շէր-
եանի ընկթ: 11, Սաղ ընկթէ վէ 12, Սօլ ընկթէ
օլան օնուն տալը: 13, Սաղ վէ 14, Սօլ վէրիտի ըն-
կթ: 15, Սօլ իւզնի գալս: 16, Սօլ ճէվթի գալս:
17, Գափազլար:

ԻՅԻՐՄԻԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԹԵՆԷՖՖԻՍ ԱԼԷԹԼԵՐԻՆԻՆ ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ԱՖԻՅԷԹ

ԳԱՎԱԻՏԻ

Ինսանըն սահհաթը քէմալը տէրէճէ սէլիմ
վէ գայիմ գալմասը իշիւն՝ պօզուզ դանըն իգ-
թիզասընա կէօրէ թէպտիլ օլունմասը լաղրմ
տըր: Պու թէպտիլաթ հալանըն ընկթտէ իշլէ-
մէսի իլէ իճրա օլունտուղունտան՝ կէրէք տիր
քի, հալա թէմիզ, եանի՝ եիւզտէ իյիրմի պիրի՝
րուհի հայաթ, վէ եէթմիշ տօզուզու՝ ըուհի
ատմ օլա:

Հէր թէնէճիւստէ հալա թէպտիլաթ կիյեր:
Վէրաիլիմիզ նէֆէստէ ըուհի ատմըն միզտարը՝

հէմանն արնտըղը միգտարը իսէտէ, ըուհի հայա-
թըն միգտարը ազալըր, վէ համիղի Ֆահմինինքի՝
չօղալըր. շէօյլէքի, տիշարը վէրտիյիմիղ նէֆէս
թէքրար արնմաղա եարամաղ:

Թէճրիւպէ. Պիր պիլլօր դավանօս սու իլէ
տօլտուրուպ՝ աղղը աշաղա օլարագ՝ պիր լէյէն-
չէ սու իչինէ պաթըրտըգտան սօնկրա, պիր տօլու
նէֆէս շէքիպ պիր աղ տուրարագ՝ պօրու եախօտ
դամըչ վասըթասի իլէ դավանօսունն սույու չըգա-
նա դատար շէքիլէն նէֆէս իլէ տօլտուր. անտէն
պիր փարչա քեաղըտ իլէ դավանօսունն աղղընը
դավայըպ՝ եօգարը թութարագ իչինէ պիր մում
դօնտուգտա՝ ալէվի սույա պաթմըչ կիպի անի-
տէ սէօյիւնիւր. դավանօսունն աղղընը թէքրար
աշաղա տէօնտէրիպ՝ համիղի Ֆահմի չըգարդտան
սօնկրա՝ իչինէ թէքրար մում դօնուրաս, տիշար-
տա օլտուղու կիպի կիւղէլ եանար:

Պիր եէրտէ համիղի Ֆահմի դաղը փէք չօգ,
եախօտ ըուհի հայաթ փէք աղ օլտուղու թագ-
տիրտէ՝ օրատա ըչըգ եանմաղ օլտուղու՝ իւմիւ-
մէն պիլինմիշ տիր: Պիր գույույա եախօտ պիր
տէրին մաղարայա էնմէղտէն՝ ըչըգ սարդըարպ
եօղլամագ աղըլանէ հարէքէթ տիր, չիւնքի ի-
չինտէ ըչըգ սէօյիւնիւր իսէ, օլ միւղիըր հա-
վա պուլունատուղուննա իսպաթ տըր. վէ թէ-
նէֆֆիւս դայրի միւմքին օլուպ՝ օլ հավա տէֆ
օլմագտան էնմէք՝ էօմրէ թէհլիքէլի օլուր:

Ըչըգ պէրրագ եանմասըղը հավա՝ քենէք-

Քիռսէ եւարանագ : Հավասար տէ յիշխմէ յէն փէք
դաւապալըզը օտալարտա, հավա՛ տէ յիլ եալը-
նըզ ըուհի հայաթըն էքսիլիալ դազը համիզի
Քահմինին արթմասընտան, իլլա ճէմիյէթին ըի-
յէթ վէ տէրիսինտէն չըդան չիւրիւք վէ միւզիբը
դէրրէլէրտէն տախի պօզուլուր : Պու հալտա եա-
նան դանտիլլէր փէք ազ ըըզ վէրիլէր . ըուհի
հայաթ էքսիլտիքճէ դանտիլլէր տահա զայիՔ-
լէնէրէք էլ հասըլ սէօյիւնիւրլէր :

Էօրնէք 1ճի . Աագթըլլա հավա է յի իշլէմէտի-
յի պիր օտայա՛ խիթապ տինկլէմէյէ պէօյիւք
պիր ճէմիյէթ պիրիքմիշ օլարագ՛ պիրազ սօնկրա
ըըզ օ դատար զայիՔլէնտի քի, կէրէք սէօյլէ-
յէն, վէ կէրէք տինկլէյէնլէր եարը դարանըզ-
տա դալտըլար, վէ օրատա չօզլարընը պիր սը-
դընթը, պաշ տէօնմէսի վէ պայդընըզ չէվիրէ-
րէք՛ մէճպուրէն տիշարըյա չըդտըդտան պիր
դաշ տագիդէ սօնկրա՛ դափու աչըլտըդընտա
տիշարըտան թէմիզ հավա կէլմէսի իլէ, Օնլարըն
եանմասընա լազըմ՛ օլան ըուհի հայաթ պուլուն-
տուզունտան՛ ըըզլար թէքրար էվվէլքի կիպի
եանմաղա պաշլատը :

Էօրնէք 2ճի . Աակըթատա, ուզունլուզու վէ
էնի տօզուզ արշըն, վէ սալթ պիր թարաֆընտա
իքի քիւչիւք փէնճէրէսի օլան՛ Քարա Չուզուր
նամ պիր մահալ պուլունուր . պու մահալա պու
իամ՛ իշինտէ եիւզ դըրդ ալթը Ինկիլիզ մահալուս
օլտուզունտան վէրիլմիշ տիր . չիւն քի պունլար

օրայա գօնուլտուգտանն օն սաաթ սօնկրա գա-
վու աչըլտըգտա՝ ֆադաթ իյիրմի սէքիդ նէֆէ-
րի սաղ գալմըչ, պադիսի իսէ քէնտի վիւճիւտ-
լէրինին ղէրրէլէրի իլէ պօղուլան հաւալը թէ-
նէֆֆիւս էթմէլէրինտէն էօլմիւշլէր իսի :

Քիչիսաւեր, ճիւղիչէք եերչերի վէ մեքքեպ-
չերին հաւաւը պեր գարար սեյիշիլմէֆսե օշ-
մաւը. եօղ իսէ, օրատա պիրիքէն խալդ ըահաթ-
սըղ օլուպ՝ իւղէրլէրինէ պիր կէվշէքլիք, վէ պաշ
աղրըսը կէլիը :

Պու նախօշ տույուշլար՝ թէմիղ հաւա նօդ-
անն օլուպ՝ ըուհի հայաթ ըիյէթէ քիֆայէթ միգ-
տարը կէլմէմէսինտէն օլուը :

Էօրնէք Վճի. Աւղունլուղու՝ ալթմըչ, էնի տա-
խի՝ գըրդ, վէ եիւքսէքլիյի՝ օն պէշ այադ օլան պիր
պինա՝ օթուղ ալթը պին միւքեապի այադ հաւա-
յա շամիլ օլարադ, պու պէօյիւքլիւքտէ օլան
պիր պինա իսէ, ալթը եիւղ քիմսէյէ ըահաթ
օթուրմաղա քիֆայէթ էտիպ տէ՝ առէմ պաշընա
տա հէր տագիդէ օն միւքեապի այադ հաւա
լաղըմ օլուը իսէ, ալթը տագիդէտէ օտանըն ի-
չինտէքի հաւա պիւսպիւթիւնն պօղուլուը :

Պիր աւեմէ քեկեճօրս իյիւն՝ հեր սագիգե
եհսի միւքեապի այադսան էֆսիֆ հաւա եեքեր
օրանաղընը հիւքեմսան հիյ պիրի իսսիս էք-
մէգ. հաքքա պագըլարը օն այադ ըագըմ ա-
յարչար :

Տիյէթէ ալընան հաւանըն օն պէշ եախօտ

Եյիւմի դաթը տայրմա տիշարրտա հազըր պու-
լունմասը՝ շու ճիհէթտէն լազըմ տըր քի, չը-
դարըլան նէֆէստէքի համիդի Ֆահմի դազը էթ-
րաֆընտաքի հավա իլէ պիրլէշէրէք, Օնու պօզար:

Էօրնէք Չճի. Աւզունլուղու՝ Եյիւմի տէօրթ,
էնի՝ Օն իքի, վէ եիւքսէքլիյի՝ Օն այագ օլան պիր
մէքթէպ, իքի պին սէքիզ եիւզ սէքսէն միւքեա-
պի այագ հավայը մուհիթ օլարագ, պունտա
եէթմիշ իքի չօճուգ օթուրտուղունտա՝ հէր պի-
րինէ տագիգէտէ Օն այագ հավա կէրէք օլուր
իսէ, օրատա օլան պիւթիւն հավա տէօրթ տա-
գիգէտէ պօզուլուր:

Շէրհ. Մէքթէպտէ հավանըն տայրմա տէյի-
շիլմէսի իշիւն՝ մախսուս պիր եօլ եօգ իսէ, հէր
սասթտա պիր դաշ տագիգէ թաթիլ լազըմ տըր
քի չօճուգլար տիշարրյա չըդըպ թէմիզ հավա
դօզլասընլար. վէ օրատա իսէ, դափու իլէ
փէնճէրէլէր աչըլարագ օտանըն պիւթիւն հա-
վասը տէյիշիլսին:

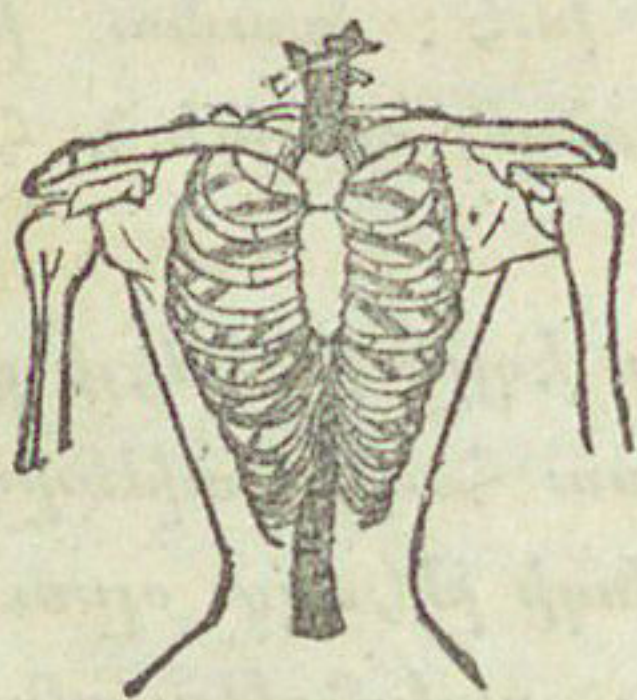
Եասթագ օտասընա հավա էօյլէ իշլէմէլի քի,
սապահլայըն դալգտըղըմըղտա հավա եասթտըղը-
մըզ վագըթտա օլտուղու կիպի թէմիզ օլտուն:

Խասթանըն եանընտա չօգ ատէմ օթուրմասը
Օնա զարալըր տըր, զիրա Օնլարըն նէֆէսի հավա-
յը պօզար: Պիր էվտէ օթուրուր իքէն՝ հավանըն
եավաշ եավաշ պօզուլտուղունա ալեահ օլմա-
տըղըմըզ՝ մանղումէյի սասպէթին դուվվէյի
հիասինին ազալմասընտան օլուր:

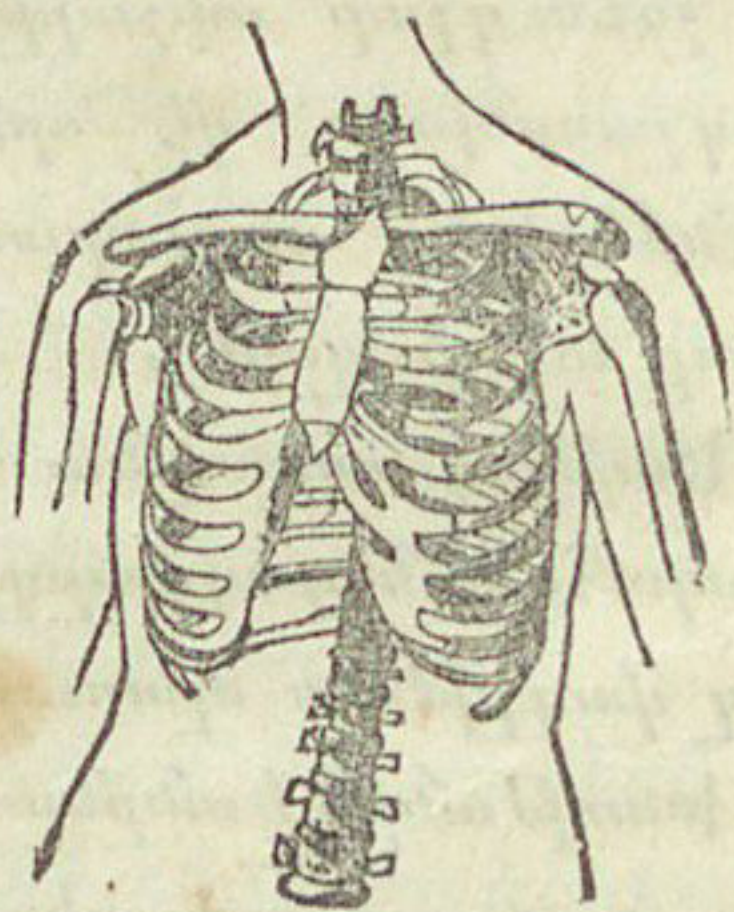
Քիչեքսեֆի գանրն թեպսիլաքը՝ սեյիլ եալը-
նրգ համանրն թեմիզիչիկնէ, իշա միգսարընա
սախի մերսուք օլուպ՝ միգսարը սախի կեօֆ-
սիւն պեօյիւֆիւչիւնն վէ էյեկիւ ֆեմիֆերի իլէ
հիճապի ճեվճիկն թեփրեկնմեսիկնէ կեօրէ թեճ-
րիգ օլունուր :

Կեօֆս վէ րիչեք ազ գուվլեք իլէ ուզուն
միսսեք սղգընըչ օլուրսա, կիթսիֆճէ ֆիւչիւ-
չիւր : Չօճուզլարսա քեմիք վէ կէ յրէքլէր եում-
շադ օլուուղունսան՝ պու շէյ օնլարսա դօլայ-
լըդ իլէ օլուր իսէտէ՝ քեմալէ էրտիքտէն սօնկ-
րս տախի օլա պիլիլ :

Շէֆլ 59

Շէֆլ 60

Շէֆլ 59: Էնտամարգ ստարըն իզամընըն թասվիլի:

Շէֆլ 60: Էնտամը կիւզէլ ստարըն իզամընըն թաս-
վիլի :

Շէրհ 16ի. Չինիլէր գըղլարըն այաղլարընը սըղը սըղը պաղլարլար, շէօյլէքի պիր Չինիլի խաթունուն այաղը՝ պէշ եաշընտա պիր չօճուղուն այաղընտան պէօյիւք օլմաղ :

26ի. Եվրօփա թարաֆլարընտա իսէ՝ քիպար օլմաղ խթէյէնլէր պէլլէրինի սըղըշարըրըրլար, շէօյլէքի պիր Եվրօփալը գատընըն պէլի՝ պէշ եաշընտա օլան Չինիլ գըղըն պէլինտէն պէօյիւք օլմաղ. համկըսը տահա աղըլանէ հարէքէթ էթմիշ օլույօր :

Պիրքիմսէնին ըիյէթի, վէ պախուսուսա ալթ թարաֆը՝ պէօյիւք օլուր իսէ, վէրէմ իլլէթինէ օգատար միւպթէլա օլմաղ. ըիյէթին կէնիշ օլմասընըն իգթիղասը՝ աթիտէքի էօրնէքլէրտէն անկլաշըլա պիլիր :

Պիր ֆինճան գատար սիիրթօ իլէ գարըշմըշ սու՝ աղղը պիր միւրէպպա այաղ օլանաշըղ պիր գապ իչինէ գօյարագ՝ պիր փարչահալափուշտ իլէ գափար իսէք, պու սու իյիրմի տէօրթ սաաթտա պուխար օլուպ ուշար :

Եյէր գապըն աղղը եալընըղ եարըմ միւրէպպա այաղ օլսա, սույուն անճագ եարըսը ուշարամմա էյէր աղղը իքի միւրէպպա այաղ օլսա, հէման օ սու օն իքի սաաթտա ուշուպ տիւքէնիր :

Ըիյէթ տախի պու դանուն ալթընա կիրէր. ֆարղ էտէլիմքի, հէր իյիրմի տէօրթ սաաթտա վիւճիւտտէն իքի եիւղ միւքեապի այաղ զաղը

համիզի ֆահմի չըգաճագ տըր : Պու զագ մէզ-
քիւր միւտտէթտէ վասաթը իքի պին միւրէպպա
այագ պիր զըշատան կէշէր : Իմաի էյէր ընէթ
քիւշիւլիպ՝ զըշանըն սաթհը անճագ պին միւ-
րէպպա այագ գալըր իսէ , մէզքիւր միգտար հա-
միզի ֆահմի զագը՝ վիւճիւտտէն իյիրմի տէօրթ
սասաթտա չըգամագ : Հալ պէօյլէ օլտուգտա՝
գան էլպէթտէ թէմիղլէնմէմիշ գալըր :

Սինէ վէ ընէթ թապիաթտէն քիւշիւք օլ-
տուղունտա , եախօտ տիւշիւնկիւսիւղլիւք իլէ
թըգըշտըրըլտըրգտան սօնկրա , ծնլարը պէօյիւթ-
մէնին գապիլի վարմը տէյիւ չօղ տէֆա սիւալ
օլունուր :

Պունուն ճէվապը՝ էվիլէթ . վէ չարէսի տէ՝ ըի-
յէթի միւնասիպ թարղ իւզրէ գուլլանմագ տըր .
եանի տըշայտա կէզմէք , աչըգ սէս իլէ օգու-
մագ , իրլամագ , վէ տօղրու օթուրուպ՝ հէր նէ-
ֆէս իլէ ընէթի էյի տօլտուրմագ : Պէօյլէ պիր
հարէքէթ ագըլանէ պիր թարղ օլուպ՝ տէվամէթ
իւզրէ օլուր իսէ , սինէյի պէօյիւտիւպ՝ ծնտա
մէվճուտ օլան էլղէմ ալէթլէրէ սահհաթ ու
գուվիլէթ վէրէճէք . ամմա էյէր պու հարէքէթ-
լէր՝ միւնասիպէթսիղ վագըթտա , վէ աչըրը տէ-
րէճէտէ օլուր իսէ , մէրամ օլունան ֆայիտէ
պէլքի թահսիլ օլունմագ :

Մէքթէպ շայիրտլէրի , վէ ուղուն միւտտէթ
օթուրմագտա օլանլար՝ կիւնտէ չօղ քէրրէ տօ-
լու վէ տէրին նէֆէս ալմալը տըրլար . շէօյլէ

քի ընդէթին էն քիւ չիւք մէսամմաթը հաւա իլէ
թէքմիլէն տօլսուն : Տիյէթի իշլէթմէք պապըն-
տա օմուղլար արգայա մէյիլլի , վէ պաշ տօլ-
րու թու.թուլմայը տըր :

Տիյէթ կէրէյի կիպէ հաւա իլէ տօլա պիլիը իսէ,
կէօքս հէր թարաֆա տօղրու կէնիշլէնիը . լաքին
էյէր էսվապ սըգը օլուպ՝ կէօքսիւն վէ դարնըն
կէնիշլէնմէսինի մէն էտէր իսէ , ընդէթէ դանը
վաքլէմէք իշիւն՝ եէթէր դատար հաւա կէչէ-
մէզ : Աիւճիւտիւն դանունունու պէօյլէճէ պօղ-
մանըն ճէզասը՝ իլլէթ վէ էղիյէթ օլուր : Ատէմ
կէօքսիւ՝ նէ դատար սըգըլմասընա տայանա պի-
լիը տէյու արանաճագ տէյիլ տիը . իլլա էսվա-
պըն սըգմասը օնուն հարէքէթինէ մանի օլու-
յօրմու տէյու արանաճագ . մանի օլտուղու
հալտա՝ պէլլի տիը քի վիւճիւտիւն դանունլարը
պօղուլմուշ տուր , վէ էր կէճ՝ ճէզասը վէրի-
լէճէք տիը :

Կսվապըն պօլլուղու եէթէրմի տէյիլ մի անկ-
լամագ իշիւն՝ տօլու նէֆէս ալ , վէ էյէր սըգ-
մասը եօգ իսէ , քեաֆի տիը :

Աէօքսիւն կէնիշլէնմէսինի մէն էթմէյէնէ դա-
տար ազ գուվլէթ իղթիղա էթտիյինի չօղլար
լայըղը իլէ անկլամագլար . պունու թէճրիւպէ
էթմէք իշիւն՝ իյիթ պիը քիմսէնին պէլինէ պիը
շէրիա չէքիպ՝ անճագ էքի վարմագ իլէ թու-
թաճագ օլուր իսէ , օ հալտա մէզքիւը պիը տէ-
րին նէֆէս ալմագա չալըշտըղընտա՝ էյէկիւ քէ-

միքլէրինին հարէքէթլէրի փէք տարաւմըշ օլտու-
ղու կէօրիւնիւր :

Պիւր ֆիւսեկինն տօրու տարուայ օրուրմաւը
սախի՝ էյէկիւ ֆեմիֆլէրիկինն վէ հիւնապի ճէվ-
ճին հարէֆէթլէրիկնէ չօգ թէեսիր էսէր : Օմուղ-
լար արգայա մէյիլի, վէ պաշ տօղրու օլուր ի-
տէ, էյէկիւ քէմիքլէրի, հիւնապի ճէվֆ, վէ դար-
նըն աղալէթլէրի՝ օմուղլար էօն թարաֆա մէ-
յիլի, վէ պէտէն էյրի օլտուղու վազըթտան
տահա դօլայ իշլէրլէր :

Գաւը էճֆեարը սախի թէնէճճիւնէ չօգ
թէեսիր էսէր : Գասալէթ վէ իղթիրապէ տիւշ-
տիւյիւմիւղտէ՝ վէ տօսթլարըմըղ եախօտ մալը-
մըղ իշիւն էսէֆ էթտիյիմիղտէ՝ հիւնապի ճէվֆ վէ
էյէկիւ քէմիքլէրինի դալարըրան աղալէթլէր՝ սէ-
վինճ, քէյֆ վէ պէօյլէ ֆէլաս հիւնն տույուշ-
լար էսնաարնտա օլտուղլարը դատար դուվիլէթ
իլէ հարէքէթ էթմէղլէր . օ էճիլտիննէֆէսիմիղ
պէօյլէ պիւր թագտիրտէ օ դասար սըղ վէ տէ-
րին օլմաղ :

Սօուգ կէյմեսի վէ էօֆսիւրիւֆ՝ աշեստէվիյէ
իւշիւմէֆսէն իյէրի կէյիւր :

Պու հալտա տէրինին տէլիքլէրի դափանըպ՝
ճնլարտան կէչէճէք պօղուղ դէրրէլէր վիւճիւտ-
տէ դալարադ՝ չօղու ըիյէթէ կէօթիւրիւլիւր .
դիրա Եարատըճը թարաֆըրնտան թէրթիպ օլուն-
մուշ պէօյլէ պիւր իւհագլըղ վար տըր քի, վիւ-
ճիւտիւն պիւր դըսմընըն խըղմէթի պօղուլտուղ .

տա՝ խորվմէթլէրի պէնդէր օլան ալէթլէր տախի՝
քէնաի հարէքէթլէրինի արթըրըրլար :

Րիյէթտէ օլան ըահաթսըղըրն թէզ տէֆ
օլմասը իչիւն՝ կէրէք տիր քի, մէսամմաթտա-
քի սէյյալէ աղալա . վէ թէպտիլաթ պու իքի
եօլ իլէ օլապիլիր: 1 ճի՝ Ախլուտտէ օլան դա-
նը աղալթմագ իլէ, 2 ճի՝ Օնու ըիյէթտէն տէ-
րիյէ տէօնտէրմէք իլէ վագը օլուր :

Պու թարիդլէրին իլքի՝ էյիրմի տէօրթ սաաթ
թէքմիլ օրուճ թուլթմագ իլէ դօլայճա վէ պի-
լա քէտէր հուսուլա կէլիր: Տէրինին վէ ղայրի
ալէթլէր վասըթասը իլէ՝ վիւճիւտիւն պէր տէ-
վամ ղայէթի օլտուղունտան՝ դան աղալըր, վէ
ըիյէթ քէնաիհատէ թօվլանմըչ օլան սէյյալէտէն
դուրթուլուր :

Աքինճի եօլ՝ պիր թէր հուսուլա կէթիրմէք
իլէ իճրա օլունապիլիր: Պիր դաչ սաաթ թէ-
մէյյիւզ ալէթլէրինին էյի հարէքէթէ կէլմէսին-
տէն ըիյէթ ըահաթլըդ պուլուր: Աաքին թէր-
լէտիքտէն սօնկրա սօուդ ալմագ տահա դօլայ
օլտուղունտան՝ դալըն կիլինմէք կէրէք տիր:
Սաղլամ օլանլար իչիւն էվիլէլքի ուսուլ տահա
էյի, վէ ալէսսէվիյէ իլաճ վէ թէրլէմէք լա-
ղըմ օլմայարագ քեաֆի տիր :

Չահիրէն պօղուրնոչ օլանլարը այսըրմագ
խուսուսուսա՝ աքիսէֆի չարէրի գուլլան-
մագ կերէֆ սիր: Էվիլէլա, կէօքսիւն իւղէրինէ
աչաղը վէ արդայա տօղրու պիրտէն պիրէ դուլ-

վէթիւնէ պատրայ՝ վէ պիրտէն պատմայր քէսէ-
րէք՝ պու իքի շէշիա հարէքէթի թա պիր քէօ-
րիւք էլէ կէթիրէնէ դատար պէր տէվամ թէք-
րարլամայր: Քէօրիւք կէլտիյինտէ՝ Օնուն պուր-
նունու պօղուլմուշուն աղղընա տիլին քէօքիւ-
նէտէք կիրտիր . վէ աղղը վէ պուրնու պիր
մահրամա իլէ դափամայր: Քէօրիւքտէն ըիյէ-
թէ հալա իւֆլէյիայ՝ Օնտան սօնկրա հէման
թապիի թէնէֆֆիւս միսլի կէօքսիւն իւզէրինէ
պատրայ ըիյէթտէն հալայր չըգարմագ կէրէք:
Պու հարէքէթէ՝ Օնտան էվիլէլ թապիի նէֆէսին
էէրինէ կէլմէսինէ պիր նիշան կէօրիւնմէզ իսէ,
հիչ օլմագսա պիր սաաթ դատար տէվամ օլուն-
տուն: Ճէսէտի սըճագ վէ գուրու ֆանէլա եա-
խօտ եօրղան իլէ սարմագ, վէ աթէշէ եագըն
գօյուպ՝ հէմ թապիի սըճագլըղընը սագլամագ,
հէմ տէ տիշարրտան սըճագլըղ վէրմէք կէրէք
տիր . լաքին էն էլղէմ շէյ՝ ըիյէթի հալա իլէ
տօլտուրմագ տըր: Թէնէֆֆիւս պաշլամատըղ-
ճա օղալամագ ֆախտէ էթմէզ. հէր հալոա թէ-
ղիյէ պիր հէքիմ չաղըրմագ էլղէմ տիր:

Պիրի ասըլմագտան էօլիւ կիպի պուլունուր
իսէ, անիտէ տիւյիւմիւ շէօղմէլի եախօտ քէս-
մէլի, վէ սօնկրա պօղուլմագ խուսուսունտա
թարիֆ օլունտուղու կիպի՝ թէնէֆֆիւս իշիւն
մէզըիւր չարէլէր գուլլանըլմայր:

Էյէր պիրի՝ համիղի ֆահմի դաղընը թէնէֆ-
ֆիւս էթմէքտէն պայըլըշ իսէ, աչըզ հալայա

կէօթիւրմէլի . պաշը վէ օմուղլարը պիր աղ
եիւճէլմիշ օլուպ՝ եիւղիւնէ վէ կէօքսիւնէ սօ-
ուղ սու , եախօտ սու իլէ գարըշըգ սօուղ
սիրքէ սէրփմէլի , վէ եախօտ պուճլար իլէ եայ-
դամալը . տէրիյի հալլը իլէ օղալայըպ՝ պալատա
մէղքիւր թէնէֆֆիւս չարէլէրինի դուլլանմաղ
կէրէք տիր :

Օտալարը գըղտըրմաղ իչիւն մանկալտա քէօ-
միւր եաղմաղտան՝ պու էօլտիւրիւճիւ դաղ
քէսրէթ իլէ հասըլ օլուր , վէ հալլատան աղըր օլ-
տուղու սէպէպտէն տէօշէմէյէ չէօքէր . շէօյլէ
քի օտա դալիանտըղտան սօնկրա՝ միւհլիք տէ-
րէճէտէ չօղալարաղ՝ չօղ տէֆա էօլիւմէ սէպէպ
օլուր :

ԻՅԻՐՍԻ ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

ՀԱՐԱՐԷԹԻ ՀԱՅՎԱՆԻՅԷ

Հարարէթի հայվանիյէնին ասըլ մէնպար՝
հէնուղ թէքմիլէն պիլինմէմիշ օլուպ , պապը
ալամէթլէրինի կէօրիւր իսէք տէ , սէպէպլէրի
կէօղլէրիմիղտէն նիհան տըրլար . լաքին պաղը

տէրէճէտէ վէ պէր տէվամ հասըլ օլմասը՝ հա-
յաթա միւսթագիլ լաղըմ տըր :

Պաղը հայվանլարա տօղանարղըմըղտա պիղէ
սօուգ կէօրիւնիւրէր, վէ պէտէնլէրինին սը-
ճագլըղը հավանըն սըճագլըղընտան փէք զիյա-
տէ օլմայրպ՝ ծնուն թէպտիլաթլարընա կէօրէ
թէպտիլ օլուր . լաքին ինսան՝ վէ թէրքիպի օ-
նա պէնղէր օլան հայվանլար պէօյլէ օլմայրպ՝
հավանըն հէփ թէպտիլաթլարընտա քէնտիլէրին
տէրէճէի հարարէթինի պիը դարարտա սագլա-
մագ գուվվէթլէրի վար տըր :

Սըճագլըղը էնկին տէրէճէտէ օլան հայ-
վանլարա՝ սօուգ գանըր թապիը օլունուր . մէ-
սէլա՝ պայըգլարըն չօգ ճինսի , գուրպաղը , եը-
լան , թօսպաղը վէ իւմիւմէն հէփ սիւրթիւնէն
հայվանլար :

Քէնտի սըճագլըղլարը հավատան եիւքսէք
տէրէճէտէ օլան հայվանլարա՝ սըճագ գանըր
տէնիլիը . մէսէլա՝ ինսան , գուշլար վէ չարփա
հայվանլար :

Տահրէնհայթըն միղանը հարարէթինտէ՝ ին-
սանըն տէրէճէի հարարէթի 98° դատար օլուր .
լաքին հայվանլարընքի պունտան տահա զիյատէ
տիը . մէսէլա՝ գուշլարընքի հէման 110° դա-
տար օլուր : Քիւրրէյի արղըն չօգ սէմթլէրին-
տէ հավանըն սըճագլըղը՝ եաղըն պիլէ ինսան
փիւճիւտիւնիւնքինտէն աղ օլուր :

Փարրի նամ գափուտան՝ քէնտի կէմի արգա-

տաշարը իլէ պէրապէր շիմալի թարաֆլարըն
քէշֆի գրմնրնտա օլան տէնիզ սէֆէրինտէ՝ գըշ
մէվսիմինի տէրէճէի հարարէթի սըֆըրտան 40°
վէ պազէն տէ 50° աշաղը օլան պիր իգլիմտէ
կէչիրտի. շէօյլէ քի հավանըն տէրէճէի հարա-
րէթի տօնմագ նօգթաարնտան՝ 72°, վէ քէնտի
վիւճիւտէրինին սըճագլըղընտան 148° աշաղը
իտի իսէտէ՝ եինէ պու դատար սօուզլուղա
տայանըպ՝ տօնմագտան հըֆղ օլունտուլար :

Փարրի գափուտանըն շիմալի թարաֆլարա տօղ-
րու իքինճի սէֆէրինտէ ծնա եօլտաշ օլան Աի-
յօն գափուտան՝ պուլտու քի հավանըն տէրէճէի
հարարէթի սըֆըրտան 32° աշաղը իքէն՝ պիր
թիլքինին սըճագլըղը 106° իտի. շէօյլէ քի հա-
վանընքի իլէ թիլքինին տէրէճէի հարարէթի ա-
րասընտա 138° Ֆարգ վար իտի : Հայվանլարտա
սօուղուն թէէսիրինէ դարշը տայանմաղա նիճէ
աղիմ պիր գուվիլթ վար իտիյի՝ պու քէյֆիյէթ-
լէրտէն կէօրիւնիւր :

Պունուն աքսի ինսան վիւճիւտիւ՝ դաթէն
քէնտի սըճագլըղընը արթըրմայարագ եիւքսէք
տէրէճէի հարարէթէ հայլը միւտտէթ տայա-
նապիլիր օլտուղու՝ չօգ թէճրիւպէլէրտէն թահ-
գիդ օլունմուշ տուր :

Շանթմէյ նամ մէշուր օյմաճը՝ քէնտի գա-
լըպլարընը գուրու թմագ իչիւն, 330 տէրէճէ ըս-
տընմըշ ֆուրունա չօգ տէֆա կիրէր իտի : Շա-
հի Նար թէսմիյէ օլունան. Շօպէր՝ 600° դատար

ըստնամըջ ֆուրուհարա կիրտիյի նադլ օլունուր :
1774 թարիխինտէ՝ Գարլօ Պէկտէն՝ 200 տէրէ-
ճէյէտէք գըղմըջ պիր օտայա կիրիպ օրասա
պիլա ֆիւթիւր սէքիղ տադիգէ էյլէնտի :

Հէր իդլիմ վէ հէր մէվսիմտէ միզանի հարա-
րէթ՝ սահհաթը եհրինտէ օլան պիր ատէմին տի-
լի ալթընա գօնտուգտա՝ ինսանըն տէրէճէի հա-
րարէթի հէման պիր պուլունուր :

Պէօյլէ սօն տէրէճէտէ ֆարգլը օլան իդլիմ-
լէրտէ , ինսանըն վէ դայրի հայվանլարըն քէնտի
տէրէճէի հարարէթլէրինի հէման պէր դարար
սադլամագ գապիլիյէթլէրի խուսուսունտա՝ ադ-
լա իքի սիւալ կէլիր . եանի, 1 ճի՝ Հայվանի հա-
րարէթ հանկը ալթթլէր վարթատը իլէ հասըլ
օլուր . վէ 2 ճի՝ Նէ չարէլէր իլէ պու պէրդա-
րար օլմագլըգ սապիթ օլունուր :

Իհթիրագ ամէլինտէ՝ օտուն, քէօմիւր, եադ
վէ սայիրէ եանտըղընտա՝ հալատա օլան բուհի
հայաթ՝ պու քէրէսթէլէրտէ օլան մատտէթի
ֆահմ վէ բուհի մա իլէ պիրլէշէրէք , համիղի
ֆահմի դադը վէ պուղ հասըլ օլուր . վէ պու
ամէլ օլունճա պիր սըճագլըգ մէյտանա չըգար :

Իհթիրագտան մէյտանա կէլէն սըճագլըղըն
միգտարը՝ տայիմա սարֆ օլունան մատտէթի
ֆահմ վէ բուհի մանըն միգտարընա կէօրէ օ-
լուր . մէսէլա՝ պիր պաթման աղըրըղընտա պիր
վարչա օտուն եալաշ եալաշ եանտըղը հալտա,
հէման օ աղըրըղտա օլան պիր օտունուն չար

չափուդ եանտրղընտա վերայի դատար սրճագ-
լըդ վերիը :

Պու դանուն իւզրէ՝ հայլանի հարարէթին
հասրլ օլմասը անկլաշըլապիլիը :

Պալատա դիքր օլունտուղու կլիպի՝ թաամտա
մատտէթի ֆահմ իլէ բուհի մա պուլունուպ՝
պունլար քէ յլուստա , հէմ վիւճիւտիւն չիւրիւ-
միւշ զէրրէլէրինտէ տախի մէվճուտ տուր :

Գըյաս օլունուր քի , թէնէֆֆիւս օլունան
հայլանըն բուհի հայաթը՝ ըկէթին ուֆագ էվի-
յէթլէրինէ կիրիպ դան իլէ դարըշարագ՝ օնուն
իլէ պերապէր դալպա , վէ օրատան վիւճիւտիւն
հէր դըսմընտա օլան միւղթէտի ուֆագ էվիյէթ-
լէրէ կէօթիւրիւլիւր :

Պու ուֆագ էվիյէթլէրտէ՝ շերեանի դանտա
օլան բուհի հայաթ՝ չիւրիւմիւշ զէրրէլէրտէ
պուլունան մատտէթի ֆահմ վէ բուհի մա իլէ
պիրլէշէրէք՝ համիղի ֆահմի դաղը վէ սու հա-
սրլ օլուր : Պունլար՝ դան իլէ պերապէր ըկէ-
թէ տէօնիւպ նէֆէստէ տըշարըյա չըգարըլըր :

Պու էճզանըն թէպտիլաթը՝ պալատա թարիֆ
օլունան իհթիրագ նէվինտէն օլմաղըլա , սրճագ-
լըդ մէյտանա չըգար . պէօյլէճէ սրճագլըդ վիւ-
ճիւտիւն հէր թարաֆընտա հասրլ օլտուղու տէ-
լալէթ օլունուր :

Իքինճի սիւպըմըղ շու տուր . եանի , Ալիւճիւ-
տիւն տէրէճէի հարարէթինին պէր դարար օլ-
մասը՝ հանկը շարէլէր իլէ սապիթ օլունուր :

Թահգիգ օլունամուշտուր քի, վիւճիւտիւն հէման
պիր տէրէճէի հարարէթտէ սագլանմասրնա
պէօյիւք չարէ՝ տէրիտէն վէ ըիյէթտէն զայէթ
չօգ պուխար չըգմասը տըր: Տէրի թապիի հա-
լընտա տայիմա պիր սէյյալէ հասըլ էթմէքտէ
տիր, քի պու՝ պուղա թահվիլ օլարագ՝ էթրա-
ֆընտաքի հավա ծնու կէօթիւրիւր: Աքքին պու
սէյյալէնին պուղա թահվիլ օլմասը իչիւն՝
վիւճիւտտէն պիր հայլը միգտար սըճագլըղ ա-
լընըր. վէ պէօյլէճէ թէրին պուղա թահվիլ
օլմասը՝ վիւճիւտտէն ֆաղլա սըճագլըղը կէօ-
թիւրէրէք՝ ծնուն տէրէճէի հարարէթի 98 տէ
սապիթ գալըր:

Շէրհ . Հէփ ասիր վէ իգլիմլէրտէ տիգղաթ
օլունամուշտուր քի, հուճմատա տէրինին վէ վիւ-
ճիւտիւն զիյատէ հարարէթի՝ խասթա պիր էյի
թէրլէտիյի կիպի աղալըր:

ԻՅԻՐՄԻ ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՊԱՊ

ՀԱՐԱՐԷԹԻ ՀԱՅՎԱՆՅԵՆԻՆ

ՍՍ.ՀՀԱԹ ՈՒ ԱՅԻՅԷԹ ԳՍՎԱԻՏԻ

Ինսանտա վէ էտնա հայվանլարտա հասըլ օ-
լան հարարէթին տէրէճէսի՝ եէտիքլէրի թաամըն
մախսուսիյէթինէ վէ միգտարընա, սիննէ, հա-
րէքէթէ, թէնէֆֆիւս օլունան հավանըն խաս-
սիյէթ վէ միգտարընա, վէ պէյնին, տէրինին,
հէմ պիւթիւն վիւճիւտիւն հալընա մէրպութ
տուր :

Հարարէթի հայվանիյէ՝ քաանըն վէ օնսա
պուշունան մասսէթի ըսհանըն միգսարընա
կէօրէ օլուր : Միւհթէրիգ մատտէսի չօգ օլան
պիր նէսնէ եանարդընտա՝ պաշգա շէյլէրտէն
ղիյատէ սըճագլըգ վէրտիյի կիպի՝ պէօյլէ տէ
մատտէթի ֆահմի չօգ օլան թաամլար՝ դանա
թէպտիլ օլտուղունտա տահա զիյատէ սըճագ-
լըգ հասըլ էտէր : Մինթագայի միւնճէմիտէտէ,
վէ դըշըն՝ մինթագայի միւթատիլէտէ սաքին
օլանլար պիւա ֆիւթիւր չօգ էթ եէրլէր, քի
պունտա չօգ մատտէթի ֆահմ զար. լարին
մինթագայի հարրէտէ, վէ եազըն՝ մինթագայի

միւթառիւկտէ միւթէմէքքինլէր՝ սէպղէվաթ եւ-
յէրէք տահա սաղլամ օլուրլար :

Շէրհ . Սօուգտա կէղէճէք եախօտ իշլէյէ-
ճէք օլտուղուճուգտա՝ վիւճիւտիւն տէրէճէի
հարարէթինի սլէր դարար սաղլամագ իշիւն՝
միւղթէտի թաամտան եէթէր միգտարը եէմէք՝
իշկիտէն տահա զիյատէ ֆախտէլի տիր :

Հարարէթի հայվանիյէնիս հարալ օրնար-
նա թէեսիր էսէն պիր դայրի շէյ սիսնի սիր :

Տօքթօր Միլնէ Կտուարտըն թէճրիւպէլէրի
կէօսթէրմիշ տիր քի, սըճագ դանլը հայվանլա-
րըն հարարէթ թահսիլ էթմէք դուվիլէթի՝ տօղ-
տուղլարը վագըթտա աղ օլուպ՝ քէմալ չաղընա
դատար արթմագտա օլուր : Քիւշիւք չօճուղ-
լար տախի՝ քէնտի սըճագլըղլարընը քէմալէ
էրմիշ օլանլարտան տահա դօլայ արչարըյա վէ-
րիլէր . շէօյլէ քի տահա սըճագ օլմագտան ի-
սէ, ալէսսէվիյէ պիր իքի տէրէճէ տահա սօուգ
օլուրլար : Քէմալիյէթ չաղընտան սօնկրա՝ վիւ-
ճիւտիւն դուարէթլէրի կէչտիքճէ, հարարէթ
հարլ օլմասը տախի աղալըր : Պու սէպէպտէն
քիւշիւք չօճուղլար, վէ աճէղէ իլսթիյարլար՝
օրթա չաղտա օլան իյիթլէրտէն տահա զիյատէ
էսվապ կէյինմէյէ միւհթամ տըրլար :

Հարէֆէթ էրմէֆ սախի՝ հարարէթիս հարալ
օրնարնա թէեսիր էսէր : Պանըն ճէվէլան էթ-
մէսինի արթըրան հէր պիր սէպէպ՝ վիւճիւտէ
եէնի զէրրէլէրին իլալէ օլունմասընը, վէ շիւ-

րիւմիւշ զէրրէլէրին դալարըրըմասընը տախի
արթըրըբ : Չէրրէլէրին արասընտա օլան պու
մուգապէլէ՝ սըճագըրըրն հասըլ օլմասընա սէ-
պէպ օլուր : Պէօյլէճէ պիր քիմսէ հարէքէթ
էթաիյինտէ՝ ըահաթ օլտուղու հալտան տահա
ղիյաատէ գըղար :

Բմաի պիր շիտտէթլու իշ եախօտ հարէքէթ
էթմէքտէն ֆէրաղաթ էթաիյխմիղտէ՝ սօուգ կէչ-
մէսին տէյու տահա գալըն էսվապ կիյմէք լա-
ղըմ տըր :

Թեկէճճիւս օլունան հալխանըն միգսարը
վէ իսասիյէթի սախի՝ վիւճիւսիւն սըճագըրըր-
նա քէտսիր էտեր : Սօպատա սըճագըրը հասըլ
օլմասը իշիւն քէօմիւր լաղըմ օլտուղու միսիլ-
լիւ՝ ինսանա հալա եախօտ ըուհի հայաթ լաղըմ
տըր : Հաքէղա հարարէթի հայվանիյէ թահսիլի-
նէ պուճըրըն իքիսի լաղըմ օլտուղունտան՝ ըի-
յէթ կէնիշ, վէ էյէկիւ քէմիքլէրինին հէմ հի-
ճապի ճէվֆին հարէքէթի սէրպէսթ օլմասը էլ
ղէմ տիր :

Հարարէթի հալխանիյէնիս քահսիյիկէ պէյ-
նիս վէ մանգուռէյի սասպէթիս պուշուսու-
ղու հալըն սախի քէտսիրի վար սըր : Պէյնին
պաղը իլլէթլէրինտէ գօրգու, եախօտ աղըլ տիւ-
շիւնկիւյէ տալարըրնտա, վէ եախօտ գապալէթ
եա գօրգույա տիւշար օլտուղու հալտա, թէ-
նէֆֆիւս աղըրլաշըպ՝ թէն, պախուսուս գօլլար
վէ այաղլար սօուրլար, վէ պուճուճն աքսի՝ գալ-

այլն խօշ վէ միւֆէրրի՜ն էֆքեարը՝ դանըն ճէվէ-
լանընը, վէ պու եօլ իլէ սըճագլըղըն հասըլ օլ-
մասընը արթըրըր : Այուր իքէն պէյն պիր տէ-
րէճէ իշլէմէզ օլտուղուենտան՝ ույանըդ հալտա
օլտուղու դատար չօդ սըճագլըղ հասըլ օլմազ .
օնուեն իշիւն տահա դայըն էօրթիւնմէք կէրէք
տիր :

Ասեմիև սահհարը վէ վիռնիռսիռնիռն թա-
պիարը սախի՝ սըճագլըղըն հասըլ օլմասընա
թէէսիր էսեր : Սաղլամ իյիտէ՝ զայիֆ օլանըն
կիյինտիյի դատար էսվապ կէրէք տէյիլ տիր .
զիրա եէնի վէ շիւրիւք զէրրէլէրին մուգապէլէ-
սինին չափուդ օլմասը իլէ՝ տահա զիյատէ սը-
ճագլըղ մէյտանա կէլիր :

Պագըէ հարարէթ՝ վիռնիռսիռն հեր թարա-
ժընսան միռսալիճէ էֆսիլնէֆ կէրէֆ սիր :

Եէրհ. Ախըճիւտիւն սալթ պիր դըամընա տէ-
յէն , մէսէլա՝ պիր տէլիքտէն էսէն հալատան
սագընմագ կէրէք . շիւն քի շէտիտ պիր ըիւզ-
կեարըն պիւթիւն վիւճիւա իւզէրինէ էամէսին-
տէն տահա թէհլիքէլի տիր . զիրա օնա մաղհար
օլան դըամընըն սըճագլըղընը ալարագ՝ դանըն
ճէվէլանընըն տիւզէնինի պօզար . վէ պէօյլէճէ սօ-
ուդ ալմագտան իլէրի կէլէն իլէթլէրէ սէպէպ
օլուր : Պու սէպէպլէրտէն տախի ըիւզկեար է-
սէր իքէն՝ դափուտա եախօտ սօգագ պաշընտա
տուրմագ էյի տէյիլ տիր :

Տերէճէի հարարէթիև թէպսիլարը թէսրիճ

իշէ օշոռսա , վիռնիստէ օ գասար գարար կել-
մէգ : Քըշըն սօուգլուղու իլէ եաղըն սըճագլը-
ղը մապէ յնինտէ՝ իլք վէ սօն պահար օլմասայը-
տը , մէվսիմլէրին շիմտիքի թէպտիլաթը իլէ մէն
օլունան տիւրլիւ նախօշ վէ պէլքի միւհլէք նէ-
թիճէլէր հասըլ օլուրուտու :

Հաւանըն տէրէճէի հարարէթի աղայըպ չօ-
ղալմասընա կէօրէ , իղթիտա էվիլէթլէրինտէ
հասըլ օլունան սըճագլըղըն միգտարը տախի
թէպտիլ օլուր : Աքին պիր եիւքսէք տէրէճէ
հարարէթտէն զարար չէքմէքսիղին՝ ճնուն աքսի-
նէ պիրտէն կէչմէք միւմքիւն տէյիլ տիր :

Սսիանըն շիմալ թարաֆընտա միւգիմ օլան
պիր քիմսէ՝ Փետրվար այընտա Մըսըրա էներ
իսէ , թագաթը գալմայըպ՝ զայիֆլէնիր . օ եէրէ
այըշտըգտան սօնկրա՝ թէքրար Յունվար սյըն-
տա մէմլէքէթինէ տէճնէր իսէ՝ ճնուն սօուգ-
լուղունա տայանամաղ :

Շէրհ . Թէճրիւպէ կէօսթէրիր քի , սըճագ օ-
տարար՝ սըճագ իգլիմլէր կիպի՝ վիւճիւտիւն սը-
ճագլըգ հասըլ էտիճի , վէ սօուգլուղա գարշը
տուրմագ գուվիլէթինի աղալտըր . շէօյլէ քի էօր-
թիւքտէ իչէյէն պիր ատէմ՝ քէօյլիւլէրին կի-
յինտիյի միգտար էսվասլ իլէ գըշ մէվսիմինտէ
կէզտիյի հալտա՝ սօուղա տայանամաղ :

ԻՅԻՐՍԻՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԻՆՍՍՆ Ս.Վ.Ս.ՁՐ

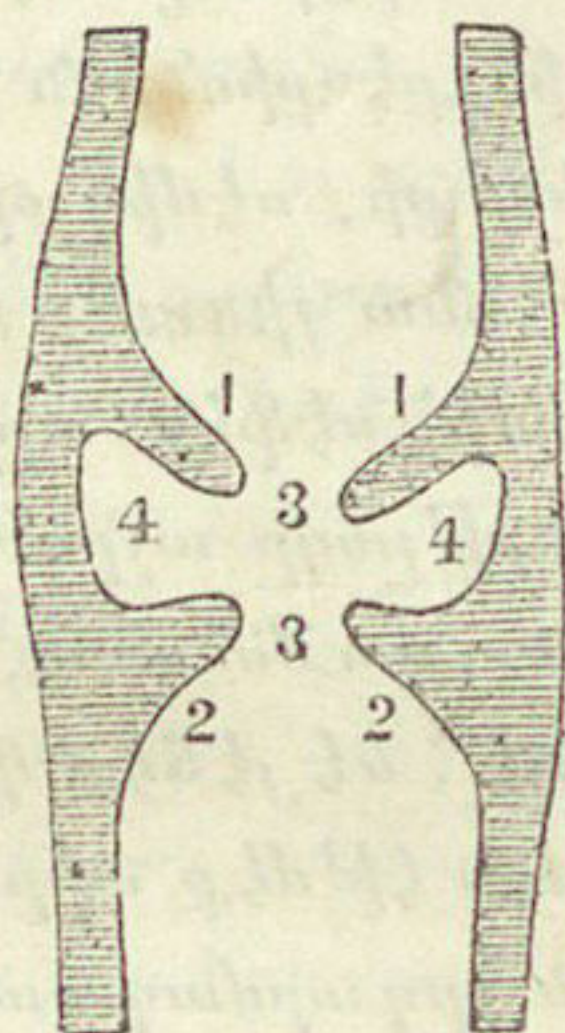
Ինսանըն ալազը՝ հընճէրէ թապիր օլուհանն
պիր ալէթտէն իհտաա օլուպ՝ սէրթ, նախօշ,
եոււմշադ, շիրին, հէր տիւրլիւ սէսի հասըլ է-
տէն շօլ հիւնէրլի ալէթին այնինի ինսան պիւ-
թիւն մարիֆէթի իլէ հիւ աալա եափամադ: Չօդ-
լար ծու հէմ հալա հէմ քիրիւ իլէ իշլէ յէն պիր
միւզիգայա թէշպիհ էթմիշլէր:

Հընճէրէ կէյրէքտէն եափըլմըշ պիր պօրու
օլուպ՝ շէքլի, իշի պօշ վէ թէրս տէճնմիւշ պիր
մախրութա պէնկղէր. տիալի եօդարը՝ սիլէ տօդ-
րու աչըլարագ՝ միւսէլլէս շէքլինտէ տիր: Պու՝
պիր գաչ փարչա կէյրէքտէն իպարէթ օլուպ՝
պուհլար տէյիլ եալընըղ պիրի պիրինէ, իլա՝

տիլ, ալթ չէնէ վէ դասապա աախի թէալլուդ
էաէր :

Շէֆլ 61

Շէֆլ 62

Շէֆլ 61: Աուզրուֆի հընճէրէնին եանտան կէօ-
րիւնախիլու կիպի թաավիրի : 1, Տիլին քէօքիւնաէ
օլան ազմ 3, 4, 5, 6, Հընճէրէնին դուզրուֆլարը
7, Գասապ :

Շէֆլ 62: Հընճէրէ շազզ օլունտուղու հալտա կէօ-
րիւնախիլու հիյէթ : 1, 1, Թարճհա լէյինի ալա : 2, 2,
Թարճհա լէյինի էսֆէլ : 3, 3, Միզմար : 4, 4, Նէվֆի
հընճէրէ :

Աէյրէքլէրտէն իհաթա օլունտան պու ճէվֆին
պիր թարաֆընտան օ պիր թարաֆընա՝ հէր

եանտան իքիչէր տանէ օլարագ՝ քարճհա շէյին
Թապիր օլունան տէօրթ եուֆդա դըշա կէչէր :

Պու դըշալարըն մապէյնինտէ տիւշէն արա-
լըղա՝ միգընար տէնիլիր : Աքի եանտա եօգարըքի
իլէ աշաղքի դըշալարըն արասընտա օլան դօ-
վուդ՝ ճէվճի հընճէրէ Թապիր օլունուր :

Տիլին քէօքիւնիւն արտընտա պիր փարչա կէյ-
րէք վարքի, սէմիղ օթուն եափրաղընա պէնզէր
օլուպ՝ ծնա շիսանի միգընար տէնիլիր : Պունուն
խըղմէթի՝ նէֆէս ալտըղըմըղտա տիք տուրմագ
իլէ խըրթլաղը աչըդ պրագմագ՝ ամմա պիր շէյ
եութտուղումուղտա, էյիլիպ խըրթլաղը դափա-
մագ իլէ, եէյէճէք վէ իչէճէյի ըիյէթէ կիրմէք-
տէն մէն էթմէք տիր :

Սէս չըգարմագտա Թարիֆ օլունան հէր գըս-
մըն պիր էլզէմխըտմէթի վար տըր :

Աէյրէքլէր՝ հընճէրէյէ շէքլ վէ գապիլիք վէ-
րիրլէր, վէ ծնլարա եափրչըդ օլան աղալէթլէ-
րին իչլէմէսի իլէ միզմարըն էնի Թէպտիլ օլուր :

Հալա՝ ըիյէթտէն գուվլէթ իլէ չըգարըլտը-
ղընտա, տէօրթ Թարճհա լէյինի հարաքէթէ
կէթիրիր, եախօտ տիթրէտիր, սէս պունտան
հասըլ օլուպ՝ ծնա տիլին՝ տիչլէրին վէ տուտագ-
լարըն վասըթասը իլէ միւթէնէվլիյէթ վէրիլիր :
Միզմարըն պէօյիւքլիւյիւ՝ ըիյէթին կէնիչլիյի վէ
սաղըղը, պօղաղ վէ պուրունուն ահվալը, չէ-
նէնին վէ տիլին Թէփրէնմէսի, հէմ տախի գալ-
պըն էֆքեարը՝ ավաղըն Թէլյինինի, իգթիզասը-

նա կէօրէ , թէպտիլ էթմէյէ միււալին տիրլէր :

Ինասն արագը՝ ասհիպիսին պոռոննսոդոռ
ասեթ վէ խըզմէթլէրէ կէօրէ թեպտիլ վէ թե-
սիր օյսոդոռ՝ ճիւղէյէ մաշիւմ տար : Աէմի-
ճիլէր , տէմիրճիլէր վէ պէօյլէ շամաթալը սա-
նաաթ սահիպլէրի՝ քէնտի սէս ալէթլէրինի՝ ըա-
հաթ խըզմէթտէ օլանլարտան տահա զիյաաէ
գոււլվէթ իլէ գուլլանըրլար : Պու՝ օլ ալէթլէրին
ճէսամէթինի վէ գուլվէթինի արթըրմագ իլէ
սէսին թէլհինինէ տախի թէէսիր էտէր :

Հընճերէ վէ սինէ նէ գասար պէօյիւք օյոռ-
աս , սէս տէ օ գասար գուլվէթլի օյոռ : Երլա-
մագ , եիւքսէք սէս իլէ օգոււմագ՝ սէս ալէթ-
լէրինի գուլվէթլէնտիրիր , իսլահ էտէր վէ ըի-
յէթի կէնիշլէտիր . հէմ պիր լիսանըն սալթի աս-
լիլէրինի թէլաֆֆուղ էթմէք՝ սէս ալէթլէրինին
թէրպիլէ օլմասընա եարտըմ էտէր :

Ա.տէմին սուրսոդոռ հիյէթ ֆէնտի սէսինին
թէշիսիննէ թեեսիր էտէր : Պաշ վէ պէտէն տօղ-
րու օլարագ տուրմագ վէ օթուրմագտա՝ հէվի
նէֆէս ալէթլէրինին հարէքէթլէրի սէրպէսթ
հէմ մէրամընա եարար օլուր : Պու էճիլտէն սէս
տահա աչըգ վէ սյան օլուր :

Թէճրիւպէ . Պիրի պաշընը էյիպ՝ շէնէսինի
կէօքսիւնէ եանաշտըրարագ եիւքսէք սէս իլէ
օգոււսուն , սօնկրատա պաշընը էյմէյիպ՝ տօղ-
րու տուրարագ օգոււսուն , վէ սլու իքի հալտա
սէս ալէթլէրինին հարէքէթ էթմէքտէ օլան

Ֆարգը՝ հէմ տէ չըղանն սէսին Ֆարգը՝ կէօրիւ-
նիւր :

Շէֆլ 63

Շէֆլ 64

Շէշքլ 63 : Ալէսսէվիյէ կէօրիւնէն՝ ամմա նա միւ-
նասիալ պիւր հիյէթ :

Շէքլ 64 : Օգուսազ՝ խիթապ էթմէք վէ իրլամազ
իչիւն միւնասիալ օլանն հիյէթ :

Աղգըն աչրգըղըր , վէ պուրունուն հէմ պօ-
ղազըն ահիւաչըր սաիսի սեսի քեսիսիլ էսեր :

Պողազ վէ պուրուսունն եօլլարը սաղլամ վէ ա-
չըզ օլարագ՝ աղըզ տախի էյի աչըլըրսա, հէճէ-
լերին թէլաֆֆուզու թէմիզ վէ քէսքին օլուր :

Եէրհ . Տիլիճիյին իքի թարաֆընտա պուլու-
նան պէյզ շիշմէսի՝ սէօյլէմէք վէ նէֆէս ալ-
մագտա զահմէթ վէրիը իսէ , չըզարըլմասը էյի
տիը . պու չարէ թէհլիքէտէն խալի վէ թէմամ
օլուպ՝ վէրտիյի աղըր տախի ազ տըր :

Գաշպրն եճֆեարը վէ վիռնիռսիռն աահհաքը
սախի սէս աշէքշերիռնէ քէհսիր էսէր : Ախ-
ճիւտիւն պաշգա ալէթլերի կիպի՝ սէս ալէթ-
լերի տախի խըզմէթլերինի էյի պիը թարզտա
կէօրմէլերի իչիւն՝ աղալէթլերին սաղլամ, գուվ-
վէթլի վէ իշլէք , հէմ եիւրէյին ճէսուը վէ շէն
օլմասընը մաթլուպ էտէրլէր :

Զօգ օթուրմագ վէ հարէֆէթ էթմէֆսէն , սըգ
սըգ վէ սեվամ իզրէ տիշիռնմէֆսէն , եսիսօս
վիռնիռսն օլան զայիճիֆսէն՝ սէս զայիճիյի
հասըյ օլուր :

Պու էճիլտէն սինէյի կէնիշլէտէն վէ գանըն
ճէվէլանընը չափուզլատան հէր կէօնէ հարէ-
քէթ՝ սէս ալէթլերինի տախի գուվվէթլէնտի-
րիըլէր :

Ամմա պու ումումի հարէքէթլերտէն մատա
սէս ալէթլերինին գուվվէթլէնմէսի իչիւն՝ քէն-
տիլերի թէրպիյէ էտէն մախսուա մուամէլաթ
վար տըր : Սէսլերի զայիֆ օլան նիշէ քիմսէլէր
պիը գաչ հաֆթա պունլարտա իաման էթմէ-

յիլէ՛ օ դըսսա միւտտէթտէ աչըգ, գուլվէթլի
վէ միւթէնէվլի պիր սէս քէսպ էթմիշլէր :

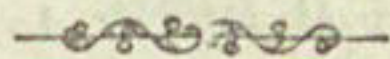
Պու էօյլէ օյսուգսա՛ աչըգ թէշաճճուգ քէսպ
էթմէք իշիւն՝ թէքրարշաւագ լագըմ օյսուդու
աշիքէսար սրր: Պիր քիւ չիւք չօճուղա պիր եա-
ղը եախօտ պիր լուղէթ թէլաֆֆուղու՛նու էյ-
րէթտիյինտէ՛ իպթիտա օլ մախսուս սէսի չը-
գարմագ իշիւն՝ տիլ վէ դայրի ալէթլէրին նասըլ
թէվրէնմէք կէրէք իտիյինի ծնա կէօսթէրտիք-
տէն սօնկրա, քէնտիսի՛ սէօղիւ եախօտ եաղըլը
թէքրարլայարագ՝ տօղրու սէօլէմէսինի էօյրէ-
նիր : Չօճուղլար իլէ սէօլէշիր իքէն՝ եաղըլը մի-
սանտա պու լունմայան սէօղ եա սէս գուլլանմագ՝
հէր վէհճ իլէ եանկըշ տրր : Չիրա պիր չօճուգ
եանկըշ սէօղիւ նէ դատար չափուգ անկլար վէ
թէլաֆֆուղ էտէր իսէ, տօղրու սէօղիւ տախի
էօլէ էօյրէնիր :

Փէլթէքլէրին՝ եախօտ վէփէլէրին ալէթլէրի-
նին հիշ պիրի էքսիք տէյիլ տիր, լաքին ալէսսէ-
վիյէ հարէքէթլէրի թէքմիլէն իրատէթ ալթըն-
տա օլմատրղընտան՝ պաղը դըսմլարը թէրթիպ-
սիղ վէ չափուգ իշլէրլէր . հարէքէթի էլղէմ օլան
պաղը դըսըմլարը իսէ, աղըր թէվրէնիլլէր :

Աէնճ վէ օրթա չաղտա օլանլար՝ պու նօգսա-
նիյէթէ՛ աղըլանէ վէ սասըլը թէրպիյէ իլէ
չարէ պուլա պիլիլլէր . պէօլէ պիր քիմսէ իպ-
թիտա գօլայ եաղըլարը վէ լուղէթլէրի թէլաֆ-
ֆուղ էթմէլի . վէ հէր ղէման կիւ ճիւքսիւղ սէօյ-

լէմէյէ դատիր օլանա դատար՝ չօդ թէքրարլա-
մալը տըր : Սօնկրա պաշգա տահա կիւճ լուղէթ-
լերի էլէ ալմալը , վէ պէօյլէճէ թա սէս ալէթ-
լերինին հէր գըամը իրատէթի ալթընտա օլուպ
խսթէտիյի կիպի սէօյլէմէյէ մուղթէտիր օլանա
դատար , թէրալիյէ վէ թէքրարլամագտա տէ-
վամ էթմէլի տիր :

Տիւյմէ , քիրազ չէքիրտէյի վէ պու միսիլիւ
նէսնէլէրին դաղաէն պօղաղտա գալտըգտա՝
օնլարը չըգ արմագ իչիւն՝ խըրթլագտա մը , եօգսա
մէրիտէմի տիր՝ արամագ հաճէթ տէյիլ տիր .
դիրա իքիսի իչիւն չարէ հէման պիր տիր . եանի՝
պիր քիմսէ էլինի մէրգուճուն կէօքսիւ իւղէրինէ
դօսուն , վէ օլ պիր էլի իլէ օնուն արգասընա
արալըգ վէրէրէք պիր դաչ տէֆա դուվիլէթլիճէ
վուրսուն : Սլէսսէվիյէ պու՝ թէքմիլ չարէ օլուպ
չափուճագ օ շէյ պօղաղտան չըգար :

ԻՅԻՐՄԻ ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

ՃԻԼՏԻՆ ԹԵՇՐԻՅԻ

Ճիլտ , եանի , տէրի՝ վիւճիւտիւն տըշ թարա-
ֆընտա օլուպ՝ աղալէթլերի իհաթա էտէն պիր

դըշա տըր : Պու տախի՝ տըշարըյա աչըլան
ճէվֆլէրին աղգընտա թէրէճճիւ էթմէյիլէ՝ ճն-
լարըն իչ տէրիսինի թէրքիպ էտէրէք , պալղամ
հասըլ էթտիյինատէն՝ դըշաի պաշղամ տէնիլիւր :

Տէրի՝ կէօզէ սալթ պիր դաթ կէօրիւնիւր ,
լաքին թէֆթիչ օլունտուղունտա՝ իքի դաթ օլ-
տուղու զահիր օլուր , եանի՝ պէշերէ եախօտ տըշ
տէրի , վէ էսէմէ եախօտ՝ ալթ տէրի :

Պունլար թէրքիպ ու խըզմէթլէրինտէ պիրի
պիրինտէն քիւլլիյէն ֆարգլը տըրլար : Պէճէրի՝
ինճէ վէ նիմ շէֆֆաֆ օլուպ , էտէմէյէ օլան ա-
լագասը՝ աղաճըն փիւրիւղլիւ տըշ դապու-
ղունուն՝ պէյազ իչ դապուղունա օլան ալա-
դասընա պէնդէր : Պունուն սասպէթլէրի վէ
դան տամարը օլմատըղընտան՝ քէսիլմէսի աղըր
վէրմէյիպ , ճնտան տախի պիր սէյյալէ սըզմազ :

Պու տըշ տէրինին դալընլըղը՝ վիւճիւտիւն
հէր թարաֆընտա պիր տէյիլ տիր , օյնագլարըն
իչ թարաֆընտա փէք ինճէ , լաքին այագ թա-
պանընտա փէք դալըն տըր :

ԷՏԷՄԷ , եախօտ ալթ տէրի՝ ուֆագ վէ պազէն
իփլիք կիպի պիրի պիրինէ տօղունամուշ թէվէր-
տէն իպարէթ տիր :

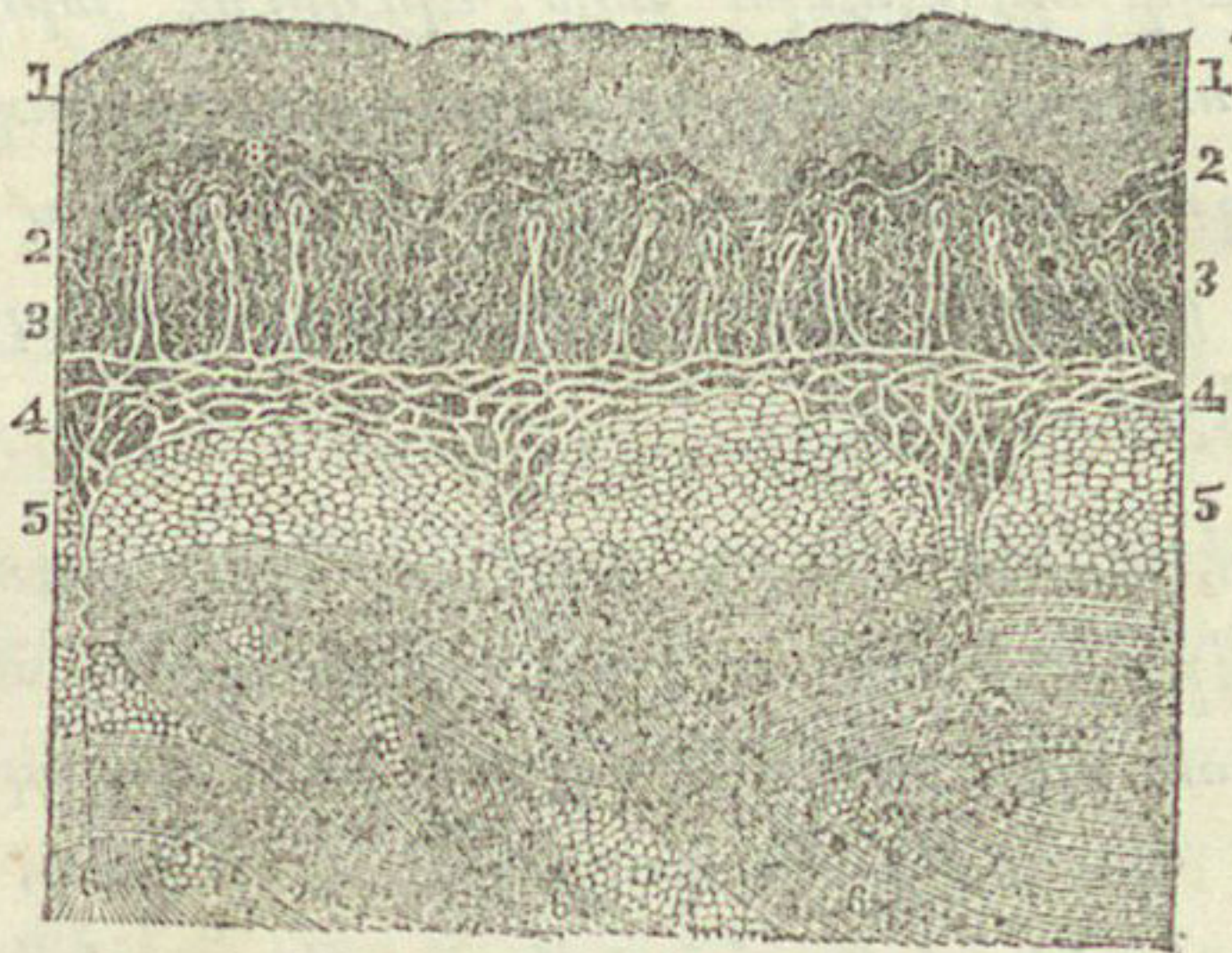
Էտէմէնին շերեանլարը , սասպէթլէրի , շիմ-
ճապի աշէթլէրի , հէմ եաղ պէյզլէրի վէ զիպա-
նէլէրի տախի վար տըր :

Էտէմէնին շերեանլարը փէք շօղ տուր . վէ
պունլարըն պէօյիւք տալլարը պէօլիւնիւպ պին-

լերճէ ուժագ գըլ կիպի շերեանլար օլուրլար ,
 քի այնի օնլար կիպի ուժագ վերիալերէ տէօ-
 քիւլիւրլեր . պունլար իսէ՝ պիրլէշերէք իրիլէշիպ ,
 չօգ քիւշիւք ագընթըլար պիր արայա կէլիպ՝
 ըրմագ թէշքիլ է յլէտիքլերի կիպի , պէօյիւք վէ-
 րիալեր օլուր :

Կտէմէնին հէր թարաֆընա եայրլմըշ օլան
 հիսս ասապէթիերի՝ նուխատան նէշէթ էտիպ՝
 փէք ինճէ պիր էյնէ պիլէ պիր ասապէթէ
 տօգանմայարագ , եա աղըր վերմէյերէք տէ-
 րիյէ սափլանմագ դապիլ օլմատըղը՝ օնուն
 ասապէթլերինին զայէթ չօգ օլտուղունա պիր
 իապաթ տըր :

Շէֆլ 65

Շէքլ 65: 1, 1, Պէշերէ : 2, 2, Պէշերէնին բէնկ-
 լի թապագասը : 4, 4, Ասապէթլերին շէպէքէսի :

Յ, Յ, Էտէմէ : Ն, Ն, Ն, Մեզբիւր շէպէբէյի (4, 4) թերթիս էթմէք իչիւն թագսիմ օլունան իւչ ասսայէթ :

Հիսս էթմէքլիք գուվիլէթի փէք քէսքին օլան եերլէրտէ, մէսէլա՝ տուտագլարտա, վէ փարմագլարըն ուճլարընտա, ասսայէթլէր հէմ չօգ հէմ իրի տիրլէր :

Աէօղ դափաղընըն վէ խըրթլաղըն դըշասը կիպի՝ դարարա տահա դիյատէ միւպթէլա օլան եերլէրին հիսս գուվիլէթի տահա քէսքին օլուր :

Էսէմէ յիմֆալի աշէթլի՝ սայրտա չօգ հէմ կէօղ իլէ կէօրիւնմէզ տէրէճէտէ ուֆագ օլուպ՝ աղղլարը պէշէրէնին պթ եիւղիւնէ տիւշէր . պու ուֆագ տամարլար տըշարըյա աչըլտըգտան պաշգա՝ դան տամարլարընա կիտէն տահա պէօյիւք լիմֆալի դիվանէլէր իլէ չօգ եերլէրտէ պիրլէշիր :

Էսէմէնին՝ պագը քարաճընսսա դասսէթի Տիւննիշի, եանի՝ եաղ պէյղլէրի օլուպ՝ պունլարտան պէշէրէնին եիւղիւնէ ինճէ եօլլար վար տըր : Պու պէյղլէր պուրունտա, պաշտա, դուլաղտա, կէօղիւն քիվրիյինտէ վէ դայրի իգթիղա էտէն մահալլարտա քէսրէթ իլէ պուլուլուր :

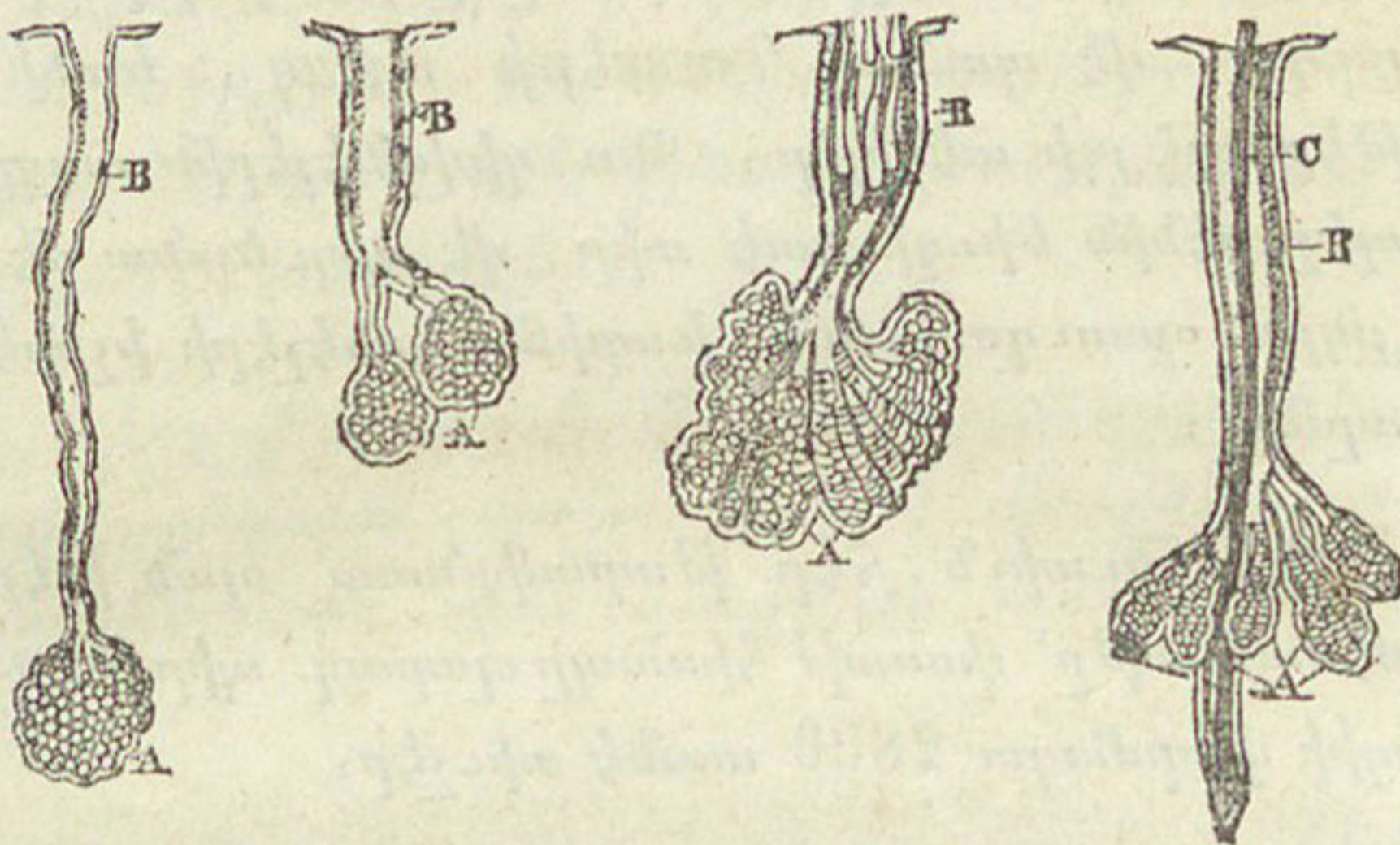
Արագ, եանի՝ քեր աշխարհի՝ պէշերէտէն
էտէմէյէ կէշէն ինճէ զիվանէլէրտէն իպարէթ
տիր, քի պունլարըն հէր պիրի՝ հէլէզօնի, եա-
նի պուրղու շէքլինտէ օլուպ՝ ասըլ տէրիյէ վար-
արգտա, օնուն իշինտէ գանղալ գանղալ թօփ-
լանըր. վէ պունա՝ Առսսէթի արագ, եանի՝
թէր պէյզի տէնիլիր: Պու զիվանէլէրին աղղը
պէշերէնին եիւզիւնտէ տիր, վէ պիր եանա մէ-
յիլի օլտուղունտան խարիճ նէսնէլէրի իշինէ
ալմազ:

Վիւճիւտիւն հէր թարաֆընտա օլան թէր
մէսամմաթը՝ վասաթ հիսապը օլարագ՝ պիր թէր-
պիի փարմազա 2800 տանէ տիւշէր:

Պու մէսամմաթըն հէր պիրի ըուպ փարմազ
ուղունլուգտա օլան պիր զիվանէնին աղղը օ-
լուպ՝ հէր թէրպիի փարմազ մէսաֆէսինտէ, 700
փարմազ եախօտ 25 արշըն միգտարի ուղուն-
լուգտա թէր զիվանէսի օլուր: Պիր ատէմին վիւ-
ճիւտիւնտէ 2500 թէրպիի փարմազ օլարագ՝
տէլիքլէրին սայըսը եէտի միլիօն, վէ պիւթիւն
թէր զիվանէսինին ուղունլուղու պիր միլիօն եէ-
տի եիւզ էլլէ պին փարմազ, եանի՝ 28 միլ, եա-
խօտ 60000 արշըն գատար օլուր: Նէ աճայըպ
պիր քէյֆիյէթ տիր պու. հէմ վիւճիւտիւն թէր
զիվանէլէրի պիր սէպէպտէն պօղուլուպ՝ գափա-
նըրսա՝ զարարը եօգ սուր զանն էտէրաի-
նիլ: Տէրինին սահհաթ ու աֆիյէթինէ տիգ-

գաթ վերակէք իջիւն՝ պուճտան տահա դիպատէ
պիր միւճիւսլ օլապիլիբ մի :

Շէկ 66

Շէքլ 66: 1, 2, 3, Վիւճիւտիւն տիւրլիւ եւերլէրին-
տէն ալընան տիւնն դուտտէթ վէ զիվանէլէրի : A,
A, A, Իւչ դուտտէթ: B, B, B, Օնլարըն զիվանէլէրի:
4, Պաշըն ճիլտինտէն ալընան դուտտէթի տիւնն իլէ
զիվանէսի: Պու դուտտէթ (A) սաշըն (C) էթրաֆըն-
տա պիր քէօմէ էտիպ՝ զիվանէլէրի՝ սաշըն զընընա
(B) աշըլըր :

Հէի պու շէքլէր խուրտա պին իլէ կէօրիւն-
տիւյիւ թարղտա ըէամ օլուճմուշ տուր :

ԻՅԻՐՄԻ ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՃԻԼՏԻՆ ՊԱՀՍԻ ՀՍՅԱԹԸ

Տէրի՛ վիւճիւտիւն հէր թարափընը, կէրէք միւրթէֆի, վէ կէրէք չուգուր եէրլէրինի իհաթա, վէ իշինտէքի հէվի ալէթլէրի սիյանէթ էթատիքտէն պաշգա՛ հէր դըսմընըն տախի քէնտինէ մախսուս պիր խըղմէթի վար տըր :

Պէշէրէ՛ հիսս գապիլիյէթինտէն մահրում օլուպ՝ օլ գապիլիյէթտէ զայէթ քէսքին օլան ալթ տէրիյի սիյանէթ էտէր . պու օլմասա իտի՛ վիւճիւտէ տօղանան հէր պիր շէյ աղըրյա սէպէպ օլուրուտու :

Պէշէրէ՛ ալթ, եախօտ ասըլ տէրինին էնվայի սէյյալէլէրինին պուխար օլուպ ուչմասընը, հէմ պաղը սանաաթլարտա թէսատիւֆ էտէն զէհիրլի պուխարլարըն վիւճիւտէ կէչմէսինի տախի մէն էտէրէք՝ վիւճիւտիւ իլլէթտէն վիգայէ էտէր :

Պէշէրէ՛ իպթիտասընտա տուրու պիր սէյյալէ օլարագ՝ գան էվիլիյէթլէրինտէն սիւղիւլիւպ՝ ասըլ ալթ տէրինին իւզէրինէ եուֆդատան եալըր : Սայըր գաթլար սըրա իլէ եափըլտըրը

կիպի՝ արշ դաթը գուրույուպ տէօքիւլիւր . շէօյ-
լէքի , եիւղիւնտէն օլան զայէթինի եէրինէ կէ-
թիրմէք իչիւն՝ ալթ թարաֆրնտան պէր դարար
հասըլ օլմագտա տըր :

Պէշէրէ՝ իշլէմէքտէն եախօտ չօգ օղալանմագ-
տան , ընչպէրլէրին էլէրինտէ կէօրիւնտիւյիւ
կիպի , գալըն վէ դայիւմ օլուր . լաքին իշէ ալըշ-
մամըշ պիր քիմսէ շիտտէթլիճէ իշ թութարսա ,
գալընլաշմագ եէրինէ՝ էվիլիյէթլէրի պիր նէվ
սու չըգարմասը իլէ , ասըլ տէրիտէն այրըլըպ
գապարըր :

Վիւճիւտէ ընկ վէրէն մատտէ՝ պէշէրէնին
ալթ , վէ եէնի եափըլան դաթլարընտա տըր :

Տէրինին ասապէթլէրի՝ հիսս վէ գուվիլէթի
լամիսէ ալէթլէրի օլուպ՝ պուճարըն վասըթասը
իլէ վիէք չօգ Ֆէրահ տույուշարա նայիլ օլուպ
զարարլարտան սագընըրըլ :

Էօրնէք . Ատէմին պիրինին պէյնի վէ նու-
խասը իլլէթլի օլաուղունտան՝ այագլարընտա
հիչ հիսս էթմէք գուվիլէթի դալմայըպ՝ հէքիւմ
պույուրտու քի այագլարընը ըլըճագ սույա գօ-
տուն . օտա ըլըճագ զանն էտէրէք՝ այագլարընը
գայնար սույա գօտու , վէ հիչ աղըր տույմասը .
լաքին սուտան չըգարտըրընտա՝ պիւթիւն պիւ-
թիւնէ գապարմըշ պուլտու : Տէրի ասապէթլէրի
օլմասա իտի , պիղ հէր կիւն պու միսիլլիւ գա-
զալէրէ միւպթէլա օլուր իտիք :

Վիւճիւտիւն զայէթ , եանի՝ Փայտէսիղ դէր-

ընկերին չօղու՝ պիր աղը եաղ, պիր աղը տա,
համիդի Ֆահմի շէքլինտէ օլարագ՝ տէրիտէն
իխրած օլունուր:

Եաղ պէյղլէրինին Ֆախտէսի իքի նէվտէն
տիր. պիրի՝ տէրիյի սիյանէթ էթմէք, օ պիրիսի՝
Ֆաղլա դէրրէլէրի վիւճիւտտէն տէֆ էթմէք տիր:
Կէօղիւն եաշընը վէ նէմլիյինի հըֆղ էթմէք, վէ
կէօղ դափաղլարընը պիրի պիրինէ եափըշարը-
մագտան մէն էթմէք իչիւն՝ պու եաղ կէօղիւն
քիփրիյինտէ տահա քէսրէթ իլէ հասըլ օլուր:

Գուլագ քիրի թապիր օլունան շօլ աճը եաղ՝
պէօճէքլէր իչինէ կիրմէյէլէր տէյու դուլագ-
լարտա հասըլ օլուր:

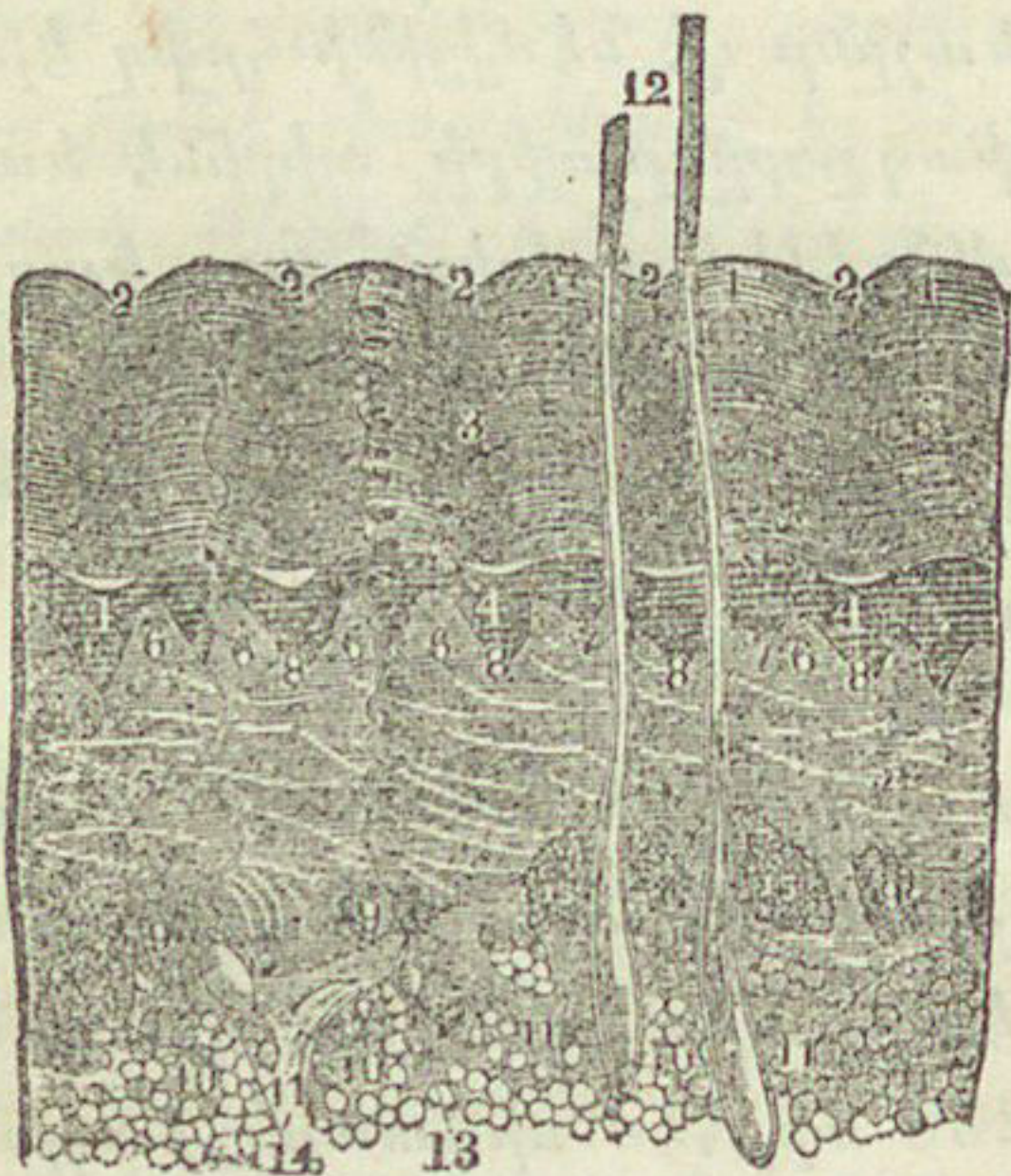
Թէր դուտտէթլէրի՝ տէրիտէն պուխար հա-
լընտա կէչէն սու Ֆաղլասընը դանտան այրըրը:
Քէմալէ էրմիշ պիր քիմսէնին վիւճիւտիւնտէն
եէվմիյէ 260 տիրհէմ միգտարի Ֆաղլա դէրրէ-
լէր իխրած օլունտուղու՝ թէֆթիշ իլէ պուլուն-
մուշ սուր:

Պունլար էքսէրիէ չըղըպ ուչտուղունտան
կէօրիւնմէղ իտէտէ, պէր տէվամ իխրած օլուն-
մագտա տըր. վէ անճագ պիր սէպէպտէն շօղա-
լըպ՝ տամլա օլտուղու վագըթտա կէօղէ կէօ-
րիւնիւր:

Թէճրիւպէ. Ել՝ կէօրիւնիւշտէ դուրու իքէն՝
պիր սօուդ այնէնին եիւղիւնէ թութուլուրսա,
պիր դաշ տաղիդէ սօնկրա այնէ նէմլէնիւր, եաշ
խօտ տիւմանլանըր:

Եյեր պիր եօլ իլէ վիւճիւտիւն զայէթի իխ-
րան օլունմաղ իսէ, վիւճիւտտէ դալլալ օնա
պիր եիւք օլարադ՝ իչէրիտէքի ալէթլէրէ մա-
ղարրաթ կէլիւր :

Շէֆլ 67

Շէֆլ 67 : 1, 1, Պէշէրէնին տալղա կիպի թապա-
գալարը : 2, 2, 2, 2, 2, Օնուն պիւրիւշիւքլէրի : 3,
Պէշէրէ : 4, 4, Պէշէրէնին բէնկլի թապագասը :
5, 5, Էտէմէ : 6, 6, 6, 6, 6, Հալէմաթ, քի պուն-
լարըն հէր պիրի պէշէրէնին սաթհընտա կէօրիւնէն
չըլիլըլար տըր : 7, 7, Հալէմաթըն մապէյնինտէ օ-
լան քիւչիւք, վէ 8, 8, 8, 8, պունլարտան պէօյիւք
չուգուրլար : 9, 9, Շահմ նէֆթաթլարը : 10, 10, 10,
Նէֆթաթլարը իլէ թապագաի շահմ : 12, Իքի գըլ,
13, 14, Ղատէտի արադ իլէ հէլէգօնի զիվանէլէրի :
15, 15, Գըլըն գընընա աչըլան զիվանէլէրի իլէ զա-
տէտի տիւհնիէ :

ԻՅԻՐԱԻ ՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՃԻԼՏԻՆ ՍՍՀՀՍԹ ՈՒ ԱՏԻՅԷԹ ԳԱՎԱԻՏԻ

Տէրինին հէր կէօնէ խրղմէթի եհրինատէ վէ սաղլամ դարմասը իչիւն՝ էախապ, եալգրաննագլղգ, ալսրնլղգ, վէ հախա քէ յՖիլէթլէրինէ տիգդաթ էթմէք կէրէք տիր :

ԷՍՎԱՊ՝ քէնտիլիլինտէն սըճագլղգ վէրէմէղ, իլլա յնուն Ֆախտէսի՝ վիւճիւտիւն սըճագլղգընը արչարը կէչմէքտէն մէն էթմէք, հէմ վիւճիւտիւ հալանըն սօուղլուղունտան հըֆղ էթմէք տիր :

Էախապըն գոււնաչը՝ սըճագլղգըն սուհուլէթ միւրիւրիւնէ մէսար օրնաչան նէսնէլէրսէն օլմաչը: Սըճագլղգը սագլլամագ դապիլիլէթի՝ չօղճա գոււմաչըն հալայը քէնտի կէօղլէրինտէ թուլթմագ խթիտատընա մէնուլթ տուր :

Էալապըն գոււմաչը նէմլիք չէքիպ՝ յնու քէնտիլնտէ սագլլայան նէվտէն օլմալը տէ յիլ. չիւնքի նէմլիք սըճագլղգը թէղ կէօթիւրիւր :

Քիւրք՝ հալայը քէնտի կէօղլէրի եա թիւլէրի արատընտա հէր զայրի նէսնէտէն զիլատէ սագլ-

լար, վէ հիչ նէմիլք չէքմէղ. օ սէպէպտէն զա-
յէթ սօուդ իղլիմ իչիւն էն էյի էսվապ քիւրք-
տիւր :

Ախլմէյէ՝ քիւրքտէն սօնկրա եիւն, անտէն՝
փամպուդ, վէ անտէն՝ իփէք էյի տիր. քէթէն
հէմ սրճագլըղը դօլայ կէչիլիլ, հէմ տէ նէմիլք
չօդ չէքէր. պու էճիլտէն ալթ էսվապ քէթէն
օլմասը՝ տայրմա նէմ օլտուղունտան՝ կիլինմէյէ
էյի տէյիլ տիր :

Եսվապ՝ սրճագլըղը տըշարը վէրմէք դասիլի-
յէթինտէ Ֆարղլը օլուպ՝ պու Ֆարդ չօդճա ըն-
կինէ մէրպութ օլարադ՝ սրճագլըղը դօլայ տա-
ղրտան ընքլէր՝ դօլայ չէքէրլէր : Միյահ վէ
դօյու ընկլէր՝ հավա սօուդ օլտուղունտա վիւ-
ճիւտիւն սրճագլըղընը դօլայճա տըշարը վէրիլ-
լէր. պունուն աքսի, կիւնէչ եա աթէչ էօնիւն-
տէ օլտուղտա՝ սրճագլըղը քէնտիլէրինէ թէղ
չէքէրլէր :

Պէյաղ վէ աչըդ ընքլէր՝ նէ տըշարըյա դօ-
լայ վէրիլլէր, նէ տէ քէնտիլէրինէ դօլայ չէքէր-
լէր. իմտի էսվապ իչիւն հէր մէվսիմտէ աչըդ
ընքլէր տահա էվլա սայըլմայը տըր :

Վիւնիւսիւն նէմիլի՝ սըշարը յոգարն սէյիւ,
էսվապ մէսամնսքըր օլմաչը սըր : Պիր քիմնէ
պիւթիւն կիւն գըմնասթիք չիղմէ կիլինիլտէ,
չօրապլարը վէ այագլարը փէք ըսլանըր, չիւնքի
թէրի օնտան կէչէմէղ :

Պունսան մասա՝ էսվապ պօշ, հէմ հասվանըն

Տէրեճեյի հարարեթիկն վէ կեյիկնէնին հաշրնա
ռայդուն օրնայր: Եխթիյարլար հէմ քիւչիւք
չօճուգլար՝ իյիտլէրտէն տահա զիյատէ կիյինմէք
կէրէք տիրլէր:

Հայաքա մէսար օրան պիր աշէթ իշէթշի
օրուրաւ, սահա գիյասէ էալապ կիյիկնմէք կե-
րէք օրուր, շիւնքի վիւճիւտ զայիՖ օլտուղուն-
տանն օ դատար սըճագլըդ հասըլ էտէմէզ: Այի-
շամ իւսթիւ կիւնսիւգիւն կիյիկնէնէն սահա
գիյասէ կիյմէք կէրէք Տիր. զիրա հավա տահա
սէրին, վէ վիւճիւտ եօրուլմուշ հէմ թէրլէմիշ
օլարագ՝ սըճագլըդը տահա թէզ տաղըլըր:

Պիր քիմսէ սօուգ ալըպ իւշիւտիւյիւնտէ՝ էվէ
եէթիշտիյի կիպի եա չօգ օղալանարագ, եա տա
սըճագ սույա կիրէրէք, ասի սըճագլըդը եէրինէ
կէթիւմէյէ չալըշմայը: Եհլի էսնաՖ վէ շիՖթ-
ճի, ախշամ ըահաթլանըր իքէն եախօտ թաամ
եէր իքէն՝ պիր դաթ տահա կիյինէճէք օլաւ,
քէնտիսինի չօգ եէլ իլլէթիւնտէն սիյանէթ էթ-
միշ օլուր:

Հարեթէթ էսէն ֆիշիյէ՝ օրուրան ֆիմսէսէն
սահա ագ էալապ ըագըմ սր:

Տէրիկնին սօուգսան քէտսիրշէնմէսիկնէ՝ ա-
շըշմագ չօգ Քարգ էսէր: Պիր ատէմ սըճագ պիր
օտայա եա սըճագ պիր իգլիմէ ալըշմըշ իսէ, սօ-
ուգ հավայա չըգտըղընտա, տայիմա սօուգտա
իշլէյէնտէն տահա զիյատէ կիյինմէսի լաղըմ
օլուր:

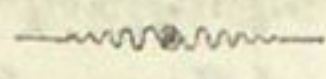
Վիւճիւտիւն ալեասէվիյէ էօրթիւք օլան եէր-
լէրի սայմա էօյլէ գալմադ կէրէք. մէսէլա՝ պիր
քիմսէ գըշըն չօրապ կիյմէյէ ալըշմըշ իսէ, ծե-
լարը չըգարըպ տա սօուգտա եալըն այադ կէզմէ-
սի իլլէթէ սէպէպ օլուր:

Էալապ քեմիգ օլմաշը: Ալթտան կիյինիլէն
էսվապ՝ հէր նէ գատար տըշարըտան թէմիդ կէօ-
րիւնիւր իսէտէ, վիւճիւտտէն իխրան օլունան
չիւրիւք զէրրէլէրտէն թէզ քիրլէնտիյինտէն՝
պունլարը հէփիսինտէն զիյատէ եայդամադ կէ-
րէք տիր:

Կիւնսիւզ կիյինիլէն իչ էալապշարը՝ կէճէ
կիյինմէշի սէշիշ, վէ թէրլի էսվապ չըգարըլար-
դընտա, թէզիյէ սանտուղա եա տօլապա գօնմալը
տէյիլ, իլլա պիրադ վադըթ հալատա պրադըլ-
մալը տըր:

Գուշասնըշըշ եաքագշար՝ հէր սապահ հա-
վա աշմադա սչրգ պրագըշմաշը: Պու փէք
էլլէմ տիր, չիւնքի տէրիտէն վիւճիւտիւն Ֆադ-
լասը՝ կէճէլէյին տահա չօգ չըգար, վէ էյէր
եաթադլարտա հալա իչլէմէզ իսէ, պու չիւրիւք
զէրրէլէր օրատա գալըպ՝ եաթանըն վիւճիւտիւ-
նէ վամֆալի ալէթլէր վատըթասը իլէ թէքրար
կէչէրլէր. պազէն փէք Ֆէնա իլլէթլէր պու եօլ
իլէ պուլաշըր: Էօյլտէն սօնկրա հայաթըն գուվ-
վէթլէրի էքսիլտիյի սէպէպտէն՝ գալըն էսվապը
ինճէ էսվապ իչիւն թէպալիլ էթմէսի սապահլա-
յըն օլմալը տըր:

Էս վասպ շարանսրգսա քեզիցե սեյիշմեք էյի
Տիր . պու օլմաղ իսէ՝ վիւճիւտ իւշիւմէքսիզ
էս վասպ գուրուսուն տէյու հարէքէթ էթմէք
կէրէք տիր :

ԻՅԻՐՄԻ ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

ՏԵՐԻՆԻՆ ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ԱՅԻՅԵԹ ԳԱՎԱԻՏԻՆԻՆ ՏԵՎԱՄԸ

ՆԱՅԳԱՆՄԱՆԸՆ վիւճիւտէ էլղէմ օլտուղու՝
տէրինին թէրքիպ վէ խրղմէթինտէն պէլլի տիր :
Պէշէրէ ուՖադ թօղ կիպի փուլ փուլ դավլար .
չաքին պու փուլլարն չօղու՝ էս վասպրն սրղմա-
որ իլէ վիւճիւտիւն իւղէրինտէ դալլայ՝ տէրինին
թուղու վէ եաղլը հասրլաթլարը իլէ դարըշա-
րագ պիր եուՖգա դապուդ կիպի օլուրլար :

Պու տա եափրշղան օլարագ՝ թօղ վէ դայրի
նէսնէլէրի քէնտինէ չէքէր , չէօլէքի կիւն միւ-
րիւրիւնտէ պիւթիւն վիւճիւտ քիլլի գէրրէլէր
իլէ դափլանմըշ օլուր : Պունլար գալլըրլար իսէ
վիւճիւտէ եափրշարագ՝ աթիտէ պէյան մու-
ղիրը նէթիճէլէր հասրլ օլուր : Գճի . Թէր մէ-
տամմաթը դափանմըշ օլուպ՝ պիր շէյ կէշէմէ-

տիցինտէն, վիւճիւտիւն Ֆաղլասընը իխրած էթմէք խըղմէթի քիւլիւյէն մէն օլունուր: Պուզէրրէլէր իսէ, տըշարը չըգարըլմայըպ՝ վիւճիւտտէ գալմասը՝ զարարըլը վէ զէհիրլի օլաուղունտան՝ պէնկզէր իշլէր կէօրէն պաշգա ալէթլէր, եանի՝ ըիյէթ, պէօպրէք, քէպտ, վէ պաղըրսագլար վասըթասը իլէ տէֆ օլունուրլար:

Պու ալէթլէր քէնտի խըղմէթլէրինտէն մատա պիր զայրի խըղմէթ տահա թութմաղա մէճպուր օլուրլարսա, գուլվէթտէն տիւշիւպ՝ իլլէթէ միւպթէլա օլուրլար: 2ճի. Պու չըգաճագ օլուպտա՝ վիւճիւտտէ գալմըշ օլան Ֆաղլա՝ տէրինին ըահաթընը պօղար. պունտան իլլէթի ճիլտիէ հասըլ օլուպ, պիր քէրրէ վիւճիւտտէն իխրած օլունմուշ մատտէլէր թէքրար ճնտան եուսուլարագ՝ զայրի մաղարրաթա միւճիպ օլուր: 3ճի. Ալիւճիւտիւն իւզէրինտէ ինճէ զար կիպի գալան քիր՝ պուլաշըղ իլլէթլէրի վէ թէաֆիւնլիւ պուխարլարը քէնտինէ չէքէր: Պուլաշըղ իլլէթէ քիրլի քիմսէնին՝ թէմիղ քիմսէտէն տահա գօլայ տիւշար օլմասընըն պիր սէպէպի պու տուր:

Եայգանմաղլըգտան կէլէն Փախտէ՝ պէշէրէնին Ֆաղլա զէրրէլէրի իլէ քիրինի տէֆ էթմէքտէն հասըլ օլուր:

Պէշէրէ եուսուրթա պէյաղընըն գուրուսունա պէնզէր պիր մատտէտէն իպարէթ օլուպ՝ գալիա իշինտէ էրիր: Սապօն՝ սօտասը եաղտան

դիյառէ օլարագ՝ սօտա տէնիլէն պիր դալիա
իլէ եաղտան իպարէթ աիր: Եայգանմագ իչիւն
սապօն գուլանըլտրգտա, ծնուն Ֆաղլա դալիա-
սը՝ վիւճիւտտէ քէնտիլիյինտէն հասըլ օլան շօլ
եաղըլ սէյյալէ իլէ պիրլէշէրէք՝ ծնու, հէժ
պունտան մատա տէրինին իւսթ դաթընը տա-
խի կէտէրիր:

Շէրհ. Եյէր քիւլ սույու, եախօտ դալիասը
դիյառէ օլան սապօն իլէ եայգանտրգտան սօնկ-
րա, էլլէրտէ պիր աղըլ տույուշու օլուրսա, ծն-
լարը լէյմօն սույու, եախօտ սիրքէ գարըշմըշ օ-
լան սու իլէ եայգայարագ՝ եախօտ պիր աղ դէյթ
սիւրէրէք տէֆ օլունուր: Պու շէյ սօու դտան
չաթլանմըշ էլէ տախի Ֆախտէլի տիր:

Գուվվէթի ինսէրէր՝ պիրքիւն վիւճիւտտի
ըստսարագ եայգանմագսան Քախտէմէն օ-
շուրըս իսէ սէ, գայիթ օլանըս՝ առչա կիր-
մէյիպ՝ պիր պէգ եա սիւնկէր իլէ սրսա իւզ-
րէ վիւճիւտտի գրանըսընը եայգայարագ՝ էյի
օղստանագսահ Քախտէ կէօրիւրէր:

Վիւճիւտ՝ սօուդ սու իլէ ըսլանտըլը կիպի
տէրի պիւղիւլիւր, վէ տամարլարընտաքի դան՝
վիւճիւտիւն իչէրիսինէ շէքիլիր: Սապէթլէր
պունտան թէէսիրլէնիպ՝ պիւթիւն վիւճիւտիւ
թահրիք էտէրլէր. պու տա դալպըն վէ տամար-
լարըն տահա չափուգ իշլէմէսինէ, վէ դանըն
տէրիլէ տահա խըրսըլը ճէրեան էթմէսինէ սէ-
պէպ օլուր: Պու քէյթլէթէ Մուգարպիլի թա-

պիր օլունուր, վէ կէրէք սույա կիրմէք, կէրէք
աղար աղար եայդանմադ, վէ կէրէք սըճադ
կէրէք սօուգ սու իլէ օլան հէր կէօնէ եայդան-
մանըն դավախտի պու տուր քի՛ եայդանմանըն
ադապինճէ պու մուդապէլէ վազը օլմատըդ-
ճա՛ Փախտէլի օլմայըպ՛ զարարա միւճիպ օ-
լուր :

Մուդապէլէնին իշարէթլէրի տէ՛ եայդան-
տըդտան սօնկրա միւճիւտիւն դըզարմասը՛ սը-
ճադ օլմասը վէ ըահաթլըդ տույմասը տըր . վէ
էլ այադ սօուգ՛ վէ տէրիսի պիւղիւլմիւշ վէ
մօրարմըշ դալըրսա՛ միւղիրր օլտուղու աշիքեար
օլուր : Պու մուդապէլէ՛ իշէրիքի ալէթլէրէ ըա-
հաթ վէրիպ՛ օնլարը վէ պիւթիւն միւճիւտիւ
դուվիլէթլէնտիրի :

Պու մէրամլարը պաշա չըգարմադ, հէմ սաղ-
լըղա եարամասը իշիւն՛ եայգանմազ՛ վագրը
մուսայյենէ վէ եեվմի օլարագ՛ հագը երմէֆ
էսնասընսա, եսիսօս վիւճիւս փեֆ եօրդուն օլ-
սուդու վագրը օլմամալը սըր . պու էճիլտէն
սապահ ախշամտան տահա ույղուն կէլի :

Գան պօղուղլուղու վէ իշէրիքի ալէթլէրին
նիղամսըղըղընտա եայդանմադլըդ չօդ դուվիլէթ-
լի պիր չարէ օլտուղունտան՛ հիշ իհմալ օլուն-
մալը տէյիլ : Պու չարէ տէյիլ եալընըղ խօշ վէ
զարարարը տըր, իլլա իշէրիյէ դուլանըլան իլաճ-
տան տահա թէէսիրլի օլա պիլիթ . լաքին խաս-
թանըն հալընա միւթասպըդ կէլմէսի իշիւն՛ պու

տախի սայիր մուալէճէ կիպի հէքիմին թէրթի-
պի իւզրէ գուլլանըլմալը տըր :

ՀԱՎՍ. տէրինին խըզմէթլէրինտէ ծնա բուհի
հայաթ վէրիպ՝ ծնտան համիզի ֆահմի վէ սայիր
պուխարլար ալմագ իլէ փէք չօդ իշ կէօրիւր :

ԱՅՏԸՆԼԸԳ. տախի՝ ծնա, վէ ծնուն վասըթասը
իլէ դանա պիր խօշ թէէսիր իճրա էտէր : Պու-
նուն իշիւն հէր իշ եէրի, մութպագ, տիւքքեան,
վէ հէր օթուրամագ օտա այտընլըդ վէ հավա-
տար օլմալը :

Նէմ վէ դարանլըդ օտալարտա օթուրմագ՝
հէմ թէնէ հէմ ազըլա դարար վէրիր : Պէօյիւք
շէհիրլէրտէ ֆագիլլէրին դարանլըդ վէ եաշ եէր-
լէրտէ օթուրմասը՝ հէմ չօդ իլլէթէ հէմտէ չօդ
կիւնահլարա պայիս օլուր :

Տէրի՝ շիտտէթլի սըճագլըղա մագհէր օլուրաա,
էվլէթլէրինին իշլէմէսի թէպտիլ օլուր. քի պու-
նա եանմագ եախօտ հաշլանմագ տէնիլիր :

Սըճագլըդ՝ ասապէթլէրի թահրիք էտիպ՝ դան
տամարլարընըն իշլէմէսինի արթըրըր. պունուն
իշիւն պէրապէր փէք աճը պիր աղըր օլուր, վէ
էլան չարէ գուլլանըլմագ իսէ, պէշէրէնին ալ-
թընտա սու հասըլ օլուպ՝ տէրի դասպարըր : Եան-
տըղը կիպի՝ սօուգ եաշ պէզ իլէ սարմագ՝ վէ սօ-
ուգ դալսըն տէ յիւ թէզ թէզ տէ յիշտիրմէք՝ եա-
խօտ աթըլմըշ փամպուգ իլէ սարմագ՝ դասպար-
մամաընա պիր չարէ տիր :

Գասպարճըդ օլտուղունտա՝ ասըլ տէրիտէն

պիր սու չըգարագ, պէշէրէ՝ տէրինին զայրի
գըամլարընտան այրըլըր. վէ էյէր ինճէ պիր շէյ
իլէ տէլինիրսէ սու չըգըպ՝ ըահաթ օլուր : Օլ
գապարմըշ տըշ տէրիյի գալտըրմագ հիչ էյի
տէյիլ տիր . զիրա օ՝ ասըլ տէրինին դան տա-
մարը վէ ասապէթլէրինէ լագըմ՝ պիր էօրթիւ
տիր : Աղըրսը օլտուգճա, մէգքիւր թարիֆ իւզ-
րէ սօուգ եաշ պէզ իլէ սարմագ էյի տիր . վէ
աղըրսը կէշտիքտէն սօնկրա, պիր փարչա եում-
շագ պէզին իւզէրինէ պալ մումու իլէ եաղտան
պիր մէրհէմ սիւրէրէք՝ եանըղը օնուն իլէ գա-
փամալը տըր :

Տըշ տէրի սօյուլուր իսէ, չօգ էզիյէթ վէրիր .
չիւն ասապէթլէր հավատան զիյատէսի իլէ թահ-
րիք օլունուր . թաղէ գայմագ, եախօտ մէգքիւր
մէրհէմտէն պիր եումշագ պէզ իւզէրինէ սէրիւ-
միշ օլարագ, եախօտ էն էյիսի՝ աթըլմըշ փամ-
պուգ եարանըն իւզէրինէ գօմագ էյի տիր . վէ
հավա զարարըր օլտուղունտան աչմայարագ՝
միւմքինի մէրթէպէ օնու պրագմագ կէրէք տիր :

Սօուգ սէմթլէրտէ պագէն ատէմին էլի, ա-
յաղը, գուլաղը վէ զայրիհիւմ՝ քէնտիսի տույ-
մայարագ տօնար . իլք էվիլէլ գըղարըր վէ սօնկ-
րա տա սարարըպ՝ մում կիպի պիր հիյէթ քէսպ
էտէր, վէ հիսս գուվիլէթի գաթ օլունուր :

Պու թագտիրտէ իլք էտէճէք նէսնէ՝ գանըն
ճէվէլանընը եէրինէ կէթիլմէք տիր . ամմա պու
փէք եավաշ եավաշ օլմալը տըր : Տօնան աղանըն

դայիֆլէնմիշ տամարլարընա պիրտէն չօդ դան
ճէրեան էտէրսէ, ազանըն հայաթընը թէլէֆ է-
տէն պիր իլթիհապ հասըլ օլա պիլիր :

Օլ տօնմուշ ազայը դար իլէ, եախօտ օ պու-
լունմասա, սօուդ սու իլէ օղալամագ իլէ, հիսս
դուվլէթի վէ դանըն ճէվէլանը եէրինէ կէլիր :
Տօնմուշ ազայը եախօտ քիմսէ յի ասլա աթէշէ
կէթիրմէ յիպ՝ պիր զէման սօուդ եէրսէ պրա-
դարագ պու շարէլէրի դուլլանմագ կէրէք տիր :

Այագլար չօդ տէֆա սօումուշ օլտուդտան
սօնկրա՝ դիյատէսի իլէ կիտիշմէսի օլան պիր իլ-
լէթ հասըլ օլուր : Պուսու մէն էթմէք իչիւն՝
չօրապ իլէ դալըն վէ կէնիշճէ դօնտուրա կիյին-
մէք է յի տիր : Պու իլլէթէ սօուդ սու վէ սբիրի-
թօյա դարըշմըշ քեաֆուրու պիր ազ ըահաթ վէ-
րիր :

ՕԹՈՒՋՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

ՄԱՆՋՈՒՄԷԻ ԱՍԱՊԷԹԻՆ ԹԵՇՐԻՉԻ

Եվ վէրքի ֆասըլարտա՝ քէմիք վէ աղալէթլէ-
րին թէրքիպ վէ խըզմէթլէրի թարիֆ օլունուպ՝
վէ թաամ՝ քէ յլուսա թէպտիլ օլարագ՝ դան իլէ
դարըչմասընըն ուսուլու , հէմտէ պու սէյյալէ-
նին պիւթիւն վիւճիւտէ ճէվէլանը՝ նագլ օլուն-
մուչ աուր :

Հէմ տախի կէօսթէրիլտի.քի, իղթիտա հարէ-
քէթի թէքմիլ օլաուղու կիպի՝ լիմֆավի ալէթ-
լէրին թէճէրիւ ամէլի պաշլար , քի պու ամէլ
իլէ չիւրիւք վէ ֆախտէսիզ զէրրէլէր թէքրար
դանա կէօթիւրիւ լիւպ՝ ըիյէթ վէ թէմիյիզ էտէն
ղուտտէթլէր վասըթասը իլէ վիւճիւտտէն չըդա-
րըլմագա հագըրլանըրլար :

Աէրէք տիր քի պու խըզմէթլէր նիզամ իւզրէ
վէ սըրա իլէ հուսուլա կէլէլէր , վէ ալագալա-
րը օ դատար սըգ տըր քի , ճնլարը պիրի պիրի-
նէ միւլհագ էյլէյէն պիր վասըթա՝ մութլագա
լագըմ տըր . եօգ իսէ , տիւչիւնմէք հալընտա ի-
քէն՝ պաշա աստէթտէն զիյաստէ դան լագըմ օլ-

տուղու վագրթ, դան էվիյէթլէրի՝ նիճէ իղթի-
ղասընճա խըղմէթլէրինի կէօրսիւն, հէմ տէ պիւ-
թիւն վիւճիւտ եօրուլտուղունտա՝ հէվի ալէթլէ-
րի արասընտա պիր խապէրլէշմէք եօլու օլմայա-
րագ՝ ույգու վէ իսթիրահաթ լաղրմ օլտուղու-
նու պէ յն նասըլ պիլսին: Պու մուխապէրէ՝ ման-
ղումէ յի ասապէթ վասըթասը իլէ օլուր:

Մանղումէ յի ասապէթ շունլարտան իպարէթ
տիր. եանի Տիւնաղ եախօտ պէ յն, Տիւնաղ ասա-
պէթրի, Նիսիսա եախօտ ծնուրկա իլէյի, Նիս-
իսա ասապէթրի վէ Իշքիրաֆ ասապէթրի:

ՏԻՄԱՂ՝ գըհֆըն իշինտէքի շօլ եումշագ պէթ
օլուպ՝ եօգարըքի վէ էօն դըամընա՝ Տիւնաղը
ասի, վէ արա թարաֆընտան օլան աշաղքի
դըամընա Ձենէպի տիւնաղ թապիր օլունուր:
Տիւնաղըն պէօյիւք թագսիմի, եանի՝ Տիւնաղը
ասի, պիր պէյաղ մատտէ իլէ էթրաֆընը նի-
ղամըղ թարղտա իհաթա էթմիշ օլան պօղ ըէնք-
լի պիր մատտէտէն իպարէթ տիր:

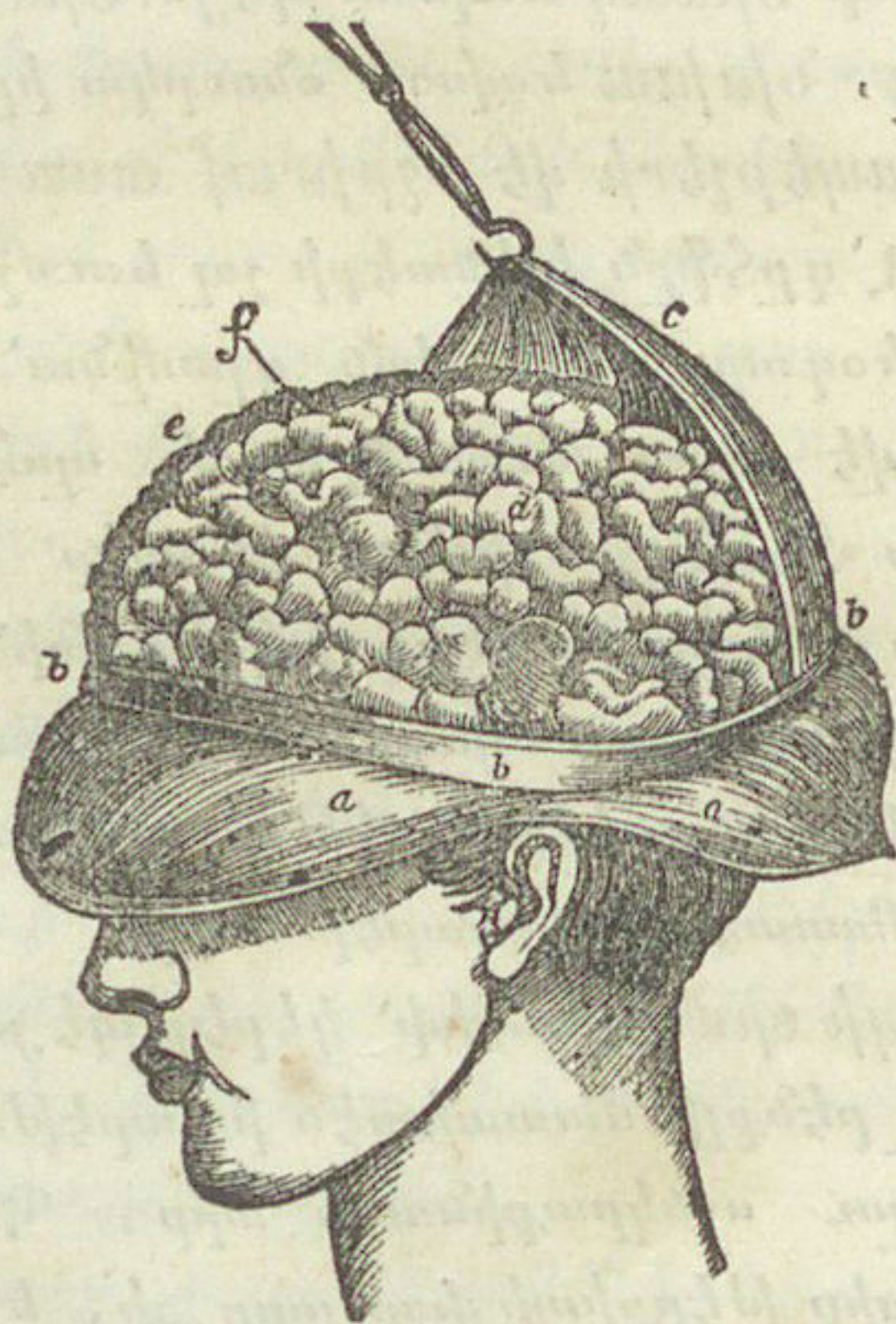
Ձենէպի տիւնաղ տախի՝ կէրէք պէյաղ վէ կէ-
րէք պօղ ըէնքլի մատտէտէն իպարէթ տիր. լա-
քին շօղու սօնկրաքինտէն տիր: Պէյաղընըն
պէօյլէ պիր թէրքիպի վար տըր քի, եօգարտան
աշաղը տօղրու քէսիլտիյինտէ՝ պիր աղաճ պէ-
տէնի իլէ տալլարընըն շէքլի կէօրիւնիւր:

Տիւնաղ իւշ տիւրլիւ դըշա իլէ գապիլանմըշ օ-
լուպ՝ տըշարքի գալըն վէ գապի, օրթատաքի
եումֆգա վէ էօրիւմճէյէ պիրաղ պէնդէր, էն

ալթ դաթը իսէ, դան էվելյէթլէրինտէն իպարէթ
պիր շէպէքէ տիր :

Եյէր դաֆանըն վէ դըշալարըն իւսթ թարաֆը
աշըլըր իսէ, տիմաղ տալղա տալղա վէ պիւք-
լիւմ պիւքլիւմ կէօրիւնիւր :

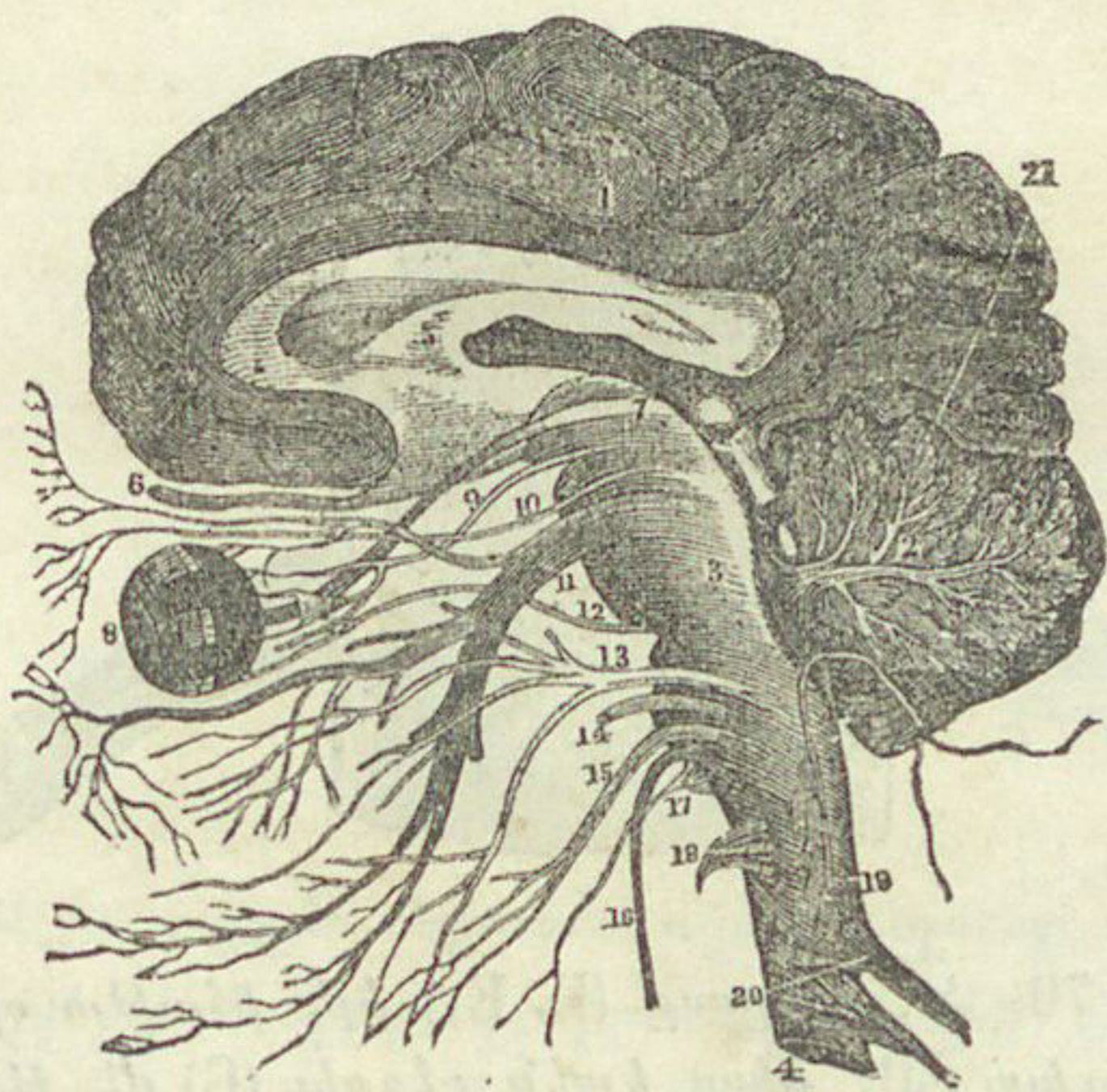
Շէքլ 68

Շէքլ 68 : a, a, Իշի տըշընա տէօնմիւշ օլարադ
պաշըն հիւտի : b, b, b, Գընֆըն աղմլարընըն քէ-
սիլմիշ քէնարլարը : c Ձէնկէլ իլէ թութուլմուշ օլա-
րադ տիմաղըն տըշ դըշաաը : d, Պիւքլիւմլէրի իլէ
տիմաղըն սօլ թարաֆը :

Նիւխա՝ պէյնին պէյազ գըսմընըն այնի պիր
օլան մատտէտէն իպարէթ օլուպ՝ դըշա իլէ գափ-
լանմըշ տըր. վէ պէյնտէն նէշէթ էտէրէք օ-
նուրկա քէմիյինին պիւթիւն ուզունլուզունտան
կէշէր. գըհֆըն իշինտէ օլան իւսթ թարաֆը՝
Բասի Աիսա թապիր օլունուր :

Շէֆլ 69

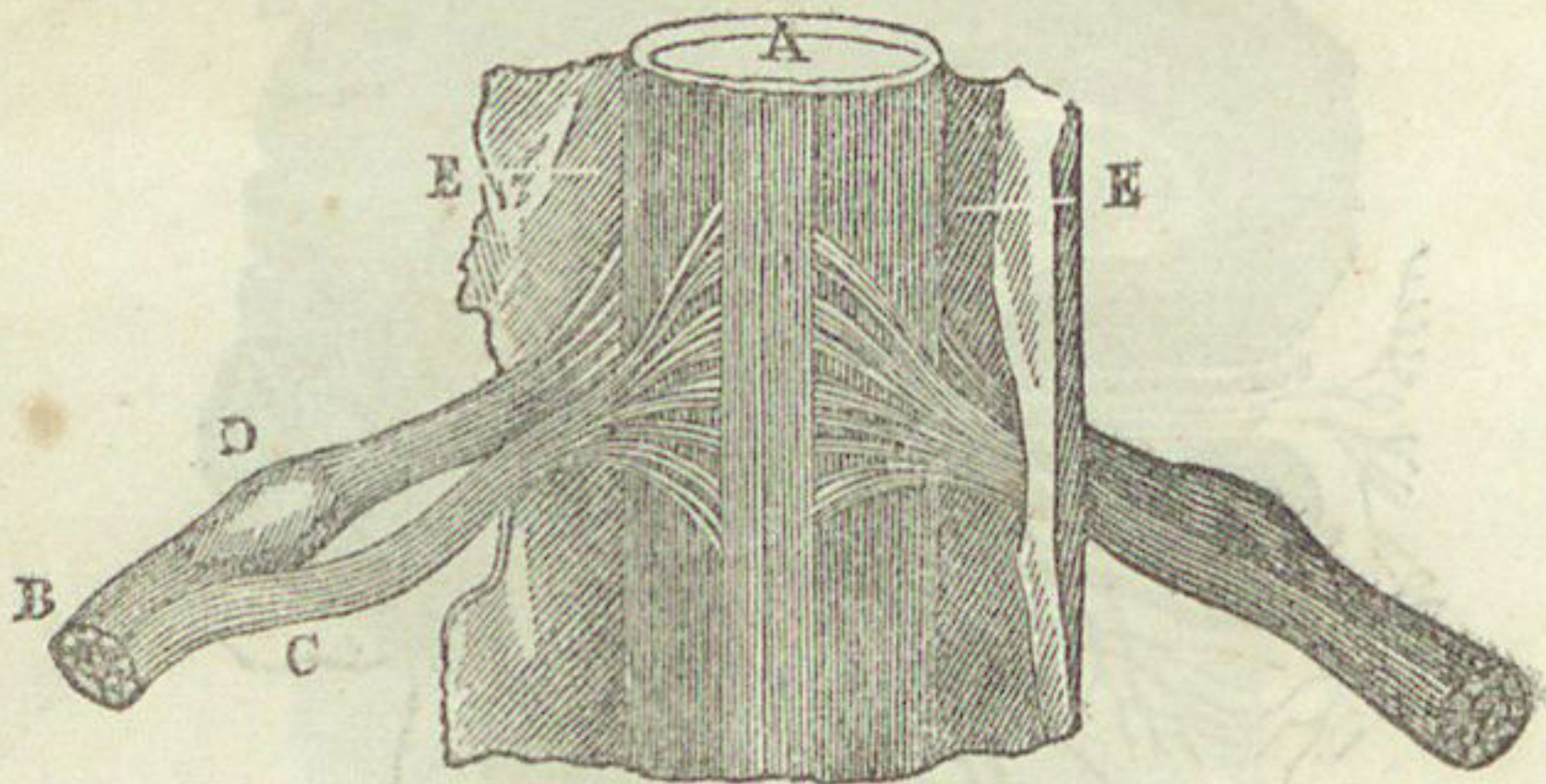
Շէֆլ 69 : Գըհֆ ապապէթլէրինին ալազասը պէյա-
նը իշիւն՝ տիմազ վէ նիւխա շազգ օլունուպ՝ կէ-
րիւնտիւյիւ կիպի պիր թապիր :

Ասապէթլէր՝ պէյնտէն վէ նիւխատան նէշէթ
էտիպ, վիւճիւտիւն հէր թարաֆընա Եայըլան
ուֆազ պէյազ լիֆլէր տիր :

Տիւնաղ ասապէթլէրի՝ օն իքի չիֆթ օլարադ՝
աշաղըքի թարաֆրնտան նէշէթ էտիպ՝ չօղճա
եիւղէ վէ օնտա պուլունան ալէթլէրէ տաղը-
լըլար :

Նիւխա ասապէթլէրի՝ օթուղ պիր չիֆթ օլա-
րադ՝ նիւխատան նէշէթ էտէր : Հէր պիրինինե
էճնաէքի՝ հարէքէթ , վէ արատաքի հիսս իշիւն
իքիշէր քէօքիւ վար տըր :

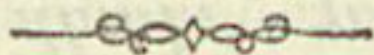
Շէֆլ 70

Շէրլ 70: A, Արշասը (E, E,) իլէ իհաթա օլու-
նան նիւխա : B, Հիսս էտէն քէօքիւ (C) վէ թահ-
րիք էտէն (D) քէօքիւնիւն պիրլէշմէսի իլէ թէր-
քիպ օլունան Ասապէթի նիւխա :

Հէր պիր ասապէթ՝ հէր նէ դատար ուֆիադ
օլուր իսէտէ, իքի պըրը թէլտէն իպարէթ օլուպ
պունլարըն պիրի՝ կիթաիյի աղայա հիսս էթմէք,
վէ օ պիրի՝ հարէքէթ էթմէք իսթիտատընը վէ-
րիլ :

Իշխրաք ասապէթի՝ պօղումար վէ լիֆլէրտէն
լապարէթ օլուպ՝ պունլար ծուրկա քէմիյինին
իքի թարաֆընասա պուլունուպ՝ պօյտան պօյա
իքի զինճիր կիպի ուղանըրլար: Տիմաղ վէ նիւ-
խաս ասապէթլէրի իլէ սըզը ալադասը օլարադ՝
տալլարը տախի հէփ իշէրիքի ալէթլէրէ տա-
ղըրը:

ՕԹՈՒՋՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՄԱՆՋՈՒՄԷՅԻ ԱՍԱՊԵԹԻՆ ՊԱՀՍԻ ՀԱՅԱԹԸ

Պէյն՝ աղլըն մախսուա ալէթի օլուպ՝ ադըլ,
դուվլէթի հաֆիղէ վէ իրասէի ճիւղիէ՝ Տիմաղը
ապիցէ, եանի՝ պէօյիւք պէյնէ, վէ հայվանլա-
րա միւթալիդ օլան նէֆս՝ Ջէնէպի տիմաղա, եա-
նի՝ քիւչիւք պէյնէ ալէսսէվլիցէ իթլադ օլունուր:

Պէյն՝ հիսս էթմէքլիյին մէրքէզի օլուպ՝ վիւ-
ճիւտիւն հէր թարաֆընտա օլան թէէսիրաթլա-
րը, հասաս ասապէթլէրի վասըթասը իլէ տու-
յար: Պու ասապէթլէրէ տըշարըտան վազը
օլան թէէսիրաթըն հիսսի՝ պէյնէ կէօթիւրիւլ:

մէսի իչիւն , ծնլար իլէթլի եա եարալանմըշ
օլմատըղլարը լաղըմ օլտուղու աչիքեար տըր :

Հիսս իլէ թէէսիր մապէ յնինտէ աչըդ Ֆարդ
օլարադ , սօնկրաքի՝ աաապէթլէրին նիհայէթին-
տէ օլան թէպտիլաթ , վէ էվվէլքիսի՝ պէ յնտէ
վէ ծնտան՝ ազլա կէչէն թէպտիլաթ խապէրի
տիր : Պու թէէսիրաթլարը գապուլ էտէն՝ եա-
խօտ աղլըն գապիլիյէթլէրի իլէ էն սըգը ալա-
գասը օլան՝ պէ յնին հանկը գըսմը օլտուղու
մալիւմ տէ յիլ իսէ տէ , պապը գըսմլարընըն դայ-
րիլէրի գատար էլզէմ օլմատըղը՝ անկլաշըլմըշ
արը . շէօյլէ քի պաղէն կէրէք պէյազ կէրէք
պօղ ըէնքլի մատտէսինտէն գաղայէն պիր
գըսմլարը թէնդիլ օլունտու իսէ , էօմրէ եա-
խօտ ազլա մաղարրաթ վէրմէտիյի կէօրիւնմիւշ
տիւր :

Պու ալէթ՝ վիւճիւտտէ օլան հէր պիր թէէ-
սիրաթը տույար իքէն՝ տօղրուտան քէնտինէ օ-
լան թէէսիրաթը հիսս էթմէք խուսուսունտա
զայիֆ տիր : Ազլը պաշտա թամ գալըպ , պէ յն
հէր շէյի հիսս էտէրէք՝ վէ աղըր տույմայարազ՝
պէ յնտէն պիր փարչա քէսիլէ պիլիը : Րասի նիւ-
խա՝ պէ յն կիպի օլմայարազ՝ ճիւղիւ թէէսիրա-
թը անիտէ տույար : Պիր ինճէ շէյ սափլանտը-
ղընտա՝ սիլքինմէքլիք զուհուր էտէր , վէ չօդ
ինճինիրսէ , անսըզըն նէֆէս քէսիլիը :

Պէ յն՝ իրատէթին մէրքէզի տիր : Ազալէթլէ-
րին իզթիսար էտիպ հարէքէթ էթմէսի՝ իրատէ-

Թի՛ն ամէլի իլէ պէ յնտէն կէօթիւրիւլէն պիր
Թէէսիրաթ վասըթասը իլէ օլուր: Աէ յնտէն աղա-
լէթլէրէ խապէր կէօթիւրէն՝ մուհարրիք ասա-
պէթլէր տիր: Աէ յն ըահաթ հալտա իսէ, ասա-
պէթլէր տախի ըահաթ օլուրլար. ամմա է յէր
իրատէթի՛ն ամէլի իլէ պէ յն՝ ասապէթ վէ աղա-
լէթէ պիր միգտար Թէէսիրաթ կէօնտէրիր իսէ,
անիտէ աղալէթ իղթիսար օլուպ՝ պիթիշտիլի
եէրլէրի Թէփրէտիր:

Տիգգաթա շայէսթէ տիր քի, նիւխաննն սաղ
Թարաֆընտան նէշէթ էտէն ասապէթլէր՝ տիմա-
ղը ասլիհին սօլ Թարաֆը իլէ, օ պիր Թարաֆըն-
տան չըգանլար տախի՝ սաղ Թարաֆը իլէ միւլ
հաղ տըրլար. վէ պու քէյֆիլէթ՝ օնլարըն Թէլ-
լէրի ըասի նիւխատա պիրի պիրինտէն կէչմէ-
սի իլէ վաղը օլուր:

Խմտի պէ յնին սաղ Թարաֆը ինճինիր իսէ,
վիւճիւտիւն սօլ Թարաֆընտաքի գըսմլարը՝ հա-
րէքէթ վէ հիսս գապիլիլէթի՛նտէն գալըր:

Շէրհ 1ճի. Աէ յնտէն եալընըղ պիր քէօք ի-
լէ նէշէթ էտէն ասապէթլէր եարալանտըգտա՝
տաղըլտըղը գըսմըն սալթ հիսս գապիլիլէթի
ղայպ օլուր: Մէսէլա՝ կէօղէ մէրպութ ասապէթ
քէսիլիր իսէ, կէօրմէքիլք ատմ՝ օլուպ՝ կէօ-
ղիւն հարէքէթի կինէ էվլէլքի կիպի գալըր.
լաքին է յէր նիւխատան չըգան ասապէթ-
լէր քէսիլիր իսէ՝ կիթտիքլէրի եէրլէրին կէրէք՝
հիսս կէրէք հարէքէթ գուվլէթի Թէլէֆ օլուր:

26ի. Օնուրկա քէմիյի գըրըլարագ՝ նիւխա ի-
քիյէ քէսիլիը եախօա սըգըլըը իսէ, վիւճիւտիւն
օլ եէրտէն աշաղը օլան հէփ գըսմլարը, օնլարըն
ասապէթլէրի սաղլամ գալըը իսէ տէ, հիսս վէ
հարէքէթի իխթիարէտէն մահրում գալըըլար :

36ի. Պագէն վագը օլուր քի, վիւճիւտիւն
պիը եանը, եախօա պիը ազասը հիսստէն գա-
լըը իսէտէ՝ եինէ հարէքէթ էտէպիլիը. վէ պու-
նուն աքսի՝ հարէքէթ գուվլէթինի դայպ էտիպ
հիսս գապիլիյէթի գալըը : Եվլէլքի քէյֆիյէթ-
տէ՝ նիւխանըն արտ, եանի՝ հիսսէ լագըմ օլան
գըսմը, սօնկրաքինտէ իսէ՝ էօն, եանի՝ միւհար-
րիք գըսմը պօղուլմուշ տուր :

Ազալէթլէրին գուվլէթ իլէ, վէ իրատէթէ
թէպիլիյէթ իլէ իշլէմէսի իշիւն՝ պէյնին սաղլամ
վէ տէրէճէի քէմալընը պուլմասը լագըմ տըր :
Պու ալէթ՝ պու խուսուսլարտա գուսուրլու
օլուր իսէ, հարէքէթլէր իշէ եարամաղ վէ նի-
զամարղ օլուրլար :

Շէրհ. Իշկի իշմէքլիք՝ հիւնէրլի ըէսսամը, եա-
խօա մարիֆէթլի ուսթայը, հալա կէնճ իքէն՝ քէն-
տի խըղմէթինտէն կէրի գօյան էլ թիթրէմէսի-
նէ սէպէպ օլտուղու՝ պէյնի դայիֆլէտիպ գուվ-
վէթլէրինի պօղտուղունտան տըր :

ԱՍԱՊԵԹԼԷՐ՝ խըղմէթլէրինճէ պէշէ թագսիմ
օլունուր :

46ի. Հիսսի մախառնաի սաւապէքիերի : Պուն-
լար պէյնտէն նէշէթ էտէն պիլինճի՝ իքինճի՝

սեքիդիննի՝ վէ իհիթիմալէն պէշիննի չիֆթինն
պիր տալը տըր: Աէ պունլարըն խըզմէթի՝ դօդ-
լամագ, կէօրմէք, իշիթմէք վէ թաթմագ հիսս-
լէրի հագգընտա օլան Փասըլտա մախսուսէն
թարիֆ օլունուր:

26ի. Հիասի իւմիւմի աաապէթիերի: Պուն-
լար պէյնտէն նէշէթ էտէն պէշիննի չիֆթ, վէ
նիւխատան չըզան օթուզ պիր չիֆթ օլուպ՝ չօդ-
ճա տէրիյէ տաղըլմըշ տըրլար:

Եէրհ 16ի. Տիշ սանճըսը պէյնտէն կէլէն
պիշիննի չիֆթ աաապէթին պիր տալընըն իլլէթ-
լէնմէսինտէն օլուր:

Եէրհ 26ի. Պիր աաապէթին պէտէնի սըզը-
լըր իսէ, տալլարըն հիսսինէ տախի սէքթէ վէ-
րիլիր. մէսէլա՝ սէրթ պիր եէրէ օթուրարագ՝
պուտտաքի պէօյիւք աաապէթ սըզըլըր իսէ,
տալլարը տախի հիսստէն դալըպ՝ պունա պյագ
ույուշմասը տէրիզ:

Եէրհ 36ի. Պիր աաապէթին պէտէնի իլլէթ-
լի օլուր, եախօտ իննինիր իսէ, աղըրսը ծնուն
ուճունտա տույուլուր. մէսէլա՝ աիրսէքտէն կէ-
չէն աաապէթէ վաւրուլուր իսէ, աղըրսը քիւ-
չիւք վարմագտա տախի տույուլուր:

36ի. Մուհարրիֆ աաապէթիեր: Պունլար պէյն
աաապէթլէրինտէն իւչիւննիւ, ալթըննը վէ ծն
իքիննի չիֆթ, վէ նիւխանըն օթուզ պիր չիֆթի
օլուպ՝ վիւճիւտիւն պէշ եիւզ աղալէթլէրինին
թէլլէրինէ տաղըլըրլար: Եօրղունլուզ վէ աղա-

լէթլէրին սայիր հալլարը՝ պու ասապէթլէր իլէ
կիտէն պիր թագըմ թէլլէր վասըթասը իլէ պէյ-
նէ իխպար օլունուր :

46ի . ԹէնէՔֆիւս ասապէրի : Պունլար՝
պէյնին տէօրաիւնճիւ , եէտինճի , տօղուզուն-
ճու , ծնունճու վէ ծն պիրինճի շիֆթի , հէմ աս-
խի հիճապի ճէվֆէ մախսուս օլան տալ , վէ ար-
շարըքի տէնիլէն թէնէֆֆիւս ասապէթլէրի տիր :

Պունլարըն հէփիսի նիւխանըն իւսթ թարա-
ֆրնատա օլան մախսուս պիր եէրտէն նէշէթ է-
տիպ՝ կէօղիւն հէմ եիւզիւն աղալէթլէրինէ ,
տիլ՝ պօղաղ՝ մէրի՝ միտէ՝ դալպ՝ ըլյէթ վէ հի-
ճապի ճէվֆէ , հէմ կէօքս վէ պօյնուն պաղը ա-
ղալէթլէրինէ տաղըլըլար :

Թէնէֆֆիւս աղալէթլէրի՝ պու ասապէթլէ-
րին վասըթասը իլէ իրատէթէ թէպլյէթ էթմէ-
յէրէք հարէքէթ էտէրլէր : Պունլար իրատէթ
պթընատա տէյիլ իսէտէ , օլ աղալէթլէրէ պաղը
իխթիարի ասապէթլէր կիթտիլինտէն՝ պիր քիմսէ
պիր աղ միւտտէթ նէֆէսինի զապթ էտէ պիլիր-
լաքին էնճամ հիսսի թապիի՝ իրատէթտէն դուվ-
վէթի օլարաղ՝ ծնու թէքրար նէֆէսա ալմաղա
մէճպուր էտէր :

Պու աղալէթլէր՝ նէֆէստէ եարտըմ էթմէք-
տէն մատա , դալպըն հէվէս վէ տույուլլարընըն
զահիր օլունմասընա տախի եարտըմ էտէրլէր :

Եէտինճի շիֆթ՝ եիւզիւն աղալէթլէրինէ տէ-
յիլ եալընըղ իրատէթին դարարլարընը պիլտիլիր ,

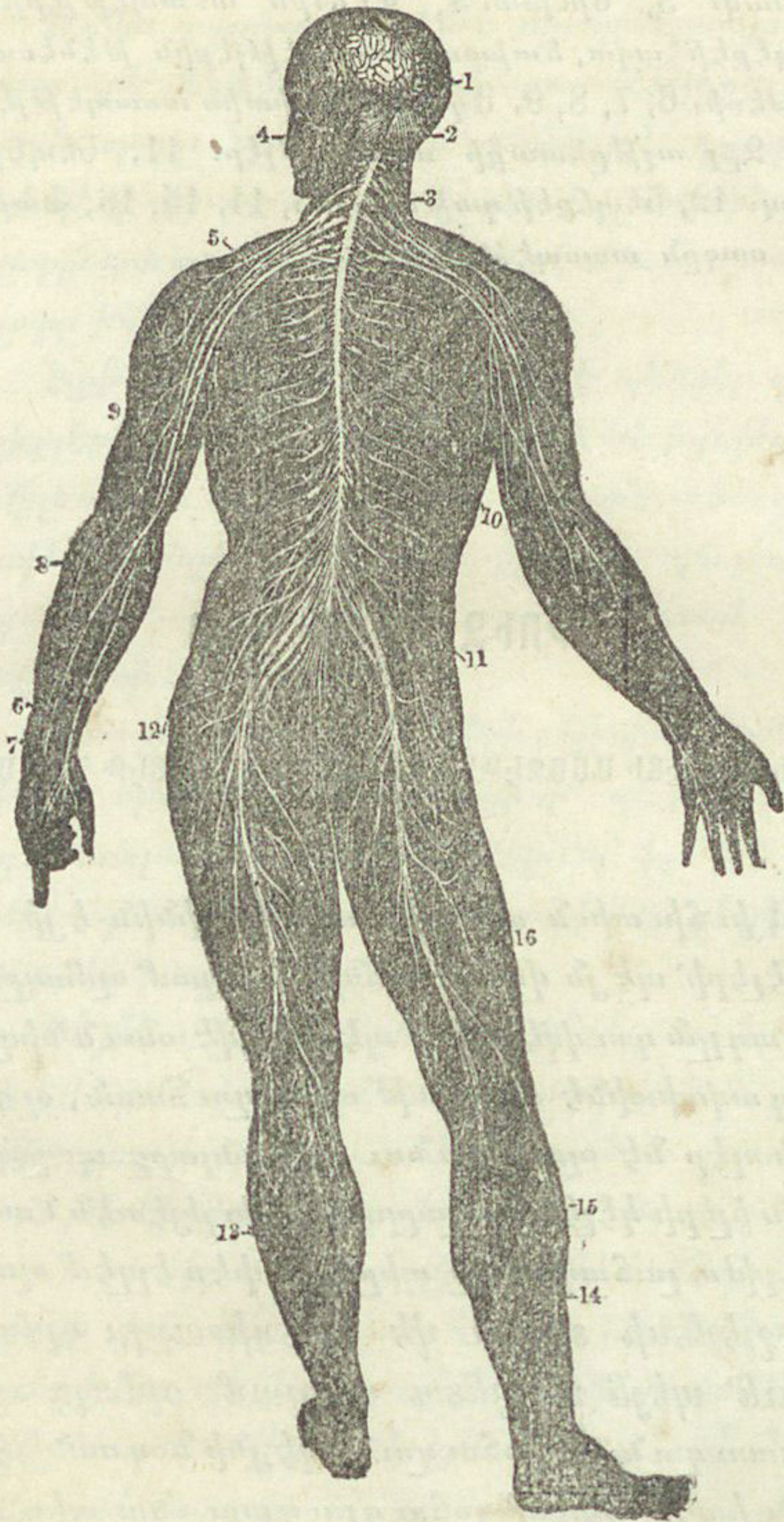
կըլա հիասի թապիի հեմ իշթիրաք թէէսիրաթը
իլէ ծնլարը հարէքէթէ տախի կէթիրիր : Պիր
միւէլլիֆին պու մատտէյէ տայիր շու սէօղլէրի
վար տըր . « Ինսանըն եիւղիւ նէ դատար միւ-
պէյյին տիր . ագլըն էֆքեար վէ տույուչլարը-
նը նէ դատար աչրգ սուրէթատէ իպհար էտէր .
հէվէպլէրի եիւղիւնտէ նէ դատար էյի նազչ օ-
լունուրլար : Էօվքէ , գօրգու , մուհապպէթ ,
հասէտ , իքրահիյէթ , դասապէթ վէ հէր դայրի
տույուչ՝ ծնտա էօյլէ ըէսմ օլունուր թի սէյիր-
տէն պիլէ անկլայա պիլիր : Պէօյլէճէ դապա-
հաթ տույուչու՝ ծնուն մէյտանա չըգմասընտան
չէքինիր . դապահաթսըղլըգ՝ իթիմատընը պէ-
յան էտէր . վէ իւմիւտ՝ կիւլէր եիւղ իլէ պէք-
լէր : »

Յճի . Իշթիրաթ աաապէթի . Պու՝ վիւճիւտիւն
հէփ էլղէմ գըամլայընա հայաթ վէրիր : Հազմ,
թէճէրրիւ , թէմէյյիւղ , ճէվէլան վէ իղթիտա
խըղմէթլէրի՝ պունուն վասիթասը իլէ իճրա օ-
լունուր . շէօյլէ թի ճիւմլէ հայվանլարտա էն էլ-
ղէմ աաապէթ՝ պու տուր : Պիր խըղմէթի տա-
խի՝ վիւճիւտիւն տիւրլիւ ալէթլէրինին աքասըն-
տա պիր իլհադլըգ հուսուլա կէթիրմէք տիր .
շէօյլէթի հէր պիր ալէթ՝ դայրիլէրին հալընտան
աշնա օլարագ՝ ծնա կէօրէ հարէքէթ էթսին .
մէսէլա , պէյն՝ իլլէթտէն թուլթուլտուղունտա՝
միտէ թէնտի աաապէթլէրի վասիթասը իլէ պու-
նու տույարագ՝ թաամ իլլէթի ալթըրըր տէյիւ՝

օնու եկեք իսթեմեղ . վէ պէլքի իչինատ պու-
լունանը տա իսթիֆրաղ էտէր :

Շէրհ . Խասթալըգտա իշթահըն պօղուլմասը՝
Նարատընըն պիր քերիմանէ թէրթիպի տիր .
Թաամ զարարըլը օլտուղու դէման՝ օնու եկեք-
տէն պիղի մէն էտէր : Ալէսսէվիցէ՝ իշթահ թէք-
րար եէրինէ կէլինճէյէտէք՝ չօղ եկեմէտէն կէ-
րի տուրմագ էյի տիր :

Tabl 71

Շէքլ 71 : Արտատան կէօրիւնմէք իւզրէ տիմազ վէ
նիւխանըն թասվիրի : 1, Տիմազը ասլի : 2, Զէնէպի
տիմազ : 3, Նիւխա : 4, Վէճնին ասապէթլէրի : 5,
Շէպէքէի ազտ, ետխօտ ասապէթլէրին թէնէսսիւն
էթմէսի : 6, 7, 8, 9, Ազտ իլէ սախտին ասապէթլէրի :
10, Զըլ ալթընտաքի ասապէթլէրի : 11, Շէպէքէի
սըլպ : 12, Շէպէքէի գաթան : 13, 14, 15, 16, Փախըզ
իլէ սագըն ասապէթլէրի :

ՕԹՈՒՋ ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՄԱՆՋՈՒՄԷՅԻ ԱՍԱՊԷԹԻՆ ՍԱՀՀԱԹ ՈՒ ԱՖԻՅԷԹ ԳԱՎԱԻՏԻ

Վ իւճիւտիւն տիւրլիւ ալթթլէրինին էյի իշ-
լէմէլէրի՝ պէյն վէ նիւխանըն սաղլամ օլմասընա,
վէ ազլըն գուվլթլէրի պէյնէ, վէ ծնուն նիզամ
վէ գալախտինէ մէրպութ օլտուղունտան, օլ գա-
լախտլէր նէ օլտուղունու, վէ ծնլարը պօղմադ-
տան իլէրի կէլէն մազարրաթը քիւլիյէտէն նասըլ
գուրթուլաճաղըմըղը պիլմէք՝ փէք էլզէմ օլուր :

Իշլէմէսի տորու վէ թէէսիրաքը օլմասը
իյիւն՝ պէյն սաղլնսա սաղլամ օլմասը տր :
Տօղտուղունտա չօճուղուն պէյնի նօգսանիյէթ-
տէն խալի օլուպ՝ չօճուղլուգտա ծնա պիլը դա-

բար կէլմէզ իսէ, սօնկրա իլլէթէ օ դատար միւս-
թէլա օլմազ:

Սմմա ասլընտա իլլէթէ միւսթէլա օլուրսա,
պու քէ յֆիյէթ՝ պէյն վէ ասապէթլէրէ տայրը
օլան պօղղունլազա հէմ զայիֆլիյէ գուվլէթլի
սէպէպ օլուր: Պու էճիլտէն էվլատար՝ աթա-
լարընտա պուլունան իլլէթլէրէ տիւչար օլաճադ-
լարը իհթիմալ տրը:

Իքի աթալարըն պիրի պիրինէ պէնզէր զայիֆ-
լիքլէրի օլուրսա, եախօա իքիսի տէ իլլէթլի ֆա-
միլեատան կէլմիչլէր իսէ, օնլարըն չօճուղլարը՝
աթալարընըն սալթ պիրի իլլէթլի պուլունատու-
ղունտա՝ օլաճադընտան տահա զիյատէ զայիֆ
օլուրլար:

Եազըն խըտլարըն պիրի պիրինի ալմամասը
իչիւն օլան Սլահըն թէնպիհի՝ պէյնին թապլի
գանունլարընա մուվաֆրդ օլուպ՝ իլմ իլէ վէրիւ-
միչ օլտուղու՝ պու էօյրէնտիյիմիզ քէ յֆիյէթ-
լէրտէն իսպաթ օլունուր:

Պէյնէ փաֆ գանըն ֆեաճի միգսար իյէ ճեր-
եան էթմէսի շագրմ սր: Հիսապ օլունամու շ տուր
քի, գալպտան չրգան ճիւմլէ գանըն օնտա պիրի
պէյնէ կիտէր: Եյէր շէրեանի գան մէքս օլու-
նուր, եախօա էյէր պիր քիմսէ՝ համիզի ֆահմի
ղազի իլէ տօլու օլան հալայը թէնէֆֆիւս է-
տէր իսէ, պէյն խըղմէթիմտէն ֆէրաղաթ էտէր,
վէ հիսա գապլիյէթլի իլէ ազըլ գուվլէթլէրի օ
վադըթ զայպ օլուր: Սմմա գանըն պօղղունլարըն-

տան նէշէթ հտէն մաղարրաթ պիլա շիւպհէ վաղը օլուր իսէտէ, վաղթընտա օ դատար աչըդ կէօրիւնմէդ :

Կօրնէք. Պիր քիմսէ պիր միւտտէթ դալապալըդը, վէ հավասը տէ յիշիլմէմիշ պիր քիլիսա եախօտ պիր ճէմիյէթ եէրինտէ օթուրուր իսէ, պաշ աղըրսը վէ եախօտ պայըլմագ հասըլ օլմասը՝ պու ֆէնա թէէսիրաթա նիշան տըր :

Շէրհ. Էյէր պիր մէքթէպ խօճասը՝ թէֆթիշ կիւնիւնտէ քէնտի շայիրալէրինին մէտհէ լայըդ կէօրիւնմէլէրինի արղուլար իսէ, օտատա հավանըն է յի իշլէմէսինէ տիգղաթ էթսին : Քիլիսալարտա տախի պու եօլ թութուլսա, ախշամ վաղթընտա շօդ տէֆա վաղը օլան տիգղաթարղըդ վէ ոյուլմագ մէն օլուր :

Մահհաթ իշիւն պէյն իշշեմէֆ կերեֆ սիր : Պու ալէթ՝ աղալէթլէր կիպի կեան իշլէմէլի, կեան ըահաթլանմալը . եանի՝ շէտիա տիւշիւնմէքտէն վաղըթ վաղըթ ֆէրաղաթ էթմէլի տիր : Պէյն՝ միւնասիպ միգտար միլթալսա էտէրէք՝ աղըլանէ պիր ուսուլ իւղրէ գուլլանըլտըդճա՝ ճէսամէթտէ վէ գուլլէթտէ արթար . ամմա գուլլանմատըդճա դայիֆլէնիր :

Պէյնին գաշ սաաթ պիր տիւղիյէ պիր շէտիա իշէ մէշղուլ օլապիլմէսի՝ ճնուն վէ պիլթիւն վիւճիւտիւն սաղլամ օլմասընա մէրպութտուր : Պէյնի պէօյիւք՝ աղըլ աչըդ օլան պիր չօճուգ՝ էքսէրի չօճուգլարըն գուտրէթիւտէն

իւսթիւնն օլանն մատտէլէրի էօյրէնմէյէ թահ-
րիք օլունմալը տէյիլ տիր . ամմա պէյնի դա-
լընն օլանլար՝ սաղլամ օլտուղլարը հալտա օ-
դույուպ էօյրէնմէյէ թահրիք օլունմալը տըր-
լար :

Էօմրիւն հէր չաղղնսա՝ պէյնի ուզունն միւս-
սէք վէ աշրրը սերէնէսէ իշլէքմէֆ զարարը
սր . լաքինն չօճուղլուղ շաղընտա՝ պէյն տահա
ղայրի քեամիլ վէ նազիք իքէն , տահա թէզլիյէ
ղարար չէքմէյէ միւպթէլա օլուպ՝ օլ զարար տա-
խի միւտապիւմ օլուր :

Շէրհ . Մէքթէպինն իմթիհանընտա՝ էն էյի
շայիրտլէր չօդ տէֆա էյի ճէվապ վէրմէտիքլէ-
րի՝ մալիւմ պիրքէյֆիյէթ տիր : Պու տախի թէֆ-
թիշ իշիւնն թէտարիք կէօրտիւքլէրինտէ զիյատէ-
սիյլէ միւթալաա էտիպ՝ պէյնինն էօրուլմասըն-
տանն օլուր : Պէօլէլէրէ թէֆթիշտէն պիր դաշ
կիւնն էվվէլ՝ քիթապլարընը պրադմադ կէրէք
տիր :

Հեմանն քաւմընն ագապիւննէ սերիւնն սու-
յուշարա քահրիֆ օլուննազ , էախոս ազ ու
իսրաֆի էօրնազ էյի սէյիշ սիր : Քէզալիք թաամ
վաղթընա դատար պէօլէ զօր իշլէրտէ տէվամ
էթմէք էյի օլմայըպ՝ պիր ազ արա վէրմէք կէ-
րէք տիր : Ագըլ իլէ թէնն արասընտա օլանն ալա-
դա՝ օ դատար սըգը տըր քի , թէքմիլէնն սաղլամ
պիր քիմսէտէ պիլէ՝ հէմանն թաամտանն սօնկրա-
քէօթիւ խապէր , անսըզընն օլանն դօրդու , էախոս

պիր նէսնէսէն զայն թէ թահրիք օլունմագ՝
հազմ խրղմէթինէ սէքթէ վէրիպ՝ միտէնին մագղ
օլունմուչ թաամտան թիթսինմէսինէ սէսլէպ օ-
լուր :

Տիգգաք վէ սէվամ իզրէ օլան միքաշասս
ասպահշաշրն օլնաշր սրր : Ազշամ վագթը ի-
սէ՝ խօշ միւսահէպէթէ, իլահի սէօլէմէյէ,
Ֆիքրի եօրմոյան քիթապլարա, վէ խաֆիֆ իշ-
լէրէ վէրիլմէլի : Պու եօլ իլէ թալիպի իլմին վիւ-
ճիւտիւ բահաթ ույգույա հազրըլանըր :

Եէրհ . Աէճէլէրի քիթապլար միւթալաասըն-
տա կէշիլմէք իլէ իլմ գազանըլըր դիւլիւմիւ՝
եանկըրշ տըր : Աէյնին իշլէյէճէք վագթը կիւն-
աիւզ տիւր :

Մասշահաքը կիւն օլանշարըն, վէ պէօյիւ-
մէֆ հաշրնեսա օլան յօնուզշարըն՝ ավարա կե-
զէն եախօս ֆեմաշէ երմիշ օլանշարսան սահա
գիշասէ ուշումադա հաճէքիէրի վար սրր :

Ույգու հէփ ալէթլէրին թապիի բահաթլան-
մասը օլաուղու էճիլտէն՝ վիւճիւտիւն հէփ ա-
լէթլէրինին իշլէրի հէր նէ գատար չօգ օլուր
խէ, ույգույա տա օ գատար չօգ միւհթան
օլուրլար :

Չօճուգլարըն վիւճիւտ ալէթլէրի՝ քէնտի
մախաուս խրղմէթլէրինի էթտիքտէն մատա՝
պէօյիւմէք խրղմէթինաէ տախի մէշղուլ օլաուգ-
լարընտան, պու տախի պաղը տէրէճէ եօրղուն-
լուղա սէսլէպ օլուր :

Ազրն վեշդուշիյեթիևի թեպսիյ եքմեֆեևն՝
պեյնիև հաշրևա սախի պիր թեպսիյաթ վազը
օշուր : Պիր քիմսէնին Ֆիքրի պիւթիւն գոււ-
վեթ իլէ պիր մատատէյէ վերիլտիյինատէ՝ եիւզիւ
գըզարըր , վէ պաշ աղըրըր եախօտ պաշ տէօն-
մէսի իլէրի կէլիր : Աքին դայրի վէ տահա խա-
ֆիֆ նէսնէլէրէ տէօնէրատէ՝ պու նախօշ տու-
յուշլար տէֆ օլուր :

Շէրհ . Շայիրտլէր՝ կիւճ տէրալէր իլէ պերա-
պէր պիր իքի գօլայ տէրս տախի օգուրլար իսէ,
քեար էթմիշ օլուրլար . զիրա պէյն՝ կիւճ տէրս-
տէն գօլայ տէրատէ կէշտիյինատէ բահաթլանըր :

Պէյն՝ հեման պիր վազըրքսա պիւթիւն գոււ-
վեթի իշէ սաշր պիր մասսէյէ իշէյէ պիշիր :

Էյէր իքի եախօտ զիյատէ շէյին միւթ ալաա-
սընա մէշդուլ օլաճագ օլուր իսէ , Ֆիքր հիշ պի-
րինէ թամ գոււվեթիինի սարֆ էտէմէզ , նիճէ
քի իքի քիմսէ գօնու շարագ եօլաա կիտէր իքէն՝
եօլ սարպ վէ կիւճ օլտուղունտա իզլէրինէ էյի-
ճէ պագմագ լաղրմ օլտուղունտան՝ գօնուշ-
մագտան ֆէրաղաթ էտէրլէր :

Պէյնիև միւնթագամ սուրէքսէ իշէմէսի եշ-
գեմ պիր շէյ Տիր : Թաամ պիր դաշ հաֆթա
ֆիլան սաաթտա եէնիրատէ , իշթահ՝ օ սաաթըն
եաղլաշարղընը խապէր էտէր : Վանղումէի ա-
սապէթ տախի՝ պու մինվալ իւզրէ իշլէր : Մու-
այյէն վագըրթլարտա իշլէմէյէ ալըշմըշ իքէն՝ օ
վագըրթ եաղլաշարղճա՝ քէնտիլիյինատէն , մախ-

սուս թահրիք օլմադարդըն , ալըշարդը խըզմէթէ
տէօնէր : Իւլֆէթ վէ իտման իլէ էյի եախօտ
քէօթիւ ատէթլէր քէսպ էթմէսի՝ պունտան
նէշէթ էսէր :

Պիր քէհսիրաքըն ագըշսա պագի գաշնաար
իշիւն՝ քէֆրարշանագ կէրէֆ սիր : Աղալէթլէր
խուսուսունտա մալիւմ տիւր քի պիր շէյ , մէ-
սէլա՝ եազը եազմադ , տիւրլիւ տիւրլիւ էլ հիւ-
նէրլէրի , աթա պինմէք , վէ սուտա եիւզմէք
էյի էօյրէնիլտիքտէն սօնկրա՝ չօդ արալըդ կէշ-
սէ տէ ունուտուլմադ , ամմա աղալէթլէրի պիր-
տէն էյիճէ թէրպիլյէ էթմէյերէք՝ իտմանա արա-
լըդ վէրիլէճէք օլուրսա , թէքմիլէն էօյրէնմէք
միւշքիւլ օլուր :

Պու գանուն իւզրէ՝ պիր լիսան եախօտ պիր
իլմ էօյրէնմէք պապընտա՝ ալթը այ պիր տիւ-
ղիլյէ օդումադ , արալըդ վէրէրէք՝ օն իքի եա-
խօտ օն սէքիլ այ օդումադտան տահա ֆախտէ-
լի տիր : Քէզալիք շայիրտլէր իշիւն նէվպէթ
նէվպէթ մէքթէպէ կիթմէք , եախօտ ուզուն
թաթիլլէր էթմէք՝ դահմէթլէրինի դաթլար , վէ
դազանճը ազալարըր :

Ագշ իշէ պէրապէր ախշագի վէ պէսէնի
գապիշիշէքիեր սախի քերպիշէ օզունմաշը
սըր : Ճիւմլէ դապիլիլյէթլէրին կէնիշլէնմէսի ի-
շիւն՝ իշլէմէք կէրէք տիրլէր :

Իտման՝ վիւճիւտէ վէ ազլա նէ տէրէճէ իգ-
թիզա իսէ , ախրագի տույուշլարա տախի օ գա-

տար լազրմ տրր : Իմտի կենճլէրին թէրպլյէսի
իչիւն էն ալա մէքթէպլէր՝ հէմ վիւճիւտիւն
հէմ աղլըն վէ եիւրէյին թէրպլյէսինէ տիդ-
դաթ օլունտուղու մէքթէպլէր տիր :

Գաթայա պախուսուս եանընա , եանի՝ դու-
լագտան պիր աղ եօդարը վուրուլուր իսէ , պու-
րանըն քէմիյի դայէթ ինճէ վէ կէվրէք օլմասը
իլէ , գօլայճա դըրըլտըղընտան՝ աթալար , խօճա-
լար վէ եախօտ պիր դայրիաի՝ չօճուղու թէքտիր
էթտիյինտէ՝ պաչընըն հիչ պիր եէրինէ վուրմա-
լը տէյիլ տիր : Պիր չօճուղու դօլունտան թու-
թուպ սալլամագտան՝ պէյն սարսըլմասը պա-
ղէն վուղու պուլտուղունտան պէօյլէ մուամէ-
լէ նամիւնասիպ տիր :

Պիր քիչինին պէյնի ինճինտիյինտէ՝ ալէասէ-
վիյէ աղլը պաչընտան կիտէր , բէնկի սօլար ,
վէ նապղը հէմ նէֆէսի դայիֆլէնիր : Հալ պէօյ-
լէ օլտուգտա՝ պու քիմսէյի թէմիղ հալայա չը-
դարըպ՝ դանըն ճէվէլանընը եէրինէ կէթիրմէք
իչիւն՝ գօլլարընը վէ այաղլարընը դուրու վէ սը-
ճագ ֆանէլա իլէ օղալամագ կէրէք օլուպ՝
դան ալմագ խաթա տրր :

ՕՅՈՒՋ ԻՒՉԻՒՆՃԻՒ ՊԱՊ

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ԼԱՄԻՍԷ , ՋԱԻԳԷ ՎԷ ՇԱՄՄԷ

Հիսս՝ հասսէլէր վասըթասը իլէ աղլա կէչէն
պիր թէէսիր օլուպ՝ հասսէլէրին սայլար իսէ ,
պէշ տիր . եանի՝ Գուզվիթի շաւիսէ, Ջաիգէ,
Շաւնէ, Սաւիէ վէ Պասիրէ :

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ԼԱՄԻՍԷ օլ հասսէ տիր քի , պիր
ճիսմին փիւրիւղլիւ եա տիւղ , սօուղ եա սըճաղ,
քէսքին եա քէօր օլտուղունու պիլտիրիր :

Պու հասսէ՝ արշ տէրինին ասապէթլէրինտէ
մէվճուտ տուր : Հիսս ասապէթլէրի՝ նիւխանըն
էօն թարաֆընտա հասըլ օլուպ, էն պէօլիւքլէրի՝
սայլար տախի չօղ օլարաղ՝ տույուշու էն քէս-
քին օլան մահալլէրատէ , մէսէլա՝ փարմաղլարըն
ուճլարընտա , վէ տուտաղլարտա պուլունուր-
լար :

Շէրհ . Պու հասսէ՝ հէր ատէմտէ պիր օլմա-

յըպ՝ հէման պիր քիմսէնին տիւրլիւ չաղլարըն-
տա Ֆարգլը օլուր : Պէօյլէճէ պիր չօճուղուն
հիսս դապիլիյէթի քէմալէ էրմիշին քինատէն
քէսքին օլուր :

Պու հասսէնին քէսքին օլմասը՝ պէյնին հա-
լընտան թէէսիրլէնիր : Տէրին ույգուտա պէյն
իշլէմէզ պիր հալտա օլտուղունտան՝ ույույան
ղաթ օ արատա տէրիսինէ օլան պայաղը թէէ-
սիրաթլարը հիսս էթմէյիպ՝ կիւնէշտէ եաթըպ
սըճագլըղընտան եիւղիւ դապարսա պիլէ , տույ-
մազ : Պաղէն տախի՝ պէյնին իլլէթլէնմէսին-
տէն , վէ Ֆիքր պիր մատտէ իւզէրինէ պիւթիւն
դուվլէթ իլէ տիւշիւնտիւյիւնտէն հալ պէօյլէ
օլուր :

Պու հասսէ՝ տէրիյէ ճէրեան էտէն դանըն
միգտարը վէ խասսիյէթինին, հէմ տըշ տէրինին
հալընտան տախի թէէսիր ալըր . մէսէլա՝ էլ սօ-
ուգ օլուրսա՝ հիսսի ազ օլուր, վէ նասըրլանտը-
ղընտա՝ աղըր ալէթլէրի դուլլանա պիլիր . ամ-
մա իշէ ալըշմամըշ պիր քիմսէ պիր դաշ սաաթ
պէօյլէ պիր իշ թութար իսէ , էլի չօգ աղըր
տույար :

Ատէթ վէ թէրպիյէ տախի՝ ասապէթլէրին
հիսս դուվլէթինէ Ֆարգլը հիյէթ վէրիւր : Պիր
քիմսէ այագլարընը սըճագ սույա գօրսա , պէլ-
քի իլք էվլէլ տայանամազ , լաքին պիր ազտան
ալըշըր . շէօյլէ քի տահա չօգ սըճագ օլսա տա ,
եինէ տայանմասը միւմքին օլուր : Քէօրլէր՝

պու հաստէ յի օ դատար թէրպէյէ հտէրլէր քի,
էթրաֆլարընտա օլան նէսնէլէրի օլտուլու կի-
պի Ֆարդ հտէրլէր, վէ մախսուս քէնտիլէր ի-
չիւն ետիրլմը օլան քիթապլարը չափուդ չա-
փուդ օգուրլար: Հէմ տախի պիր տէ յիրմէնճի՝
ուսու փարմադը իլէ եօզլայարագ՝ եա քէօթիւ
եա է յի օլտուլունու Ֆարդ հտէր, քի պունտա
թէրպէյէ օլունմամը զայրի պիր ատէմ պունու
հիչ թէֆրիդ հտէմէդ:

ԳՈՒՎՎԵԹԻ ԶԱԻԳԷ

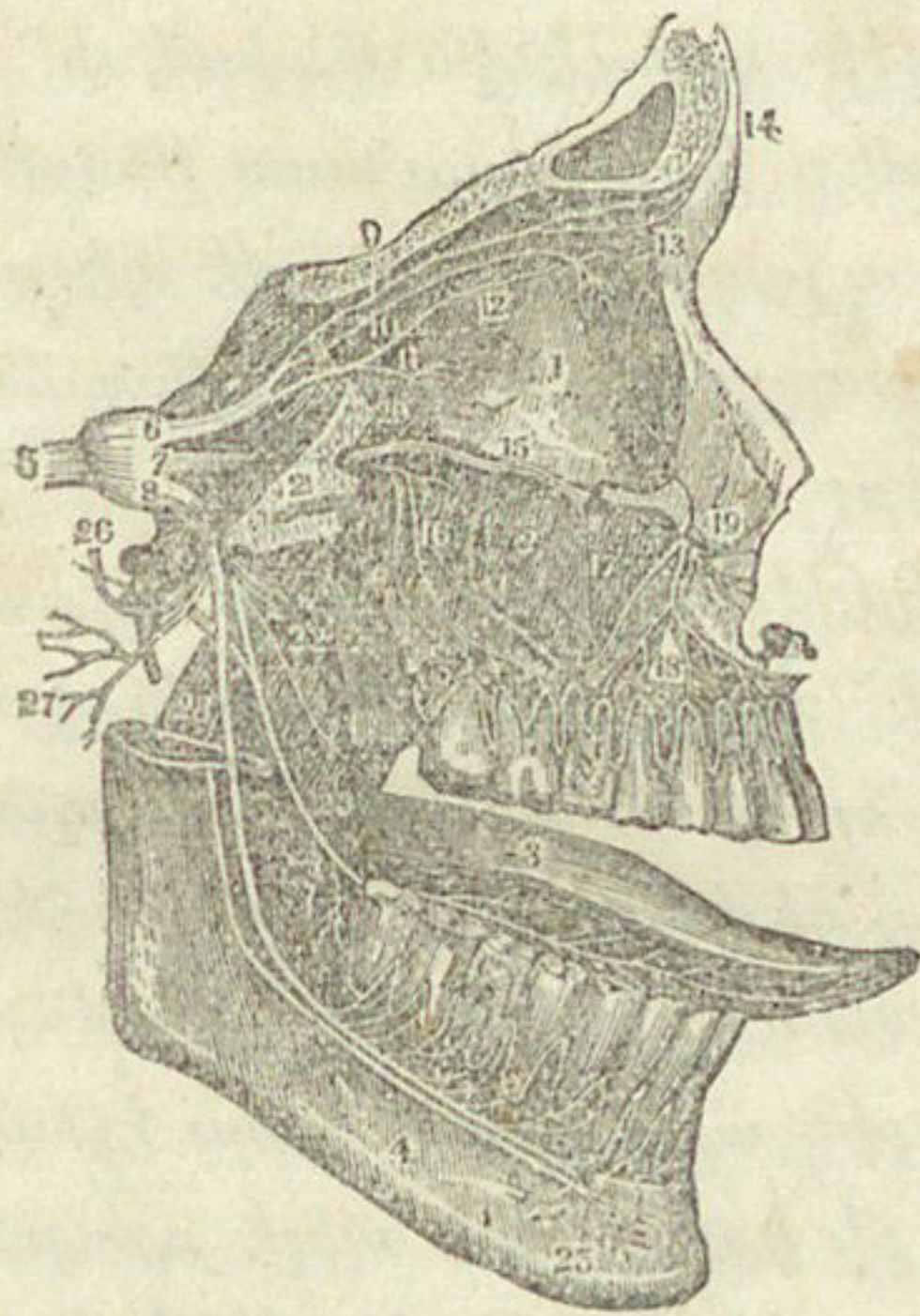
Պու՝ պիր նէսնէնին տաթ վէ լէզզէթինի տու-
յան հաստէ օլարագ՝ ծնուն պէօյիւք ալէթի տիլ
տիր. լաքին եանագլարըն իչլէրի, վէ պօղադըն
եօզարը թարաֆը տախի՝ պու խըզմէթէ հիստէ-
տար տըր:

ԼԻՍԱՆ եախօտ ՏԻՆ՝ հէր եանա եայրլմը օլան
իքի թարաֆը այրը հարէքէթլէրէ միւզթէտիր
ազալէթլէրտէն իպարէթ տիր. շէօյլէքի Ֆէլճ
իլլէթինտէ պիր եանը թութուլմուչ իքէն՝ օլ
պիր թարաֆը սաղլամ վէ իչլէք օլուր. տիլին
հարէքէթլէրի վէ կիրէպիլտիյի շէքիլլէր շօդ
տիւրլիւ տիրլէր:

Տիլին եիւզիւ ուֆագ ուֆագ հալէմաթ եախօտ
մէմէճիքլէր իլէ դափլը օլուպ՝ ծնա դատիֆէ

հիպոթիմի վերիւրէր: Գուլմիթի զախգէ աստ-
պէթլէրի՝ պու հալէմաթա եայրլմըշ տըր:

Շէֆլ 72

Շէֆլ 72: Պէշիննի չիֆթ աստպէթին թէվիթի: 1, Նուզրէի այն: 2, Ֆէրբի ալա: 3, Ախամն: 4, Ֆէրբի էսֆէլ: 5, Աստպէթին պէշիննի չիֆթի: 6, Այնէ կիտէն պու աստպէթին պիրիննի տալը: 9, 10, 11, 12, 13, 14, Պու տալըն թագսիմլէրի: 7, Ֆէրբի տլանըն տիշլէրինէ կիտէն իբիննի տալը 15, 16, 17, 18, 19, 20, Պու տալըն թագսիմլէրի: 8, Ախամնա վէ ֆէրբի էսֆէլէ կիտէն իւչիննիա տալը: 25, Աստպէթի զախգէ տենիլէն պու տալըն թագսիմի: 24, Ֆէրբի էսֆէլին տիշլէրինէ կիտէն գըսմը:

Շէրհ. Փէք էքըի պիր շէյ, մէսէլա՝ սիրքէ, պիր դալէմ թիւյիւ իլէ տիլէ սիւրիւլիւրսէ, պու

մէմէճիքլէր աճայրպ պիր թարղ իւղրէ ուղանըր:

Տաթըլաճագ նէսնէ՝ եա զաթընտա սէյյալ
օլմալը, եա տա սալեար վասըթասը իլէ հալլ
օլմուշ օլմալը :

Գուվլէթի զաիդէնին ֆաիտէսի՝ միւնասիպ
թաամ սէչմէք խուսուսունտա ինսանը վէ հայ-
վանաթը դուլաղուղլամագ, վէ պէյլէճէ միտէ-
լէրինէ զարարըր նէսնէլէրի ալմագտան սագըն-
տըրմագ տըր :

Մէտէնիյէթին նէզաքէթ ու զէրաֆէթի իլէ
պու հասսէ՝ օլ պիր հասսէլէրտէն զիյատէ թէպ-
տիլ օլմուշ օլուր: Նապանիլէրտէ պաղը թաամ-
լարը սէվիպ սէվմէմէք՝ օլ սըպթըն հէր պիր ֆէր-
տինտէ հէման պիր կէօնէ օլուր. ամմա թէրպիյէ-
լի ատէմլէրին արասընտա հաղղ էթաիքլէրի պիր
օլան՝ սայ քի իքի քիմսէ պիլէ պուլունմագ :

Պու հասսէ՝ ատէթտէն թէէսիր օլունուր .
շէյլէքի, իպթիտա նէֆրէթ օլունան շէյլէր՝ մէ-
սէլա թիւթիւն՝ չօդ դուլլանըլմաղլա խօշ օլուր :

Գուվլէթի լամիսէ կիպի՝ պու հասսէ թէր-
պիյէ իլէ դուվլէթլէնիր : Պաղը մէմլէքէթլէրտէ
պուլունան շարասլ վէ չայ տաթմագ սանաս-
թընտա օլանլար՝ պայաղը ատէմլէրին թէֆրիդ
էթմէտիքլէրի լէզղէթլէրին ճուղի ֆարգընը տա-
լսի տույա պիլիըլէր :

Շէրհ. Նիշէլէր՝ քէօթիւ ատէթլէրի իլէ պու
հասսէյի պօղարլար. եանի՝ թիւթիւն, միւսքիւ-
րաթ վէ օնուն միսլինի դուլլանմասը՝ ասապէթին

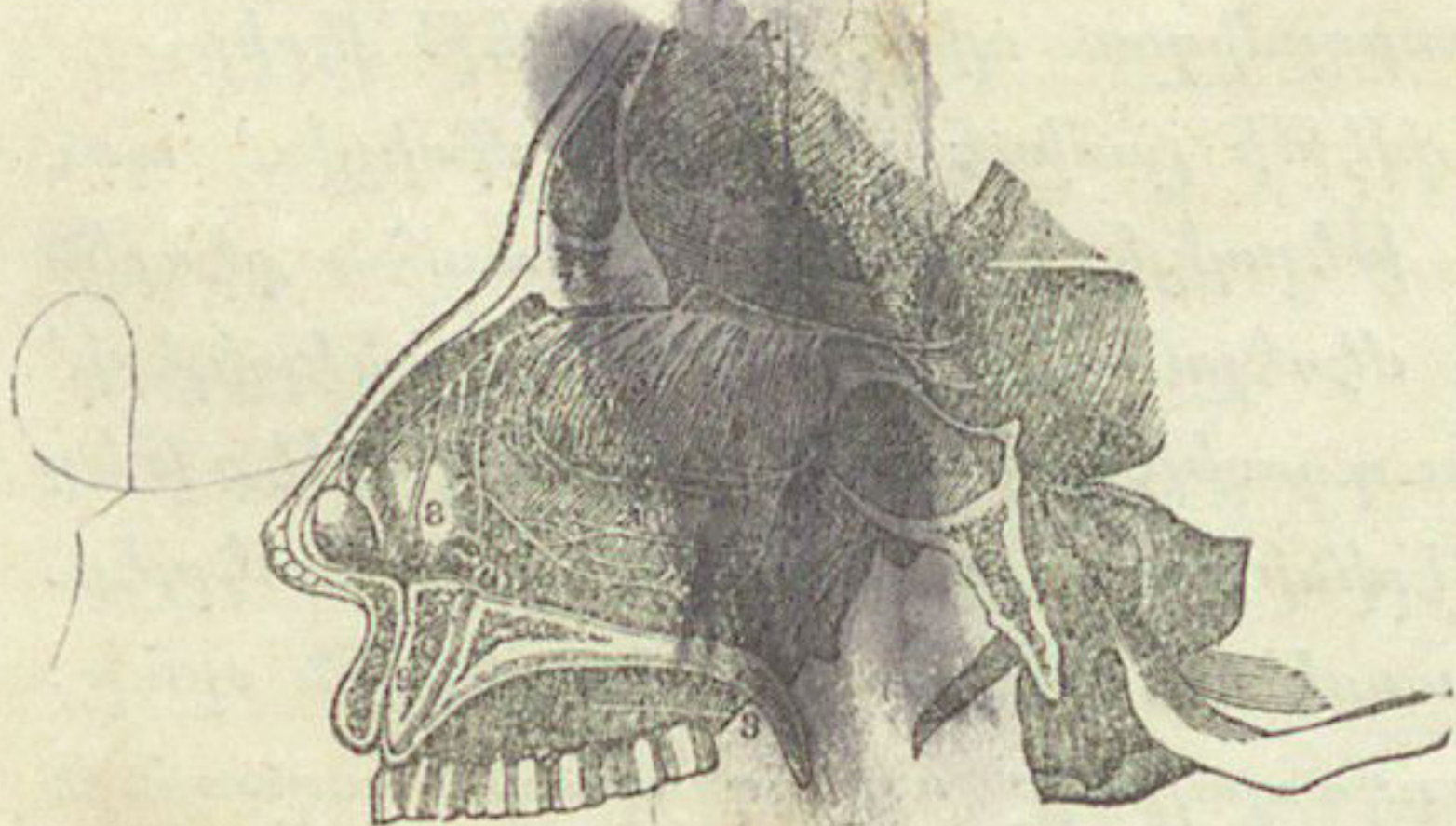
քէսքինլիլի վէ թաամա օլան թապի թէլէղ
ղիւղիւ պօղարլար :

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ՇԱՄՄԷ

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ՇԱՄՄԷ՝ պիր նէսնէնին դօղու-
սունու Ֆարգ էտէն հասսէ օլուպ՝ մէվգիի պու-
րունուն տէլիքլէրի օլան մէնախիրտէ տիր : Պու-
րուն՝ քէմիք , կէյրէք վէ դըշաի պալղամտան
խպարէթ օլուպ՝ քէնտինէ շէքլ վէրէն՝ քէմիք
վէ կէյրէք տիր . վէ կէյրէյին էլասթիք օլմասը
իլէ տախի՝ չօղ մուխաթարալարտան հըֆղ օլու-
նուր :

Պուրուն տէլիքլէրինին կէշիաի տօլաշղղ օլա-
րագ՝ ծնուն եիւղիւնիւ դափլայան դըշա կէնիշ օ-
լուր . վէ պու դըշանըն իւղէրինէ դօղու հիսս էտէն
ասապէթին հիսապսըղ տալլարը եայըլմըշ տըր :

Շէկ 75

Շէքլ 75: Եանտան կէօրիւնմէք իւզրէ մէճարիի
մէնախիր վէ պիրիննի շիֆթ ասապէթին թէվգիի :

Handwritten notes and signatures in Armenian script, including a large signature at the bottom left and several smaller ones on the right side of the page.

4, Ասապէթի շամմէ: 5, Պու ասապէթին դըշախ
մէնխիր իւզերինտէ վագ օլունան իննէ թագսիմլէրի:

Պուրունուն տէլիքլէրինին աղղընտա օլան
նաղիք դըշասընը մուհաֆաղա էթմէք իչիւն պաղը
դըլլար վար. պու դըշա տախի դուտտէթլէրինին
հասըլ էթտիյի սէյյալէ իլէ տայմա նէմ գալըր:
Պիր նէսնէ պուրունա եագլաշտըղը կէպի՝ տէ-
լիքլէրինտէն կէչէն հալա՝ բախալը ղէրրէլէրի
դըշանըն իւզերինէ եայըլմըշ օլան դօդու ասա-
պէթինին ուֆագ տալլարընա տէյախիւյ՝ պուն-
լարտան թէէսիրաթ տէր աղապ պէյնէ կէօ-
թիւրիւլիւր:

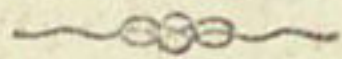
Պու հասսէ՝ գուվլէթի ղախգէ կիպի՝ ինսա-
նա հէմ հայվանաթա միւնասիպ թաամը սէչմէք-
տէ եարտըմ էտէր, հէմ տախի խօշ բախալարը
դօդլատըղըմըղտա պիղէ ֆէրահիյէթ վէրիւր:

Գուվլէթի լամիսէ վէ ղախգէ միտիլլիւ՝ պու
տախի թէրպիյէ օլունմաղ իլէ տահա քէսքին
օլուր. մէսէլա՝ Ամէրիգանըն ասըլ եէրլիլէրի՝
տիւրլիւ գապիլէլէրինի վէ գապիլէնին թէք թէք
ատէմլէրինի դօդու լարընտան թէֆրիդ էտէրլէր:
Պու հասսէ՝ քէօիէքլէրտէ վէք քէսքին օլուր.
չօդ գալապալըղըր սօդաղլարտան աղասընըն
արտընճա կիտիպ՝ ծնուն իղլէրինի պինլէրճէ
ղայրիլէրինքինտէն սէչէր, եախօտ ալա կիթտի-

յինտէ թափշանը եայլնըղ իղինին դօգուսուն-
տան խայլը միւտտէթ գօլալար :

Գուլվիլէթի շամմէնին քէսքին օլմասը՝ պէյ-
նին վէ դօղլայան ասապէթին սաղլամ վէ պու-
րունուն դըշասը՝ եուֆդա օլմասընը մաթլուպ
էտէր : Պու ասապէթին հիսս էթմէք գուլվիլ-
թինի աղալտան , եախօտ դըշասընը գայլնլաշ-
տըրըպ գուրուտան հէր նէսնէ՝ պու հասսէյի
պօղար :

Շէրհ . Էնֆիյէ չէքմէք՝ պու ասապէթին
գուլվիլթինի աղալտըր , հէմ դըշասընը գայլն-
լաշտըրըր . գայլնլաշմասընտան հավա տէլիքլէ-
րինտէն էյի իշլէյէմէղ , վէ պունտան նէշէթ
էտէր քի , էնֆիյէ գուլլանանլար էքսէրիյէ նէֆէս
ալտըղլարընտա աղղլարընը աչմաղա մէճպուր
օլուրլար :

ՕԹՈՒՉ ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՊԱՊ

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ՊԱՍԻՐԷ

Պու հաստէ՛ հէփ օլ պիրլէրտէն զիյատէ ին-
սանըն ֆէրահլիյէթինէ վէ մութլուլուղունա սէ-
պէպ օլուր :

Պունուն վասըթասը իլէ՛ էթրաֆըմըղտա պու-
լունան նէսնէլէրին շէքլինի, ընկինի, պէօյիւք-
լիւյիւնիւ, վէ մէվգիինի տույարըղ : Գուվլէթի
պասիրէնին կիւղէլ ալէթի՛ կէօզ տիւր : Պու
ալէթտէ պէյան օլունան հիւնէր՝ Պարի թասա-
լանըն վարըղընը իսպաթ էթտիքտէն մատա՛ խա-
յըրխահ օլուպ՝ պիղէ սէֆապախշ պիր էօմիւր
վէրմէք մէրամընտա օլտուղունու սայըր ալէթ-
լէրտէն զիյատէ սապիթ էտէր :

ՊԱՍԱՐ ԱԼԷԹԼԵՐԻՆԻՆ ԹԷՇՐԻՀԻ

ԱՅՆ եախօտ կէօղ՝ քիւրրէ շէքլինտէ օլարադ՝
դաֆանըն էօնիւնտէ օլան պիր նուգրէտէ վա-
զը տըր : Պու քիւրրէնին հաիթլէրի՛ իւշ դաթ

տէրիճիքտէն իպարէթ օլուսլ' իչի իսէ, Բոսթո-
պէթ թասլիր օլունան տիւրլիւ սէյյալէլէր իլէ
տօլմուշ տուր :

Արշասը իւշ տանէ օլարագ' 1ճի . Շահմէթի
այն վէ Գարնիյէթի այն : 2ճի . Արշաի մէշի-
միյէ , Տայիրէի պուպու վէ Ուրուգի ճէճնիյէ :
3ճիւ . Արշաի շէպէֆիյէ :

ՇԱՀՄԵԹԻ ԱՅՆ' պէրք վէ ընկի պէյազ տըր .
քի պունա ալէսսէվիյէ կէօղիւն պէյազը տէնի-
լիր : Պէրք օլմասը ճիհէթի իլէ' կէօղիւ մուհա-
ֆագա էտէր : Պու դըշա' էօնտէքի գարնիյէթի
այն իլէ' պիւթիւն կէօղիւ իհաթա էտէր :

ԳԱՐՆԻՅԵԹԻ ԱՅՆ' կէօղիւն էօն թարաֆընտա
օլան շօլ պէրրագ գըսմը տըր քի , պագիսինտէն
ղիյատէ մուհատտէպ օլուր : Շէքլի պիր ճէպ
սաաթընըն ճամը կիպի տիր . վէ սաղլըգ հա-
լընտա կիւղէլ ըիւշէնլիք վէրէն գըսմ պու տուր :

ԱԸՇԱԻ ՄԵՇԻՄԻՅԵ' իչ եիւղիւ սիյահ ընքլի
պիր գաթ օլարագ , կէօղիւն էնվայի գըսմլա-
րընը պէսլէյէն շօգ գան էվիյէթլէրինէ շամիլ
տիր :

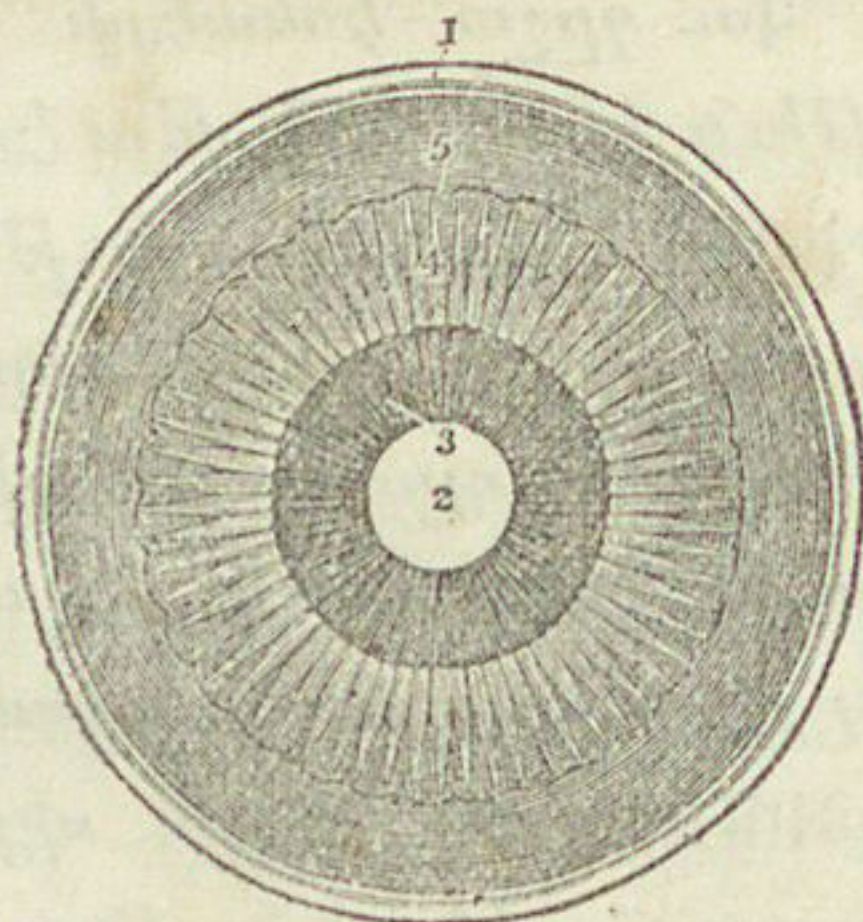
ՏԱՅԻՐԷԻ ՊՈՒՊՈՒՆՈՒՆ մէվգիլի' գարնիյէթի
այնըն ալտընտա տըր : Պու ազալէթ' վիւճիւ-
տիւն ազալէթլէրինին էն նագիյի օլարագ' կէօ-
ղիւն մալի, սիյահ վէ սայիր ընքլէրի պունտա
մէվճիւտ տիր :

Պունուն օրթասընտա, Պուպու եախօտ կէօղ
պէպէյի տէնիլէն պիր տէլիք վար , քի պու

կէօղիւն իւղերինէ տիւշէն ըշըղըն միգտարընա
կէօրէ պէօյիւյիւպ՝ քիւշիւլիւր :

Աէօղ պէպէյինի շագղ էտիպլ՝ իշէրիտէն
պագտըղտա , տըշարըսընա տօղրու կէշէն աչըղ
րէնքլի ուֆագ ուֆագ խաթթլար կէօրիւնիւր :
Պունլարըն սայրսը ալթմըշ դաստար օլարագ՝ ծն-
լարա Ուրուգու ճէֆնիյէ թապիր օլունուր :

Շէֆլ 74

Շէբլ 74: Իշէրիտէն պագմագ իւզրէ այնըն քէսը
օլունմուշ էօն գըամը: 1 , Իւշ թտպագանըն քէսը օ-
լունմուշ քէնարը: 2, Պուպու: 3, Տայիրէի պուպու: 4,
Ուրուգու ճէֆնիյէ: 5, Աըշաի շէպէքիյէնին քէնարը:

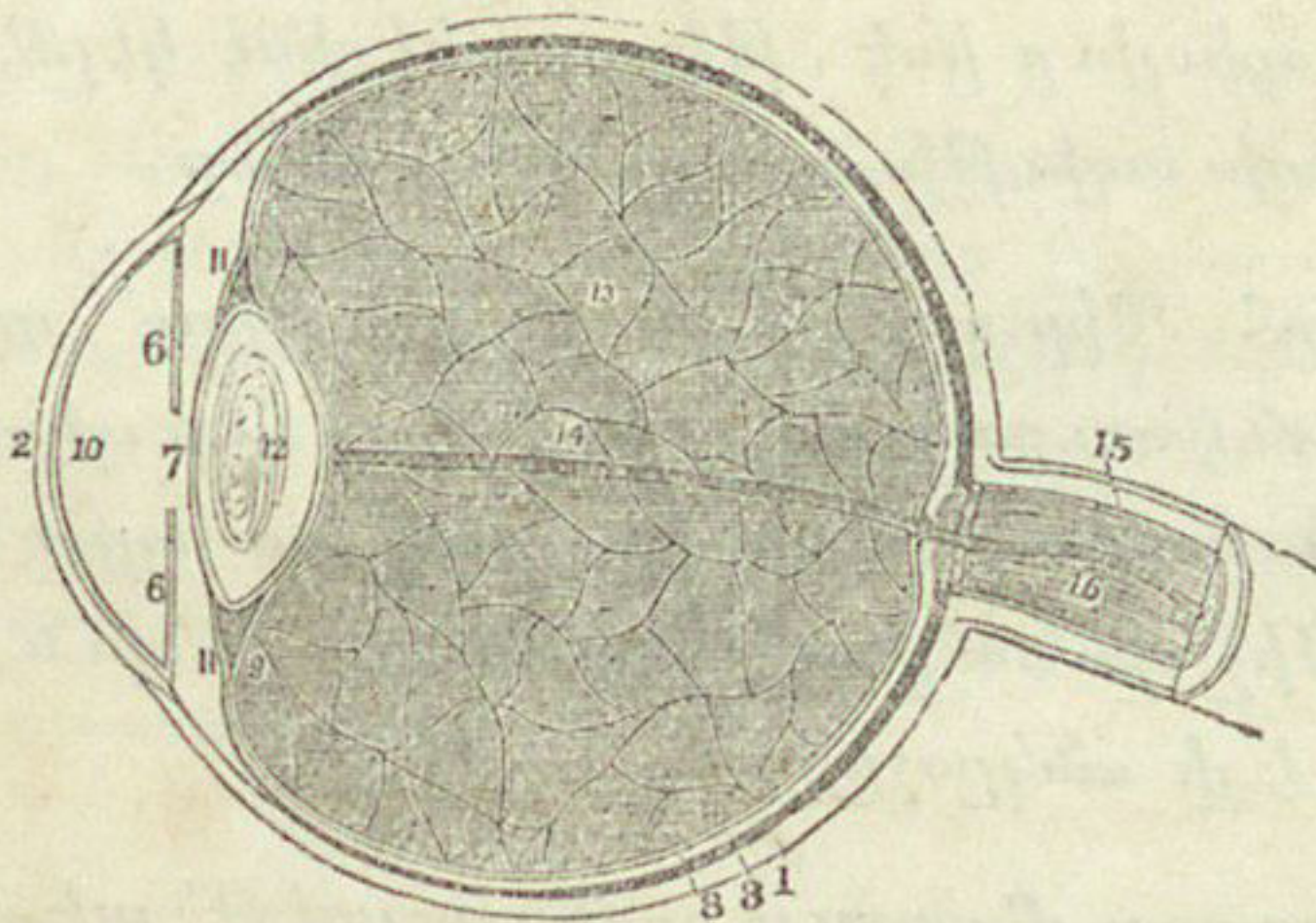
Աէօղիւն ՇէՊէՔիՅիսի՝ էն իշ դաթըր օլուպ ,
պիր գըամը՝ պասար սասպէթինին կէօղիւն իշ
եիւղիւնէ եայրլմասընտան իպարէթ տիր , վէ
գուվվէթի պասիրէնին ասըլ եէրի օլատա տըր :

Գարնիյէթի այն իլէ ռուքուպէթի պիշրուրիյէ
արասընտա , պէպէյին հէմ էօնիւնտէ հէմ ար-
տընտա՝ ռուքուպէթի մայիյէ թապիր օլունան
պիր տուրու սու պուլունուր : Աէօղ եարալա-
նըպ՝ պու սու թէլէֆ օլուր իսէ , թէքրար եէ-
րինէ կէլիր :

ԲՈՒԹՈՒՊԵԹԻ ՊԻԼԼՈՒՐԻՅԵ՝ պիր եէրէ եա-
փըշըղ օլմայըպ՝ փէրթէվսիղ շէքլինտէ օլարաղ
կէօղ պէպէյինին արտընտա պուլունան պիր
ճիամ տիր : Իքի եիւղիւնիւն շէքլի ֆարդըլ օլուպ,
արտը՝ էօնիւնտէն տահա մուհատտէպ տիր :

Շէրհ Աճի . Պալըղըն կէօղիւնտէ պու դըամ
քիւրրէվի շէքլտէ օլուպ՝ սուտա փիշտիքտէն
սօնկրա , ինսան կէօղիւնտէ պուլունան կիպի
դաղ դաթ սօյուլուր :

Շէլ 75

Շէրլ 75: Շաղղ օլունամուշ օլարաղ՝ քիւրրէի այնին
թաավիրի: 1, Շահմէթի այն: 2, Գարնիյէթի այն.

պու թասպագա՝ սասաթ ճամբը կիպի շահմէթի այնըն
քէնարընա իտիսալ օլուր: 5, Մէշիմիյէ: 6, 6, Տայի-
րէի պուպու: 7, Պուպու: 8, Շէպէքիյէ: 10, 11, 11,
Բութուպէթի մաիյէյէ շամիլ օլան էնվաֆի այն: 12,
Բութուպէթի պիլլուրիյէ: 15, Բութուպէթի զի-
ճանիյէ: 15, Ասապէթի պասարիյէ: 14, 16, Այն շէ-
րեանլարընըն պիրի:

26ի. Աէօղիւն բութուպէթի պիլլուրիյէսի՝ եա-
խօտ օնուն էթրաֆընտաքի դըշա՝ դաթընտա
թէպաիլ օլուպ՝ այտընլըղըն փէրթէվլէրինի մէն
էտէր իսէ, պու իլլէթէ Ա.դ սու թապիր օլու-
նուր:

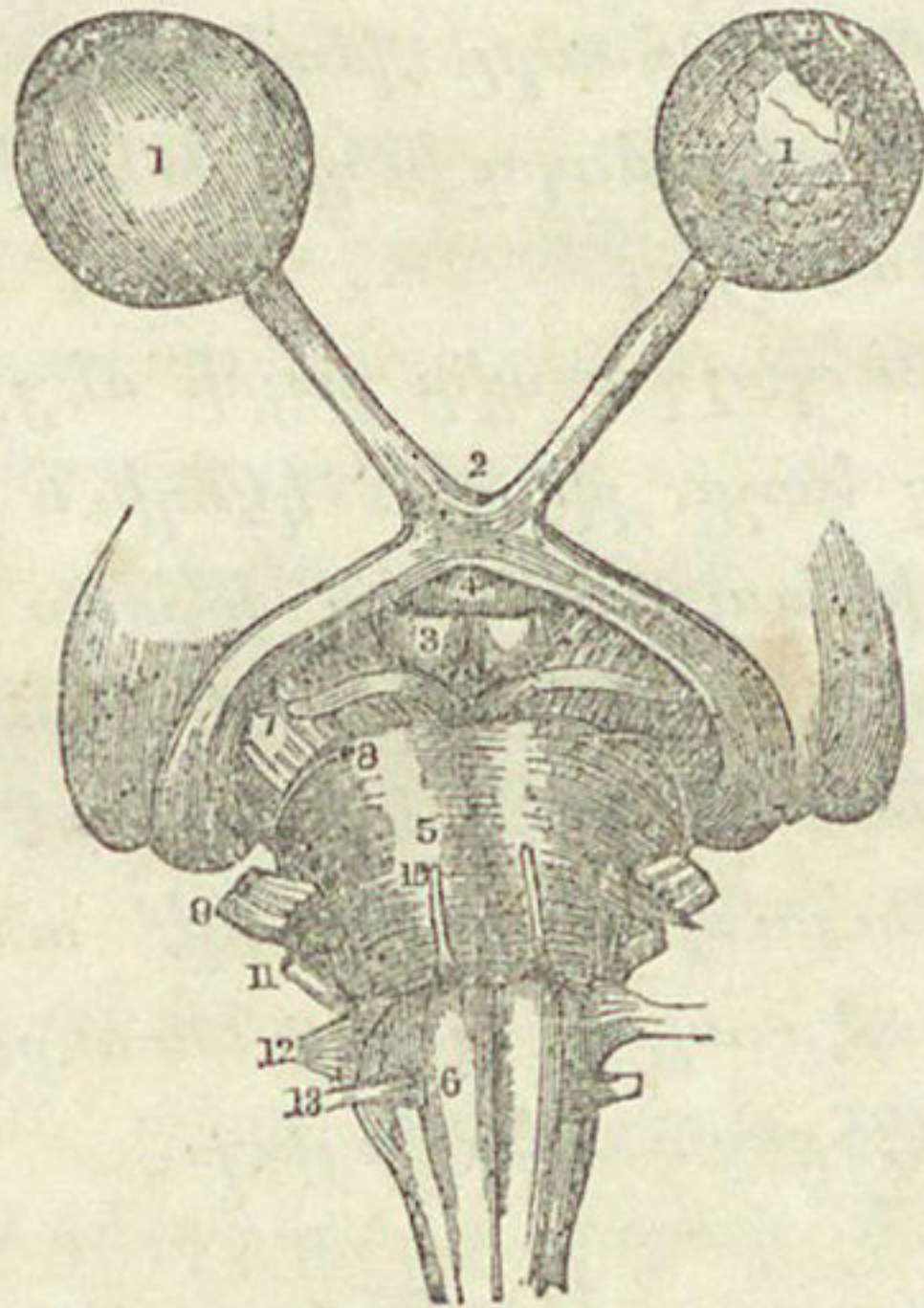
Աէօղիւն արտ թարաֆընտա դաթը ամմա
փէք շէֆֆաֆ Բուրուպէթի զիճանիյէ թապիր
օլունան պիր սէյյալէ վար: Աէօղիւն իւ շտէ իքի
դըամը պունտան իպարէթ տիր. վէ պիր եօլ ի-
լէ տէօքիլլիլ իսէ, թէքրար եէրինէ կէլմէյիպ՝
կէօղ պիւսպիլթիւն պօղուլմուշ օլուր:

Շէրհ. Պիր դօյուն կէօղիւնիլ ալըպ՝ սօուդ-
տա տօնկտուրտուդտան սօնկրա, հէր պիր թա-
րաֆա տօղրու քէսիպ՝ դըամլարը այրը այրը
թէֆթիշ օլունուրսա՝ ինսան կէօղիւնիլն թէր-
քիպի էյի անկլաշըլըր:

Պասարա մախսուս օլան սասապէթ՝ պէյնտէն
նէշէթ էտիպ՝ կէօղիւն արտ թարաֆընտա վարըր,
վէ օրատա շօդ ինճէ տալլարա թադսիմ օլու-

նուսպ՝ կէօղիւնէն նէսնէլէրին սիւրէթի ճնշարըն
իւղէրինատէ զուհուրա կէլիւր :

Շէֆլ 76

Շէքլ 76: Իքնինճի չիֆթ առապէթ: 1, 1, Քիւրրէլի
այն. սօլ թարաֆտա օլան թապիի հալընտա տըր .
ասղ թարաֆտա օլանտան շէպէքլիյէյի կէօսթէրմէք
իչիւն շահմէթի այն գալտըրըլմըշ տըր: 2, Իքի ա-
սապէթի սլասիրէնին պիրիպիրինատէն կէչմէսի: 3, 4,
Տիմաղ: 5, 6, Բասի նիւխա: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,
Տիմաղ առապէթլէրի:

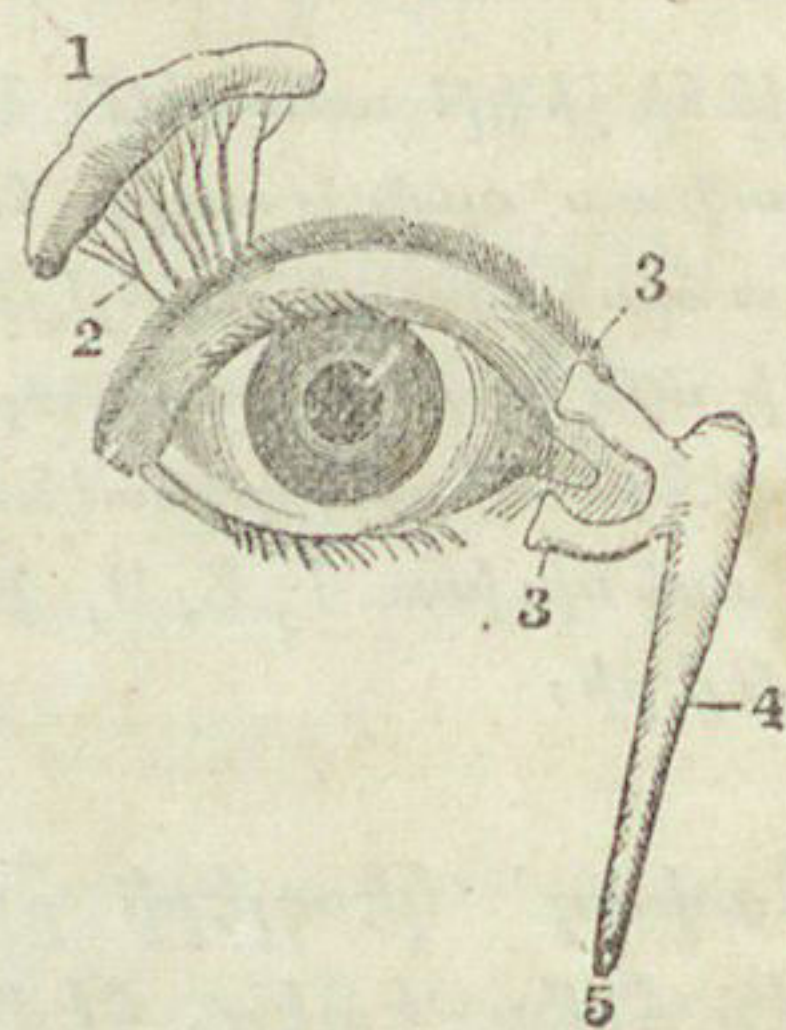
Գաշ վէ գափաղ՝ կէօղլէրի ըշըղըն շէտիա
զուվվէթինատէն հըֆղ էտէր, հէմ տէ կէօղիւն
իչինէ թօղ վէ թէր էնմէսինի մէն էտէր:

Գափաղ լարըն քէնարընտա, կէօղիւն սիյանէ-
թինէ վէ հիւսնիւնէ եարայան, քիրսիք տէնիլէն
պիր սըրա գըսաա գըլլար վար :

Գափաղ լար՝ տէյիլ եալընըղ կէօղիւ թօղտան
վէ գուվիթիլի ըշըգտան մուհաֆաղա, իլլա քէն-
տի զըշասընտան հասըլ էթտիլի պիր սէյյալէ-
յի միւսալի պիր թարղ իւզրէ թէվղի էտէրէք,
սիյանէթ էտէրլէր :

Պուստան պաշգա պիր զայրի սէյյալէ վար,
եանի՝ կէօղ եաշը, քի պու՝ կէօղիւն իւսթ թա-
րաֆընտաքի զուտտէթտէն իհտաա օլուսուսլ՝
պիր դաշ քիւչիւք զիվանէլէր իլէ կէօղլէրէ էնէր:
Պու սէյյալէ կէօղտէն կէչտիյինտէ՝ գափաղ-
լարըն եումուլուսլ աշըլմասը իլէ՝ ուֆաղ թօղ-
լարը պէրապէր ալլալ՝ պուրուսուն քէօշէսինտէ
օլան իքի մէճրայա տէօքիւլիւր :

Շէֆլ 77

Շէքլ 77: 1, Աուտտէթի տէմ: 2, Պու զուտտէթտէն

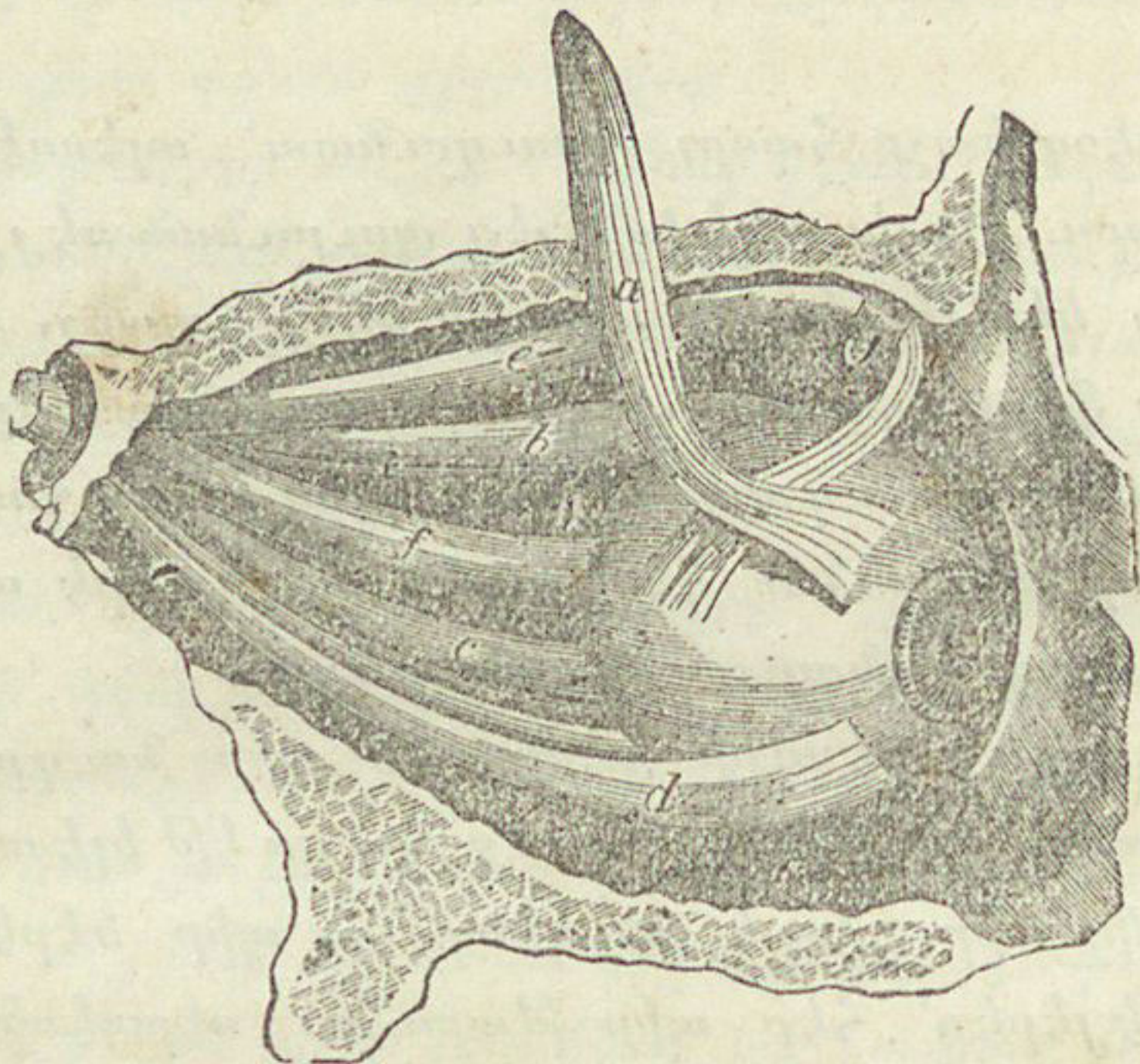
այնէ կիտէն զիվանէլէր: 5, 5, Այնքն իջ քէօշէսինտէ
օլան իքի զիվանէ: 4, Պուրունա կիտէն զիվանէ:

Աէօզ եաշը հասըլ օլտուղունտա՝ ալէսսէվի-
յէ պու քիւչիւք զիվանէլէր պուլունան սէյյա-
լէյի կէօթիւրիւրլէր. լաքին կէօզ գըղմըշ, եա-
խօտ ֆիքր տիւրլիւ տույուշլարտան թահրիք օ-
լունմուշ օլտուղտա՝ դիյատէ կէօզ եաշը հասըլ
օլուպ՝ պուրունա կէօթիւրէն տէլիքլէրէ սըղ-
մայարագ եանագլարընտան ագար:

Աէօզիւն մէվգիի քէմիքտէն պիր նուգրէթ
օլարագ, պիւթիւն չուգուր՝ եաղլը էթ իլէ տէօ-
շէնմիշ տիր. շէօյլէ քի կէօզ հիշ պիր եէրէ ի-
լիշմէյէրէք՝ հէր պիր թարաֆա սէրպէսթլիք
իլէ տէօնէ պիլիր:

Ուճլարըն պիրի՝ չուգուրուն քէմիքլէրինէ,
վէ օլ պիրի կէօզէ պաղլը օլարագ՝ կէօզիւ տէօն-
տէրէն ալթը աղալէթ վար տըր:

Շէրհ. Տիշարըքի աղալէթ գըսսա օլուրսա՝
կէօզ տայիմա տիշարըյա տէօնմիւշ օլուր, քի
պունա կէօզ շաշըշըղը տէնիլիր:

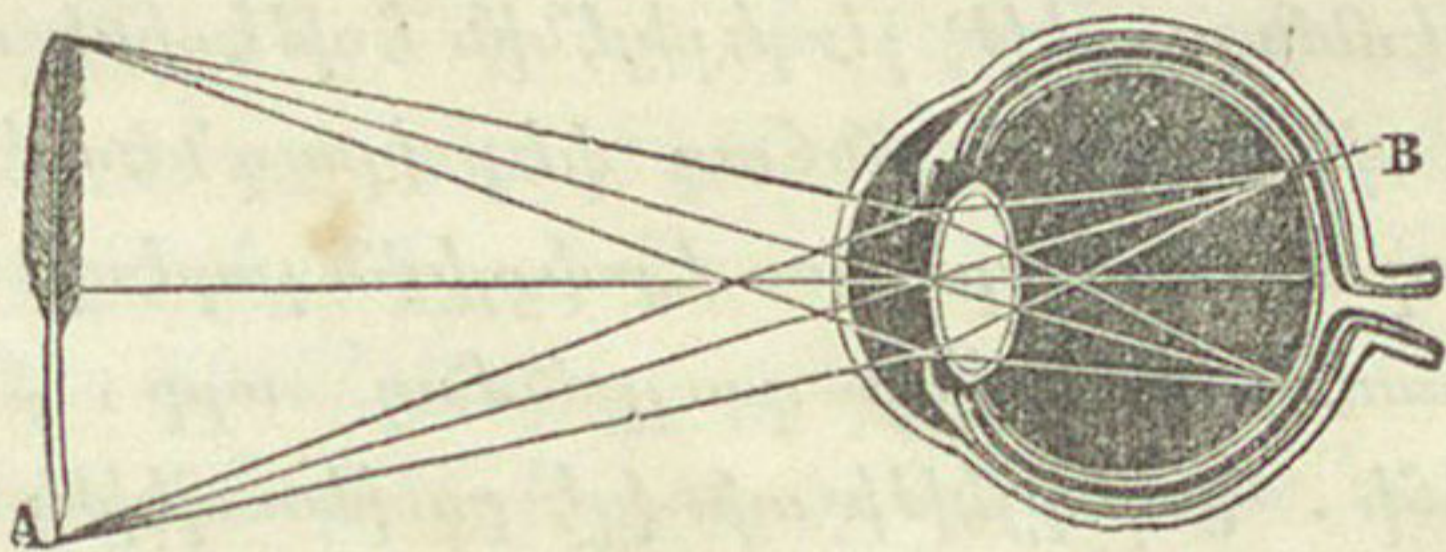
Շէֆլ 78: Ազալէթէրի իլէ պերասպեր այնըն պիւր
 թասվիրի: a, b, c, d, e, Պու ազալէթէրին պէշի:
 f, Ասասլէթի պասիրէ: Այնին իւսթ վէ ալթ թարա,
 Ֆրնտա ազմըն քէնարը կէօրիւնիւր:

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ՊՍՍԻՐԷՆԻՆ ՊԱՀՍԻ ՀԱՅՍԹԸ

Աէօղիւն էնվայի դըսմլարընըն խըղմէթինի
 անկլամագ իչիւն՝ ըշըղըն նաղլ օլունմասընըն,
 եանի՝ եէրտէն եէրէ կէշմէսինին դանունլարընը
 անկլամագ լաղըմ կէլիւր: Պիր դանուն շու տուր
 քի, ըշըղըն փէրթէվլէրի՝ հէման պիր մէսաֆէ-
 տէն եախօտ մատտէտէն կէշտիքլէրինատէ՝ խաթօ

Թը միւս թագիմ իւղրէ կիտէրլէր . լաքին քէսա-
 ֆէթի ֆարգլը օլան զայրի մատտէ յէ կէչտիքլէ-
 րինտէ՝ միւնաթիֆ օլուր , եանի՝ է յիլիլլէր : Պիր
 պաշգա գանուէն շու տուր քի , ըշըղըն փէր-
 թէվլէրի՝ ըշըգ վէրէն ճիսմտէն իրագլաշտըղլա-
 րընսաա՝ կիթտիքճէ պիրի պիրինտէն այրըլըրլար :
 Հէմ տէ ըշըղըն փէրթէվլէրի՝ պիր նէսնէտէն
 կէօղէ կիրտիյինտէ՝ պիրի պիրինտէն կէչէր .
 շէօյլէ քի , օ նէսնէնին կէօղտէ եափըլան սու-
 րէթի թէրս օլուր :

Շէֆլ 79

Շէքլ 79. Պիր նէսնէտէն աքս էտիպ՝ կէօղիւն իչինէ
 կիրէն ըշըգ փէրթէվլէրինին եօլու : A, Շէպէքիյէ (B)
 իւզէրինտէ թէրս սուրէթի բէսմ օլունան պիր գալէմ :

Իմտի կէօղիւն էնվայի գըսմլարընըն խըղմէթ-
 լէրի խուսուսուէնտա անկլաշըլըր քի՝ գաշլար ,
 գափաղլար վէ քիրփիքլէր՝ կէօղիւն սիյանէթի
 իչիւն օլուպ՝ կէօղիւն իւչ զըշասը տախի՝
 շէքլ վէրմէք վէ սիյանէթ իչիւն տիրլէր . վէ իքին-
 ճի գաթըն ըէնկի գօյու օլմասը իլէ՝ կէօրմէք

իչիւն լազում օլմայան ֆազլա ըջըղը թէճէրրիւ
էտիպ՝ մահվ էթմէք իչիւն տիւր :

Թարիֆ օլունան իւչ բութուպէթ՝ քէսաֆէթ-
լէրի ֆարդը օլան պիր սըրա ճիամ տիրլէր . շէյ-
լէքի, պաղտըղըմըղ նէսնէտէն կէչէն փէրթէվ-
լէր կէրէյի կիպի միւնաթիֆ օլուպ՝ շէպէքիյէ-
նին իւղէրինէ քիւչիւք ամմա աչըղ պիր թա-
վիր բէամ էտէրլէր : Պու սուրէթին թէէսիրաթը՝
ասապէթի պասիրէնին վասըթասը իլէ պէյնէ
կէօթիւրիւլիւր :

Շէրհ 16ի . Գարնիյէթի այն վէ բութու-
պէթի պիլլուրիյէ (իսթիարըղտա վաղը օլտու
ղու կիպի) պիր աղ եասսըճա օլտուղլարընտա
օլ ղէման սուրէթ՝ շէպէքիյէնին էօթէսինէ տիւ-
շէր, վէ օ քիմսէ անճաղ փէք իրաղ նէսնէլէրի
ֆարդ էտէ պիլիր : Պու էքսիքիյին չարէսի՝ մու-
հատտէպ կէօղլիւք դուլլանմաղ տըր :

26ի . Գարնիյէթի այն իլէ բութուպէթի պիլ-
լուրիյէ, ատէթտէն մուհատտէպ օլտուղլարըն-
տա, սուրէթ՝ շէպէքիյէտէն պէրի տիւշէր, վէ
օ քիմսէ անճաղ փէք եաղըն նէսնէլէրի ֆարդ
էտէ պիլիր : Պունուն չարէսի՝ մուղաար կէօղլիւք
դուլլանմաղ տըր :

ՊԱՍԱՐ ԱԼԷԹԼԵՐԻՆԻՆ ՈՍՀՀՍԹ ՈՒ ԱՖԻՑԷԹ ԳՍՎԱԻՏԻ

Կէօղ՝ վիւնիւսիւն դայրի աշքշէրի կիպի՝

նեվպէթ իշէ իշլէշիպ՝ րանաթրանմաշր սրր :
Պիր նէսնէյէ փէք տիգգաթ իլէ ուղուն միւտ-
տէթ պաշըլըրսա , կէօղ եօրուլուպ գամա-
շըր :

Պախսուս ըշըգ աղ օլտուղունտա , մէսէլա՝
աղշա՛ իւսթիւ կիւնէշ պաթտըգտան սօնկրա ,
եախօտ՝ կէճէ աղ ըշըգ իլէ օգուամաղ , եախօտ
նաղիք պիր իշտէ գուլլանմաղ՝ օնու փէք դա-
յիֆլէտիր :

Ըշրդրն միգսարը ախանաղք թեպսիշ օրնա-
արնսան սագրնմաղ շաշրմ սրր : Ըշըգ աղ օլուր
խաէ՝ տայիրէի պուպու ինգըպաղ օլուպ քիւշիւ-
լիւր իսէ տէ , պու թէպտիլաթ անի վահիտտէ
վուգու պուլմաղ . օլ սէպէպտէն պիր քիմսէ
փէք ըշըգը պիր եէրէ կէշտիյինտէ պիրաղ
վաղըթ էյի կէօրէմէղ :

Պիր նէսնէյէ արգրը պագմագսան սագրն-
մաշր : Աէօղ էօյլէ արշըրը պագմաղա ալըշըր-
սա՝ շաշր օլմաղ թէհլիքէսի վար տըր :

Չօճուղլարըն կէօղլէրինի , մէսաֆէսի իրաղ
եախօտ եաղըն օլան նէսնէլէրի էյի սէշմէսի
իշիւն , թէրպիյէ էթմէք կէրէք տիր . չիւն քի
տայիմա եաղըն նէսնէլէրէ պագարսաղ , կէօղ
օնլարա ալըշրպ՝ իրաղ շէյլէրի օլտուղու կիպի
սէշմէղ : Պունուն իշիւն մէքթէպ շայիրտլէրի ,
դույուլմճուլար , վէ սանաաթլարը փէք ինճէ
շէյլէրէ միւթալիղ օլանլար՝ ալէսսէվիյէ իրաղ-
սան կէօրէմէղլէր . սամա սոլճըլար վէ կէմիճի-

լէր՝ այլըշարդլարընտան ուղագ շէյլէրի Ֆարգ
էտէ պիլիւրէր :

Շէրհ . Աթալար վէ խօծալար՝ չօծուղլարըն
քէնտի քիթապլարընը, եախօտ իշլէրինի կէօղլէ-
րինէ փէք եագըն կէթիրմէմէլէրի իշիւն տիգ-
գաթ էթմէք կէրէք տիր :

Կէրէք թէմիղլիք վէ կէրէք կէօղիւն սահհա-
թը իշիւն՝ օնուն հէր սապահ, միւմքիւնի միգ-
տար աղ օղալայարագ, եա սօուգ եա ըլըճագ
թէմիղ սու իլէ եայգանմասը իգթիղա էտէր,
վէ հէր հալտա կէօղիւն քէօշէսինտէ թօփլանան
չափաղը՝ տուրմասը զարարըր օլտուղու իշիւն
դալտըրմալը տըր :

Պիրինին կէօղիւնէ ուֆագ թօղ կիրտիյինտէ՝
օլ քէմսէյի փէք այտընլըգ պիր եէրէ օթուր-
տուպ՝ կէօղ դափաղլարընը աչարագ՝ փէք եում-
չագ թէմիղ իփէքլի եախօտ ինճէ քէթէն մահ-
րամա իլէ սիլէրէք ալէսսէվիյէ չըգարըրըր : Պա-
ղէն կիրէն թօղ իւսթ դափաղըն ալթընտա կիղ-
լէնմիշ օլուպ՝ օ դէման աթիտէքի ուսուլ իւղ-
րէ չըգարըրա պիլիւր : Գալէմ միսիլլիւ ինճէ վէ
տիւղ պիր շէյ ալըպ՝ օնու կէօղ չուգուրունուն
հէման ալթընա, վէ եօգարըրքի դափաղըն իւս-
թիւնէ գօյարագ դալիճէ թութուպ՝ օլ պիր էլ
իլէ քիրփիքլէրտէն թութարագ՝ դափաղըր ու-
սուլ իլէ դալէմին իւսթիւնէ տէօնտէրտիքտէն
սօնկրա՝ ալէսսէվիյէ օ թօղ պուլունուր . գօլայ
պուլունմագ իսէ, կէօղէ իլթիհաս; թէհլիքէսի

օլտուղունտան՝ չօգ չալըշմագ էյի օլմայըսլ՝ թէ-
զկյէ սիր ճէրրահա կէօսթէրմէլի տիր :

ՕԹՈՒԶ ՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ՍՍՄԻԷ

Ելղէմիյէթտէ գուվլէթի սամիէ՝ գուվլէթի
պասիրէնին իքինճիսի օլուսլ՝ պու հասսէնին վա-
սըթասը իլէ սէս տույարըղ, թի պու տէյիլ
սալթ սէֆա վէ սաստէթիմիղէ, իլլա պիլկի վէ
իլմ քէսպի իլէ մէսրուր օլմամըղա տախի պայիս
տիր : Պու հասսէնին ալէթի՝ եանի գուշագ՝ ին-
սան վիւճիւտիւնիւն էն միւշթէպիք ալէթլէրին-
աէն պիրիսի տիր :

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ՍՍՄԻԷ ԱԼԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ԹԷՇՐԻՀԻ

ԻԻԶՆ եախօտգուլագ՝ իւչգըսըմտան իպարէթ
տիր, եանի՝ 1ճի, իւզնի իսարիճիյէ, եախօտ՝ սըշ
գուլագ . 2ճի, ճէվթի վասաթ, վէ 3ճիւ, ճէվ-
թի իւզն :

ՏԸՇ ԳՈՒԼԱԳ . պուճուճն կէյրէքլէրի է յրի պիւյրիւ
օլտուղունտան՝ պիր չօգ թիւմսէք վէ չուգուք
եէրլէրի օլուպ՝ պուճուճն ճէվֆի վասաթա պիր
մէճրա կէչէր :

Շէրհ . Թաւշան վէ աթ միսիլիւ պաղը
հայվանլարըն՝ հէր թարաֆտան կէլէն սէսլէրի
իշիթմէք իշիւն՝ գուլաղը թէփրէտէն պիր դաչ
քիւչիւք աղալէթլէրի օլուր . լաքին ինսան՝ պու
աղալէթլէր քիւչիւք դալարըրնտան՝ գուլաղընը
փէք աղ թէփրէտէ պիլիր :

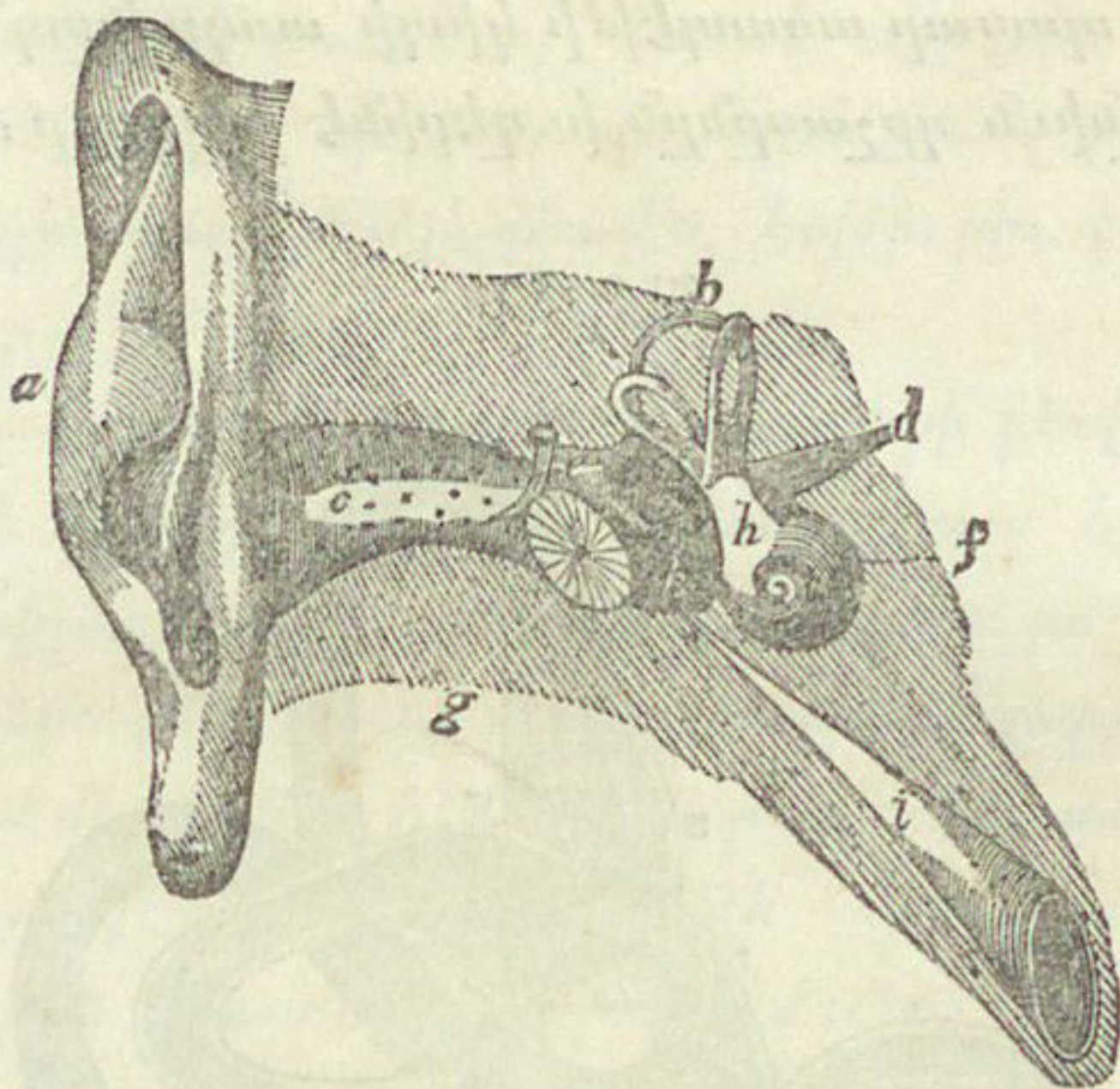
Գուլագ եօլունուն տէրունի ուճունտա Ղը-
շաի աահնա թապիր օլունուպ՝ տըշ թարաֆը
ճէվֆի վասաթտան այրրան պիր եուֆդա փէրտէ
վար : Պու դըշա վէ գուլագ եօլունտա պուլու-
նան դըլար վէ գուլագ քիրի՝ պէօճէքլէրի ճէվ-
ֆի վասաթա կիրմէքտէն մէն էտէրլէր :

Ճէվֆի վ.ս.ս.ս.թ.ճ.ս.՝ վիւճիւտիւն էն նաղիք վէ
կիւղէլ պիչիսիլի օլան աէօրթ քիւչիւք քէմիքլէրի
մէվճուտ պուլունուպ՝ պունլար գուլագ փէրտէ-
սինտէն ճէվֆի իւղնէ դատար պիր զէնճիր կի-
պի տիւղիւլիւշ տիւրլէր :

Ճէվֆի վասաթտան պօղաղըն արտ թարաֆը-
նա՝ իւսթէֆեան թէսմիյէ օլունան պիր մէճրա
վար տըր , քի պունտան ճէվֆի վասաթըն իշինէ
հավա կէլիր : Պօղաղտա իլլէթ օլարագ՝ պու

Եօլ գափանաղդատա՝ իշխիթմէք ամէլի էյի իճրա
օլուճմաղ :

Շէկ 80

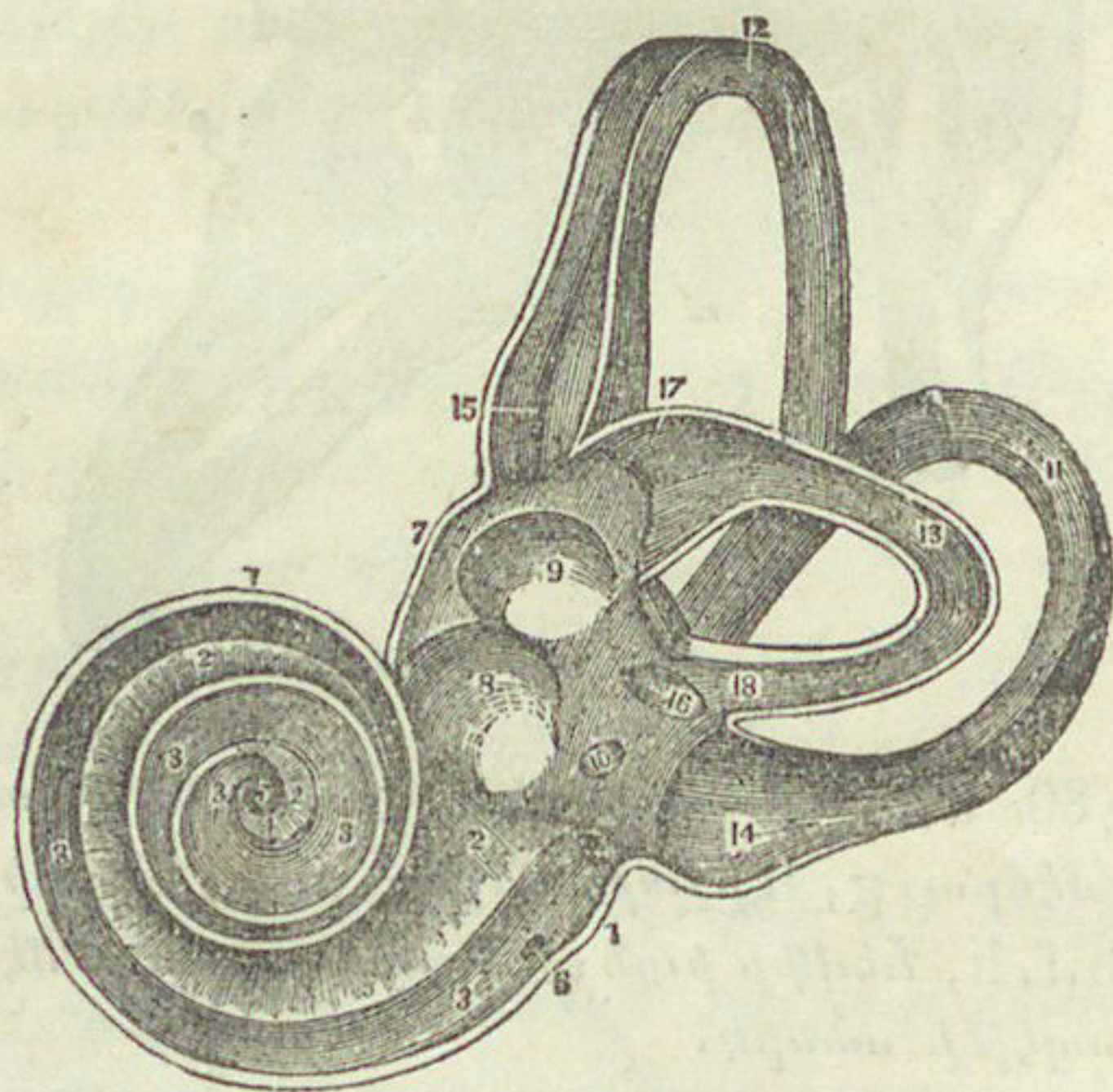
Շէքլ 80: a, Իւզնի խարիճիյէ: c, Ճէվթի վասաթա
կիտէն մէճրա: g, Արշաի սահնա: e, k, Ճէվթի վա-
սաթ: b, f, h, Ճէվթի իւզն: i, Պօղազա կիտէն մէճրա
d, Ասապէթի սամիէ:

Ճէվթի ԻԻճՆ՝ փէք միւ խիթիթ օլուպ՝ հէր պիւր
գըսմընըն խըղմէթլէրի էյիճէ մալիւմ տէյիլ
տիր :

Պու՝ իւչ գըսըմտան խպարէթ օլուպ՝ պիրի իւչ
քէօշէլի պիր շուգուր տուր, տիկէրի սալեան-
դօս շէքլինտէ ճէվթի հէլէղօնի տիր, վէ իւչիւն-

ճիւսիւ՝ նըսֆը տայիրէ շէքլինստէ մէճրալար տըր՝
 Իշիթմէք իշիւն մութլագա լաղըմ օլան դըամ՝
 եայընըղ ճէվֆի իւզն տիւր . դայրի հէվի գըամ-
 լար պօղուլսա պիլէ , եինէ սէս՝ աղ չօղ իշիտի-
 լէ պիլիր : Սէմա ասապէթի՝ պէյնտէն նէշէթ
 էտիպ՝ պասար ասապէթի կիպի տալլանըպ՝ ճէվ-
 ֆի իւզնիւն դըշասընըն իւզէրինէ եայըլըր :

Շէֆլ 81

Շէքլ 81: Պէօյիւք կէօսթէրիւմիշ վէ շազզ օլունամուշ
 օլարագ՝ ճէվֆի իւզնիւն թասվիրի: 1, 1, Գուգու: 2, 2, 3, 3, Պիր մէրքէզ (5) էթրաֆընտա իքի սլու-
 չուզ տէֆա սէվը էտէն իքի մէճրա: 7, ճէվֆի իւզ-
 նիւն մէրքէզի օլան տիհլիզ: 11, 12, 13, 14, 15, 16,
 17, 18, Նըսֆը տայիրէվի մէճրալար : Գուգու վէ
 նըսֆը տայիրէվի մէճրալար՝ տիհլիզէ աչըլըրլար :

ԳՈՒՎՎԵԹԻ ՍԱՄԻԷ ԱԼԵԹԼԵՐԻՆԻՆ ՊԱՀՍԻ
ՀԱՅԱԹԸ

Գուվվեթի սամիէ օլ հասսէ տիր քի, ճնուն վասըթասը իլէ պայխի սէս օլան ճիամլէրին իհթիզազի հարէքէթլէրինտէն էօթիւրիւ խապէր ալընըր :

Տըշ գուլաղըն խըղմէթի՝ սէսլէրի թօվլայըպ ճէվֆի վասաթա կէչէն պօրույա աքս էթտիրմէք տիր : Գուլագ փէրտէսի՝ օ պօրույա կէլէն հավանըն թէէսիրաթլարընը ալըպ՝ ճնլարը գուլագ քէմիքլէրինէ կէօթիւրիւր. վէ պիրտէ կէվչէյիպ կէրիլմէք գուվվեթի օլտուղունտան՝ սէսլէրին շիտտէթինի լուղումունա կէօրէ աղալարը :

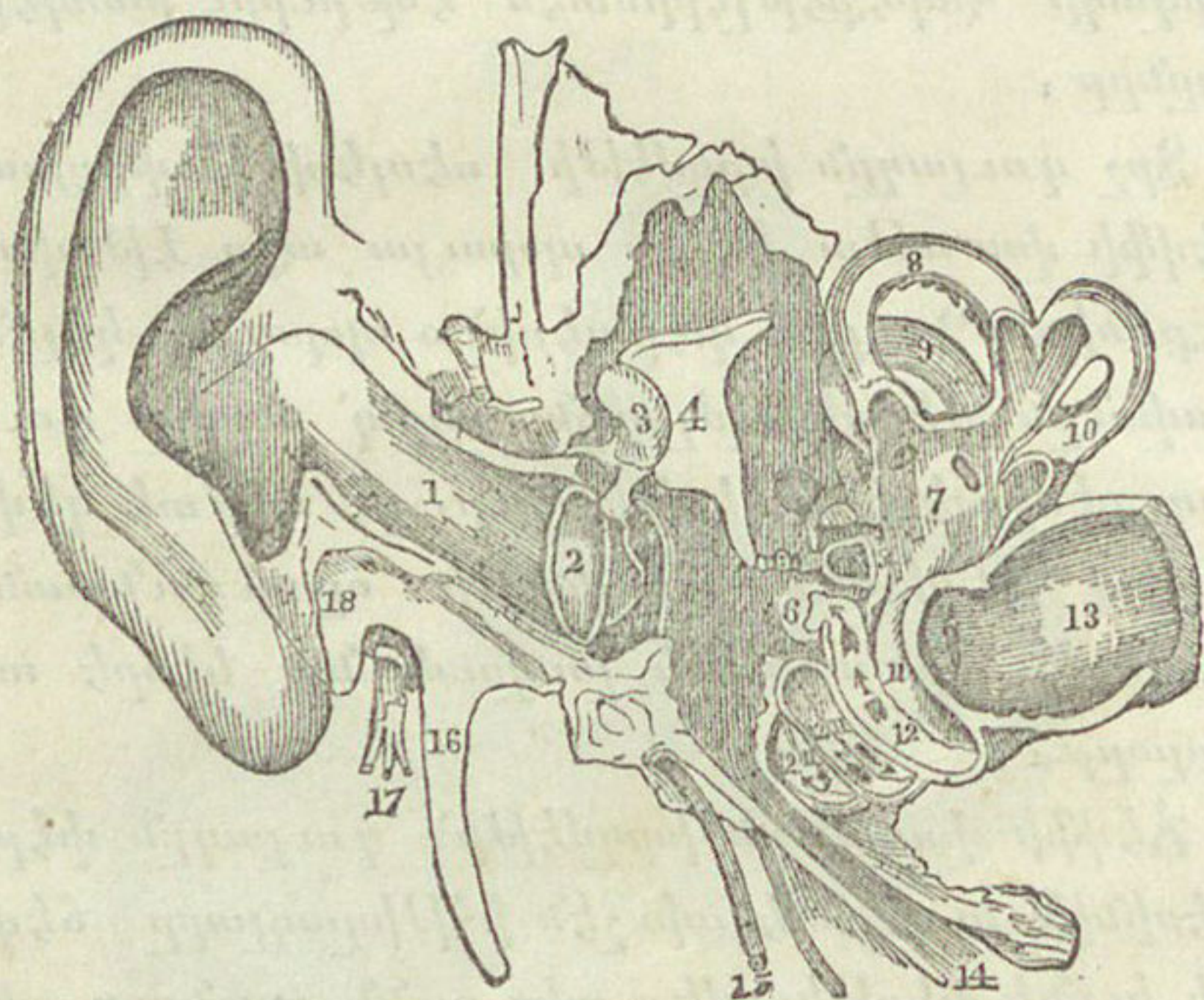
Ճէվֆի վասաթըն խըղմէթի՝ գուլաղըն փէրտէսինին իւզէրինէ տիւչէն իհթիզազլարը ճէվֆի իւզնէ կէօթիւրմէք տիր զանն օլունուր. վէ պու տա իչինտէքի հավանըն վէ քիւչիւք քէմիքլէրին վասըթասը իլէ իճրա օլունուր :

Ճէվֆի իւզն՝ սու կիպի պիր սէյյալէ իլէ տօլու օլարագ՝ պու սէյյալէնին տալղալարը՝ ճէվֆին զըշասընտա եայըլմըշ օլան սէմա առապէթլէրինէ թէէսիր կէօթիւրիւր :

Պասար առապէթի կիպի՝ սէմա առապէթինին տախի՝ սալթ պիր խըղմէթի վար տըր, եա-

նի՝ պէյնէ սէս կէօթիւրմէք : Գուլաղա ատէթա
հիսս գապիլիէթինի վերէն ասապէթլէր՝ պէ-
շինճի չիֆթին պիր տալընտան նէշէթ էտէր :

Շէֆլ 82

Շէքլ 82: Իւզնիւն ճիւմլէ գրամըարընըն պիր թաս-
վիրի: 1, Ճէվֆի վասաթա կիտէն մէճրա: 2, Աըշաի
սահնա: 3, 4, 5, Իզամի իւզն: 7, Ճէվֆի իւզնիւն մէր-
քէզի օլան տիճիլիզ: 8, 9, 10, Նըսֆը տայիրէվի մէճ-
րալար: 11, 12, Գուզունուն մէճրալարը: 13, Ասապէ-
թի սամիէ: 14, Իւթէքեան մէճրա: 15, Ասապէթի
սահնա: 17, Նիւզէ կիտէն էէտինճի չիֆթ ասապէթ:
16, 18, Գընֆըն իքի նէթվէթի :

ԳՈՒՎՎԷԹԻ ՍԱՄԻԿԵՆԻՆ ՍՍ.ՀՀԱԹ՝ ՈՒ ԱՖԻՅԷԹ՝

ԳԱՎԱԻՏԻ

ԳուՎՎԷԹԻ սամիէ՛ զայրի հասսէլէր կիպի՛
թէրպիյէ վասիթասը իլէ չօգ գուՎՎԷԹԷ՛նէ պի-
լիր : Պու էճիլտէն քէօրլէր՝ սէս էտէն ճիսմիէ-
րին իրագլըղընը, օլտուղու կիպի՛ Ֆարգ էտէրլէր :
Հաթթա պու հասսէ, սայիր հասսէլէրին գուՎ-
ՎԷԹԻ եէրինտէ օլարագ տախի, թէրպիյէ օլու-
նա պիլիր : Սմէրիգանըն եէրլիլէրի՛ սայըր քիմ-
սէնին իշիտէմէտիյի սէպլէրի թէֆրիգ էտէր-
լէր :

Մասուճուգտա պու հասսէ պօղուլուր իսէ,
օ քիմսէ արթըգ նութգ էտէմէզ : Պունուն ի-
շիւն՝ սաղըր տօղանլար՝ ախրագ տախի օլուրլար :

ԳուՎՎԷԹԻ սամիէնին քէսքին օլմասը իշիւն
կէրէք տիր քի, գուլաղըն տիւրլիւ գըամլարը
թէրքիպ վէ հարէքթիինտէ թէքմիլ օլալար .
հէմ տէ սէմա ասապէթինին նէշէթ էթտիյի
եէրտէ պէյն սաղլամ օլա :

Իշիթմէնին զայիֆլէնմէսինէ սէպլէպլէր՝ ալէս-
սէվիյէ շունլար արըր. Գուլագ փէրտէսինին գա-
լընլաշմասը՝ եախօտ օնուն տըշ թարաֆընասա
գուլագ քիրինին չօղալմասը . Պօղաղա կէչէն
իւսթէքեան մէճրանըն դափանմասը . Պէյնին
իլլէթլի օլմասը . Սէմա ասապէթին մէֆլիւճ օլ-

մասը, վէ ձեւովի վասաթ հեմ ձեւովի իւղնիւն
պօղուլմասը :

Գուլաղա թօփլու պաշրնը սօղմագ զարարլը
տըր, զիրա պու՝ պաղէն օնուն իլթիհապրնա
սէպէպ օլուր : Գուլագ քիրի դօլայ չըգմագսա,
եումշամասը իչիւն պիր աղ զէյթ եաղը տամ-
լատրպ, իքի իւչ սաաթտան սօնկրա ըլըճագ սա-
պունլու սու իլէ էյիճէ եայգանսա, չըգար :

Շէրհ. Գուլաղա պէօճէք կիրտիքսէ, իչինէ
պիր դաչ տամլա ըլըճագ զէյթ եաղը ադտա-
րըլըր իսէ, ալէսսէվիյէ օնլարը դաչըրըր :

ՕԹՈՒՋ ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

ՍԱՀՀԱԹԸ ՊԵՏԷՆԻ ՀԸՖՁ ԷԹՄԷՆԻՆ ՎԱՍԸԹԱԼԱՐԸ

Վ իւճիւտիւմիւղիւն թէրքիպի՝ մուայյէն գաի-
տէլէր թահթընտա օլուպ՝ թա էօմիլիւնիւն սօ-
նունա դատար, հէփի թալր ու հարէքէթինիպուն-
լարա կէօրէ թէրթիպէ գօյարագ՝ սաղլըղընը, սէ-
ֆա սիւրմէք գուլվիլթինի, իչկիւղարլըղընը վէ

միւ ֆիտ օլմագլըղընը եւրինտէ սագլասըն տէ յիւ,
հէր քէս պունլարը էօյրէնմէք կէրէք տիր :

Աղալէթլէր իչիւն դայիտէ շու տուր քի, եւ
պիր սանաաթտա իշլէմէլի տիրլէր . եւ տա մախ-
սուս պիր օյուն, եւ հարէքէթտէ իտման օլուն-
մալը տըր: Նէտինճի պապա միւրաճաաթ օլունա:

Եաշամագ իչիւն թաամ լաղըմ օլտուղունու
հէր առէմ պիլիր իսէտէ՝ նէվի, միգտարը վէ
վաղթը հագգընտա լայրղընճա տիգգաթ օլուն-
մատրղընտան՝ հաղմ էտիճի ալէթլէրին խըղմէթի
պօղուլուպ՝ իլլէթ հասըլ օլուր : Օնիքինճի պապա
միւրաճաաթ օլունա :

Սաղըրղա թէմիղ հավա տախի լաղըմ տըր:
Սըճագ օտալարըն վէ ճէմիյէթ եւրլէրինին պօ-
ղուգ վէ նափաք հավասընը՝ ֆէնա նէթիճէլէ-
րի վաղթընտա մալիւմ օլմագ իսէ տէ, պիր
միւտտէթ թէնէֆֆիւս էյլէմէք պիլէ, եինէ
դայիտէի պէտէնիյէնին խիլաֆընտա պիր հարէ-
քէթ տիր: Այիրմի իքինճի պապա միւրաճաաթ
օլունա :

Վիւճիւտէ ույգու լաղըմ օլուպ՝ պունուն
ֆախտէսինի թէքմիլէն քէսպ էթմէք իչիւն՝ էր-
քէն դալգմագ՝ սաղըրղա վէ օնուն իլէ կէլէն
պէրէքէթլէրէ պիր սէպէպ օլուր: Պէյն՝ վիւ-
ճիւտիւն սայիր ալէթլէրի կիպի՝ միւնասիպ վա-
ղըթլարտա իշլէյիպ ըահաթլանմալը տըր: Օ-
թուղ իքինճի պապա միւրաճաաթ օլունա :

Տէրինին սաթհընըն կէնիչլիյի միւնասիպէ-

Թիւնտէն , հէմ վիւճիւտտէն պօզուլմուշ զէրրէ-
լէրի տէֆ էտէն ալէթլէր իլէ ճնուն մապէ յնին-
տէ փէք սըղը պիր ալագա օլտուղունտան , սաղ-
լըղըն հըֆղ օլունմասը իչիւն՝ պունուն խըղմէ-
թինի եէրինտէ թութմագ դայէթ էլղէմ օլուր :
Իյիրմի սէքիղինճի պապա միւրաճաաթ օլունա :

ԻԼԼԵԹԻՆ ՏԵՖԻ ՀԱԳԳՆՆՏԱ

Խասթայըղըն պաշլանկըճընտա ալէսսէվիյէ
հէքիմ շաղրըլմագ . պէօյլէ օլտուղու թագտիր-
տէ՝ միւնասիպ վէ ազըլանէ պիր թարղ իւղրէ
հարէքէթ էթմէք փէք էլղէմ տիր . եօգսա աղըր
շխտտէթ քէսպ էտէր , վէ պէլքի էօմրէ տախի
պիր մուխասթարա կէլիր : Խմոի սահհաթ թէղ
եէրինէ կէլմէսի իչիւն՝ նէ էթմէք վէ նէ էթ-
մէմէք կէրէք օլտուղունու պիլմէք՝ չօղ Ֆախտէ-
վի տիր :

Հէյի դաֆիլ վէ շէտիտ իլլէթլէրտէ՝ հէմ վիւ-
ճիւտ հէմ Ֆիքըր ըահաթլանմայը : Պունուն ի-
չիւն՝ խասթա օլան քիմսէ , շէտիտ խասթա օլ-
մասա պիլէ , իշտէն հէմ քիթապ միւթալաա-
սընտան վէ թիճարէթէ միւթալիղ տիւշիւնկիւ-
լէրտէն կէրի տուրմայը :

Միւմքիւն իսէ՝ կէնիշ , հավասը էյի վէ էշ-
եասը չօղ օլմայան պիր օտաաա օլտուն : Աէնիշ
օտալար վար իքէն՝ խասթայը քիւշիւք , տար վէ

Թէրթիպսիդ պիր եէրէ դօմադ՝ չօգ միւրիւմ
վէթսիդլիք տիր :

Խասթա օտասընըն այտընլըղընա տիգդաթ
էթմէք կէրէք տիր : Այտընլըղ վիէք չօգ օլուր
իսէ , պէյնին էվիյէթլէրինին իշլէմէսինի չօգ
արթըրարադ՝ դարար վէրիր : Լաքին պէրաքս՝
ըլըղ միւլայիմ օլուրսա , պէյնէ Ֆախտէլի տիր :
Խասթանըն օտասընը պիւսպիւթիւն դարանլըղ
էթմէք՝ նասիրէն իգթիղա էտէր :

Խասթա օլան՝ կէրէք չօճուդ , կէրէք քէմալէ
էրմիշ օլսուն , օնուն զիյարէթինէ աղ օթուրմադ
իչիւն պիլէ կիտիլմէմէլի տիր . չիւնքի տօսթլար
իլէ կէօրիւշմէքտէն իլէրի կէլէն թահրիքին ա-
դապինճէ՝ մանղումէյի ասապէթտէ պիր տէր-
մանսըղլըղ հասըլ օլուր . վէ խասթանըն հալը
հէր նէ դատար թէհլիքէլի վէ կէօրիւնիւշճէ
էօլիւմէ եադըն իսէ , պու դանունա օ դատար
զիյատէ ըաղպէթ էթմէք կէրէք տիր :

Մախսուս պիր թագըմ քիմսէլէթ տախի օլ-
սա , խըսըմ ու ադրապատան տըր , եախօտ կէօր-
մէլէրի Ֆախտէլի տիր տէյէրէք՝ խասթանըն
եանընա պրադմալը տէյիլ . չիւնքի սայիր քիմ-
սէլէրին զիյարէթինտէն նիճէ եօրուլուպ քէտէր
չէքէր իսէ , պունլարընքինտէն տախի էօյլէ զա-
րար չէքէճէք տիր : Այ տիւքէնտիյինտէ , վէ
պախսուսուս կիրակի կիւնիւնտէ , խասթալարըն
եանընա վարըպ դօնուշմադ ատէթի՝ չօգ Ֆէ-
նա տըր :

Եղիյէթ չէքէն տօսթուհունն ըահաթընը՝ քէն-
տինինն սալթ ծնու կէօրմէք մէրադընտան տահա
էլղէմ թութան պիր քէս՝ խասթայը էօյլէ թա-
ճիղ էթմէքտէն կէրի տուրուր: Քէյֆսիղին հա-
լընը էվտէքիլէրտէն սօրմադ, վէ սէլամընը, եա-
խօտ կէրէք օլան պիր սէօղիւ վար իսէ, եինէ օ
եօլ իլէ ծնու անկլաթմադ էվլա տըր :

Էօրնէք . Հուամատան թութուլմուշ պիր դը-
ղա մուալէճէ էտէր իքէն, արթըդ էյի օլմուշ
տուր տէյերէք՝ իլաճլարըմը կէրի ալտըմ . վէ
էմը էթտիմ քի, փէք սատէ եավան թաամլար
եէսին, վէ եանընա հիչ պիր միւսաֆիր կէլմէ-
սին: Սխչամ օլտուգտա պէնի չաղըրտըլար . վէ
կէօրտիւմ քի, իլլէթի թէքրար փէք շիտտէթլէ
իւղէրինէ պասմըշ իտի . վէ կիտէ կիտէ շիտտէթ
քէսպ էտէրէք՝ տէօրտիւնճիւ կիւնտէ վէֆաթ
էթտի: Անտէն իշիթտիմ քի, եանընա քիմսէ
կէլմէսին տէյիւ պույուրտուղուամտան պիրադ
սօնկրա՝ օտաթընա պիր դաչ մախսուս տօսթլա-
րը կէլիպ՝ ծնունն իլէ դօնուշմուշլար: Սէսլէրին-
տէն պաշը փէք շիտտէթլէ աղըրմաղա պաշլամըշ,
վէ քէնտինինն «Պանա կէօրիւնտիւ քի դօնուշ-
մալարը պէնի էօլտիւրէճէք» տէտիյի սահիհան
վուղու պուլտու :

Խասթա պիր ատէմ, իլլէթի խաֆիֆ օլսա պի-
լէ, իւք կիւնլէրինտէ աղըր թաամ եէմէլի տէյիլ:
Սուսամըշ իսէ՝ սօուդ սու, արփա դահվէսի, վէ
պուհունն կիպի սատէ շէյլէր իչսին. վէ իշթահը

եօդ իքէն՝ օնա զօրլայրայ թաամ եկտիրմէք
եանկլըշ տըր :

Իշթահըն թաամա քէսիլմէսի՝ վիւճիւտիւն
թաամը հազմ էտէմէղ պիր հալա տիւշմիւշ ի-
տիյինէ նիշան տըր :

Խասթայրդտան եէնի դալդտըղընտա՝ թաամ
վիէք սատէ, վէ միտէյէ աղըրլըգ վէրմէյէճէք
դատար օլմալը :

Շու տա վարքի, թաամը մուճթաղամ վադըթ-
տա եէմէլի տիր : Թաամ իշիւն պիր մուայէն
վադըթ կէօզէթմէյէրէք՝ աղ ամմա սըգ սըգ
եէմէք դանուճուճ՝ քէօթիւ պիր դանուճ տուր :

Խասթանըն թաամը, պախուսուս իֆադաթ
պուլմագտա իքէն, հէման հէքիմին պույուր-
տուղու կիպի օլմագ կէրէք տիր : Խասթայա նէ
եէմէք կէրէք օլտուղունու հէրքէս պիլիր, վէ
եախօտ խասթանըն կէօնկիւնիւն իսթէտիյի
քէնտինէ շիֆա տըր դըյասլարը՝ պաթըլվէ մու-
խասթարալը տիրլէր :

Էօրնէք . Հիւմմատան թութուլմուշ պիր քիմ-
սէյէ մուալէճէ էթտիքտէն սօնկրա՝ դըղտըրմա-
սը քէսիլտի իսէ, սատէ վէ եալան թաամլար եէ-
սին տէյիւ պույուրուպ՝ իքի կիւն տըշարը կիթ-
տիմ : Պէն տըշարտա իքէն պիր դարը՝ զիյարէ-
թինէ կիտիպ՝ զայիֆ ամմա շիֆա պուլմագտա
օլտուղունու կէօրտիւքտէ, «Թաամ եէմէլիսին քի
դուվվէթլէնէսին, վէ արթըգ շէօյլէ պէօյլէ
թաամլար եէսէն էյի տիր» տէտի : Պունա մէսը

նի՝ քիւլպասթը ետփրայ վերտիլէր իսէ, քէնտի
տէ չօղճա եէյէրէք՝ էվվէլքինտէն պէտթէր
օլտու :

Խասթայըդտա վիւ ճիւտիւն թէմիզ սաղլան-
մասը՝ փէք էլղէմ տիր : Տէրինին էվիյէթլէրի
էյի իշլէրլէր իսէ, իշէրիքի ալէթլէրտէն իլլէթի
տէֆ էթմէյէ չօղ եարտըմ էտէրլէր : Տէրինին
մէսամմաթընտան՝ հէր էյիրմի տէօրթ սասթտա
չըղան իքի եիւզ էլլի պէշ տիրհէմլիք շիւրիւք
մատտէ եայղանըպ՝ սիլինէրէք կէտէրիլմէղսէ,
• էվիյէթլէրին խըղմէթի մէն օլունարագ՝ ի-
շէրքի ալէթլէրին իլլէթի տախի արթար :

Կօրնէք • Նիյէթի իլլէթլի օլուպ՝ էօքսիւրիւք-
տէն չօղ դահմէթ շէքէն պիր քիմսէ վարըտը .
տէրիսի տէ փէք դուրու վէ իշլէմէղ պիր հալա
կէլմիշ իտի : Շիֆասը իշիւն հէր նէ դատար ի-
լաճ եէտի իսէ, հիշ պիր Ֆախտէ կէօրմէտիյին-
տէն՝ օրատա օլան վաղճընըն սէօղիւնէ դանա-
րագ՝ հէր կիւն իքի քէրրէ եայղանմաղա պաշ-
լատը • աղ վաղըթտա տէրիսի եումշայըպ՝ խըղ-
մէթի եէրինէ կէլտի, վէ ըիյէթին իլլէթի հէմ
էօքսիւրիւյիւ տախի տէֆ օլտու :

Խասթանըն օտասը փէք թէմիզ, վէ հէր շէյ
եէրինտէ օլմայը . շիւնքի հէր շէյի փաք վէ
թէրթիպլի կէօրտիւքտէ՝ օնուն տէրունինտէ
սաղլամասընա եարտըմ էտէն պիր ճինս ըահաթ-
ըղ հասըլ օլուր : Աքքիւ պէրաքս էթրաֆըն-
աաքի շէյլէր քիրի վէ նիղամօղղ օլուր իսէ .

ճան սրգրլմասրնտան մանգումէ յի ասասլէթէ
պիր զայիֆլիք կէլիր :

Խասթայա թէմիդ հալա լաղըմ տըր : Ճէվէ-
լան էտէն դան՝ նէ դատար թէմիդ օլուր իսէ ,
վիւճիւտիւնտէն իլլէթի տէֆ էթմէյէ օ դա-
տար դուտրէթի օլուր : Պօղուդ հալայը թէ-
նէֆֆիւս էթմէքտէն՝ խասթայըդ չօդ տէֆա
ուզանըր, վէ պաղէն տէ էօլիւմէ պիլէ սէպէպ
օլուր :

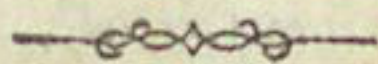
Էօրնէք 1 ճի . 1833 տէ՝ պաշգա պիր հէքիմ
իլէ միւշավէրէ էթմէք իչիւն՝ փէք զայիֆ վէ
աղլընը չըլտըրմըշ օլան պիր խասթանըն էանը-
նա չաղըրըրտըմ : Խայը կէճէլէր հիչ ույումամըշ
իտի . սօուդ կէչմէսին տէյիւ՝ օտայը փէք սը-
ճադ , վէ դափու հէմ փէնճէրէլէրի տախի էօր-
թիւք սագլարլար իտի : Գուլլանտըղլարը չարէ-
լէրտէ էայընըղ պիր թէպտիլաթ էթտիմ , էանի՝
խասթանըն էաթաղընտան իրադ օլան փէնճէ-
րէյի վէ դափույու աչտըմ , վէ աղ վագըթտան
աղլը պաշընա կէլիայ՝ ըահաթ ըահաթ ույու-
տու , հէմ թէղիյէ շիֆա պուլտու : Չըղընլըղը՝
պօղուդ հալայը թէնէֆֆիւս էթմէսինտէն կէլ-
աիյինէ հիչ շիւպհէմ էօդ տուր :

2 ճի . Էսքի վագըթլարտա չիչէք իլլէթիւնտէն
խասթա օլանլար՝ հալատան չօդ սագընըր իտի :
Չարլսթըն նամ շէհիրտէ պիր դարը պու իլլէթ-
տէն թութուլմուշ , վէ քէնտի տօսթլարընըն դը-
յասընճա էօլմիւշ օլարադ՝ ճէնաղէսինի տըշարը

չրդ արտըդ լարընտա , թէմիդ հավայը արմագ իլէ
տիրիլտի , վէ էօմրիւնիւ խայրաթ իլէ կէ չիրէ-
րէք պիր դաչ սէնէ տահա եաչատը :

Իլլէթլէրի տէֆ էթմէք պապընտա , վիւճիւ-
տիւն թապիի գուլվէթլէրինէ եարտըմ էթմէք
իչիւն՝ պազը տէֆա իլան լազըմ օլուր . լաքին
պու անճագ եարտըմ տըր : Պազէն միտէնին
զարարըր նէսնէլէրի տէօնտերմէսի իչիւն՝ մախ-
սուս իլանլար լազըմ օլուր . հէմ պազէն տէ սիւր-
կիւ իլանլարը ֆախտէլի իսէ տէ՝ պունլարըն չօդ
գուլլանըլմասը ֆէնա իլլէթլէրէ սէպէպ օլուր :

Իլան պազէն ֆախտէլի իսէ տէ , հուամատա
վէ հէր ճինս գըզտըրմատա իլլէթլէրին չօղու-
նուն կէտերիլմէսի իչիւն՝ սաղլըդ գանունլարը-
նա տիդգաթ էթմէք՝ իլան եէմէքտէն տահա
էյի տիր : Եյի վէ թէրպիլէլի հէքիմ էլինտէն
օլմայընճա՝ հիչ պիր քէս իլան եէմէլի տէ յիլտիր :

ՕԹՈՒՋ ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԽԱՍԹԱՅԱ ՄՈՒԳԱՅԷՏ ՕԼԱՆԼԱՐ ԻԶԻԻՆ ՊԱՁԸ ԳԱՆՈՒՆԼԱՐ

Մալիւմաթ վէ թէճրիւպէ՝ հէքիմէ վէ ճէր-
րահա նիճէ իղթիղալը իսէ , խասթայա մուգա-
յէտ օլանա տախի էլզէմ տիր :

Գարըլար՝ քէնտի ախլադ ու թապիաթլէրի

Իդ թիզարնտան խասթալարա մուգայետ օլմա-
զա տահա ույղուն օլուպ՝ ալէսսէվիյէ էօմիւրլէ-
րինին խայլը գըսմընը՝ իլլէթ վէ էզիյէթ չէքէն-
լէրէ խըզմէթ էթմէքտէ կէչիւրիւրէր :

Եթիյար վէ զայիֆ օլանլարըն օլտուղու մի-
սիլլու , կէնճ վէ տինճ օլանլար տախի՝ եա պու-
լաշըդ պիր իլլէթտէն թու թուլարագ՝ եա սօուգ
ալարագ՝ եա տա սայիր պիր գազա իլէ խասթա-
լըզա տիւշմէյէ միւպթէլա օլտուղլարընտան ,
տէյիլ սալթ գարըլար՝ իլլա հէր պիր քէմալէ էր-
միշ գըզ տախի՝ էհիլիյէթ իլէ վէ միւնասիպ
պիր թարզ իւզրէ խասթալարա խըզմէթ էթմէ-
յի էօյրէնմէլի տիր . վէ պունուն էլղէմ գանուն-
լարընա ալեահ օլմատըգճա՝ հիշ պիր գըզ քէն-
տի թալիմ ու թէրպիյէսինի թէքմիլ սայմասըն :
Հէքիմլէրէ թալիմ վէրմէք իչիւն պէօյիւք մէտ-
րէսէլէր վար իքէն , խասթալարա մուգայետ
օլանլար իչիւն , Օնլարըն խըզմէթի հէքիմինքի
գատար էլղէմ իսէտէ , թալիմ պուլունմատըղը՝
էսէֆ օլունաճագ պիր քէյֆիյէթ տիր : Պիր
տէրէճէտէ պունուն չարէսի՝ հէր պիր գըզա
սահհաթ ու աֆիյէթին իպգասը գավախտինի
էօյրէթմէք տիր : Պու մալիւմաթ տահա թէք-
միլ , վէ թահսիլի միւմքիւն օլտուն տէյիլ՝ պու
խըզմէթէ տայիր աթի էզ զիքը խուսուսլարա
տիգգաթ թալապ օլունուր :

ԵՍՅԳԱՆՄՍԳ ԶՍԳԳԸՆՏՍ . Խասթայը եայգա-
մազա պաշլամազտան՝ սու , իքի փէշկեր , պիր

սիւնկէր, պիր փարչա եռւմշագ Քանէլա, վէ պիր
չարչաֆ հազըր էտիսլ՝ օտանըն տէրէճէի հա-
րարէթինէ տախի տիգդաթ էթմէլի :

Խասթա փէք զայիֆ իսէ, ըլըճագ սու իլէ
եայգանմալը : Էյէր եայգանտըգտան սօնկրա
իւշիւմէյէրէք գըղաճագ տէրէճէտէ գուվիթ-
լի օլուր իսէ, սօուգ սու գուլլանըլա պիլիր :
Եայգանմաղա պաշլամաղտան՝ խասթանըն ալ-
թընա պիր չարչաֆ սէրիսլ՝ ճնուն իլէ իւսթիւ-
նիւ տախի էօրթմէլի քի, եաթաղը վէ էօրղանը
գուրու գալսըն : Պու թէտարիքլէր օլտուգտան
սօնկրա՝ սիւնկէր իլէ էվիլէլա վիւճիւտիւն պիր
գըսմընը, մէսէլա՝ գօլու եայգամալը. պու էօլ իլէ
սալթ պիր գըսմը ըսլանմըշ օլարագ իւշիւմէք թէհ-
լիքէսի աղալըր : Սնտէն պիր եռւմշագ փէշկիր
ալըսլ՝ գուրույանատէք սիլիսլ՝ սօնկրա գապա
վէ սէրթ պիր փէշկիր իլէ՝ վէ անտէն, ասլա
նէմիք էսէրի գալմասըն տէյիւ, Քանէլա իլէ
հէր եէրի էյիճէ օղալամալը տըր : Պու ուսուլ
իւզրէ պիւթիւն վիւճիւտ եայգանսըն :

Խասթա օլան՝ հէր իյիրմի տէօրթ սասթտա
էն ագալլի իքի քէրրէ պիւթիւն պիւթիւնէ եայ-
գանմագ կէրէք տիր : Փարմագլարըն արասընա
վէ օյնագլարըն իշ թարաֆընա մախսուսէն տիգ-
դաթ էտէրէք՝ էյի եայգամագ իգթիղա էտէր-
չիւն քի պու եէրլէրտէ՝ չիւրիւք գէրրէլէրին
թօփլանմասը տահա զիյատէ օլուր : Օ իսէ՝
պունուն աքսի՝ եայգանմագտա պու գըսմլարը

ալէսսէվիյէ իհմալ օլունուր : Նայգանմագ իշիւն
էն միւնասիպ վագըթ՝ խասթանըն ըահաթ հալ-
տա օլտուղու վագըթ տըր : Խասթանըն եիւղիւ-
նիւ վէ էլէրինի սըճագ ըագը , քեաֆիրին եա-
խօտ սիրքէ իլէ եայգամանըն Ֆախտէսի օլմա-
յըպ՝ անճագ տէրինին դուրու , սէրթ վէ ըա-
հաթսըղ օլմասընա սէպէպ օլուր :

ԹԱՍՄ ՀԱԳԳԸՆՏԱ : Խասթալարա ույղուն , վէ
ասհհաթլարընա եարայան , վէ լէզզէթլի հէմ
սատէ թաամլար փիշիրմէք ուսուլունու հէր
դարը պիլմէք կէրէք տիր : Պունլարըն էն սա-
տէսի օլան եալան չօրպայը պիլէ չօգ տէֆա օ
գատար ֆէնա փիշիրիլէր քի , խասթա օնտան
պիւս պիւթիւն թիթսինիր : Խասթանըն թաա-
մընը տայիմա չօգ թէմիղ վէ տիգգաթլը պիր
թարղ իւղրէ փիշիրմէք կէրէք տիր :

Հէքիմ խասթայա թաամ եասագ էթտիյին-
տէ , մուգայէտ օլանա՝ անճագ իթասաթ էթմէք
տիւշէր : Հէքիմին ըամարլատըղը իլաճլարը նասըլ
գուլլանմագ , վէ նէ դէման վէրմէք կէրէք օլ-
տուղունու պիլմէյէ նիճէ տիգգաթ էտէր իսէ ,
թաամտան էօթիւրիւ պույուրտուղունու տախի՝
այնի տիգգաթ իլէ իճրա էթմէք կէրէք տիր :

Խասթա իֆագաթ պուլմաղա պաշլատըղըն-
տա՝ իշթահը փէք գուլվիլէթլի օլտուղունտան՝
թաամընը միւնասիպ թարղ իւղրէ փիշիրիպ ,
վագըթ վէ միգտարընտա եէտիրմէք իշիւն , մու-
գայէտ օլանա կէրէք տիր քի տիգգաթլը , սա-

պըրըր վէ դարարընտա դալի օլա : Աիւնտէ դաչ
տէֆա եէմէք կէրէք օլտուղու՝ հէքիմին էմրինէ
մէրայութ տուր :

ԹԵՄԻՁ ՀԱՎԱ ՀԱԳԳՈՆՏԱ : Մուդայէտ օլանըն
պօրծու՝ տէ յիլ եայընըղ սապահլարը օտանըն հա-
վասընը տէ յիշտիրմէք , իլլա թէմիղ հավանըն
պիւթիւն կիւն իշլէմէսինէ պագմագ տըր : Աա-
քին չօղ սագընմայը տըր քի ըիւղկեար խաս-
թայա տօղրու էամէք իլէ ծնա սօուղ կէչմէսին :

Խասթանըն չամաշըրը , հէմ եաթաղընըն չար-
չաֆլարը հէր կիւն չըգարըրպ՝ հավա տէյմէսի
իշիւն ասըլմայը . հէմ տէ սաղլամ քիմսէլէրին-
քինտէն տահա զիյատէ սըղ սըղ եայգանմայը
տըր : Չամաշըր տէ յիշիլտիյինտէ՝ տահա կէ յի-
նիլմէղտէն , եախօտ եաթաղա սէրիլմէղտէն է յի
դուրումուչ վէ պիրաղ սա ըսընմըչ օլմայը :

ՏԵՐԵՃԵԻ ՀԱՐՍՐԵԹ ՀԱԳԳՈՆՏԱ : Պունա տա չօղ
տիղգաթ լաղըմ տըր , վէ տէրէճէսի իշիւն՝ նէ
խասթանըն՝ նէ տէ մուդայէտ օլանըն տույուչ-
լարընա կիւվէնմէլի . լաքին օտատա է յի պիր
միղանը հարարէթ պուլունուպ՝ սըղ սըղ ծնա
պագըպ՝ ծնտան անկլամայը տըր :

Խասթա օտասընըն տէրէճէի հարարէթի միւ-
լայիմ օլմայը : Իւշիւյէճէք դատար սօուղ օլուր
իսէ , իլլէթին արթմասընա սէպէպ օլուր : Աա-
քին պէրաքս՝ փէք սըճագ օլուր իսէ , խասթա
ղայիֆլէնիր , վէ օտատան չըգտըղընտա քէնաի-
նէ սօուղ կէչմէք թէհլիքէսի չօղ օլուր :

ԲԱԶԱԹ ՎԷ ՍԻԻՔԻԻԹԼԻԻՔ ԶԱԳԳԸՆՏԱ: Խաս-
թանըն օտաար սէստէն խալի օլուպ՝ իւմիւմի
դանուն շու օլմալը քի, խասթանըն եանընտա
սալթ օնուն ըահաթ վէ ափիյէթինին թալապ
էթաիյի քիմսէլէր պուլունսուն:

Միւսաֆիրլէր հանկը վազըթտա կէլիպ կէլ-
մէմէք կէրէք օլտուղու հազգընտա խասպէր վէր-
մէք հէքիմէ տիւշէր. մուդայէտ օլան հէման
օնուն ըամարլատըղը կիպի մուամէլէ էթմէլի:

Խըզմէթ էտէնլէրին հարէքէթլէրի լաթիֆա-
նէ վէ սէսսիզ օլմալը: Գափուլարը խըզ իլէ
դափամալը տէյիլ. ըէզլէլէր եա դունտուրալար
սէսի՝ հէմ սայըր պիր լազըմսըզ շամաթա օլմա-
լը տէյիլ: Չօզլար խասթանըն եանընտա աչըզ
սէս իլէ սէօյլէշմէքսէն իհթիրազ էտէր իքէն՝
ֆըսըլթը իլէ սէօյլէմէլէրի իլէ խասթայա չօզ
տէֆա տահա ղիյատէ ղահմէթ վէրիլլէր:

Խըզմէթ էտէն՝ խասթայա տօղրու էթվար ու
հարէքեթիմտէ թէլաշսըզ վէ ճէսարէթ վէրի-
ճի օլմալը տըր: Խասթանըն եանընտա պիր տօս-
թունուն քէյֆսիզ տիւշմէսի, եախօտ եազըն-
լարտա վէֆաթ էտէնլէրին ղիքրի կէշմէսի լազըմ
տէյիլ տիր. հէմ տախի՝ օնուն էյի օլաճազընա՝
կէրէք սէօզ իլէ կէրէք պազըշ իլէ, պիր վէսվէսէ
կէօսթէրմէլի տէյիլ տիր: Պէօյլէ խասպէրլէր
էթմէք լազըմ կէլիր իսէ, պունու խասթայա
սէօյլէմէք հէքիմէ տիւշէր:

Մուդայէտ օլանըն խասթանըն օտաարնտա

պէր տէ՛վամ ալթը սասթտան զիյատէ գալմասը
է յի տէ յիլ տիր : Քէնտի թաամընը վագթընճա
եհմէլի . մուայյէն վագըթլարտա ույուճալը վէ
հէր կիւն տըշարրտա կէզմէլի : Պունլարը էթ-
մէք իչիւն՝ խասթա ույուտուղունտա քէնտի
եհրինէ պիր դայրի քիմսէ պրագարագ՝ ուսուլ
իլէ օտատան չըգսըն : Եյէր սըհհաթըն դանուն-
լարընա տիգգաթ էտիպ՝ խասթանըն եանընտա
պէր տէ՛վամ անճագ ալթը սասթ գալըր իսէ ,
իլլէթին քէնտինէ պուլաշմագ թէհլիքէսի վիէք
աղ օլուր :

ԽԱՍԹԱՆՆԸ ԿԵՃԵԼԵՅՈՒՆ ՊԵՒԼԵՅԵՆԼԵՐ ԻԶԻՒՆ ՊԱՁԸ

ԳԱՆՈՒՆԼԱՐ

Պունլար տախի՝ մալիւմաթ վէ թէճրիւպէ
սահիպի , հէմ խասթանըն եանընտա եիւղիւ
կիւլէճ , լաթիֆ , էհլի սէպաթ վէ տիգգաթլը
օլմալրտըրլար :

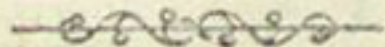
Խասթանըն եանընա վարմագտան , սատէ վէ
միւղթէտի պիր թաամ էթմէլի , վէ կէճէլէյին
տախի պիր աղ թաամ եհմէք Ֆախտէլի տիր :

Հալա սօուգ իսէ , պէքլէյէն գալըն կէ-
յինմիշ օլուպ՝ եանընա տախի պիր արթըյա էս-
վապ ալմալը . չիւնքի սապահ իւսթիւ եօրուլ

մուչ օլարագ՝ քէնտի վիւճիւտիւնտէ օ դատար
հարարէթ հասըլ օլմագ :

Կէճէլէ յին հէր նէ լազըմ օլաճագ իսէ , էվտէ
օլանլար եաթմագտան էվվէլ օտայա կէթիրմէլի .
շէօյլէքի , սօնկրա պիր շէյ արամագ իլէ ծնլա-
լրն եախօտ խասթանըն ույզուսու դաչմայա :

Մուդայէտ օլանա վէրիլէն դանունլար՝ պիր
կէճէ պէքլէ յէճէք օլանա տախի ույզուն տուր .
վէ պախուսուս պէօյլէ պիր ատէմանկլասըն քի ,
խըղմէթի խասթա իլէ սէօհպէթ ու միւքեպլէմէ
էթմէք տէյիլ , անճագ հէքիմին էմիրլէրինէ
տիգգաթ էտէրէք՝ խասթանըն իհթիաճաթընա
պագմագ տըր :

This is a very faint page of text, likely bleed-through from the reverse side of the leaf. The text is illegible due to its lightness and the age of the paper.

Ի Զ Ա Հ Ա Թ Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ Ի

Ա.գապ	Էօքչէ եախօտ Էօքչէ քէմիյի
Ա.գալէթ	Պալլըգ էթի, եախօտ Գարանա էթ
Ա.զլա	Զըլըն նէմի
Ա.զմ, (նէմի՝ Իզամ)	Քէմիք
Ա.զա	Իւյիւթիւնիւ տիշ
Ա.զտ	Գօլ պաշը, եախօտ Գօլ պա- շը քէմիյի
Ա.լէթ	Վիւնիւտիւն մախսուս պիր խըզմէթէ Թային օլունան պիր զրամը
Ա.լա	Իւսմտէքի, եօգարըքի
Ա.յն	Կէօզ
Ա.րազ	Թէր
Ա.սապէթ, (նէմի՝ Ա.սապ)	Սինիր, Ա.զ տամար
Գանթան	Գարնըն աշաղըսընտա զամա շէքլիւտէ օլան քէմիյի
Գանապանթ	Եօլլար

Գանաւաթը հիլալիյէ	Գուլագտա օլան նըսֆը տա- իրէ եօլլար
Գասապ	Խըրթլագ
Գատէմ	Այագ
Գարնիյէթ	Թըրնագ միսլի սէրթ պիր նէսնէ
Գարնիյէթի այն	Կէօզիւն տիշ զարընըն էօն- տէքի զըամը
Գըհֆ	Գաֆա իլէ պաշըն արտ քէ- միքլէրի
Գըշը	Գաւուզ, Թօրպանըզ
Գըշըրը միւսմէյիզ	Պիր սէյյալէ հասըլ էտէն Թօր- պանըզ
Գուզու	Գուլաղըն սալեանիօս շէքլին- տէ օլան զըամը
Եէտ	Էլ
Զաիգէ	Թանմաղա միւսաալիզ
Զէնտ	Գօլ քէմիքլէրինին հէր պիրի
Զէնտի ալա	Մէքիք
Զէնտի էսֆէլ	Արշըն
Զէվանէ	Պօրու, եա Քիւնք
Զըլ, (նէմի՝ Ազլա)	Էյէկիւ քէմիքլէրի
Զըրս	Ազու տիշի
Զինանիյէ	Ճամա պէնկզէր
Էզրաս	Զըրսըն նէմի
Էնգա	Ճիւզիւն նէմի

Էմա	Միարն նէմի
Էնտամ	Պոյ վէ շէքիլ
Էնֆ	Պուրուն
Էսֆէլ	Աշաղըքի
Էվիյէթ	Թօրպանըգ
Էտէմէ	Ասըլ տէրի
Թահալ	Տալազ
Թարնհա լէյին	Ինսան պողազընտա օլան սէս վէրէն քիրիշէր
Թէնէրրիւ էթ .	Իչիպ ալմազ
Թէլհին	Սէսին փէրտէսի, Սէսին նինափ
Թէմիյիզ	Սէյյալէ հասըլ էտիճի
Թէնէսսիւն	Տօզունմուշ կիպի, պիրի պի- րինէ կէչմիշ
Թէվզի էթ .	Տաղըմազ, Թագսիմ էթմէք
Թէրգուվլէթ	Եազա քէմիյի
Թէրէսսիւպ էթ .	Չէրրէլէրի եէրինէ պրագմազ
Թէրմիմ էթ	Թամիր էթմէք, Եէնիլէթմէք
Թիւմսէք	Գուպպէ պիչիմինտէ օլան
Թիհ	Գուլազ իչինին պիր գըսմը
Իգմիսար էթ .	Գըսալմազ
Իզամ	Ազմըն նէմի
Իլմիհասպ	Գըզտըրմազլըգ, Իւֆիւնէթ
Իհմիզազ	Տիթրէյիշ, Տիթրէտիշ
Իմմիտատ օլ .	Ուզանմազ
Իմպիսամ օլ .	Պէօյիւմէք, Աչըլմազ

Ինգրպագ օլ.	Քիւչիւլէք, Քափանմագ
Իշթիրաքի	Իլհագլըգ էտիճի
Իսնա աշէրէ	Քիւչիւք պաղըրսաղըն իւսթ գըամը
Իւզն	Քուլագ
Իւսթիւվանէ	Օզլաղէ, պէրճ, տէյիրմի ուզուն
Իֆագամ	Շիֆա պուլմագլըգ, էյիլէշմէ
Լէզճէթ	Եափըշմագլըգ
Լէվսի միտէ	Միտէնին արտընտա պէօյիւք պիր ալէթ
Լիմֆէվի	Ջէրրէլէրի էմիպ ալան ա- լէթլէրէ մախսուս
Լիսան	Տիլ
Լիֆ, (ճէմի՛ Լիաֆ)	Թէլ միսլի պիր շէյ
Խասիրէ	Քալչա քէմիյի
Հալէմամ	Մէմէճիքլէր
Հաիթ	Տիվար, եախօտ պիր եէրին էթրաֆը
Հավիյէթ	Փէրտէ կիպի պաղըրսագլարը էօրթէն զար
Հավզ	Քարնըն աշաղըրսընտա օլան տէօրթ քէմիք
Հարգաֆէ	Քալչա քէմիյի
Հըզզ	Քալչա քիմիքլէրինտէ պուս քէմիյինին կիրմէսի իշիւն

	օլան տէրին չուգուր
Հէլէգօնի	Պուրմալը, Վիտէ կիպի
Հընճէրէ	Սէս ալէթի
Հինապ	Փէրտէ
Հինապի ճէվֆ	Կէօքս իլէ գարնըն մապէյ- նինտէ օլան փէրտէ
Հիլալի	Նըսֆը տայիրէ, Եարըմ չէվ- րէ
Հուլգոււմ	Պօղազըն եօգարը գըսմը
Ղըշա	Չար
Ղըշաի մէշիմիյէ	Կօզիւն օրթա զարը
Ղըշաի պալղամ	Պաղլամ հասըլ էտէն զար
Ղըշաի բուծուպէթի լէգճէթ	Օյնագլար իչինտէ սէյյալէ հասըլ էտէն զար
Ղուզրուֆ	Կէյրէք
Ղուտտէթ, (ճէմի՛ Ղա- տատ)	Պէյզ
Ղատատի լիմֆավիյէ	Չիւրիւք գէրրէլէրի տէֆ է- տէն պէյզլէր
Ղատատի հավիյէթ	Պաղըրսագտա օլան պէյզլէր
Ղատատի ըիզապիյէ	Թիւքրիւք հասըլ էտէն պէյզ- լէր
Ճէվֆ	Չուգուր, Օյուգ եէրի
Ճէվֆի գալպ	Եիւրէյին իչի
Ճէվֆի իւզն	Գուլաղըն իչի
Ճէվֆի պամն	Գարնըն իչի

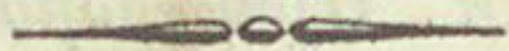
Ճէվֆի սատր	Կէօքսիւն իչի
Ճէֆնի	Գըլ միսլի
Ճիլտ	Տէրի
Ճիւզ	Ջէրրէ, Գըսմ
Ճիւտա էթ.	Այըրըպ պրագմագ
Մանգոււմէ	Թէրքիպի վէ խըզմէթի պիր օլան պիր թագըմ ալէթլէր
Մէնրա	Արըզ, Եօլ
Մէնրաի սըլպ	Օնուրկա տէլիյի
Մէնրաի քէյլուս	Քէյլուսուն գարնտան տա- մարա օլան եօլու
Մէնխիր, (նէմի՝ Մէ- նախիր)	Պուրուն տէլիյի
Մէնքիպ	Օմուզ
Մէշիմիյէ	Կէօզիւն օրթա զարը
Մէսամմէ, (նէմի՝ Մէ- տամմաթ)	Թէր տէլիքլէրի իլէ ծնուն միսլի
Մէվսըլ	Օյնագ
Մէտար	Եօլ, Կէօթիւրիւնիւ
Մէրարէթ	Էօտ
Մէրի	Գըզըլ էօնլիւք
Մէրֆըզ	Տիրսէք
Մէֆլուն	Քէօթրիւմ օլմուշ
Միա, (նէմի՝ Էմա)	Պաղըրսագ
Միզմար	Սէս ալէթինին պիր զըսմը
Միտէ	Գարն

Միւլթէհիպ	Իլթիհապա տայլըր, Իւֆիւ- նէթլի
Միւխթէլիթ	Գարըշըգ
Միւղթէտի	Պէսլէյիճի
Միւմէյիգ	Սէյյալէ հասըլ էտէճի
Միւնաթիֆ	Պիւքիւլմիւշ, էյրիլմիշ
Միւնհանի	էյրի, Տօղրու օլմայան
Միւշթ	Քիւրէք քէմիյի
Միւշթէպիք	Փարչալար պիրի պիրինէ կէշմիշ
Միւսէլլէս	Իւշ քէօշէլի
Միւվազէնէթ	Տէնք
Միւրիւր	Կէշմէքլիք
Մուգաար	Չուգուր
Մուհատտէպ	Թիւմսէք, Գուպպէ պիչիմինտէ
Նանիգ (ճէմի՝ Նէվանիգ) Գէմալ տիշի	
Նապ	Իթ տիշի
Նէթվէթ	Քէմիյին ուզանմըշ ուճու
Նէվթա	Թօրպանըգ
Նէվթաի մէրարէթ	Էօտ Թօրպասը
Նիւխա	Օնուրկա իլիյի
Նուգրէ	Չուգուր, Տէլիք
Շահմ	Եաղ
Շամմէ	Գօգույա միւթաալիգ
Շէպէքիյէ	Կէօզիւն իշ զարը
Շէօպէ, (ճէմի՝ Շիապ) Խըրթլաղըն իքի պէօյիւք տա-	

	լընըն պիրիսի
Ուրգ, (ճէմի՛ Ուրուգ)	Տամար
Ուրուգի տէմ	Գան տամարը
Ուրուգի քէյուս	Քէյուս տամարը
Ուրուգի ճէֆնիյէ	Կէօզ իջինտէ օլան պիր Թա- զըմ ինճէ տամարլար
Պասար	Կէօրմէքլիք
Պասիրէ	Կէօրմէքլիյէ միւթաալիգ
Պէշէրէթ	Տըշ տէրի
Պուպու	Կէօզ պէպէյի
Սաիտ	Գօլուն աշաղըքի Թարաֆը
Սահնա	Գուլաղըն իջի
Սամամէթ	Փէրտէ, Գափագ, Պիւքլիւմ
Սամամէթի հիլալիյէ	Եիւրէքտէն չըզան պէօյիւք շէրեանլարըն աղզընտաքի գափագլար
Սալթի	Սէսլի
Սէյյալ	Սու կիպի
Սէյյալէ	Սու, Ազան նէսնէ
Սինն, (ճէմի՛ Էսնան)	Տիշ
Սիւլամիյաթ	Փարմագլար
Սուլպ	Օնուրկա, Արգա քէմիյի
Սուհուլէթ	Գօլայլըգ
Վէթէր, (ճէմի՛ Էվթար)	Ազալէթին ուճունտա օլան սինիր
Վէճհ	Եիւզ

Վերիտ	Գանը եիւրէյէ կէօթիւրէն տամար
Տաիյիրէի պուպու	Կէօզ պէպէյինին էթրաֆըն- տա օլան րէնքլի փէրտէ
Տէմ	Գան
Տիհլիզ	Եօլ, Գուլաղըն պիր զըսմը
Տիհն	Եաղ
Րէպայէթ	Իքինճի էօն տիշի
Րէսղի եէտ	Պիլէք
Րէսղի գատէմ	Թօփուզ
Րիզապ	Սալեար, Թիւքրիւք
Րիզապի	Սալեարա միւթաալիզ
Րիյէթ	Ազ ճիյէր
Րիւքպէթ	Տիզ
Րուամա	Ճիյէրին սարզըզ Թարաֆը
Րութուպէթ	Նէմնազլըզ, Սէյյալէ
Րութուպէթի լէզնէթ	Օյնազլարտա օլան եափըշ- զան սէյյալէ
Րութուպէթի մա	Կէօզիւն էօն Թարաֆընտա օլան սու կիպի սէյյալէ
Րութուպէթի պիլլուրի- յէ	Կէօզիւն էօնիւնտէքի փէր- թէվսիզ շէքլինտէ օլան ճիսմ
Րութուպէթի զէնանիյէ	Կէօզիւն արտ Թարաֆընտա օլան սէյյալէ
Քէապ	Թօփուզտա օլան պէօյիւք քէմիք

Քէպտ	Գարա ճիյէր
Քէսաֆէթ	Գալընըրգ
Քէրմէթ	Տիգ գափաղը
Քէֆի եէտ	Ավուճ, էլ այսար
Քէֆի գատէմ	Թապան
Չախգ	Պուտ
Չէմմ	Աղղ
Չէքքի ալա	Իւսթտէքի չէնէ
Չէքքի էսֆէլ	Սլթտաքի չէնէ

Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ

Մուգասկսէ 5—6

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Պահսի իւմիւմի 7—10

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

Թէրիհի ազմ 10—25

ԻԻԶԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Ազմլարըն պահսի հայաթը 26—32

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Ազմլարըն սահհաթ ու աֆիլէթ գավաիսի 32—38

ՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ազալէթլերին քէրիհի 38—41

ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

Ազալէթլերին պահսի հայաթը 41—47

ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ազալերիին սահհաթ ու աֆիյէթ գավաիսի 48—55

ՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ազալերիին սահհաթ ու աֆիյէթ գավաի-
սինին սէվամը 55—57

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

Էսնան Էանի (սիշլէր) պէյանընսա սր . . . 57—65

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

Հազմ ալերիինին քէրիհի 65—70

ՕՆՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Հազմ ալերիինին պահսի հայաթը 70—74

ՕՆԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

Հազմ ալերիինին սահհաթ ու աֆիյէթ
գավաիսի 74—78

Էնվայի մէֆիւլաթըն հազմը իչիւն լազըմ
օլան միւսսէթ 79

ՕՆԻԻԶԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Հազմ ալերիինին սահհաթ ու աֆիյէթ
գավաիսինին սէվամէթի 80—85

ՕՆՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Ճէվէլան ալերիինին քէրիհի 85—92

ՕՆՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ճեվելան ավերերինն պահսի հայաթը . . . 95—98

ՕՆԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

Ճեվելան ավերերինն սահհաթ ու աֆիյէթ
գավաիսի 98—106

ՕՆԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

Լիսնապի թապիր օլունան թէնէրրիւ ավեր-
լերի 107—114

ՕՆՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

Թէմէյիւզ ավերերի 114—118

ՕՆՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

Իդրիսա (Եանի, պէսլէնմէֆլիֆ) 119—122

ԻՅԻՐՄԻՆՃԻ ՊԱՊ

Թէնէֆֆիւս ավերերինն թէրիհի 122—128

ԻՅԻՐՄԻՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Թէնէֆֆիւս ավերերինն պահսի հայաթը 128—155

ԻՅԻՐՄԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

Թէնէֆֆիւս ավերերինն սահհաթ ու աֆիյէթ
գավաիսի 155—147

ԻՅԻՐՄԻԻԶԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Հարարէթի հայվանիյէ 147—152

ԻՅԻՐՄԻՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Հարարէթի նայվանիէնի ն սահհաթ ու աթի-
յէթ գավաիսի, 153—157

ԻՅԻՐՄԻՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ինսան ավազր 158—165

ԻՅԻՐՄԻԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

Ճիլսին (եանի, սէրինին) թէրիհի 165—170

ԻՅԻՐՄԻԷԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ճիլսին (եանի, սէրինին) պահսի հայաթր . . . 171—174

ԻՅԻՐՄԻՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

Ճիլսին (սէրինին) սահհաթ ու աթիյէթ գա-
վաիսի 175—179

ԻՅԻՐՄԻՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

Տէրինին սահհաթ ու աթիյէթ գավաիսինին
սէվամր 179—185

ՕԹՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

Մանգոււմէի ասապէթին թէրիհի 186—191

ՕԹՈՒՋՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Մանգոււմէի ասապէթին պահսի հայաքը . . . 191—200

ՕԹՈՒՋԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

Մանգոււմէի ասապէթին սահհաթ ու աճի-
յէթ գավաիսի 200—207

ՕԹՈՒՋԻԳԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Քուլվէթի լամիսէ (soqունագ), գաիգէ
(սաթնագ) վէ շամմէ (գոգուլամագ) 208—215

ՕԹՈՒՋՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Քուլվէթի պասիրէ (կէօրմէֆ) 216
Պասար ալէթլէրինին թէրիհի 216—224
Քուլվէթի պասիրէնին պահսի հայաքը . . . 224—226
Պասար ալէթլէրինին սահհաթ ու աճիյէթ
գավաիսի 226—229

ՕԹՈՒՋՊԷՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Քուլվէթի սամիէ (իշիթմէֆ) 229
Քուլվէթի սամիէ ալէթլէրինին թէրիհի . . . 229—232
Քուլվէթի սամիէ ալէթլէրինին պահսի հա-
յաքը 233—234
Քուլվէթի սամիէնին սահհաթ ու աճիյէթ
գավաիսի 235—236

ՕԹՈՒՋԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

Սահհաթը պէսէնի հրճգ էթմէնին վասըթա-
լարը 236—238

Իլլէթին սէքի հագգրնսա 258—244

ՕԹՈՒՋԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՄ

Պասթայա մուգայէՏ օլանլար իչիւն պագը
գանունլար 244—245

Նայգանմագ հագգրնսա 245—247

Թաամ հագգրնսա 247—248

Թեմիզ հավա հագգրնսա 248

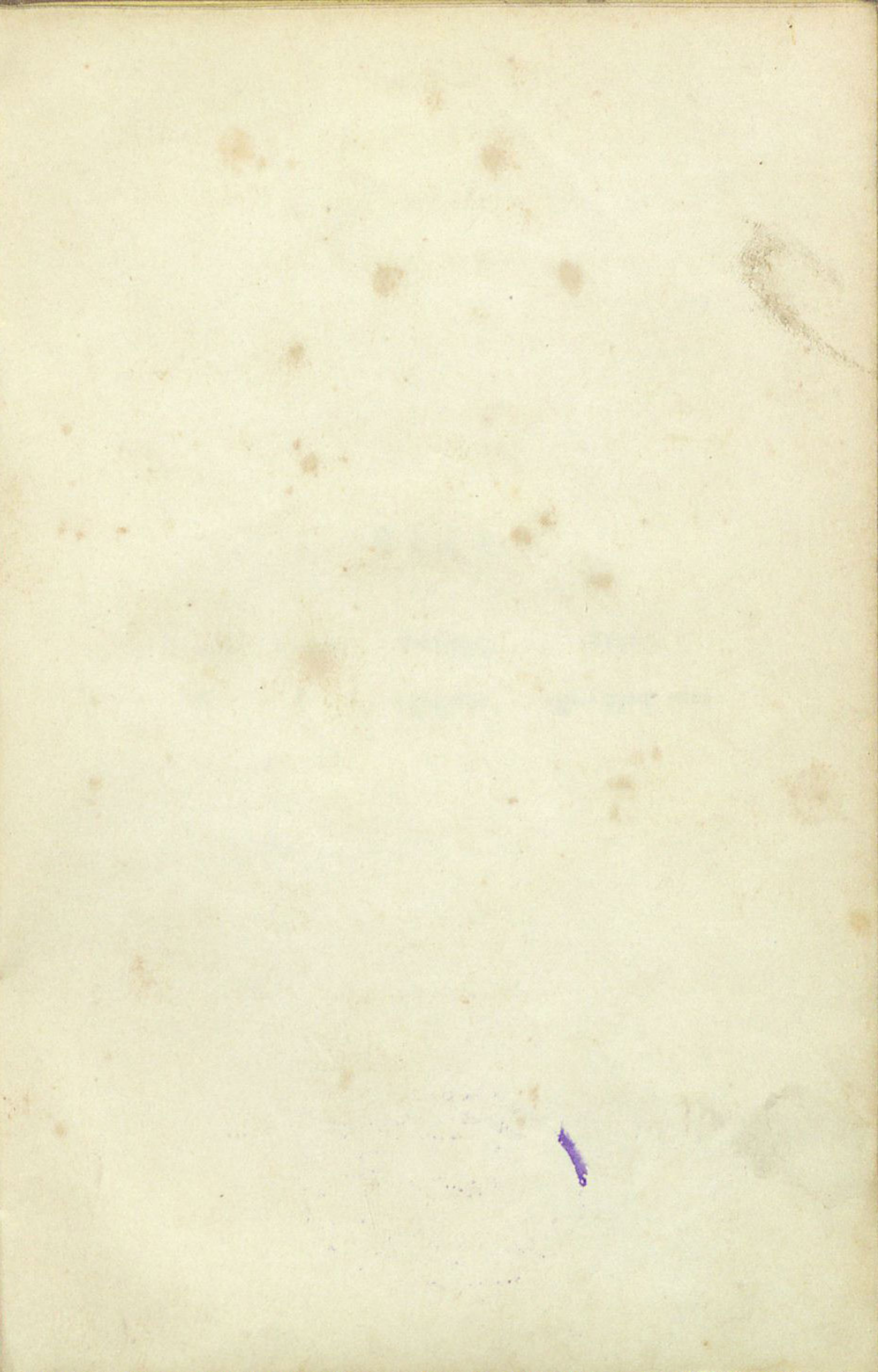
Տէրեճէի հարարեթ հագգրնսա 248

Րահաթ վէ սիւփիւրլիւֆ հագգրնսա 249—250

Պասթայը կէճէլէյին պէֆլէյէնլէր իչիւն պա-
գը գանունլար 250—251

Իգահաթ Յիհրիսթի 255—262

Ս Է Հ Վ

Սահիփե Սարբեր

Եանդրը

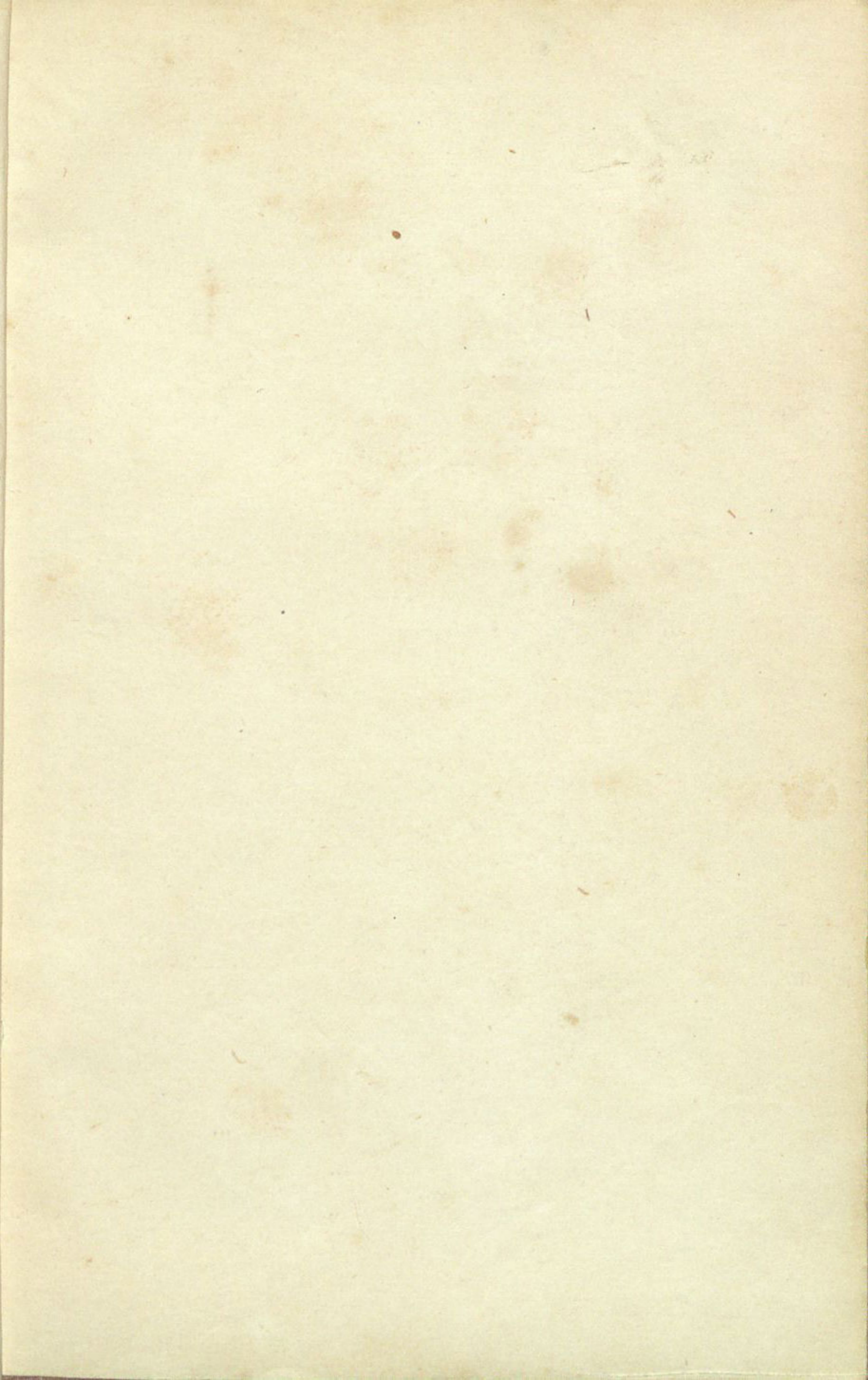
Տողուն

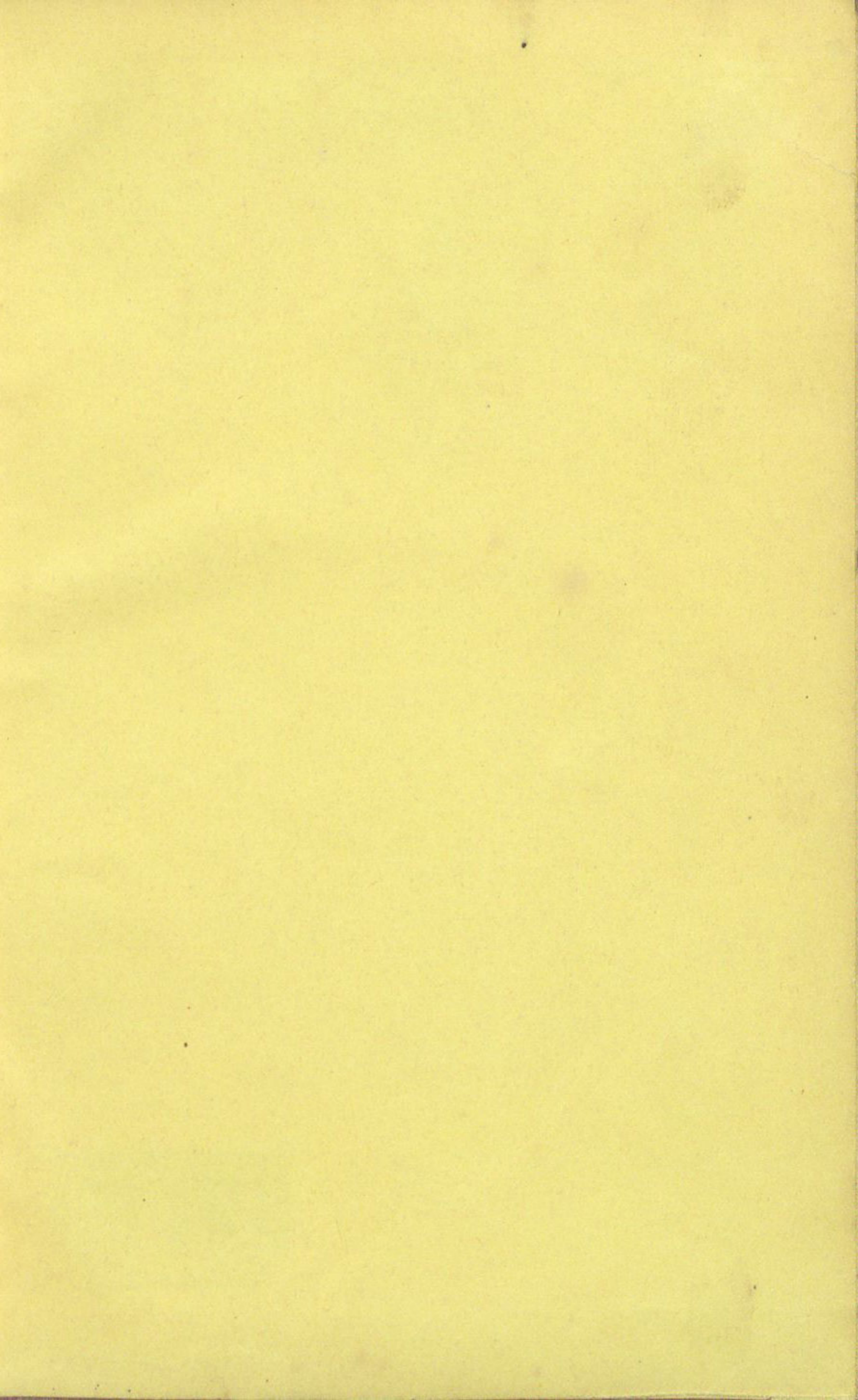
49

1

Գրուած

պրահընդ արա

2m

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0594262

